

't Gereformeerde gezangboek over de voornaamste gevallen en waarheden van 't christendom : met toepassende zielzuchtingen en gebeden

<https://hdl.handle.net/1874/36148>

Vp. 429

'T GEREFORMEERT
GEZANGBOEK,

OVER DE VOORNAAMSTE
GEVALLEN
EN
WAARHEDEN

VAN 'T
CHRISTENDOM.

DOOR
F. HALMA.

VERKLARING DER TYTELPRENT.

DE Poëzy en Zangkunst, afgemaakt
Met hemelglans, die op haar voorhoofd praalt;
En weërglans, die haar Tafereel bestraalt,

Ziet op naar boven;

't Godtvruchtig hart ontsluit haar' gulden mondt,
Haar boezem blaakt, ontsleeken in den grondt
Door 't heilig vier van 't zalig Vreëverbondt,

Om Godt te looven.

Men ziet dat hier de Godtvrucht nevens staat,
Te recht gekent aan 't blinkend borstgewaadt,
(Een zinnebeeld van 't innig zielsieraadt)

Als in verlangen,

Om dit doorwrocht en dierbaar kerkjuweel,
Recht goddelyk, gansch wars van mingestreef,
(Dat ontucht baart) en ydel losgequeel,

Met lief t'ontfangen.

De wereldt, op haar ydelheit parmant,
Geeft zy de schop, of wyft haar van de handt,
Nu HALMAAS pen haar' zielenlusthof plant,

Vol heilge dichten.

De Kerk is ook met haar verblydt in 't lot,
Strooit wierook op den gouden altaar, tot
Een klaar bewys van dankbaarheid aan Godt,
De Bron der lichten.

A. HOUBRAKEN.

Te LEEUWARDEN, by FRANÇOIS HALMA. 1712.

Gregorius 52

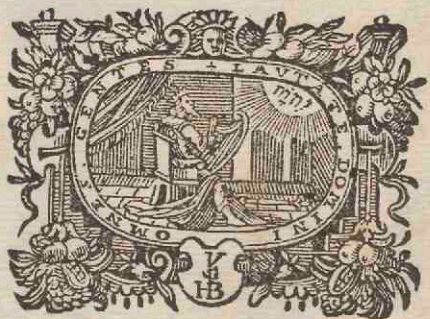
't GEREFORMEERT
GEZANGBOEK

Over de voornaamste
GEVALLEN en WAARHEDEN

Van 't
CHRISTENDOM,

Met toepassende
ZIELZUCHTINGEN en GEBEDEN:

In dichtmaat gebragt
D O O R
F. H A L M A.

Te LEEUWARDEN,

Gedrukt by FRANÇOIS HALMA, Druk-
ker der Ed: Mog: Heeren Staten van Frieslandt. 1712,
Met Privilegie.

AAN HAARE DOORLUCHTIGSTE
HOOGHEIT
MARIA LOUISE,
PRINSESSE DOUARIERE
VAN
ORANJE en NASSAU,
GEBORE PRINSESSE
VAN
HESSEN-CASSEL,
ENZ, ENZ, ENZ.

H

Oe zal ik myn zangen snaaren
Voor uw Hoogheit, tot haar' trooft?
Zal ik rouwe en blydschap paaren,
Om den Vorst en 't Vorstlyk Krooft?
Zal ik 't bitter leet herdenken,
En Haar stellen voor 't gezicht?

O P D R A G T.

Neen, Vorstin, dat zou U krenken,

En is op zyn' tyt verricht.

Droefheit heeft haar maat en paalen

Voor den kenners van Godts wil:

't Hart moet eens weêr adem haalen,

In gelatenheit en stil.

'k Zal U dan van zaaken spreekken,

O Vorstin, die hooger gaan;

Zaaken buiten 's wereldts streeken;

Verre boven zon en maan.

Kon ik U ten hemel voeren

Door een' hoogverheven toon,

Daar geen stormen 't hart beroeren,

Voor den Goddelyken troon:

Kon ik, door Godts Geest bewogen,

En ontvonkt van 't Pinxtervier,

U des Heeren alvermogen

Toonen in zyn hoog bestier:

In 't bestier van alle dingen,

Naar zyn' vryen wille en magt;

'k Voer-

O P D R A G T.

'k Voerde U, in bespiegelingen,
Boven 't sterfelyk geslacht.

'k Zoude U van al 't aardfche leiden,
In verheffing van 't gemoedt;

Ja uw groote ziel bereiden

Tot genot van 't Hoogfte goet.

Doch, fchoon menfchelyke krachten

Veel te zwak zyn tot dit werk,

Zal ik echter hier naar trachten,

Op de grondleer van de Kerk:

Van de Kerk die wy erkennen

Dat Godts waarheidt rein belydt,

Opdat wy het harte ontwennen

Van al 't geen 'er tegen ftrydt.

Deeze Leer is eerft ontfloten

Door den Heilant, als het Hoofd

Van zyn waare Kruisgenooten,

En van 't aanbegin gelooft.

Deeze Leer wyft ons het leven,

En den Goddelyken ftaat,

O P D R A G T.

Daar wy in geloof naar streeven;
's Menschen hoop en toeverlaat.
Deeze Leer versterkt de harten
In het droevigst ongeval,
Zoodat wy de Doodt uittarten,
Onder 't juichend heilgeschal:
't Heilgeschal van Jesus zege
Op de Hel en Doodt behaalt,
Alsmen naar vereisch slechts weege
Hoe hier uit het leven straalt:
't Leven vry van 's wereldts rampen,
Vruchten van het misbedryf,
Daar het menschdom meê moet kampen,
Doodelyk voor ziel en lyf.
Kan dit wel een leven hieten,
O Vorstin, naar 't redenslicht,
Daar de Doodt steeds in komt schieten,
En haar zegetekens sticht?
Kanmen, zonder te verbloemen,
Bitter leet en rougeklag

Voor

O P D R A G T.

Voor den mensch een leven noemen;

Wisselvallig dag op dag?

Neen: dit hiet geduurig sneeven

In den staat der sterfelykheit;

Dies zienwe op een beter leven,

Ons in d' eeuwigheit bereidt.

Dies ontslaan wy 't hart van d' aarde,

En van allen aardtschen schyn,

Als van al te luttel waarde

Om meê vergenoegt te zyn.

Niets kan onze ziel genoegen

Dan 't geen, buiten wisseling,

Haar ontheft van leet en wroegen,

Buiten dezer eeuwen kring:

Dan het geen haar doet gevoelen

Dat zy hemelsch is van aart,

Zoodat zy slechts poogt te doelen

Op het geen haar liefde is waardt.

Dit is Godt, het Opperwezen,

Waarop zy haar liefde schiet;

O P D R A G T.

Uit wien alles is gerezen;
Oppermagtig in 't gebiedt.
Zy word in den glans verflonden
Van het ongenaakbaar licht;
Zoodat zy, aan Godt verbonden,
Alles Goddelyk verricht.
O Vorstin! wie kan beschryven
Dien weêrgadeloozen staat,
Die stantvastig zal beklyven,
Onvermengt met eenig quaadt?
Maar, om tot dien staat te raaken,
Moetmen leeven, in den tyt,
Dat wy hier 't beginsel smaaken,
Als den Hemel toegewydt:
Hier toe heeftmen Godt te kennen,
En den Heilant zynen Zoon,
Opdat wy ons hart gewennen
Om hem t' eeren op den troon:
Om hem t' eeren als den Koning,
Die, als Priester en Profeet,

Eer

O P D R A G T.

Eer hy steêg naar 's hemels woning,
Aan den eisch der Wet voldeedt.
Dit is d' Evangelileering,
Die de Christenkerk gelooft;
Dit de heiltoorts ter bekeering,
Die geen helsche magt verdooft.
Deeze Waarheit word beleden
Van Genève en Neêrlandts Kerk;
Die, hoe fel alom bestreden,
Staat bezegelt met Godts merk.
Deeze Leer schiet ook haar straaLEN
In't Landtgravelyk Gebiedt;
En in zooveel wereldtspaalen
Daarmen Jesus heilvaan ziet.
In die Leer zytge onderwezen
Van der jeugt aan, ô Vorstin!
Als in bloei ten top gerezen
In uw Vaders Hofgezin.
Heidelberg heeftze eerst ontvouwen,
Als een zuiver onderwys,

Om

O P D R A G T.

Om d' Elende te beschouwen;

En den waaren Zielenprys:

Dan hoe datmen zich moet draagen,

Met een wraakeloos beleid,

Om de Godtheit te behaagen

In oprechte Dankbaarheid.

Dit, Vorstin, dit zyn de zaaken

Die ik voordraage in gedicht;

'k Wensche datze uw Hoogheit smaaken,

Als bestraalt van hemelsch licht.

Hier in word de troost gevonden

Die ons sterkt in alle leet;

Ja daar 't leet in word verslonden,

Schoon 't ons gansch ter neder smeed.

Lees, Vorstin, dan deeze zangen,

U op 't needrigst toegewydt,

Die de waarheit klaar bevangen

Daarge in onderwezen zyt.

'k Weet zy zullen u versterken

In 't Geloof, de Liefde, en Hoop,

En

O P D R A G T.

En den pligt der goede werken,
Hier in uwen levensloop.
Ja zy kunnen eenmaal strekken
Tot des Prinsen onderwys;
Dien Godt quam uit U verwekken,
Zynen grooten naam ten prys.
Godt bewaar' dien Prins in 't leven,
Tot gansch Neêrlandts hoop en troost,
Doe hem naar de deugdkroon streeven,
Als ORANJE en HESSENS Kroost!
Godt voorzie Hem met de gaven
Van zyn Ouderlyk geslacht,
Om op 't heldenpadt te draaven,
Alsmen met den tydt verwacht!
Dat d' ORANJESPRUIT dan groeie,
In Godts gunst, tot eenen Boom,
Die in Neêrlandts Staattuin bloeie,
Door des Hemels zegenstroom!
Godt wil ook Uw Hoogheit spaaren
In gewenschte levenskracht,

Tot

O P D R A G T.

Totdat Zy eens, zat van jaaren,
Word ter heerlykheit gebragt;
Om met Serafijnsche klanken,
Eeuwig Godes naam te danken!

Dit is de wensch,

Doorluchtigste Vorstin,

Van uwe Hoogheits

*Onderdanige, gehoorzaame,
en zeer getrouwe dienaar*

FRANCOIS HALMA.

B E R E C H T.

Aan den Christelyken Zanger of Lezer.

En Voorberecht, tot ontvouwinge van den inhoud dezer Gezangen, en het wit waarop ik in hun gebruik doele, zal het gezont Verstant volstrekt noodzaakelyk keuren. Want, alhoewel dit dichtkundig werk niet wydluftig in begrip, en eenvoudig slechts voor't ooge komt, zoo hebbe men echter te weten, dat hier in de hoogste en doorluchtigste Verborgendheden des Geloofs worden uitgelegt, en haare waarheit, gelykze de Gereformeerde Kerk belydt, tegen misverstandt en doolingen, verdedigt; zoodat ik hier in dichtmaat een veldt beploege, onmeetbaar in uitstrekkinge, en, ten grootsten deele, nooit voor my diervoegen bebouwt.

In twee ongelyke deelen is dit werk geschift, zynde het laatste verre het grootste; alhoewel zulks, in den aanvang van 't eerste, geenzins mynen toeleg was. Want, nadat my een afdrukzel der Gezangen van den Godtsgeleerden heere PICTET, ten dienste der Geneeffche Kerken gedicht, in handen was gevallen, en van my eens en anderwerf, met veel smaaks en genoegen, geleezen, nam ik eene proeve, hoe verre de gemelde Gezangen in onze taale waren over te storten, en wel zouden klinken, zonder eenig verder beraadt, of besluit daar omtrent te bepaalen. Geerne bekenne ik, dat, alhoewel ik genoegzaam der beide taalen kundig ben, ik meer werks en overdenkinge vondt,
om

B E R E C H T.

om de gedachten , maatklank , en bewoordingen van 't Fransch in 't Nederduitsch na te volgen , dan myne eige , met eene ongedwonge vryheit , zelfs in eenen gebonden styl , op te stellen . Echter zette ik 't begonnen werk door , en nam doorgaans de ruimte der uitbreidinge in onze taale te baate ; waartoe my voor een groot deel de zangwyze van den LXXXIX Psalm , verscheide reizen in deeze Gezangen gebruikt , te stade quam , daar in 't Fransch de twee laatste regels van elk vaars zyn afgelaaten , om te ontgaan dat vier slepende rymklanken malkanderen onmiddelyk volgen ; dat niet in 't zingen , maar in 't leezen wat misstaltig voorkomt , gelyk zulks wel meer in andere zangmaaten gebeurt ; doch waar aan men zich , myns oordeels , in zulke werken , meest voor den zang geschikt , luttel hebbe te stooten .

Allengs dat werkje doorgeworstelt , en de wyd-
 lustige Voorrede , wegens het dichten en gebruik der Lof- en andere Gezangen in de oude Kerke , voor myne *H. Feestgezangen* , daar ik meende datze recht te passe quam , gestelt hebbende , besloot ik deeze vertolkte Gezangen , in de zelve order als ik de Fransche vond , en op 't formaat myner uitgegeevene *Davids Harpgezangen* , slechts mer eene kleene letter te drukken , opdatze gevoegzaam , voor hun die zulks begeerden , in eenen bandt te samen konden gebonden worden ; zonder toen noch te denken , om myne gedachten over de *Waarheden van 't Christendom* , en dat wel volgens de schake-
 ling

B E R E C H T.

ling van den *Heidelbergſchen Catechiſmus*, dichtkundig, of op zangmaat te ontvouwen. Doch lichtelyk word men toevallig tot iets overgehaalt, waarvan men van natuure geenen afkeer, ja waar toe men veel meer eenige luſt en trek heeft; gelyk het my hier omtrent zekerlyk is wedervaaren, als uit het volgende verſlag af te neemen zy.

Op zekeren tyt te Haarlem den eerwaarden en geachten Kerkredenaar *Nicolaus Schuuring*, mynen geëerden vriendt, bezockende, vertoonde ik zyn Eerw. eenige afgedrukte bladen van dit Geneefſch werkje; haar ten eenemaal onbekent, gelyk het ook weinigen, zelfs Franſchen hier te lande, als luttel herwaarts overgevoert, en buiten 't gemeen kerkgelbruik, bekend is, Zyn Eerw. betuigde ſmaak te vinden in 't geene zy daar in las, of haar van my vervolgens voorgelezen wierd; daar by voegende, hoe zeer noodig en wenschelyk het ware, dat onze Nederlandſche Kerk de Geneefſche, en van oudts de Hoogduiſche, hier in navolgde; als ten hoogſten afkeurende, dat wy, onder 't vervulde Evangelie, niet dan de Gezangen der oude Kerke, onder den ſchaduwachtigen dienſt van Moſes, en daar veelzins hunne betrekkinge op hebbende, in onzen gewoonen Kerkendienſt zongen, die van de minſten in hunne kracht verſtaan, en dieswegen meeft naar den fleurtrant, (om nu niets van den zouteloozen ryan van Datheen, waar in zy opklinken, te reppen) gezongen worden; zonder verſtant der geheimeniſſen die 'er menigwerf onder ſchuilen, en, dat het eigſte

B E R E C H T.

is, zonder stichtinge voor 't gemoedt, waartoe zekerlyk alle Godtsdiensttoeffeningen moeten gericht zyn: daar wy (voegden 'er zyn Eerw. by) immers, op eenen volslagen Evangelischen traat, wegens alle de Hoofstwaarheden en Verborgentheden des geloofs, Gode ter eere, Lofzangen, en Schriftuurlyke Lieder en konnen opzingen, die, de toetse aan 't onfeilbaar Woordt hebbende uitgestaan, niet anders, in 't gebruik, dan eenen algemeenen opbouw van Geloove, Liefde, en Hoop, en eene prikkeling tot alle waare Deugt en Godvruchtigheid konden voortbrengen: Overzulks verzekerde my zyn Eerw. verder, van het zonderling genoeg dat zy uit deeze hervorminge der Geneeffche Kerke schepre, en dat ik de uitbreidende vertolking deezer stichtelyke Gedichten, zy wierden dan zoo gebruikt als zy wilden, op my genomen hadde.

Maar, by voortgang onzer redenwiffelinge, raakten wy noch op een ander onderwerp, daar zyn Eerw. van oordeelde, dat ik eindelyk myne dichtfnaaren, nadat myne *Psalmen* en *Feeftgezangen* niet heel ongunstig ontfangen waren, noch op behoorde te stellen; te weten, over de *Waarheden van 't Christendom*, gelyk zy in den *Heidelbergfchen Catechismus* vervat zyn; en meende zyn Eerw. datmen zulke Gezangen, na genoegzaame keure, vooral in den Namiddagdienft der Kerken, wanneer altoos, en overal de Leerftukken des Geloofs, of der Zeden naar dien draadt worden verklaart, behoorde in te voeren; byzonderlyk voor reden ge-
vende,

B E R E C H T.

vende, dat zyn Eerw. nevens haare Amptgenooten menigmaal verlegen stonden, om iets uit de Psalmen, recht ter sneê op de verhandelde zaak der Catechismusstoffe passende, tot besluit van den Kerkendienst, te laten nazingen: en wie is hier onkundig van?

Alhoewel ik dan zyn Eerw. in deezen most toevallen, werd ik echter zoo dra niet tot haare meeninge overgehaalt, dat ik dien arbeid, die my, voor de Poëzye, schraal en luisterloos, ja nutteloos schein, op my zoude neemen. Want, bragt ik in: Zal men dan weder eene berymde Catechismus, van anderen reeds bestaan, vernieuwt in 't licht brengen, en slechts wat op eenen anderen leeft schoeien? En wat samenstemminge heeft ook de dichtkunde, met zoo veele en netelige geschillen, die, in dit kort Onderwys, ter baane koomen, om 'er de vereischte form van Gezangen aan te geeven? Waarop zyn Eerw. my niet wel konnende voldoen, de zaak aan my ter nader overweeginge liet, zich echter latende voorstaan, dat, wanneer ik slechts de handt aan 't werk sloeg, alles hier omtrent wel zoude slaagen, en, boven myne verwachtinge, my toevallen: waarop ik dan stemde myne gedachten, terwijl my de zaak alsnoch ruuw voorquam, verder te zullen vestigen.

Hierin verzuimde ik ook niet; en zoo dra my eenigen tyt overschoot, nam ik eene proeve, niet om den Catechismus op rym, maar de Zaaken en Waarheden in dien vervat op dichtmaat te stellen, met die kracht, klaarheit, en zuiverheit der taale,

B E R E C H T.

ook op dien dichtkundigen trant, als de verscheide stoffen, naar haare middelbaare, of hoogste verhevenheit, scheenen te vorderen; allertmeest doorgaans op het wit der Waarheit, als voor de ziele dezer Gezangen te houden, doelende. Toen wierd ik, door ondervindinge, gewaar, dat ook deeze Waarheden, en de gedingen over haar met zintwistingen, door de Dichtkunde, hoe vreemt my zulks eerst toescheen, konden voorgedraagen, en beslecht worden; gelyk ik my daar beneven herinnerde, hoe de doorluchtige HUGO de GROOT allereerst zyn Bock, van *de Waarheit des Christelyken Godtsdiensts*, in vaarzen heeft uitgegeeven, en wel met dat oogmerk, (als die groote Schryver in zyne Voorrede verklaart) dat het zeevaardend volk en anderen, die, in vreemde gewesten, veel met Onchristenen moeten omgaan, het bock te ligter van buiten zouden leeren, en hierdoor enen dieper indruk, en vaster kennisse der zaaken en bewyzen krygen; die 'er zekerlyk met alle kracht en scherpzinnigheit in voorkoomen.

De Hoofdichter JOOST *van den* VONDEL quam my ook verder, ter aanspooringe, voor, als die in zyn puikwerk der *Bespiegelingen van Godt en Godtsdienst*, gelyk ook in zyne *Altaargeheimenissen*, (na zynen afval van de Hervormde belydenisse, en ter rechtvaardiging van zynen overgang tot het Pausdom, en overzulks in de kracht van zynen tyt, geschreven) de allerafgetrokkenste overnatuurkundige, en gesteepte geschillen, zoo krachtig, zoo hoogdravend,
en

B E R E C H T.

en schrander heeft verhandelt, datze 't puik van alle zyne verdere dichtkundige werken evenaaren, zoo in veele deelen, wegens de uitmuntendheit der stoffe, niet te boven gaan: waar door ik te sterker overreedt wierdt, dat de edele Dichtkunst niet alleen voor het Tooneel, de Heidensche Wysheit, en haare gewaande Verborgendheden, 't bazuinen van den lof der Helden, en andere groote Mannen, Klaagzangen, en Minnedichten, maar zekerlyk, en bovenal, ook ter ontvouwinge van Geestelyke stoffen, het uitbrallen der Goddelyke deugden en werken, en smeekingen tot den oneindigen Albeheerscher, en barmhartigen Godt in Christus Jesus, bequaam, en geschikt was; zoo overtuigende van wylen den uitstekenden en wydberoemden Dichter LAURENS BAKE, Heere van *Wulverhorst*, in zyn Berecht voor zyne *Bybelzangen*, aangewezen, en als wiskunstig betoogt: gelyk hy dan zyne meening zoo onwederspreekelyk met de stukken zelfs, als men spreekt, in dat stichtelyk Werk, (dat wy, naar den uitersten wille des Dichters, noch eens op nieuw, met alle vereischte Kunstprinten, voor zyne H. Tafereelen, versiert, en voorname Dichtstukken, hier en daar zweevende, verrykt, hoopen in 't licht te brengen) bewyft, dat hy 'er de toestemminge van al de wereldt, ten minsten die niet te zeer verbaastert van smaak is, over behaalt heeft; welk Werk, gelyk het onfeilbaar onsterfelyk van duur zal zyn, wy eeniger wyze in onze *H. Feestgezangen* en *Zegepraal des Geloofs* hebben zoeken na te volgen, dat, hoe-

B E R E C H T.

verre het ons, in 't aanzien en in weerwil van de Nyd, is gelukt, het oordeel van 't onzydig Gemeen blyve aanbevolen. Immers dient het ons tot eenen spoorflag, om met een ander Werk, over verdere *Heilige Stoffen*, voort te gaan, (waartoe wy reeds eenen goeden voorraadt, in de uitbreidinge zommiger Profeeten, van den Heere BAKE niet aangeroert, gereedt hebben) dat'er van het eerste werk reeds eenen druk is verkocht, zoodat het eerlange, na eene naaukeurige overzienige, behaage het Godt, weder op de persse zal worden gelegd; echter zonder eenige byvoegzelen, naardien alles, wat wy thans van diergelyke stoffe al vervaardigt hebben, of noch zulken kunnen vervaardigen, voor het volgende werk zal gespaart worden; tot vergenoeginge van hen die den eersten druk bezitten.

Doch, om weder den draadt te hervatten van 't verhaal omtrent deze geestelyke Gezangen; nadat ik nu al eenige bladen van 't werk hadde afgedrukt, bragt ik die onder 't ooge van den gemelden Haarlenschen Kerkredenaar, als niet twyfelende, of ik hadde zyne meeninge wel gevat, en, zoo als zyn Eerw. verwachten konde, uitgevoerd; doch vond my, na eene scherpe toetse en overweeginge, eenigzins in myn gevoelen ongegrondt; dewyl zyn Eerw. in plaats van zyn zegel, als men spreekt, aan myn werk te steeken, de gansche scheering, hoe vast ook de inslag gelegd ware, afkeurde; dat is, dat zy oordeelde, dat ik te veel hadde gedaan, en de verschillstukken niet hadde behooren op te nemen

men

men maar die den Predikstoel over te laten : zoo-
 dat ik my alleen most gehouden hebben binnen de
 paalen van *Zielzuchten*, of *Spraakwendingen* tot
 Godt; dat is, met een woordt, aan *Gebeden* of
Dankzeggingen, naar dat de stoffe in order voorquam
 en vereischte. Dit verzette my een luttel; maar,
 alles nader wikkende, voegde ik zyn Eerw. toe,
 dat het begonnen werk op dien draf most afloopen;
 en diende het dezcrwyze tot geen Kerkgebruik;
 (waarop toch weinig, schoon van eenen Engel uit
 den hemel gedicht, staat ware te maaken) het konde
 ten minsten tot een Huisgebruik der Christenen,
 en mogelyk, ten eenigen tyde, tot een Schoolge-
 bruik der jeugt dienen; als waaruit zy gemakkelyk,
 in eene beschaafde Nederduitsche taale (haar zoo
 nodig te kennen) de Grondtwaarheden en bewyzen
 van 't Christendom, al speelende, konden leeren
 verstaan, en hun geheugen indrukken, dewyl ze-
 kerlyk al het geen in dichtmaat is vervangen, lig-
 ter, en met meer genoeg van buiten te leeren,
 en te onthouden is, dan het geen in on dicht
 wordt opgesteld; gelyk de hooggedachte Heer de
 GROOT ook deeze reden, tot rechtvaardiging van
 zyn schryven op dichtmaat, als wy boven zeiden,
 heeft bygebragt.

Echter voegde ik 'er aan zyn Eerw. by: dat ik
 het werk noch wel eens wilde hervatten, en ach-
 ter aan alles stip naar zyne gedachten, my nu klaar-
 der voorkomende dan te vooren, zoo opstellen,
 dat 'er niet dan enkele *Toepassingen van 't gemoedt*

B E R E C H T.

tot Godt, over alle verhandelde stoffen, en op de zelve zangwyzen, onder den naam van *Zielzuchten*, zouden voorkomen; en hier uit is deeze herhaalingen der zaaken, (terwylze in den kleenen druk niet telkens aan de leerwyzige verhandeling konde worden geknoot, als reeds te verre gevordert) achteraan ontstaan; dit geen hinder ter wereld doet: alhoewel wy haar in deezen grooteren Druk altoos de stoffe laten volgen; het geen eens geweten zynde, in den samenhang, uit de groote en kleene boeken, geene verwarring zal te wege brengen; waarom wy ook alle de bladzyden van den aanvang dezer Gezangen, des kleenen druks, in den grooten telkens hebben aangewezen; gelyk ook de Registers wegens de order der Gezangen, ten aanzien der Geneefsche, zeer in deezen grooten druk, en, gelyk wy meenen, met goede reden, verandert, de Lezers, of Zangers zekerlyk wel zullen te recht helpen,

Doch laat ons, tot bevordering van ons oogwit, om deeze Gezangen, zoo veel het mogelyk zy, onder onze Geloofsgenooten gemeen te maaken, is 't nimmer in 't gebruik der Kerken, ten minsten in de Huisgezinnen en Schoolen, den Heere PICTET, zoo in zyne Opdragt aan den Syndicus en Raadt der Stadt en 't Gemeenebest van Genève, als in zyn Berecht aan den Lezer, wegens zyne Gezangen, die hier vertaalt in 't licht koomen, eens hooren; dus schryft die Godgeleerde aan zyne hooge Overigheid:

Voor

Voortreffelyke en Hooggeëerde Heeren.

„ Ik koome uwe Heerlykheden de *Lofzan-*
 „ *gen* opdraagen, die zy wenchten, tot stigtinge
 „ onzer Kerke, gemaakt te zien. Niet genoeg
 „ kanmen haare Godtvrucht en yver roemen, dat
 „ zy gestemt hebben, om Lofzangen ter eere van
 „ den Heere Jesus, onzen doorluchtigen Verlosser,
 „ te dichten, naar 't voorbeeldt van de meeste
 „ Christenkerken; en vooral, in navolginge der
 „ eerste Christenen, van wien Plinius de Jonge,
 „ aan Keizer Trajaan schryvende, getuigt, dat
 „ *zy eenen Lofzang ter eere van Christus als van*
 „ *eenen Godt zongen.* Uwe Heerlykheden hebben
 „ gezien, hoe billyk en betaamelyk het was, dat
 „ de Christenen door hunne Lofzangen hem ver-
 „ heerlykten, wiens naam zy draagen, en die van
 „ hen voor hun Hoofdt, en de Voleinder hunnes
 „ geloofs wordt erkent; ja datmen hem, als den
 „ byzonderen Beschermheer en Hoeder van onzen
 „ Staat, niet genoeg kan pryzen, die ons, terwyl
 „ byna gansch Europe onder den last en geessel des
 „ oorlogs zucht, eenen lieflyken vrede, en zoete
 „ kalmte laat genieten; ja die ons door zyn bloet
 „ eenen eeuwigen vrede, in de verzoeninge met
 „ Godt, heeft verworven, waar van wy de volle
 „ vruchten in de zalige onsterflykheit, terwyl wy
 „ 'er op aarde alreede 't begin van smaaken, zullen
 „ genieten. Ik danke dien Goddelyken Heilant,
 „ dat hy deezen nieuwen Lofzang in mynen monde

B E R E C H T.

„ heeft gelegd; en nooit zal ik afluaten hem te bid-
 „ den, dat hy ons en onze nakomelingen, dag op
 „ dag, nieuwe stoffe verschaffe, om hem, wegens
 „ de behoudenisse van deezen Staat, en deezer
 „ Kerke, Lofzangen ter eere op te zingen. On-
 „ dertusschen bidde ik Hem vieriglyk, dat hy over
 „ uwe Heerlykheden zyne dierbaarste zegeningen
 „ uitstorte, en bidde Haar, dat zy my altoos met
 „ haare bescherminge en goedgunstigheid, waarvan
 „ ik reeds zoo lange de proeven genoten hebbe,
 „ willen vereeren, enz. In zyn Voorberecht zien
 wy hem, vooral in den aanvang, omtrent op gely-
 ke wyze zyne reden beleggen, van deezen inhoudt.

„ Ten allen tyde heeftmen Lofzangen en Gezan-
 „ gen, Gode ter eere, gezongen, niet alleen on-
 „ der de oude, maar ook onder de nieuwe Huis-
 „ houdinge der Kerke. Dit hebben wy in onze
 „ * Redeneeringe over deeze stoffe beweezen, en
 „ daar by getoont, dat de eerste Christenen Lof-
 „ zangen ter eere van Christus, als van eenen Godt,
 „ zongen, en men vervolgens in alle eeuwen,
 „ werk heeft gemaakt, om 'er verscheidene, ten
 „ openbaaren en byzonderen gebruike der Kerke,
 „ op dichtmaat te stellen, waar van 'er veele wor-
 „ den opgetelt. Ik zal hier niet herhaalen 't geen
 „ ik in dat Vertoog gezegt hebbe; waer heene wy
 „ den nieuwsgierigen Lezer, om eene schets van
 „ den toestand der oude kerke hier omtrent, naar
 „ de

* Van my geheel vertaalt, en voor myne Feestgezangen
 te vinden.

„ de waarheit te zien, verzenden. Dit kan ik niet
 „ voorbygaan te melden, dat ik 'er in hebbe aange-
 „ tekent, dat de meeste Gezintheden der Christe-
 „ nen Lofzangen, die hunne betrekking op de
 „ tyden der nieuwe Bedeelinghe hebben, in hunne
 „ Godtsdienstoeffeningen gebruiken; niet alleen de
 „ Roomsche Kerk, (nevens de Grieksche, Arme-
 „ nische, en Russische Christenen, van welke laat-
 „ ste de Gezangen den voornaamsten dienst uit-
 „ maaken) maar ook de Lutersche, Gereformeerde
 „ Hoogduitsche, en Engelsche Kerken, de Fransche
 „ Kerken in 't Pruiffens gebiedt, en de Italiaansche
 „ Kerke hier ter Stede; (ook hebben de Neder-
 „ landtsche Kerken verscheide Lofzangen en Ge-
 „ zangen, hoe jammerlyk berymt, die echter nevens
 „ Davids Psalmen in 't openbaar gezongen worden;)
 „ gelyk dan ook 't gezang der X Geboden, en van
 „ Simeons Lofzang in alle Fransche Kerken altoos
 „ is in zwang geweest.

„ Naardien het overzulks alleen op meerder, of
 „ minder Gezangen aanquam, om ter gemeener
 „ slichtinge, schoon niet uit Davids dichtader ge-
 „ vloeit, en van de Joodtsche Kerke herkomstig,
 „ in onze Gereformeerde Kerke in te voeren; zoo
 „ verwondere zich niemant, dat wy 'er zommige
 „ anderen, over de voornaamste Verborgentheden
 „ des Geloofs, en tot opwekkinge der waare
 „ Godtvrucht, hebben bygevoegt, die vervolgens
 „ in ons gemeen kerkgebruik zyn ingevoert, en
 „ nu, tot groote vrucht en slichtinge der gemeente,

B E R E C H T.

„ nevens de verbeterde Harpzangen van David, naar de
 „ Predikstofte schynt te vorderen, gezongen worden.
 „ 't Sieraat der Dichtkunde hebbe ik 'er niet in
 „ gezocht; alleenlyk poogde ik klaar en verstaan-
 „ baar te zyn, opdat de eenvoudigsten begrepen
 „ 't geen zy zongen; (waarop d' Apostel zoo sterk
 „ dringt, 1 Cor. 14. vs. 15, daar hy zegt: *Ik*
 „ *zal wel met den geest zingen, maar ik zal ook met*
 „ *den verstande zingen*; versta, zeggen de Kantte-
 „ kenaars, Psalmen en geestelyke liedckens, in de
 „ vergaderinge der Gemeente.) De dichtwyze heb-
 „ be ik doorgaans op den leest van Koning Davids
 „ Psalmen geschoeit: en gelykmen in dit Godde-
 „ lyk en uitmuntend boek, niet genoeg naar zy-
 „ ne waarde te pryzen, gezangen tot lof van Godt,
 „ verhaal van Geschiedenissen, voortreffelyke Leer-
 „ stukken, en veele stichtelyke Onderwyzingen
 „ vindt, zoo hebbe ik my ook voorgesteld om op
 „ dichtmaat te brengen:

„ I. De Lofzangen die in 't N. Testament voor-
 „ koomen; als dien van de gelukzalige Maagdt
 „ Maria; den Lofzang van Zacharias; dien der
 „ Engelen by des Heilants geboorte; en zommige,
 „ door inmenginge, uit Johannes Openbaringe.

„ II. Eene uitbreidinge over de Hoofstukken,
 „ en Plaatzten der H. Schrift, die in onze vergade-
 „ ringen op de Christelyke Feestdagen, en plegte-
 „ lyke vieringen onzer Verborgentheden, verklaart
 „ worden, en de stoffe onzer overdenkingen moe-
 „ ten zyn.

„ III. De

B E R E C H T.

„ III. De gedenkwaardigste geschiedenissen van
„ het N. Testament, als in 't breede die van Christus
„ Lyden, Verryzenisse, Hemelvaart, en de Uitstorting
„ tinge van den H. Geest.

„ IV. De voornaamste Zedelessen van 't Evangelie,
„ den Christenen nootzaakelyk te weeten,
„ en te betrachten.

„ Zooveel 't mogelyk waare, hebbe ik de uitdrukkingen
„ der H. Schrift behouden en gevolgt, en in 't verhaal der
„ geschiedenissen geene opsmukkingen gezocht, maar my met
„ een enkel opstel van 't gebeurde vergenoegt; overmids myn oogwit
„ was, om op eene ligte en leerzaame wyze de Historien,
„ voor een Christen nodig te weeten, dichtkundiglyk te
„ ontvouwen; (dat dan echter iets meer en verhevener,
„ dan het on dicht zegt) Ook dachte ik datmen hier by niet
„ ongeerne den vermaarden * Lofzang, eenen, of twee
„ Outvaderen der Kerke toegeschreven, die in de meeste
„ Christenkerken, na eene verkreege zege, wordt gezongen,
„ en niet anders dan 't geen goddelyk en stichtelyk is
„ bevat, in dichtmaat zoude zien; weshalven ik dien hier
„ ook zangwyzig, gelyk in myne Redeneering over de
„ aaloude Lofzangen in on dicht, hebbe ingelascht.

„ Bykans overal hebbe ik ons gewoon Psalmmuzyk,

* *Te Deum Laudamus*, van my mede, in on dicht en dicht, in de meergedachte Redeneering voor myne Feestge-
gezangen, vertaalt; daar op de zangwyze van den XXX-
III. en hier, de 77 bladzyde, op die van den LXXXIX
Psalin.

B E R E C H T.

„ zyk, als den Leden onzer Kerke best bekeat,
 „ gevolgt, opdat deeze Gezangen te ligter in 't ge-
 „ bruik vielen, met nitzonderinge alleen van twee;
 „ als 't *Gebedt van Daniel*, en een *Gezang voor de*
 „ *verkiezinge der Overheden*, die ligt van Zangmin-
 „ neren te volgen zyn: en gelyk wy in den Kerk-
 „ zang niet dan den LXXXIX Psalm op helden-
 „ dichttrant (van 12 en 13 woordtgrepen, of
 „ voeten) hebben, is het ook de eenigste dien ik
 „ in dit flach van vaarzen, namentlyk, in den Lof-
 „ zang van Zacharias, en dien van den H. Am-
 „ brosius, (*Wy danken u ô Heer, enz.*) gevolgt
 hebbe: (Hoewel wy ook, in deeze vertaalde uit-
 breidinge, den X Lofzang, op de 42 bladtzyde; doch
 overal echter met die veranderinge, dat wy hier de
 vaarzen dezer Lofzangen geheel van zes regelen,
 gelykze in ons Psalmboek voorkoomen, behouden,
 daar de Heer PICTET, in zyne Fransche bery-
 minge, de twee laatste regels van elk vaars telkens
 heeft afgesneeden, om, gelyk zyn Eerw. zegt,
 te outgaan, dat vier sleepende regels in den rym,
 na de twee eerste staande, malkanderen volgden,
 dat wel eenigzins in 't leezen stoot, en van den
 gewoonen trant van 't heldendicht afwykt, doch
 in 't zingen de minste hinder niet doet, noch ge-
 hoort word: ja wy meenen, onder keure van be-
 ter oordeel, dat door deeze besnoeyinge, de def-
 tigheid en majesteit, die byzonderlyk in 't zingen
 van dit kerkmuzyk uitmunt, zekerlyk verkort
 wordt; waarom wy dan liever ons aan de bekende
en

B E R E C H T.

en gebruikelijke zangwyze, naar de vryheit die voor ons in deezen open stont } gehouden hebben, dan, buiten noorzaake, eene ongewoone, en, magmen zeggen, eenigzins verminkte te volgen.)

„Veelen schynt het toe, (vervolgt de Heer „PICTET) datmen geen Gezang behoorde eenen Lofzang te noemen, dan het geene de Lofzang, verbreidinge der Godtheit behelst; en dat dit slach van gedichten alleen behoorde gezongen te worden: maar zy verwarren de * *Lofzangen*, met de *Gode*

* De Heer PICTET heeft doorgaans in zyn Fransch werk de opschriften zynere Gezangen voor Lofzangen, (*Cantiques*) geboekt, waarin wy zyn Eerw. zonder nauwe opmerkinge, wat te ligt in den kleenen druk gevolgt zyn, dat wy naaukeurig in deezen grooteren druk hebben gemydt, en verbeterd: daar wy de eigentlyke *Lofzangen*, dat is, die den Lof van Godt uitgalmen, van de *Gezangen*, 't zy der Leere, of Geschiedenissen, zorgvuldig hebben onderscheiden; want, warmen ook ter verweeringe inbringt, dat alle Gezangen, over welke stoffe ook, Lofzangen zouden zyn, schynt dit echter zoo wel met het naamwoordt, als met de zaak zelve te stryden; gelyk dan de *Ilias van Homerus*, hier aangebroken, eigentlyk geen Lofzang, ten aanzien der geschiedenissen, kan hieten, ten zy dat werk den naam van Lofzang aanname, omdat 'er doorgaans, behalven de rampen van den kryg, den lof der Helden in opgezongen wardt, maar in deeze betekenis geldt dit woordt niet in 't Kerkgebruik, noch de zaaken van den Godtsdienst. Ontwyfelbaar is al dat gezongen wordt een *Gezang*, 't zy goddelyk, of wereldlyk; maar overzulks geen *Lofzang*, gelyk dit woordt; immers in onze taale, in 't gemeen word genomen; want het taalkundig onderscheidt tusschen *Hymns* en *Cantiques*, dat de geleerde Heer hier gebruikt, is niet wel in 't Nederduitsch over te brengen, en onderscheidentlyk

B E R E C H T.

„ *Gode gewyde zangen.* Deeze laatſte zyn Gezan-
 „ gen, den lof van Godt, en de verborgentheden
 „ van den Godtsdienſt, enz. toegeheiligt: doch
 „ op alles wat gezongen kan worden, is den naam
 „ van Lofzang toepaſſelyk. Alle Davids Pſalmen
 „ zyn Lofzangen, naardien zy alle gezongen wor-
 „ den; maar 't zyn alle geene lofuitbrommende
 „ Gezangen van Godt, zyne eigenschappen, en
 „ werken, naardien 'er zommigen onder zyn ter lee-
 „ ringe, of onderwyzinge geſchikt, als den 1, xv,
 „ en meer andere; eenigen ook die hiſtorische
 „ verhaalen zyn van 't geen Iſraël bejegt is: ook
 „ zommigen vervult met geboden en voorschriften
 „ van Godts wege aan zyn volk, enz. En 't is be-
 „ kent, dat oudtyds de geſchiedeniſſen des tyts,
 „ als de *Ilias van Homerus*, gezongen wierden.

„ Onnodig achte ik van elk deezer Lofzangen in
 „ 't byzonder te ſpreken; dies voege ik 'er alleen
 „ ten ſlot by, dat ik 'er met dankzegginge al het
 „ terecht over zal ontfangen, 't geen 'er my van
 „ Dichtkundigen over toekomt, en dat my zelfs de
 „ aanwyzinge myner feilen zal aangenaam zyn,
 „ (waarin ik geerne, ten aanzien der vertolkinge,
 „ en myne verdere Gezangen, meedſtemme)
 „ zullende ik my verder gelukkig achten, zoo dit
 „ „ werkje

lyk, als men uit het bovenſtaande kan afneemen, voor te
 ſtellen: kan 't mogelyk iemand anders doen, geerne wil ik
 my hier in aan zyn onderwys gedraagen. Ondertuſſchen
 zy dit ook genoeg om den ſteen, waaraan zich zommigen,
 omtrent de Opſchriften, der Geneeſſche Gezangen, mog-
 ten ſtooten, uit den weg te ruimen.

B E R E C H T.

„werkje den geenen, in wiens harten de waare
 „Godtsvrucht geplant, en gewortelt is, eenige
 „stichtinge, tot opbouw van geloove en liefde, zal
 „toebrenge; waartoe ik den Heere bidde, dat hy
 „ons allen zoodanig in 't beginsel zynen lof leere
 „zingen, als wy dien in den Hemel, met alle de
 „gelukzalige Engelen en Heiligen, volmaaktelyk
 „tot in alle eeuwigheit zullen uitgalmen!

Dus verre 't vertolkt Voorberecht van den Heere PICTET, zoo aan zyne hooge Overigheid, als aan den Christelyken zanger of lezer, dat wy hier en daar wel een weinig uitgebreidt, ook met eenige tusschenredenen vergroot, (tusschen twee haakjens () kenbaar) doch nergens, ten aanzien van den zin, verandert, veel min uit zyne leden verwrongen hebben. Wat nu de wyze der invoceringe deezer Gezangen, in 't gemeen Kerkgebruik der Geneeffche Kerke, belangt; daar omtrent is geenen anderen weg ingeslagen, dan dien men dielwegen met de nieuwberymde Psalmen heeft gehouden, in de meergedachte Voorrede onzer H. Feestgezangen ontvouwen: want naardien yder, by 't opslag van 't ooge, daar in de nutbaarheid, en 't groot voordeel der ziele ontdekte, als waarin men, zonder inwindzelen en bezwagtelingen, (gelyk in Davids Psalmen ten aanzien der Voorzeggingen) de hoofwaarheden van 't Christendom in haaren vollen dag zag gestelt; zoo streelde het straks elks harte, dat zulk eene noodige hervorminge in den Kerkzang ondernomen, en, nevens de verbeterde beryminge

* * *

der

B E R E C H T.

der Koningklyke Harpzangen, ten openbaare gebruike ingevoert wierdt; waardoor de Leeraars en Opzienders der Kerke met der daadt toonden, dat zy liever de lessen des Apostels, 't gebruik der aaloude, en van de meelte hedendaagsche Kerken, (boven aangehaalt) en 't gezont verstandt wilden volgen, dan zich langer aan strooic banden, van eene verouderde gewoonte, of, liever, van een ingewortelt wangebruik te laten binden; en zich met een deel flaauwe en gezochte redenen en tegenwerpingen te verweeren, waardoor men dit heilzaam, nutbaar, en stichtelyk werk zoo lange in onze Gereformeerde Kerken, zoowel Fransche, als Nederduitsche, heeft te keer gegaan en verhindert; waarover wy het der moeite waardig achten ons wat verder uit te breiden.

't Is bekent dat 'er menschen zyn, die tegen alles, wat slechts naar den minsten schyn van veranderinge, of, gelyk zy spreken, van nieuwigheit, zweemt, onbezonnen aandruifchen, zonder gehoor aan de reden te willen leenen, veel minder in de schaale van een onzydig oordeel te leggen, om te beproeven, aan welke zyde de evenaar der waarheit overflaat; als beschroomt, dat zy hier door overtuigt wordende, zouden opgeligt worden van den droeffsem hunner vooroordeelen, om eindelyk, het geen waarachtig en heilzaamst voor 't gemeen is, toe te stemmen en op te volgen. En gawe Godt dat zulken alleen wierden gevonden onder de Gemeenten, die, in 't gehoor van 't woordt der predikinge,

ge,

B E R E C H T.

ge, somwylen al te blint en lichtgeloovig van hunne Voorgangeren afhangen, wanneer 'er haast hooppe ware, dat, door een rechtzinnig onderwys, zy van deeze scheemeringe, in het licht van den Godtsdienst, zouden geneezen, en tot de gedachten gebragt worden, dat, hoe oud ook de dwaling en 't misbruik zy, het daarom geen recht van verjaaringe in Christus Kerke heeft verkregen, of kan verkrygen; 't geen alleen de waan en zandtgrondt is, waarop Rome het uiterlyk praalgevaarte zyner Kerke heeft gesticht, en tot zulken hoogen tinne opgetrokken. Maar aan dit zeer hinken zelfs veele Kerkelyken, die alles niet naar de regelmaate van Godts Woordt, dien onseilbaaren regel, maar naar de elle van hun verstandt, en gewoonte, meetende, straks wraaken en verwerpen, dat zy in hunnen tyt niet in gebruik zagen, of hun van hunne Leermee-steren niet ingeboezemt, en aangeprezen is; waat van de bewyzen zoo groot en meenigvuldig zyn, dat zy, als elk bekent, niet behoeven opgehaalt.

Geerne moetmen toestaan, datmen niet lichtvaardiglyk een out beproeft gebruik in den Godtsdienst moet verlaaten, en een nieu onbezocht, vooral wanneer 'er eenige opschuddinge, of verwarringe uit te vreezen zy, invoeren; maar daat in met alle omzichtigheit en bescheidenheit behoort te handelen, gelyk hier toe de vermaninge des Apostels strekt, 1 Cor. 14: 40. *laet alle dingen eerlyk, (dat is betamelyk) en met order geschieden;* waarin hy ook, by de grondvesting van zoo veele

*** 2

Chri-

B E R E C H T.

Christenkerken, op allerlei wyze, is voorgegaan, en zoo wel ten doorluchtigen, als volmaakten voorbeelde kan strekken. Doch, dit vooruit gestelt en toegestaan, zoo sluit zulks niet uit, datmen, na de beproevinge van alles, het goede behoude, en opvolge, ten zy datmen den zuurdeeffsem des Pausdoms blyve aankleeven, om slechts alles, zonder toetse en onderzoek, door, en naar 't kerkelyk Gezag uit te voeren; vlak tegen den grondt aan, door den Heilant en zyne Kruisgezanten, in zyne Kerke, gelegd, die ons onophoudelyk naar de aaloude Schriften verzenden, ter verzekeringe, dat het Evangeli alleen op het Goddelyke gezag, daar in vervat, gesticht, en 't geen daar in is voorspelt, met der daadt hier in vervult is.

Doch, om ons te bekorten, laat ons deeze Mannen eens onzydig hooren, die zoo stip in alles by het oude (gelyk zy 't noemen) willen blyven, en liever den verminkten en jammerlyken rym van Daheen, als Godts woordt zelf, by 't volk willen laten doorgaan en gelden, dan dat zy hunne Gemeenten hier van nader onderrechtinge zouden geeven, veel min de veranderinge van den gemeenen Kerkzang, als hoognoodig, inboezemen; men late staan, om 'er nieuwe Gezangen by te voegen, die zy, noch hunne Vaders (gelyk zy spreken) niet gekent, noch gehoord hebben; opdat wy dus nader de Geneeffche Kerke in deezen rechtvaardigen, en, door beantwoordinge aller tegenwerpingen, ten minsten betoogen aan wiens zyde de waarheit is,
schoon

B E R E C H T.

schoon 'er nooit iets diergelyks in onze Kerken van te hoopen, of te wachten zy; dat wy den Heere des oogfts, en den tydt aanbeveelen.

Dat alle Verbeeteringe in de Kerke, schoon zy van een oud ingekropen gebruik schynt af te wyken, of inderdaadt afwykt, niet zy af te keuren, maar, in tegendeel, loffelyk en pryswaardig is, staaft in 't algemeen de Hervorming onzer Kerke zelve, als daar op, hoe fel van Romes aanhang, en van zommige Laodiceërs, gematigden in naam, gewraakt, onwederspreekelyk gesticht. Alleen willen wy het hier nu op den gemeenen Kerkzang toepassen, dat enkel het wit is waar op wy thans doelen: doch dewyl wy in onze Voorrede, zoo voor *Dauids Harpzangen*, als *H. Feestgezangen* hier van vry breedt, tot bevestiging onzer meeninge, hebben uitgeweidt, zoo zullen wy in 't byzonder hier slechts iets, met eene betrekkinge tot deeze Gezangen, voorstellen, om, door beantwoordinge der voornaamste tegenweringe, voor het strydig gevoelen, het geene wy daar, en hier boven gestelt hebben, nader te beveltigen.

Men brengt dan voort, tot weeringe dat zommige Christelyke Lofzangen en Gezangen, in 't gebruik des openbaaren Godtsdiensts, zouden worden ingevoerd; datmen in dien niet behoort te zingen, dan het geene door Godts Geest ingeblaazen is; gelyk ontwyfelbaar *Dauids Psalmen*, en andere Gezangen van heilige Mannen, die in dien bondel vervat zyn. Deezer wyze, zegtmen, kan

B E R E C H T.

men niet feilen; deezer wyze volgtmen 't oude vastgebaande spoor, waarin wy geen struikelblokken van onrechtzinnigheid, of steenen des aanstoots van dwalingen ontmoeten; deezer wyze brengt men Gode een rein en vlekkeloos lofoffer der lippen en harten toe, door 't vier van zynen Geest, op de hartaltaaren dier gewyde Dichteren, zelf ontsteecken, en overzulks zekerlyk de Godtheit aange naam: daar, in tegendeel, alle menschelyke gedichten, als met de onfeilbaare leidinge van den H. Geest onverzelt, veelzins van den rechten regel der Openbaringe kunnen afwyken, gelyk zulks uit de Gezangen van *Prudentius* en andere Lichten der oude Kerke t' over blykbaar is, die, hoe godtvruchtig, hoogdravende en zielroerende ook, echter met veele vlekken van bygeloof, om niet ergers te zeggen, bezoedelt, en als doorzaait zyn; 't geen dan ook in deezen tyt, zoo wel als toen van zulke geachte mannen, is te schroomen; en datmen, overzulks, zich liever en veiliger aan dat hebbe te houden waaraan men gewent, en dat van geene doolinge verdacht is, dan tot eenige veranderinge over te gaan.

Maar, alles wel ingezien, waarin bestaat toch de kracht dezer tegenwerping, met zoo veel schyns van reden en godtvrucht uit den mond dezer Mannen hier voorgedraagen? Men zegt, alle menschelyke gedichten zyn feilbaar, en doolinge onderworpen, en moetmen derhalven hen in den Godtsdienst buiten gebruik houden. Maar zyn zoo ook niet alle

alle Overzettingen der Psalmen, en der andere Heilige boeken; en worden die daarom uit den openbaaren kerkendienst geweert? Past het zelve ook niet op alle Leerredenen, die in 't openbaar in de Kerke geschieden; dewyl niemand der hedendaagfche Leeraaren zich de onfeilbaare leidinge van den H. Geest toefchryft: en zalmen daarom den Predikdienst zelf, als onzeker en onwaardig, afkeuren? Wie zou zulk een uitspoorig besluit maaken? Daar beneven, (verre dat wy Davids Psalmen, en andere Snaarliederen in de kerke onder de bedeeeling der Wet gebruikt, en voor haar gedicht, en vervolgens in 't gebruik der kerke van 't Nieuw Verbondt overgegaan, zouden te rug stellen, of verkleinen;) hoe klinken echter die Goddelyke toonen hun, die eenen ingespannen aandacht hebben, in de ooren? en hoe streelen zy toch, daar zy als geduurig de rechte verstandige maat missen, godtvruchtige harten? 't Geen immers het eigen werk der Dichten Zangkunde is, of behoort te zyn: want daar de zielroeringe in den zang ontbreekt, is dien veelteer voor eenen ydelen klank in de lucht te achten, van den Apostel zoo krachtig en overtuigende, 1 Cor. 14. gedoemt, dan voor eene heilige oefeninge, die een gedeelte van den openbaaren Godtsdienst uitmaakt. Doch wy hebben liever dit gebrek in 't gemeen Kerkgebruik verder onaangeroert te laten, dan het nader, na het geen wy 'er elders van hebben opgehaalt, ten toon te stellen.

Noopende nu verder, dat alle menschelyke Gedich-

B E R E C H T.

dichten, omtrent het onderwerp, of de zaaken zelve, dwalingen onderhevig zyn, 't geen met zommige voorbeelden wordt gestaaft; zulks is buiten tegenspraak. Maar, voor eerst: zyn de weinige Lofzangen, en Gezangen, achter alle onze Psalmboeken gedrukt, en vervolgens in 't Kerkgebruik, mede niet van feilbaare menschen gedicht, en zommige daar beneven op den Hoogduitschen leeft barbarisch geschoeit, zonder dat zy nochtans, wegens den grondslag dezer reden, worden uitgemonstert? Nu komt het (als boven de Heer Piktet wel aanmerkt) slechts op wat min, of meer Gezangen, buiten Davids Psalmen, aan, naardien 'er reeds zommigen in gebruik zyn, en overzulks kan men niet een eenige reden, tegen 't invoeren van nieuwe Gezangen, over de Hoofwaarheden en Plegtigheden des Christendoms, bybrengen, die niet te gelyk op de oude Gezangen, die in zwang zyn, wederom stuit, en hun uit het bezit van 't gebruik stelt.

Doch nader eindelyk. Wy stemmen toe, dat alle menschelyke Gedichten het Goddelyk gezag van Davids Harpzangen, ten aanzien van de form, of gedaante, maar geenzins van de stoffe derven; en dat derhalven de eerste, als uit de H. Schrift, en 't vervult Evangelie gehaalt, en, naar mogelykheit met de zelve woorden voorgestelt, ook voor zoo verre het merk van Goddelykheit draagen; en overzulks in den Christelyken Godtsdienst met alle stigtinge konden, en behoorden gebruikt te worden,

waar

waar tegen niet een eenige reden bestendig is. Want schoon men Gezangen der Ouden en van anderen vindt, waar in vry grove feilen, en doolingen uitsteeken (als uit de Voorrede van den Heere Kempfer, voor zynen vertaalden Prudentius, en dien Dichter zelf, middagklaar blykt;) zoo volgt echter niet, dat zulks alle andere, omzigtiger en naaukeuriger aan den toets van Godts onfeilbaar woordt gestreeken, onderhevig zyn; dat by de stukken zelfs, als men spreekt, moet blyken, en waar omtrent ook, zoowel als omtrent alle andere godtgeleerde boeken, behoorlyke voorzieninge kan geschieden, wanneer zy, voor de uitgave, den Opperleeraren der H. Godtkunde, om te keuren, verhandtreikt, en vervolgens, met hunne goetkenninge bestempelt, gedrukt, en uitgegeeven worden.

Maar, werptmen voort tegen: Wiens, en welke Gezangen zalmen, naar uwe meeninge, onder zoo een groot getal, zelfs van vermaarde Leeraren gedicht, ten gemeenen Kerkgebruike overbrengen? Want alle, hoewel met keure van Godtgeleerden pronkende, zyn 'er niet toe bequaam, zoowel wagens de stoffchikkinge, als trant der Dichtkunde, en maatlang; welken laaften onmogelyk in den openbaaren Godtsdienst, ten zy met de uiterste opschuddinge en verwarringe, te veranderen ware. Ja, zal men veelligt hier byvoegen: of zoude men best deeze uwe Gezangen, voor alle anderen, hier toe uitkippen, gelyk zulks het Opschrift, en de schikkinge der stoffen eenigzins schynen meede

B E R E C H T.

te brengen, en uwe meeninge stilzwygende hier omtrent ontvouwen?

Ik antwoorde, dat het gezag van groote Mannen, of Leeraaren, in deeze keure niet behoorde te gelden; maar datmen de Schriften zelfs most toetzen, en met den anderen vergelyken, om te zien, wie hier in 't gelukkigst geslaagt hadde, zoo ten aanzien der stoffe, als dichttrant, om de Kerke in 't gemeen te kunnen stichten; waarin het zekerlyk meer op de klaarheit, en kracht der zaa-ken, met de zuiverheit der taale gepaart, aankomt, als op de hoogdravendheit, of luid gezwets van balderende, en meenigwerf ongebruikelyke, of verminkte woorden, om quanswys eenen verhevenen dichttrant te vertoonen, en door een bogtig trompetgeschal wyd en zyd uit te schaateren. Wie nu aan deeze verbafteringe der edele Dichtkunde, die de harten meer door haare zachtigheit behoorde te streelen, dan de ooren door harde en onnatuurlyke uitdrukkingen te quetzen, meest schuldig staan, mogen rechtschapene kenners, in 't leezen van verscheidene Dichteren, zelfs oordeelen; niemant zal ik hier te na koomen in 't berispen, veelmin in 't doorstryken van 't geene mogelyk, als een troetelkindt, van hem gekoestert wordt: Dit alleen zy my geoorloft te zeggen, dat ik voor al de zachtigheit, en klaarheit in 't dicht van wylen den Heere Laurens Bake, Heere van Wulverhorst, en vooral zynen korten, ronden, en gesloten styl be-
minne; want eenen zin met geduurige inweefzelen

B E R E C H T.

te rekken, en als in slangebogten te wringen, zoo dat het stuk eindelyk naar geene vaarzen, maar naar onduidelik gelykt, en dierwyze ook dan, naar den nieuwsten zwier, zonder snydinge en eindklank, geleezen wordt, bekenne ik my, naar myne kennis, niet te voldoen; waar omtrent my wylen den Latynschen Puikdichter, Johan van Broekhuizen, allereerst de oogen heeft verlicht, als die zich de vaarzen van den Ridder J. Cats, behalven dat zyn Ed: hen wat te laag en te plat keurde, liet welgevallen, wegens hunne rondigheid van zinsluitingen; gelyk dan ook de Italiaanen, Franschen, en Hoogduitschen thans ten eenemaal van dien smaak zyn, en tot eenen vasten grondregel stellen, om eenmaal het onkruidt van onnatuurlyke wantaale uit hunne vaarzen te verbannen;

Dat men verheven moet denken; maar zich natuurlyk uitdrukken.

Doch om tot het vervolg onzer rede te keeren,

Geerne staan wy toe, dat men nimmer eenen nieuwen zangtrant in de Kerke behoort, of gevoegzaam kan invoeren, en overzulks zouden alle zulken van deeze hoope vervallen, hoe hemelsch, hoe godtvruchtig, hoe stichtelyk ook hunne Gezangen mogten zyn, die hen op wereldtsche zangwyzen hebben gestelt, in Sions muuren niet bekent, noch gehoort, en overzulks voor de meeste menigte ongebruikelyk. Alle stoffen van veele Dichteren uitgekozen, schoon van geestelyken inhoudt, zouden ook niet bequaam zyn voor 't gemeen

Kerk-

B E R E C H T.

Kerkgezag, naardien ik meene en beweere, dat die van algemeene zaaken moeten klinken, geschikt en gepast naar de openbaare Godtsdiensttoeffeningen, en den tydt, en niet wat iemand in 't byzonder, naar opgeeving van zyn gemoedt, of voorkomende gevallen, in dicht hebbe ontworpen; dat my al de wereldt moet toestaan. Want komt het niet onaardig, ja bespottelyk, dat de Voorzangers het gansche Psalmboek, met het aanhangsel der Lofzangen, vervolgens zingende, 's voormiddags in de Kerke 't gebedt na den eeten, en 's namiddags 't gebedt voor den eeten, gelyk 's morgens het avondtgebedt, en 's avondts wederom 't geen voor den uchtendstond geschikt is, opheffen, en daarin van de gansche Gemeente gevolgt worden? Echter is 't kenbaar, en weete ik door eige bevindinge, dat dit by wylen, hoe wraakbaar en ongerymt ook, zonder berispinge geschiedt en doorgaat; voorwaar eene onachtzaamheit die onduldclyk is in eene welgestelde Kerke, daar ook het zingen, en met het hoogste recht, voor een gedeelte van den Godtsdienst aangezien en gehouden wordt.

Noopende eindelyk het slot der tegenwerpinge, waarin men dezelve, met betrekkinge op dit myn werk, toehaalt; hierop zegge ik alleenlyk, dat, indien 'er ooit hoope ware, datmen een verniewt Psalmboek, met andere geestelyke Gezangen gepaart, in 't gebruik der Kerke bragt, ik mogelyk de laatste hier omtrent niet zoude in aanmerkinge koomen;

B E R E C H T.

koomen; vermids ik waarlyk myne Psalmen stip aan de woorden van 't onacht onzer Overzettinge gebonden, en myne Gezangen alle op de beste en bekendste Psalmwyzen gestelt hebbe; maar, 't geen het voornaamste is, dat ik 'er alle de Waarheden onzer belydenisse, volgens den draadt van den Heidelbergischen Catechismus, (die vervolgens wekelijks in alle onze Kerken wordt uitgelegt) in ontvouwen, en verdedigt, en die met uitschietende Zielzugtingen, weêrslagtig op 't gemoedt, beslo- ten hebbe; welke laatste zonderling voor 't alge- meen gebruik, wegens de schikkinge, konden te stude koomen; als die kort van begrip, ook met sterretjes zyn afgebakent, om met eene tusschen- poozinge, kort of lang, te kunnen gezongen wor- den. Behalven nu dat het tweede deel deezer Ge- zangen op den beproefden leest van onzen Cate- chismus geheelyk is geschoeit, zoo hebben wy dit daarenboven vooruit, dat het eerste deel reeds van de Geneefische Kerke ontfangen, en met veel vruchts in gebruik is; zynde dan ook deeze myne vertalinge en uitbreidinge van dit Fransch werkje, zoowel als het volgende tweede, met eene volle goedtkenninge der Godtgeleerde *Faculteit* te Fran- ker, bekrachtigt, zoo breedtspraakig als wy konden wenschen, en ons, tot beschietinge van ons wit, dienstig ware; gelyk de Lezer uit het afschrift zelf, dat hier, na de verleende Bevoorrechtungen der Oppermagten, volgt, zal kunnen oordeelen.

Hoe nu dit myn dichtkundig werk weder van de

B E R E C H T.

wereldt, en den Godtvruchtigen zal ontfangen worden, en met welk een ooge het de Nydt zal aanzien, (die my, uit haare schuilhoeken, fomwylen haare vergiftige pylen toefchiet, zonder my echter te quetzen, of van myn voorneemen te verzetten, om de wereldt, zoo lang ik leeve, met myne geringe gaven ten dienfte te staan) zullen wy wel haast gewaar worden. En 't gebeure fchoon, dat deezen onzen arbeit misduidt, en ik zelf onder de fchaare der Dichterren, wegens myne enkelvoudige klaarheit, niet gerekent worde; 't fcheelt my luttel, en brengt my geen hinder toe; te meer, omdatmen weet, dat hier al zoo weinig een algemeen Stedehouder van Parnas, als van de Kerke is, dien al de Wereldt als een Orakel hebbe te hooren, en aan wiens uitspraake men zich, als onfeilbaar, zou moeten gedraagen:

*Doch vindtmen zulke Hoofspöeten,
Met deezen dollen waan bezeten,
Dat zy alleen zyn Febus krooft,
En zyn gevreesde Stedehouders;
Een eer als 't erfgoedt hunner ouders:
Wy gunnen hun dien naam en trooft;
En zullen ons gemoedt niet quellen
Ofze ons in hunne benden tellen.*

Dat nu dit werk veel fpaeder in de wereldt komt, als wy ons zelve hadden voorgestelt, moet alleen het droevig en wereldkundig toeval, van het jammerlyk

B E R E C H T.

merlyk verongelukken onzes doorluchtigen Stadthouders, worden toegeschreven; want gelyk 'er de Opdragt aan Haare Hoogheit, voor 't vertrek des Prinsen naar 't veldt, al van vervaardigt, en de eere reeds gehad hadde, van Zyne Hoogheits goedtkenning wegens de opstellinge; zoo wilde ik geensins hierin veranderen. Doch, gelyk ik de Opdragt op eene gansch andere wyze most schikken, zoo voegden 't ook van zelve, dat de tyt, om Haare Hoogheit een Gezangboek, in haaren smartelyken rouwe, aan te bieden, wat most doorloopen; gelyk dan verder, uit deeze verwylinge, deeze grooter druk van dit werk ontsproten is.

Dit, bescheide Lezer, diene u tot berecht; terwyl wy wenschen, dat onzen arbeit gedye tot eere van Godt, en stichtinge onzes naasten; waarop alle onze poogingen moeten uitloopen. Vaar ondertusschen wel, terwyl wy u verder van onze bereidwilligheit tot uwen dienst verzekeren, en naar vermogen onzen *Profeetischen zegen en vloek* in heldendicht, met andere nutbaare stoffen gepaart, zullen voortzetten, waar van wy ons eenige goetkenninge, van de liefhebberen der dichtkunde, en stichtinge der Godtvruchtigen, durven belooven.

Lecuwarden den 25 van
Lentemaandt, 1712.

F. HALMA.

P R I-

PRIVILEGIE.

DE Staaten van Hollandt ende West-Frieslandt, Doen te weten; Alzoo ons vertoont is by *François Halma*, Boekdrukker en Boekverkoper tot Amsteldam, hoe hy suppl. na zich veele jaaren in de Nederduitsche Taale, en Dichtkunde te hebben geoeffent, waar van verscheide blyken voorhanden waren, eindelyk hadde bestaan, niet zonder raad en toetsse van voornaame Godigeleerden, op nieuw in Dichtmaat te brengen; de hondert vyftig Hatyzangen, of Psalmen van den Koninklyken Profeete David, nevens de gewoone Lofzangen in de Openbaare Gereformeerde Kerke gebruikelijk, op de zelve maat, en zangwyzen, als op de Fransche Psalmen van Klement Marot, en Theodorus Beza, gelyk ook op die van Dathenus waren gestelt: dat hy suppl. ook daar beneven gereet hadde een bondel van Heilige Feestgezangen, gelyk ook van veele Mengeldichten en verscheide Vertalingen, zoo van oude, als hedendaagsche Schryveren, alle by den suppl. zelfs gedicht, gemaakt, ofte vertaalt: dat hy ook, op zekere gronden, van 't beste gebruik, op zyn Nederduitsch ende Fransch Woordenboek, voor 't grootste gedeelte gedrukt, hadde aange tekent het onderscheit van drierlei geslachten der Naamwoorden, daar beneven de daadelyke, en lydende Werkwoorden, de Bywoorden, Voornaamen, Voorzetzels, en alle Woordleden, volstrekt tot de zuiverheit der Nederduitsche Taale nootzaakelyk, doch tot noch toe in geene Woordenboeken gezien, en door den suppl. na een veeljaarg onderzoek en oeffeninge, uitgevonden, en in dit zyn Woordenboek overgebracht; en gemerkt het bovengemelde Psalmboek omtrent voldrukt was, ende in 't korte van den suppl. stont in 't licht gegeven te worden; dat ook zyn voorgemeldt dubbel Woordenboek van Nederduitsch en Fransch, als boven bearbeidt, ook zeer naar 't einde schoot, en hy verscheide zynere Mengelwerken, by den suppl. zelfs gedicht ende gemaakt, op zyne perse hadde, en nu van tyt tot tyt stont uit te geeven; endaar by, dat hy in de uitgave dezer zynere Werken, of eenige van die, heel lichtelyk van zommige baatzoekende menschen, door 't nadrukken, konde worden ontruft, waar door de suppl. niet alleen 't verhoopte voordeel van zoo eenen veeljarigen arbeit zoude derven, maar ook tot zyn smarte moeten zien, dat zyn Werk elendig verminkt, ende bedorven zoude worden: zoo keerde de suppl. zich overzulks tot ons, met onderdanigste beede, dat het Ons gelieven mogte, uit kracht van Ons Oppermagtig gezag, en Hoogste Gebiedt, hem gunstiglyk te verleenen een Voorrecht of Privilegie voor alle zyne bovengemelde Werken, en dat voor den tyt van vyftien eerstkomende jaaren; Zoo dat het niemant der Onderdaanen van Hollandt en Westvrieslandt vry zoude staan, de zelve in 't geheel, of ten deele, na te drukken, en te doen nadrukken: of elders nagedrukt in de voorsz. onze Landen te brengen, of te verkoopen, onder wat voorwendzel, of hoedanig een opschrift, of tytel, en in wat formaat zulks ook wezen mogte, dewyl dit alleen de vindinge was van den suppl. en de vrucht van eene lange oeffeninge, en uitvorschinge; en dat 'er niets lichter was, dan zich hier in van zynen

P R I V I L E G I E.

zynen dierbaaren arbeit te dienen, en hem te ontzetten van de vruchten, die hy met reden zich hier uit belooft hadde; SOO IS 'T, dat wy de zaake ende 't verzoek voorz. over gemerkt hebbende, ende negen wezende ter bede van den suppl. uit onze rechte Wetenschap, Souveraine magt en Authoriteit, den selven suppl. geconsenteert, geacordeert, en geoctroyeert hebben, consenteren, accorderen, ende octroyeren hem mits dezen, dat hy gedurende den tyt van vyftien eerst achtter een volgende jaaren, de voorz. hondert vyftig Harpzangen of Psalmen van den Koninklyken Profete David, nevens de gewoontlyke Lofzangen, in de Openbaare Gereformeerde Kerke gebruyfelyk, op de zelve maar en zangwyzen, als op de Fransche Psalmen van Klement Marot, en Theodorus Beza, gelyk ook op die van Dathenus waren gestelt; als mede de voorz. Heilige Feestgezangen, gelyk ook de gemelde Mengeldichten, ende verscheide Vertaalingen, zoo van oude als hedendaagsche Schryveren, alle by den voornoemden suppl. zelf gedicht ende gemaakt; insgelyks mede zyn voorz. Nederduitsch ende Fransch Woordenboek, met de gemelde Aantekeningen, als hier boven gemeldt, binnen den voorz. onzen Lande alleen zal mogen drukken, doen drukken, uitgeeven ende verkopen; verbiedende daarom allen ende eeniegelyken, de zelve Werken in 't geheel, ofte ten deele na te drukken, ofte elders nagedrukt binnen den zelve onzen Lande te brengen, uit te geeven ofte te verkopen, op verbeure van alle de nagedrukte, ingebragte, ofte verkochte Exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens daarenboven te verbeuren, te appliceeren een derde part voor den Officier die de Calangie doen zal, een derde part voor den Armen, ter plaatze daar 't Casus voorvallen zal, ende 't resterende derde part voor den suppl.; alles in dien verstande, dat wy den suppl. met dezen onzen Octroye alleen willen gratificeren tot verhoedinge van zyne schade, door 't nadrukken van de voorz. Werken, daar door in geenigen deele verstaan den inhoudt van dien te autoriseren, ofte te advoueren, en veel min de zelve onder Onze protectie ende bescherminge eenig meerder Credit, aanzien ofte reputatie te geeven; nemaar de suppl. in cas daar inne iets onbehoorlyks zoude influeren, alle 't zelve tot zynen laste zal gehouden wezen te verantwoorden; tot dien einde wel expresselyk begeerende, dat, by aldien hy dezen Onzen Octroye voor de zelve Werken zal willen stellen, hy daar van geen geabrevieerde ofte gecontraheerde mentie zal mogen maken, nemaar gehouden wezen 't zelve Octroy in 't geheel ende zonder eenige Omiffie daar voor te drukken, of te doen drukken; ende dat hy gehouden zal zyn een Exemplaar van de voorz. Werken, gebonden ende wel geconditioneert, te brengen in de Bibliothek van onze Universiteit tot Leiden, ende daar van behoorlyk te doen blyken; alles op pene van het effect van dien te verliezen. Ende ten einde de suppl. dezen onzen Consente ende Octroye moge genieten als naar behooren; Lasten Wy allen ende een iegelyken die 't aangaan mag, dat zy den suppl. van den inhonde van dezen doen, laten, ende gedogen, rustelyk, vredelyk, ende volkomentlyk genieten ende gebruiken; Cesseerende alle belet ter contrarie. Gedaan in den Hage onder onzen

* * * *

groot

PRIVILEGIE.

grooten Zegelc hier aan doen hangen, den 25 January, in 't jaar onzes Heeren ende Zaligmakers zeventien hondert en zeven.

A. HEINSIUS, vt.

Ter Ordonnantie van de Staten;

SIMON van BEAUMONT.

PRIVILEGIE

Der Ed. Mog. Heeren Staten van
VRIESLANDT.

DE Staten van Vrieslandt. Allen den geenem die dezen zullen zien ofte hooren leezen Salut. Doen te weten: Alzoo François Halma, in naamc van zynen zonne, Drukker onzer Academie tot Franeker, ons by request heeft te kennen gegeven, dat hy onder de persse hadde zyn eigen nieuw berymt Psalmboek, gered om in korten in het licht te komen, als mede zyne Heilige Psestgezangen, en andere zyne Dichtkundige of Vertaalde Werken; als een dubbelt Fransch en Nederdantsch Woordenboek, het zoolke mede op het einde loopt. Doch dat hy beducht zynde, dat lichtelyk iemant anders, uit wangunst of haatzucht, het een of het ander zynes Werken mogte nadyukken, of elders nagedrukt in deze Provintie, (tot zyn groot naadeel en schade, ook welligt tot bederf en verwaeschinge van zynen veeljaarigen Arbeit) inwoeven en verkoopen: Dat daarom hy suppliant te raade was geworden, om Zich aan ons te adresseren, en onderdanigst te verzoeken Onze Brieven van Oeffroy; SOO IS 'T, dat Wy, na gehoudene Deliberatie, hebben goergevonden en verstaan, aan den suppliant zyn verzoek te accorderen, vervolgens den zebren te verleenen deze Onze Brieven van Oeffroy, en daarby aan den gedachten François Halma, zyne Erven, of die het recht door woettige Cesse hebben bekomen, te Oeffroyen en te vergunnen, om alleen, met uitsluitinge van allen anderen, binnen deeze Provintie te mogen drukken, doen drukken, ende verkoopen des suplicants voorschreven Psalmboek, en alle zyne andere Werken, waar op zyn naam als Schryver, Dichter, of Vertaaler staat geëxprimeert, in zoodanigen Formaat of Letter, als hy suppliant geraden zal vinden, en zalke voor den tyt van vyftien achter-een volgende jaaren: Met expresse interdiktie aan alle en een yder van de Ingezetenen dezer Provintie, om het voerzegachte Psalmboek, of andere van des suplicants Werken, zonder consent van den suppliant, in 't geheel of ten deele, ook niet onder eenen anderen tyt, in deze Provintie na te drukken, te doen nadyukken, of elders nagedrukt, alhier te verkoopen, by pane van vyftig goede Friesche Ryders, boven en behalven de confiscatie van alle zoodanige nagedrukte Exemplaren, t'elken reize te verbouwen; te applicieren een derde deel ten behoeve van den Officier die de Calange zal doen, het tweede derde deel ten behoeve van den Armen, en het resterende derde deel ten profyte van den suppliant, zyne Erven, of 't recht van de zelve bekomen hebbende: Want wy het

PRIVILEGIE.

Zelve ten dienste van den Lande alzoo verstaan te behooren. Gegeven binnen Leeuwarden op 't Landtſchapshuis onder 't Zegel der Staaten van Frieslandt, Paragraphe van onzen 'President, ende den zelve Secretaris hands, deyen 8 Martii 1707.

W. BARON v. AYLVA. vt.

Ter Ordonnantie der Heeren Staten voorz.

H. HUBER.

GOEDKENNING.

SR. François Halma, zeer begeertig zynde om, volgens Paulus lesse, zyne Geloofsgenooten, naar de gaven hem van Godt geschonken, te leeren en te vermaanen, met Psalmen, Lofzangen, en Geestelyke Liederen; heeft niet alleen, eenigen tydt geleden, zynen arbeid besteedt in het berymen van Davids Psalmen, maar ook onlangs zyne H. Feestgezangen in het licht gegeven: met zoo een gewenscht gevolg, dat hy, daar door aangemoedigt, nu weder den Liefhebberen der Waarheit mededeelt, deezen bondel van *Heylige Lofzangen en Gezangen*, zoo over de voornaamste Plegtigheden en Gevallen, als over de *H. Waarheden van het Christendom*, gepaart met Godvruchige, en op de Waarheden gepaste *Zielzuchtigen*: die aan de Theologische Faculteyt van Frieslands Academie te Franeker vertoont zynde, en van Haar, zoo veel haare gewoone bezigheden toelieten, doorzien en onderzocht, geoordeelt zyn, niets te behelzen strydig met Godts H. Woordt, of de Formulieren van eenigheid; maar in tegendeel, overvloedige blyken van des Makers geoeffende zinnen in Godts Woordt, onvermoeiden yver om anderen te stigten, en vaardigheid in de Dichtkonst. Dies de gemelde Faculteyt dit werk wel durft aanpryzen, als bequaam, den Zanglievenden Christenen ten spoore te verstrecken, om den Heere te zingen met aangenaamheit in hunne harten. Aldus gedaan te Franeker den 3. February 1712.

In naam en last der Faculteyt;

JOHANNES van der WAEYEN, F.

S. S. Theol. Doctor & Professor

h. t. Decanus.

*** 2

OP

O P H E T
GEREFORMEERT
GEZANGBOEK
V A N D E N H E E R E
FRANÇOIS HALMA.

KAn ooit de Dichtkunst 't hart behagen,
En mag zy ooit, met billik recht,
De naam van 't puyk der kunsten draagen;
't Is meest, als zy word aangelegt
Om 's HEEREN glory te verbreyden;
En zielen Hemelwaarts te leyden.

De schoone Dichtkunst, veel te goedt
Als dat zy 't werktuyg zou verstreken,
Waar door een wreeylig bits gemoedt
Den glans van 's Naastens naam zou vlekken;
Behaalt, om haar Godtyruchte stof,
Hoogachting, gunst, en waren lof.

Zy weet de ziel dan aan te spooren
Tot nooit volroemde en eedle deugd;
Zy streelt verrukkend hart en ooren,
En strekt tot yders lust en vreugd:
Ja kan, wat Momus ooit mag smaalen,
By brave zielen eer behaalen.

Dat blykt in HALMA, wyd bekend
Door zyn doorluchte Maatgezangen;
Die een uytmuntend groot talent
In Zededichtkunst heeft ontfangen;

En

En door dit werk, van hem gedicht,
Heeft Neêrlandts waare Kerk verplicht.

Wierd 't Goefche wonder, d' Yfroomschryver,
Door Bakes schoone Bybelstof
Ontvonkt, om, vol van lust en yver,
Te melden 's Mans verdienden lof,
Wie, wie voelt zich hier niet gedreven,
Om HALMAAS dichtpen roem te geeven?

O HALMA! die zoo nut uw' tydt
Aan deze roemenswaarde klanken
Besteedt hebt: 'k wensch dat Godt uw' vlyt,
(Dien vlyt waar voor u veele danken)
Bekroon met zegen, heyl, en gunst;
En gy hem lang pryft door uw kunst!

JETSKE REYNOU
Vander MALEN.

**** 3

OP.

OP HET
GEREFORMEERT
GEZANGBOEK

Van den waarheitlievenden Dichter
FRANÇOIS HALMA.

G Oedwichtigen, gewoon uw hart van d'ydle werelt,
(Met haar bedrieglyk schoon omhangen en beperelt)
En wars van d' ydelheit, te heffen naar omhoog:
Die 's wereldts dingen met een onbenevelt oog
In hunnen aart beschouwt, en weegt naar hunne waarde,
En geen genoeg vindt in 't schijngoedt dezer aarde,
Maar in het hemelsche van 't eeuwig koningkryk,
In hun begin en end zichzelven steeds gelyk;
Beschouw dit geestlyk werk, gevloeit uit HALMAAS penne,
Opdat zich uwen geest aan 't hemelsche gewenne,
Dewyl 't kan strekken voor een leiding van 't gemoedt,
Het geen zich menigwerf met lassen wellust voedt,
En zyne roeping niet van boven kooft bezinnen;
Of welk het hoogste Goedt, en waard is te beminnen,
Daar 't Al, met hemelglans bestraalt, een Godtheit toont,
Die in geen' omtrek van geschakelde eeuwen woont,
Genaakbaar hem alleen, die, boven 't zwerk gevlogen,
't Volmaakte goedt beschouwt met opgehemde oogen.
Wie deeze leiding volgt, door 't waarheits licht geleert,
En die in smeeking en gestaag met Godt verkeert,
Gevoelt zyn zwaat gemoet met heil van troost omringen,
En,

En, in den wederglans van Godts bespiegelingen,
Dat hem de Hemel word op aarden opgedaan;
En dus gehart is om van 't aardtsche zich t' ontslaan,
En voor 't vergangbaar 't onvergankelyk te kiezen.
't Heeft u, ô HALMA (thans een lidt der dappre Friezen)
Gelust dees' letterschat van 't waare kruisgeloof,
Voor alle doolingen en ketteryen doof,
Zoo op Genève's leeft, als van den Paltz te schoeien.
Men ziet het waarheidslicht in uwe vaarzen gloeien,
Gelyk de middagzon aan 't hoog azuurgewelf.
Uit deeze gronden wordt de kennis van zich zelf,
En van den waaren Godt gestelt in volle klaarheit.
Gy kampt gelyk 't betaamt voor Jesus leere en waarheit,
Gelyk Genève die met Neêrlandts kerk belydt,
En praalt verheerlykt met de zege na den strydt,
Als die de valsheit aan haar keten hebt geklonken.
De Hemel straale met zyn tintelende vonken
Zoo in de harten van zyn uitverkoren volk,
Dat het door 't sichtiglyk werk, als boven lucht en wolk,
By 't ongenaakbaar licht en Godt zelf opgetogen,
Den Goddelyken naam in 't zingen mag verhoogen,
Van daar aan d' oosterkim de zon des uchtends straalt,
Tot daar zy 's avondts in de westerluchstreek daalt!

A. H O U B R A K E N.

***4

RE.

R E G I S T E R,

der H. Lofzangen en Gezangen.

I. D E Lofzang van Zacharias, uitgebreid voor den Kersdag.	Pag. 3.
II. Lofzang voor den Kersdag, ondermengt met eene uitbreidinge van den Lofzang der Engelen.	6
III. Gezang over de Bootschap des Engels aan de gelukzalige Maagt Maria; 't bezoek van Maria aan Elizabeth, en haare onderlinge redenwiffelinge.	9
IV. De Lofzang van Maria.	13
V. Lofzang over de Geboorte van den Heere Jesus Christus; de verkondiging aan de Herderen; des Heilandts Besnydenisse, en zyne Vertooning in den Tempel.	15
VI. Nieujaarsgezang.	19
VII. De Historie van 't Lyden onzes Heeren Jesus Christus.	22
VIII. Lofzang over de doodt van Jesus Christus.	37
IX. Lofzang voor den Paaschdag.	40
X. Een andere Lofzang voor den Paaschdag.	42
XI. Lofzang voor des Heeren Hemelvaartsdag.	43
XII. De Historie van 't Pinxterfeest.	45
XIII. Lofzang voor den Pinxterdag.	49
XIV. Tweede Lofzang op den Pinxterdag.	51
XV. Lofzang voor den dag van de Bedieninge des Avondtmaals op Paaschen.	53
XVI. Een Lofzang en Gebedt voor 't gebruik van 't H. Avontmaal.	54
XVII. Gezang voor de bedieninge van 't H. Avontmaal.	55
XVIII. Gezang ter onderwyzinge om zich te bereiden tot het H. Avontmaal.	58
XIX. Gezang en Gebedt over de zelve stoffe.	59
XX. Gebedt aan den Heiligen Geest.	60
XXI. Ge-	

R E G I S T E R.

- XXI. Gezang en Gebedt om van Godt het Geloove af te smeeken. 63
- XXII. Gezang en Gebedt om van Godt de Bekeeringe te bidden. 64
- XXIII. Gezang ter onderrechtinge, dat de uiterlyke Belydenisse van den Godtsdienst niet genoeg is ter Zaligheid. 66
- XXIV. Gezang ter onderrechtinge, omtrent de wyze op welke men Godts Woordt moet ontfangen. 67
- XXV. Gezang der Leere, over de Liefde die wy Jesus Christus schuldig zyn. 68
- XXVI. Gezang over de Kentekenen der Liefde die wy Jesus Christus schuldig zyn. 69
- XXVII. Gezang ter onderwyzinge, dat men Godt meer moet vreezen dan de menschen. 70
- XXVIII. Gezang der Leere van de allerheiligste Drie eenigheit. 72
- XXIX. Een Lofzang over de Aanbiddinge en Liefde die wy Gode schuldig zyn. 73
- XXX. 't Gebedt van Daniel, Dan. 9. 75
- XXXI. Een Lofzang om Godt te danken, door eenen Ouden Kerkenleeraar in 't Latyn gedicht, en op eenen vryen trant in 't Nederduitsch gevolgt. 77
- XXXII. Gezang over 't begin der Predikatie van Christus op den berg, Math. V. en andere Zaligsprekingen. 81
- XXXIII. Lofzang over de genadige verlossinge onzer Vaderen van de Spaansche dwinglandye: in navolginge, met eenige veranderinge, omtrent den Staat van Genève, ten aanzien van den Hertog van Savoyen. 83
- XXXIV. Gezang over den regel van alle gerechtigheit. 86
- XXXV. Gezang ter onderwyzinge, over de liefde die wy onzen Naasten, en zelf onzen Vyanden schuldig zyn. 86

**** 5

XXXVI.

REGISTER.

- XXXVI. Gezang ter onderwyzinge, dat men voor alle dingen de hemelsche goederen moet zoeken. 88
- XXXVII. Gezang ter onderwyzinge tegen de zorgvuldigheden dezès levens. 89
- XXXVIII. Lofzang en Gebedt voor de verkiezinge der Overheden. 90
- XXXIX. Een ander Gezang voor den dag der verkiezinge. 92
- XL. Gezang ter onderwyzinge, over het geluk van de geenen die in den Heete sterven. 93

REGISTER

der H. Gezangen en Zielzuchten.

- I. **G**ezang van des Christens hoogsten troost in leven en in sterven. pag. 97.
- I Zielzucht. 100
- II. Gezang van de kennisse onzer elende, en de Lietde die wy Gode en onzen Naasten schuldig zyn. 102
- II Zielzucht. 105
- III. Gezang van de Scheppinge, den Val, en de Verdorventheit des menschen. 107
- III Zielzucht. 110
- IV. Gezang van Godts Rechtvaardigheit en Barmhartigheit. 111
- IV Zielzucht. 115
- V. Gezang van het middel der Verlossinge. 118
- V Zielzucht. 121
- VI. Gezang van de twee Natuuren des Middelaars, Godt en Mensch. 123
- VI Zielzucht. 125
- VII. Ge-

R E G I S T E R

- VII. Gezang, 1 Wie door Christus verlost worden.
 2 Beschryving van 't Geloove. 3't Voorwerp en
 formulier des Geloofs. 127
- VII Zielzucht. 131
- VIII. Gezang van de verdeelinge der Geloofsartykelen,
 en H. Drieënicheit. 133
- VIII Zielzucht. 140
- IX. Gezang over de Scheppinge der werelt, en hoe
 Godt onze Vader is in Christus. 142
- IX Zielzucht. 149
- X. Gezang over Godts voorzienigheid. 151
- X Zielzucht. 154
- XI. Gezang van Godt den Zoon, en waarom hy
 Jesus is genaamt. 156
- XI Zielzucht. 160
- XII. Gezang waarom Godts Zoon Christus, dat
 is, Gezalfde wordt genaamt. 162
- XII Zielzucht. 170
- XIII. Gezang waarom Christus Godts eeniggeboren
 Zoon, en vervolgens onzen Heerg word genaamt.
 172
- XIII Zielzucht. 176
- XIV. Gezang van des Heilants Ontfangkenis van den
 Heiligen Geest, en Geboorte uit de Maagdt
 Maria. 178
- XIV Zielzucht. 182
- XV. Gezang van Christus Lyden. 184
- XV Zielzucht. 191
- XVI. Gezang van Christus Doodt, Begravinge,
 en Nederdalinge ter helle. 193
- XVI Zielzucht. 201
- XVII. Gezang van de Opstandinge des Heeren Je-
 sus Christus. 203
- XVII Zielzucht. 228
- XVIII. Gezang van de Hemelvaart des Heeren. 230
- XVIII Zielzucht. 236
- XIX. Gezang van Christus zittinge ter rechterhandt
 zyns

REGISTER.

zyns Vaders.	239
XIX. Zielzucht.	243
XX. Gezang van Godt den H. Geest.	245
XX. Zielzucht.	248
XXI. Gezang van de Kerke; de gemeenschap der Heiligen, en de Vergevinge der zonden.	250
XXI. Zielzucht.	253
XXII. Gezang van de Opstandinge des vleeschs, en het eeuwige leven.	257
XXII. Zielzucht.	259
XXIII. Gezang van de Vrucht des Geloofs, en de Rechtvaardiging des zondaars voor Godt.	261
XXIII. Zielzucht.	265
XXIV. Gezang van de verdiensten der werken, en hunne gevolgen.	267
XXIV. Zielzucht.	270
XXV. Gezang van den Werker des geloofs, en de H. Verbondtzegelen.	272
XXV. Zielzucht.	275
XXVI. Gezang van den Christelyken Waterdoop.	276
XXVI. Zielzucht.	279
XXVII. Gezang wegens 't vervolg van de stoffe des Christelyken Doops.	281
XXVII. Zielzucht.	284
XXVIII. Gezang van het H. Avondmaal des Hee- ren, en zyn heilzaam gebruik.	286
XXVIII. Zielzucht.	294
XXIX. Gezang van de wezentlyke Veranderinge van 't broodt en den wyn in 't lichaam en bloet des Heeren.	296
XXIX. Zielzucht.	303
XXX. Gezang, I. Over 't onderscheidt tusschen het Avondmaal des Heeren en de Paapsche Misse.	
II. Voor wien het Avondmaal des Heeren is in- gesteld.	
III. Of het ook van onheiligen mag gebruikt wor- den.	den.

REGISTER.

den.	305
XXX Zielzucht.	322
XXXI. Gezang over de Sleutelen des Hemelryks.	324
XXXI Zielzucht.	329
XXXII. Gezang van de nootzaakelykheit der goede werken, en voor wien de zaligheit bereidt is.	331
XXXII Zielzucht.	338
XXXIII. Gezang van de waare bekeeringe des menschen, en den aart der goede werken.	340
XXXIII. Zielzucht.	344
XXXIV. Gezang. De inhoudt der Goddelyke wet uitgebreidt; haare verdeeling; en de verklaring van 't eerste Gebodt.	347
XXXIV Zielzucht.	355
XXXV. Gezang. Verklaring van het tweede Gebodt: van den Beeldendienst.	356
XXXV Zielzucht.	360
XXXVI. Gezang. Verklaring van het derde Gebodt.	362
XXXVI Zielzucht.	364
XXXVII. Gezang van 't geoorloft, en ongeoorloft Eedzweeren.	366
XXXVII Zielzucht.	368
XXXVIII. Gezang. Verklaring van het vierde Gebodt, nopende den Sabbath, en den dag des Heeren.	370
XXXVIII Zielzucht.	373
XXXIX. Gezang. Verklaring van het vyfde gebodt omtrent de pligten dien wy den Ouderen schuldig zyn.	375
XXXIX Zielzucht.	377
XL. Gezang. Verklaring van het zesde gebodt, nopende den Doodtslag.	379
XL Zielzucht.	381
XLI. Gezang. Verklaring van 't zevende gebodt, nopende de Echtbreuk en kuisheit.	383
XLI Zielzucht.	386
	XLII.

R E G I S T E R

- XLII** Gezang. Verklaring van 't achtste gebodt,
 van Dievery, en Rechtvaardigheid. 387
XLII Zielzucht. 390
XLIII Gezang. Verklaring van het negende gebodt,
 van valsch, en waarachtig Getuigenis te geeven
 omtrent onzen naasten. 391
XLIII Zielzucht. 393
XLIV Gezang. Verklaring van het tiende gebodt;
 van de Begeerlykheit: En verder van de vol-
 maakte onderhoudinge, en het oogwit van de
 prediking der Wet. 395
XLIV Zielzucht. 401
XLV Gezang van de Nootzakelykheit, de Voor-
 waarden, en 't Formulier des gebedts. 403
XLV Zielzucht. 409
XLVI Gezang over de Voorrede, of Aanspraak
 van 't gebedt des Heeren. 410
XLVI Zielzucht. 413
XLVII Gezang. Verklaring van de eerste bede; Uw
 naam worde geheiligt. 414
XLVII Zielzucht. 417
XLVIII Gezang. Verklaring van de tweede bede;
 Uw Koningryk koome. 419
XLVIII Zielzucht. 423
XLIX Gezang. Verklaring van de derde bede: Uw
 wil geschiede op aarde als in den hemel. 425
XLIX Zielzucht. 428
L Gezang. Verklaring van de vierde bede: Geef
 ons heden ons daaglyks broodt. 429
L Zielzucht. 432
LI Gezang. Verklaring van de vyfde bede; Ver-
 geef ons onze schulden, als wy vergeeven onzen
 schuldenaaren. 434
LI Zielzucht. 437
LII Gezang. Verklaring van de zesde bede, en
 het Besluit van 't Gebedt des Heeren. Lei ons
 niet in verzoekinge, maar verlos ons van den
 boo-

boozen. Want uw is het Koningryk, de
kracht, de heerlykheit, in der eeuwigheit. Amen.

LII Zielzucht.

Slotgebedt.

440
445
447

O P D E L E E R E
D E R
W A A R H E I T.

DE Waarheit, die de ziel kan slichten,
En brengen tot het Hoogste goet,
De troostbron voor een bang gemoedt,
Is van den Vader aller lichten,
(Uit wien zy eeuwig glansryk straalt)
Tot heil op 't menschedom afgedaalt.

De Heilant quam getuignis geeven
Der waarheit, als hy zelf gewaagt,
(Daar hem de Landtvoogdt ondervraagt ;)
Der waarheit van 't onsterfelyk leven,
Dat hy door zynen doot ontfloot,
Waarvan de wereldt was ontbloot.

Die 't oor dan naar de waarheit leenen,
En luisteren naar Jesus stem,
Verkrygen 't zalig deel aan hem,
En worden van den glans bescheenen
Der Godtheit, die nooit zwymt, of dooft:
Door openbaring hier gelooft.

Men ziet het licht der waarheit gloeien,
Gelyk een zon, in Neerlandts Kerk:

Al groeit de valsheit noch zoo sterk ;
De waarheit zal onsterfelyk bloeien ,
In spyt des afgrondts ; afgerecht ,
Dat hy haar rechts en liinx bevecht.

Dies zietmen hier in Dicht ontvouwen ,
Als in een schets , het voedzaam pit ,
Dat in de schors der woorden zit ,
Om 't waare Kruisgeloof te bouwen ,
't Geen Jesus leert , en dien gekruift ,
Verwekt , en hemelwaarts verhuift.

De Zoon van Godt , in 't vleesch gekoomen ,
Opdat hy voor het menschdom leedt ,
En aan het Hoogste recht voldeed ' ,
Is 't zielbetrouwen aller vroomen ;
Alleen de rotz van zaligheid ,
In wien ons 't leven is bereidt.

Hy is alleen de weg en waarheit ,
Waardoormen tot den Vader komt :
Die leer moet blyven onvermomt ,
In haare volle kracht en klaarheit ,
In Jesus kerk , tot haar behoudt ,
Waarop haar grondtvest staat gebouwt.

Wy doemen dan , naar Paulus voorbeeldt ,
De dooling die dit stuk bevlekt ;
(Met welk een' schyn men haar bedekt)
Als van dien Kruisgezant veroordeelt ;
Ja die het Evangeli schendt ,
En dus den mensch van Godt afwendt.

Wech dan veroude ketteryen ,
Waardoormen Jesus kroon beneemt ,
En zich van 't hoogste heil vervreemt ,
Als die des Heilants bloet ontwyen :
Wy blyven onbeweegbaar staan ,
Op Godts gewyde orakelblaen.

F. H A L M A.

HEI-

HEILIGE.
LOFZANGEN
E N
GEZANGEN
over de voornaamste
PLEGTIGHEDEN,
en
GEVALLEN
van 't
CHRISTENDOM.

WELKE

LOFZANGEN

EN

GEZANGEN

over de voornamste

PLEEGTIGHEDEN;

en

GEVALLEN

1737

CHRISTENDOM.

DE LOFZANG

Van

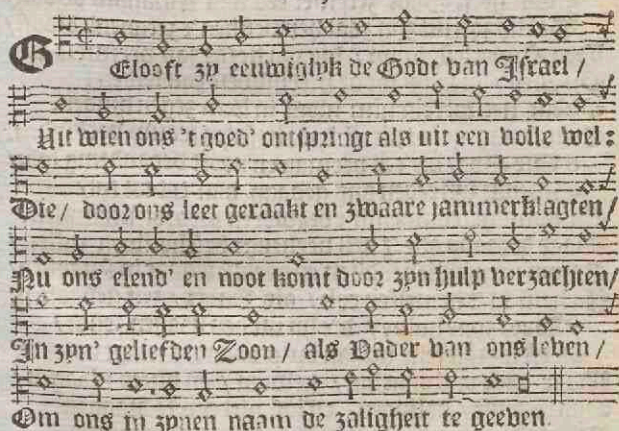
ZACHARIAS

uitgebreidt

Voor den KERSDAG.

Op de zangwyze van den 89 Psalm.

P. 3.

G Glooft zy eeuwighlyk de Godt van Israel /
 Dit wien ons 't goed' ontspringt als uit een volle wel:
 Die/ dooz ons leet geraakt en zwaare jammerklagen/
 Nu ons elend' en noot komt dooz zyn hulp verzachten/
 In zyn' geliefden Zoon / als Vader van ons leven /
 Om ons in zynen naam de zaligheid te geeben.

2 **H**y heeft het menschedom in barmhertigheid bezocht/
 En dooz zyn liefd' en magt byz van de doot gekocht /
 En zelf / onaangezien ons quaat en misbedryben :
 Ons niet verlaaten om van hem verbzeemt te blyben ;
 Maar laat de Zonne der Gerechtigheit nu schynen /
 Waar dooz de jammeren van straf en schult verdtopenen.

3 **W**orst Davids edel hups / de luister der Hebreen /
 Geeft ons den Heilant die de hofflang zal vertzeen /

En dooz zyn' sterken arm des byants magt verbreeken/
 Waar dooz zyn volk het hooft in bypheit op zal steeken /
 Dit dienstbaarheit verlost / waar in wy mosten smooeren;
 Den Heilant die ons heeft zyn eeuw'g rijk beschouwen.

4 Dit is de Heilant van de Daderen verwacht /

Dien Godt heeft toegezeit aan Abrahams geslacht /
 Die ons dooz 's byants magt zou dekken en beschermen/
 En / naar zyn' liefdegloet / zich ober ons ontfermen /
 En bypen van het jok / naar 't Goddlijk welbehagen/
 D'r zonde / wet / en doot / dat wy niet konden draagen.

J. Kuste.

5 Dit heeft Godt zelf met eed' aan Abraham beloofd/
 Dat hy zou uit zyn zaat verwekken 't zegnend hooft/
 Den Opperleidsman / die zyn liefde zou verspreiden
 Op allen / dien hy tot de heerlijkheit zou leiden ;
 Opdat het wereltruim mogt in hem zegen vinden.

En hy't aan zynen dienst dooz liefd' en trouw verbinden.

6 Die God/ die't al vermagen nooit verandering lyd't/
 Bedenkt zyn eeden ons gedaen van tyt tot tyt/
 En komt getrouwelyk 't bezworen woordt verbullen /
 Waar dooz wy alle 't heil verheugt beschouwen zullen /
 En zyn menschlievendheit en goedheit daar in smaaken/
 Ja hem in 't hemelsch rijk / als Dader / zelf genaaken.

7 Dooz zyne hulpe / die hy uit den hoogen zendt /

Heeft hy zyn felle wozaak op 's byants magt volendt/
 Maar dooz ons ongebal / geweent / en bitter klaagen /
 Ons' onrust / dolingen / en last niet om te draagen
 Een einde neemen / met de breez in d' offerhanden /
 Daar wy nu wieroofgeur van dankbaarheid dooz zyan-
 den.

8 Terwyl Godt ons't genot geeft van den vollen breez/
 En hy nu gunstiglyk verhoort heeft onze bee /
 Zoo zullen wy dooz hem oprecht en heilig leeven /
 En ons aan zynen dienst gewillig overgeeven ;
 Ja onze harten / die van liefde tot hem blaaken /
 Hem pryzen / als die ons van hel en doot komt slaaken.

J. Kuste

I J. Aulse.

9 O recht gelukkig kindt / dat's Heeren weg bereidt /
 En vooz hem heene gaat / gelyk het is voozzeit /
 Dien Godt ten Heilandt van de werelt heeft gekoren /
 Opdatg' als zyn Profcet die blyde maar laat hoozen /
 Dat hy zal vooz de schult der gansche wereltd sterben /
 En ons het eeuwigh heil vooz zynen doot verwerben.

10 Dooztaan klinkt utoe stem van't Ewangeliwoozdt /
 En van des Heilants komst in Palestinaas oordt /
 Die dooz zyn lyden zal des menschen schult uitwiffchen /
 En ons verklaaren 't pit van Godts geheimenissen ;
 De hoop van Israel / Messias / onze Koning /
 Die ons zal leiden tot zyn opperhemelwoning.

11 My dunkt ik zie alree de schitterende Zon /
 Die vooz haar glansfig licht de helsehe magt vertoon /
 Na datz' aan d' oosterkinn verrees met haare straalen /
 Waar vooz de duifternis het hooft zal onderhaalen /
 En als een nebel vooz die Hemeltoozts verdwynen ;
 Zoo datze zal op 't hooft van alle volken schynen.

12 Het volk dat in de schaauw des doots gewandelt
 heeft /
 Zien wy dat in den glans van 's Heeren aanschyn
 leeft ;

En dat het wozd verlicht met straalen uit den hoogen /
 Zoo dat het niet meer gaat vermoeit en neergebogen ;
 Maar zweeft naar boven / op geloofs- en liefdepennen /
 Om Godt / zyn' Heilandt / en zyn' Vader daar te liennen.

13 Dees zal ons leiden op den weg der zaligheid /
 Den weg des vzedes / die ons tot de Godtheit leidt /
 Zoodat hy ons den wensch van onze ziel zal geeven.
 En wy in heerlykheit hem eeuwigh zullen leeven /
 In liefde vbanden / en / bedekt met zyne hoede /
 Altoos bezitters zyn in 't hemelsch ryk van 't goede.

I I

LOFZANG

Voor den KERSDAG,

Ondermencht met eene Uitbreidinge van den
Lofzang der Engelen. P. 5.*Op de zangwyze van den CXVIII Psalm.*

L Wat ons den Heer van harte looven /
 Den Vader in wien 't menschedom leeft /
 Hy zendt den Heilant ons van boven /
 Den Heilant die ons 't leven geeft.
 Mit eene reine Maagt geboren /
 Schoon waare Godt van eeuwigheit ;
 Die ons het eeuwig heil laat hoorzen /
 Door 't menschelock geslacht bereidt.
 2 In hem word sterck' en magt gebonden /
 Doch die mer zwakheit is verceent ;
 Godt word op 't aardryck afgezonden /
 Ja neemt ons vleesch aan en gebeent.

Hy komt in laagen staat te voorschyn /
 En word geboren als een knecht ;
 Opdat zyn glans en glori doorschyn' /
 En hy voldoe aan 's Hemels recht.
 3 Een stal moet vooz zyn hof verstreken /
 Een boederkrib vooz zyne wieg ;
 Maar Godt komt eene star verwekken /
 Opdat zich 't oozdeel niet bedrieg' /
 Een nieuwe star in 't gloeiend doosten ;
 't Welchs dat hier de Koning leit
 Die 't gansche menschedom zal vertroosten /
 En toonen 's Vaders heerlykheit.
 4 Men hoort d' onsterfbaar' Engelschaaren
 Het heil uitgalmen dat men ziet /
 Haar stemmen met de menschen paaren /
 Om 't wonder dat 'er is geschiedt.
 Zy zingen : Godt is hoog te pryzen /
 In 't opperhemelsch koningryk /
 Als die de Bredeson laat ryzen /
 Op datz' aan 's hemels boogen prykt'.

J. Kuste.

5 Nu hebtg' / o sterfelyk geslachte /
 Godts brede tot een liefdepandt ;
 Nu hebtge 't heil dat gy verwachtte /
 't Heil onbebatbaar vooz 't verstant.
 De Heer van blyxembier en donder
 Is nu niet meer op u vergramt /
 Nu hy u toont het groooste wonder
 Waardooz zyn liefdebier onblamt.
 6 Nu zal om laag de brede bloeien /
 Haardien Godts wzaakzwaart niet meer woedt /
 Het heil tot aan de starren groeien /
 Want Godt schenkt ons zyn zalig goedt ;
 Godt bindt in ons zyn welbehagen /
 En neemt ons aan in zynen Zoon /

Als die des menschen schult zal draagen /
 En * zaat zien tot zyn' arbeidsloon.
 7 Hy zal de magt des doots verbreeken /
 En 't leven brengen aan den dag /
 De zegebaandelen opsteeken /
 Daardien hy alle ding vermag /
 Vermag in hemel en op aarde /
 Nadat hy 's boozen dwinglandy /
 Die Jooden noch Onjooden spaarde /
 Vergruist dooz zyne heerschapp.
 8 Zyn heerschapp zal eeuwig duuren /
 Zyn koningkrpk heeft paal noch perk /
 Het strekt zich buiten Kanans muuren ;
 Al d' aarde draagt zyn hemelmerk.
 Zyn woordt zal alle vleesch vergaadren /
 Tot zynen rpkstroon ; als den Heer
 Dien elk met diep ontzagh moet naadren /
 En die zyn rijk sicht dooz zyn leer.

I J. Ruste.

9 Laat ons nu onze stemmen boegen
 By deezen schoonen Englenzang ;
 De Godtheit toont ons haar genoegen /
 En maakt ons by van allen dwang.
 Nu is de byheit ons ontfloten
 Om tot den hemeltrou te gaan /
 Als 's Heeren volk en rpksgenooten /
 Dooz wien de deur is opgedaan.
 10 Laat ons des Heeren kribbe naaken /
 Met d' Oosterwyzen / vol ontzagh /
 In liefdeblammen tot hem blaaken /
 En bieren zyn' geboortedag.
 De Heer is in het vleesch verscheenen /
 Om 't vleesch te byden van den doot :
 Zyn glans dringt dooz den dampkring heenen
 Die all' elend in zich bestoot.

- 11 De Heer verschynt opdat men leebe
 Het leven vol van heiligheit /
 En hem zich zelven overgeebe /
 Als die ons naar den hemel leidt ;
 Die ons verlost van misbedryben /
 Ja zelf dit leven in ons plant /
 Om vast aan hem verknocht te blyben /
 Dooz zynen Geest / ons onderpandt.
- 12 Arabisch gout en wierookgeuren
 Behagen minder onzen Dorst /
 Dan datw' ons harte dooz hem scheuren /
 Wanneer 't dooz misdryf is bemozst :
 Van 't leven vol van liefdespranken /
 In zuiverheit en waare deugdt /
 Waar dooz wy hem van harte danken /
 Als oirzaak dezer gzoote vreugdt.

III.

G E Z A N G.

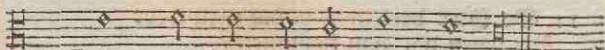
Over de Booschap des Engels aan de gelukzalige Maagt Maria; 't bezoek van Maria aan Elizabeth, en haare onderlinge redenwisseling. P. 24.

Op de zangwyze van de X Geboden.

M In ziele / nu komt u alles nooden /
 Opdat gy uwen Heilant eert /
 't Doozluchtig Hoofd der Hemelboden /

A 5

Schoon

- Schoon hy hier als een kindt verkeert.
 2 Om ons van zonden byp te koop
 Doet 's Vaders Zoon / van eeuwigheit /
 Ons zyn genadeschatten open /
 Waarin ons 't leven is bereidt.
 3 Hy wordt uit eene Maagdt geboren /
 Haar spelling van 't Orakelwoorde /
 Om ons te byden van Godts toren /
 En t' openen des hemels poozt.
 4 Opdat men zag den kyg volenden /
 Waarin des menschen onheil lag /
 Quam Godt ons zynen Zoone zenden;
 Een wonder dat nooit d' aarde zag.
 5 Hy is van zynen troon gestegen /
 En in den maagdenschoot gedaalt;
 De bree'd' is door zyn' doode verkreget.
 Hy heeft voor ons 't rantsoen betaalt.
 6 Het was in Dorst Augustus tyden /
 En toen Herodes Koning was /
 Dat Godt hem quam ten Heilant wyden /
 Op dat hy 's menschen leet genas.
 7 Tot Leeraar / Priester / en tot Koning /
 Wordt hy gewydt in eeuwigheit /
 Waardoor hy ons in 's hemels woning
 Heeft zyne heerlykheit bereidt.
 8 Een Engel daalt uit 's hemels boogen /
 Opdat hy de geboorte meld'
 Van Godes Zoon; die uit den hoogen
 Tot 's menschen Heilant word gestelt.

I. Ruste.

- 9 Maria was in Galilea /
 In haare woonstee Nazareth /
 Een landstreek grenzend' aan Judea /
 Met pver daaglyk in 't gebedt.

- 10 Als zy zich gaat tot bruidt verlooven
 Aan Josef / zuiver van gemoedt /
 Verneemt men Godts Gezant van boven /
 Die haar als begenadigt groet.
- 11 Zy vond genaad in 's Heeren oogten /
 Meer dan Judeaas maagdenreef;
 En werd ten hemel opgetogen /
 Toen Gabriel zyn' last aflei.
- 12 Maar d' Engel spzaki: Wil niet ontstellen
 Om 's Heeren last dien ik verricht /
 Ik hoop een blyde maar u spellen /
 Dooz u van 't uiterste gewigt.
- 13 De Heer is met u / als gehoren
 Tot moeder van zyn eigen Zoon /
 Dien wy haast zien uit u geboren /
 Als erfgenaam van Davids troon.
- 14 De naam van 't kindt dat gy zult baaren /
 Zal I E S U S / als Verlosser / zyn /
 Hy draagt de rykshroon op de haaren /
 Op datze met haar glanssen schyn'.
- 15 Hy is het Hoofd der zalig' Englen /
 Hun Godt en Heer / die dooz zyn kracht
 't Gescheurt verbondt weer vast zal strenglen /
 Van Godt en 't menschelyk geslacht.
- 16 Hy zal zyn efenis bezyden /
 Dry koopen dooz zyn offerbloet ;
 Wanneer hy dooz bywillig lyden
 De straf en schult van 't menschedom boet

II. Kuste.

- 17 Zyn' grootheit kan men niet beschryben :
 Hy is Godts Zoon naar 't hoogste recht.
 Zyn ryk zal in geen paalen blyben ;
 Noch eindigen ; als 't is doorzegt.
- 18 Die rede klonk heel vzeemd in d' ooren
 Der Maagt / als d' Engel had volendt : Spele

- Spelt op my / zegtz' / een Zoon te booren /
 Die nimmer heb een' man bekend ?
 19 De Heilige Geest zal op u komen /
 Die 't alles eens geschapen heeft /
 Zegt d' Engel / en op u doen stroomen
 Zyn kracht / waar dooz het alles leeft.
 20 Hy zal / o Maagt / u vruchtbaar maaken /
 Dooz zyne schaduw oberdekt /
 Dat / schoon geen man u zal genaaken /
 Hy Godes Zoon uit u verwekt
 21 Ei / twosfel niet aan zyne wijsheit /
 Noch aan zyn eindeloze magt ;
 Elizabeth krygt in haar geytheit.
 Ook eenen zoon in uw geslacht.
 22 Zoo hoog met haaren man gerezen
 In jaaren / datz' onvruchtbaar scheen /
 Toont Godt aan haar zyn gunstig wezen ;
 (Gelyk aan Sara lang voorheen.)
 23 Maria / in den top verwondert /
 Om deeze bootschap haar gedaan /
 Staat eerst als dooz dat woordt bedondert /
 Doch spreekt toen weer den Engel aan :
 24 Myn ziel zal onderworpen blyven
 Aan Godt / den Schepper van 't heelal /
 Hy doe zyn woordt aan my behilpen
 In dit verwonderlyk geval.

III. Kuste.

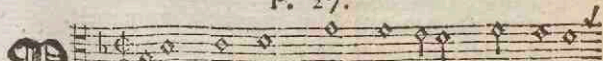
- 25 De Hemel hoorde haar gebeden /
 Zoo datz' ontfing dat oogenblik
 Het Licht der wereldt / naar Godts reden /
 Tot heil zyns volks / en Satans schrik.
 26 Z' ontfing den Dorst van heil en leven /
 Den Heilant / Israël beloofst /
 Om ons de zaligheid te geeven /
 Waar van het menschedom was beroofst.

- 27 Godts Bood' ontslipt Mariaas oogen /
 Die daar op Nazareth verlaat /
 Om / naar 't gebergte heen getogen /
 Haar Rucht te vinden in dien staat.
- 28 Zoo dra Elizabeth haar hoorde /
 En haare groetenis verstont /
 Die zelf tot haare vrucht doozboorde /
 Ontfloot zy haar' godvruchten mondt.
- 29 Doch / van die blydschap ingenomen /
 Spryngt flux haar kindt in 't lichaam op:
 Waarna Godts Geest op haar komt stroomen /
 De Heilge Geest / uit 's hemels top.
- 30 Toen sprakt zy: Gy zyt zalig t' achten /
 Niets ebenaart hier utwen staat:
 Geen vrou in alle de geslachten
 Is zoo gelukkig in haar zaadt
- 31 Gy draagt den Heilant en Behouder
 Der werelddt / die gezegent blyft /
 Als die 't gebiedt draagt op den schouder /
 't Gebiedt dat eeuwiglyk bekyft.
- 32 Gy zal ons Bred' en Heil verwerben
 Dooz zyne diep' ootmoedigheid ;
 En ons het leven doen be-erven
 Ons in d' Orakelen voorzeit.

IV.

De LOFZANG.
 Van M A R I A.

Uitgebreidt op de zangwyze van den VIII. Psalm.
 P. 27.

 Mijn ziel / bevult met goederen van boven /
 van

Kan in 't geboel haar blydschap niet verdoobenz

Myn ziel verheft en pryft den Opperheer ;

Gelyk myn geest erkent des Heilants eer.

- 2 De hoogste Godt / schoon ik ben laag geboren /
 Heeft my tot iets aanzienelyks verhoren.
 Hy ziet niet op myn' kleenen armen staat /
 Maar geeft my 't heil dat nimmermeer vergaet.
- 3 Hy kroont my met oneindige genade /
 Opdat hy my met zyne gunst verzaade.
 'k Word zalig van al 't wereldtruim genoemd.
 Dat Godt hier dooz en mynen Heilant roemt.
- 4 Zyn groote naam is heilig. D' Engelsdommen
 Doen zynen lof dooz 's hemels kreitszen brommen:
 Zyn naam verbult den hemel nevensd' aard' ;
 Zyn glori wordt alom geopenbaart.

A. Ruste.

- 5 Welzalgig zy / die hem eerbiedig breezen
 Als Godt / die dooz all' eeuwen word geprezen ;
 Die zynen wil betrachten met ootmoedt /
 En van zyn gunst verwachten 't zalig goedt.
- 6 Dooz zyne kracht is 't wereldtruim geschapen /
 Dat in zyn kring vertoont het goddlyk wapen.
 Zyn magtig' arm verricht een heerlyk werk
 Van liefd' en gunst booz my en zyne Kerk.
- 7 Der trofsen raadt heeft hy geheel verbroken /
 En zich op hen als vbanden getrokken.
 Hy heeft hun woed' en hoogmoet neergebelt /
 En strafte hen om hun boosheit en geweld.
- 8 Zyn blixem slaat de Grooten van de wereldd' /
 Schoon met gezagh en hoogheit ryk beperelt ;

Maar

Maar hy beschut die kleinen zyn en gering /
Ja voert hen op tot 's hemels hoogsten kring.

J. J. Ruste.

- 9 Den armen die hem vreezen geeft hy zegen.
En hoort hun stem wanneer zy zyn verlegen.
Hy spyzigt hen als zy verhongert zyn /
En sterkt hen in verdrukking / noodt / en pijn.
10 Hy dekt met schaamt' en schand de wereltlingen.
En zendt hun wech / ontbloomt van alle dingen ;
De Ryken / die het goud / als 't hoogste lot /
Aanbidde / en het achten als hun Godt.
11 Maar Israël / bemint met tederheden
Van Godt / verwerft het heil naar zyne reden.
Godt hoedt het voorz des bypandts woed' en magt /
En 't ziet den Heer / zoo lang van hem verwacht.
12 Het ziet den Heer / den Heilant aller volken /
Die 't heidendom / gedompelt in de holkten
Van blindheit en doemwaard' afgodery /
Verlost / opdat het ook zyn erfdeel zy.

V.

LOFZANG.

over de Geboorte van den Heere

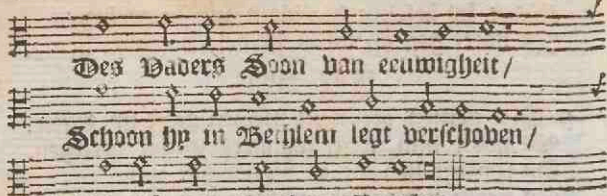
JESUS CHRISTUS;

de Verkondiging aan de Herderen; des Heilants Besnydenisse, en zyne Vertoonning
in den Tempel. P. 29

Op de zangwyze van de X Geboden.

Des

- Des Vaders Soen van eeuwigheit /
 Schoon hy in Berylen legt verschoben /
 Berooft van glans en Majesteit.
- 2 Hy / Godt met ons / werd hier geboren /
 Wanneer Augustus 't rpk bezat /
 Die zyn gebodt alom liet hooren /
 En aanslaan deed van stadt tot stadt.
- 3 't Gebodt om keurig op te schryben /
 't Getal des volks van 't Roomsch gebiedt /
 Om 't Keyzerlyk gezagh te styben ;
 't Geen nooit te booren was geschiedt.
- 4 Dies most zich elk gezin begeeven
 Naar zyn geboortestadt / of blek /
 Opdat het daar wierd' opgeschreven /
 Met naam en toenaam / naar 't bestek.
- 5 Flux zagmen Josef heene trekken
 Naar Davids stadt / met zyne Bruidt /
 Die hy most tot een hoeder strekken /
 In 't volgen van dit rpk'sbesluit.
- 6 Maar booz hem was geen plaats te binden /
 Noeh booz Maria / tot gemak,
 Dies raaken zy / ontbloot van vanden
 In eenen veestal onder 't dakh.
- 7 In dezen stal werd hy geboren /
 Die onze groote Herder heet /
 De Heilant die ons van Godts toren
 Berydt / en hoedt booz alle leet.
- 8 Een heic van blugge Serafynen
 Meldt zyn geboort' een herderschaat /
 Die zy vol hemelglans verschynen /
 Opdat zy 't staab' in 't openbaar.

- 9 Hun schelle stem klinkt breeuit in d' ooren/
Die deze Herderen ontstelt;
Gelyk de glans dier Hemelkoooren
Hun met verbaasheit staat op 't veldt.
- 10 Wy worden van den Heer gezonden/
O Herders / daarom breeft dan niet/
(Is 't woordt;) opdatw' u 't heil verkonden/
Dat op het gansche menschedom ziet.
- 11 Dit is de dag / zoo heilzaam t'achten /
Waarop de Heer geboren is /
Van wien de volken 't heil verwachten /
Naar Godts gestaast getuigens.
- 12 In eene van Judeaas steden /
In Bethlehem vindt gy den Heer;
Het Vrouwenzaadt belooft in Eden /
Dat ik u evangelizeer.

I I. Kuste.

- 13 Gy bindt den Zoon daar / zoo aanbiddelyk
Gezwagtelt in een krib geleit /
Den Middelaar / dien Godt onmiddelyk
U in zyn woordt heeft toegezeit.
- 14 Toen hoorbemen de Hemelschaaren /
Verbult van deze groote stof /
Al haare stemmen samenpaaren /
Tot melding van des Hoogstens lof.
- 15 Eer / eer zy Godt in 's hemels boogen /
En bree'd' op aarde / (klinkt hun zang)
Die met des menschen staat bewogen /
't Gewelt verbreekt der oude Slang.
- 16 Die in den mensch zy welbehagen
Nu weder bindt / als in 't begin:
Het heil waarvan men zal gewaagen
In 's Heeren Kerk / eeuw uit eeuw in.
- 17 De herders zeggen met verbaasheit;
Welaan / vertrekkenw' op dit woordt /

Naar Bethlehem / dat hier schier naast leit :
 Daar op zoo spoeden zy zigt voort.
 18 Daar vonden zy ook / naar hun wenschen /
 Maria / en haar' lieben Zoon ;
 Den Middelaar van Godt en menschen /
 Naar 't spellen van de Hemelboon.

I I I. Kuste.

19 Toen melden zy hun wederbaren
 De Moeder / en der Englen woordt :
 Datz' in haar harte ging bewaaren /
 Derrukt dooz 't geen zy had gehoozt.
 20 Maar na 't verloopen van acht dagen /
 Dat zy had haaren Zoon gebaart /
 Werd hy / Godts Zoon en welbehagen /
 Zelf niet dooz 't bloedig mes gespaart.
 21 Hy werd / naar Godts bevel / besneeden,
 Opdat hy 't zegel van 't verbondt
 Ontfong / naar d' oude wet en zeden /
 Maar onder hem de Vader zondt.
 22 't Onsterfph Hoofd der gansche Kerke /
 Van all' onretnighet bezpdt /
 Woordt / opdat hy haar heil bewerke /
 Dooz bloet als tot haar Hoofdt gewpdt.
 23 Mariaas zoon most JESUS heeten /
 Als Gabziël haar had voorszeldt /
 Opdatmen daar by zoude weeten /
 Dat hy ten Heilant was gestelt :
 24 Ten Heilant om zyn volk te byden /
 Van schuldt en straffe / hel en doodt ;
 Zoo wel dooz d' oud' als nieuwe tyden /
 Opdat hy Godes liefd' ontstoot.

I V. Kuste.

25 Dit Goddlyk kindt brenge zyne Moeder /
 En Josef naar Jerusalem /

- Tot Godt / zyn^e Vader en behoeder /
 In 't heiligdom / naar 's Hoogstens stem.
 26 Hier zietmen Simeon het eeren /
 Hoe slecht het scheen / als zynen Heer /
 Met Anna / die / in 't profeteeren /
 Het meed' als Heilant geeft zyn eer.
 27 De vrome Man wordt opgenomen /
 Dat hy met eigen oogen ziet /
 Den Heilant in het vleesch gekoomen /
 Doordat hy 's Hemels vreugd geniet
 28 't Orakelwoordt had hy ontfangen /
 Dat hy hem zien zou voor zyn doodt ;
 Dies wachtte hy hem met verlangen /
 Doordat hy hier zyn oogen sloot.
 29 Die oude Man / zoo wys / zoo waardig /
 Als hy met vreugde hem omarmt ;
 Word / hoe verstramt / straks blug en baardig /
 Als van het hemelbier verwarmt.
 30 Hy / van den Heiligen Geest gedreven /
 Barst los in 't zeeuwen van dit kindt /
 Als oorzaak van ons heil en leven /
 Daar 't menschedom zaligheid in vindt :
 31 Dien Zoon / daar elk in most gelooven /
 De liefd' en hoop der Christenheit /
 Der heidnen licht / nooit uit te dooven /
 En Israels eere / lang verbeidt.

VI.

NIEWJAARS GEZANG.

Op de zangwyze van den XC. Psalm. P. 21.

Onze Godt / in eeuwigheit geprezen /

B 2

Doos

Dooz u alleen kreeg 't wereldtruim zyn wezen /
 Wanneer de tyt begon zyn' loop t' aanbaarden:
 O Opperheer des hemels en der aarden /
 Wy wyden / met de diepst' eerbiedigheit /

Dit nieuwe jaar aan uwe Majesteit.

- 2 De zonnetoorts / tot hooft van't licht gehuldigt /
 Is u alleen haar hitt' en glans verschuldigt /
 Waarddoornen klaar de jaargetyden rekent /
 Gelykze die in haaren loop aftekent ;
 End' aarde dooz haar straalen bruchtbaar maakt /
 Als zy omhoog aan s' hemels tranffen blaakt.
- 3 De hemel / d' aard' / en die in beide woonen /
 Vereeren u met hoogverheben toonen /
 Waarddooz zy uw oneindigheit verkonden.
 Uw cere klinkt uit duizent / duizent monden.
 Ons levensperk hangt af van u alleen /
 En jaaren / die wy hier omlaag besteen.
- 4 De dagen zelfs bepaaltg' en d' oogenblikken
 Van ons bestaan ; die niemant kan verzykken.
 Want als gy spreekt: gy moet tot stof weer keeren /
 O Adams zaadt ; kan geen vermogen weeren
 Dat ons de doode bespringt met haaren schicht /
 En zy ons flux berooft van 't levens licht.

J. Ruste.

- 5 Wy zuchten en zyn in de ziel verflagen /
 Omdat wy / van 't begin zelfs onzer dagen /
 Zyn uitgespat in heele misbedryben ;
 In steede van getrouw aan u te blyben :

Hier

Hierom zoudg' ons / ó Godt / rechtvaardig slaan /
En onze hoop doen met den tyt vergaan.

6 Vergeef ons / Heer / onz' ongerechtigheden /
En kroom ons met het heilgewaadt bekleeden.
Schenk ons de vrucht van Jesus kruis en lyden /
Die ons alleen kan van den doot bezypden ;
Daardien zyn bloet de schuldt heeft uitgebaagt /
Wardoor ons heil by u is opgedaagt.

7 Wy koomen u op dezen dag belooben /
Dat wy uw licht nooit in ons zullen dooben /
Opdat het mag in onze harten blaaken ;
En wy / naar 't woordt van Jesus / mogen waaken.
Geef dat wy zyn gewillig en bereidt /
Als g' uit den tyt ons roept in d' eeuwigheit.

8 Maar / och ! wat zyn de menschelyke krachten /
Dan zwakheit zelfs ? dies wy uw hulp verwachten /
En uwe kracht / om 't goed' in ons te werken.
Koo: n dan / ó Heer / met uwen Geest ons sterken ;
Ontbont in ons den Gaddelphen gloet /
Daar 't liefdebier tot u door wordt geboedt.

II. Ruste.

9 Dat ons uw Geest geleid' all' onze dagen /
Opdat wy u / in uwen Zoon / behaagen /
En t' allen tydt in uwe bzeze leeben.
Geef dat wy steeds naar uw gemeenschap streeben /
Godt onzes heils / als onze pligt ons leert ;
Zoo worden wy van 't quaad nooit overheert.

10 Heer ons te recht de nietigheid der wereldt /
En datze / schoon met schatten ryk beperelt /
Te niet zal gaan met al haar stonkerglanssen.
Doer onze ziel naar 's hemels ruime transsen /
Zelf in den tyt / tot u in d' eeuwigheit /
Daar 't waare goedt uw' kindren is bereidt.

11 Doe ons / ó Heer / verstaan en kilaar bevatten /
Hoe dza ons lyf kan uit zyn banden spatten /
En dat ons broos en nietig aardsehe leeben /

Gelyk een stroom wordt snellyk booztgedreven :
Ja dat het is een schaduw / damp / en droom /
Derwelkbaar als het loof van eenen boom.

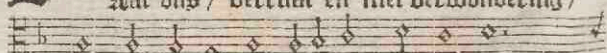
III. Kuste.

- 12 Maak / Heer / dit jaar gelukkig booz uw kindren /
Dat niets daar in mag hun genoegen mindren /
En wil het met uw zegeningen kroonen.
Geef datw' altoos in stillen brede woonen.
Verlyp uw kerk / uw uitverkore byndt /
Opdat wy eens haar lyden zien gestuit.
- 13 Bewaar ons / Heer / booz droevig' ongeballen.
Doch zoo wy zyn aan 't end der tytgetallen /
En dat gy hier komt onzen loop volenden ;
Geef dat wy ons in 't sterfuur naar u wenden /
In vast geloof / en liefde ; welgemoedt /
Als staarend' op het onbergangbaar goedt.
- 14 Geef dat wy u van harte / Heer / beminnet.
Beteugel steeds de dzyften onzer zinnen /
Om matig en rechtvaardiglyk te leeben :
Opdat wy nooit booz Jesus viereschaar beeben /
Maar hem met bzeugd verwachten op den troon /
Wanneer hy elk zal geeven zynen loon.

VII.

De Historie van 't Lyden
onzes Heeren Jesus Christus.

Op de zangwyze van den LI Psalm. P. 56.

R
Wat ons / verrukt en met verwondering /

D'ootmoedigheid en tederheit beschouwen

Van

Dan Godes Zoon / de rots van ons betrouwen /
 Als hy dooz ons den kruisdoot onderging ;
 Daar hy de schuldt van 't menschdom dzoeg op 't hout /
 En 's hemels bloek most in het lyden smaaken /
 Waardooz hy zyn verhoorenen behoudt /

Die dooz geloof en liefde tot hem blaaken.

2 Hy / eeuwig Godt / en Godts geliefde Zoon /

Is in den tyt in 't zwakke bleesch verscheenen /

Opdat hy ons weer zou met Godt vereenen /

En dooz zyn doodt verkrygen 's levens kroon.

Die Koning / die een Heer der heeren is /

Van d' Engelen eerbiedig aangebeden /

Werd zelf verzocht van 't Hoofd der duisternis /

Om / kon hy / hem tot afval t' overreeden.

3 Die Heer werd van zyn eigen volk veracht /

Schoon overtuigt dooz zyne wonderwerken /

Van hem verzicht / om zyne leer te sterken /

Toedat het stout hem heeft ter doodt gebragt.

Een Judas die / als leerling / met hem at /

Geruige van zyn ongehoorde daaden /

Is booslyk tot dien gruwel uitgespat /

Dat hy hem heeft om luttel geldts verraaaden.

4 De Heer wist wel wat haat hy boedd' in 't hart /

't Verradersch hart / van gierigheid bezeten /

't Geen hy hem heeft in 't aangezicht verweten ;

Gelyk het hem haast wzoegde tot zyn smart.

Nadat hy nu de maaltjdt had gebaan /

Zyn Abondtmaal / dat hy belast te houden /
 Is hy straks naar Gerzemané gegaan /
 Daar d' Engelen zyn zielestrydt beschouwden.

J. Kuste.

5 Hier word de Heer met vrees en angst verbult :
 Hier hoorzden hem zyn' Vader driemaal smeeken ;
 Zoodat zyn hart van droefheit scheen te breeken /
 En hy op 't scherpst most toonen zyn gedult.

Het vloeyend zweet verandert zelf in bloet /
 Dat van zyn lyp met stroomen bliet op d' aarde :
 Zoo worstelt hy / dooz geenen troost geboedt /
 Met 's Vaders toorn / die zich hier openbaarde.

6 Myn Vader / och / myn Vader ! roept hy uit /
 Kon 't zyn dat ik dien helk niet mogte dzyinken /
 Naardien ik in dit lyden moet verzyinken :

Maar 'k onderwerp my aan uw raadbesluit.

Laat uwen / en niet mynen wil geschien.

Ik zoek alleen te doen uw welbehagen :

Dies zal ik ook den kruisdoodt niet ontbliên /
 Maar uwen toorn / als Borsg booz 't menschedom /
 draagen.

7 Wanneer hy naau zyn' smeeking had volendt /
 Wordt hem van Godt een Engel toegezonden /
 Tot zalving van zyn diepgeflagen wonden ;

Naardien de Heer des menschen zwakhheit kent :

Zyn zwakhelt om het alderzwaarste leet /

Des hemels wraaken angst der hel te lyden ;
 Waardooz hy aanhet hoogste recht voldeedt /
 Om 't menschedom van de hel en doot te byden.

8 Doch onderwyl quam Judas aangetreên /

Met eenen hoop verzelt van legerknechten /
 Opdat hy zou d' Onnozelheit bekechten ;

Terwyl 't berraadt hem uit zyn ogen scheen.

Zy zoeken hem ter plaatze die hy wist /
 Als daar gewent met Jesus te verkeeren :

Ook hebben zy in 't zoeken niet gemist /
 Hoewel zy haast zyn alvermogen leeren.

I J. Kuste.

- 9 De Heilant / die dees legerbende kent /
 Gelpk haar wit / haar boosheit en gedachten ;
 En 't lyden dat hy van haar heeft te wachten ,
 Heeft zich tot haar kloekmoediglyk gewendt.
 Wien zoekt gy ? vraagt de Heer haar onbeschroomt.
 Wien zoekt gy met zoo groot een dzyft en woede ?
 Haar antwoordt is : dat zy om Jesus koomt /
 En in den nacht zich daarom derwaart spoedde.
- 10 't Is Jesus / die de Nazarener heet /
 Dien onze Raadt beholen heeft te vangen ;
 Daar elk naar brandt in 't uiterste verlangen ;
 (Zoo sluit de schaar) spreek dan zoo gy hem weet.
 Ik ben 't / (zegt hy) als met een donderstem :
 Waardooz zy flux ter aarde nederploffen ;
 Als dooz den schrik in doodelyke klem /
 En dooz de vrees in 't ingewandt getroffen.
- 11 Maar onze Heer / geschikt tot deezen smaadt /
 Maar 's Hoogstens wil / geeft zich in hunne handen.
 Flux knellenze zyn leden in de banden /
 Opdat zy hem verboeren naar den Raadt.
 Nadat hy had 's verraders kus gesmaakt /
 De valsche kus van Judas / Hooft der benden /
 Is hy eerlang tot in de stadt geraakt :
 Waar op zy 't naar den Hoogepriester wenden.
- 12 Dus werd de Heer naar Kajafas geleidt /
 Een listig mensch / en vol geveinsde streeken /
 Zoo middaglaar in zyn bedzyf gebleken ;
 Daar hem de Raadt verlangende verbeidt.
 Hierop spreekt hem de Hoogepriester aan /
 En vraagt hem naar zyn naam / geboort' en vrienden /
 Zyn leer / en 't geen hy heeft alom gedaam /
 En naar de geen die hem / in 't volgen / dienden.

III. Kuste.

13 Wat / zegt de Heer / vraagt gy naar myn gebzag/
 Ik heb alom in 't openbaar gesproken /
 En nimmer my in eenen hoek verstoppen /
 Naardienmen steeds my in den tempel zag.

Ik ben in gansch Judea wel bekent /
 En Galileen heb ik rontom gewandelt /
 In 't prediken van 't een tot 't ander endt ;
 Dies weet elkeen hoedat ik heb gehandelt.

14 Spreek / zoo gy wilt / hen die my volgden / aan/
 Gy zult uit hen myn leer en leven hooren /
 En tot den grondt van myn bedryven booren ;
 Dan zult gy zien of ik heb quaat gedaan.

Toen staat 'er een der dienaars op / en staat
 Den Heilant op zyn schuldellooze wangen ;
 En zegt : hoe spreekt gy dus booz onzen staadt
 Godts Priester aan / zelf daar gy zyt gebangen ?

15 De Heilant / die de wraak had in zyn magt /
 Wil echter zyn zagtmoedigheid betoopen ;
 Dies vraagt hy : hoe laagt' utwen toozn dus ryzen/
 Dat gy aan my dien slag hebt toegebzagt ?

Want heb ik quaad gesproken ; toon het aan /
 Ik eisch betoep waarin ik heb misdreben :
 Doch zoo ik niet met woorden heb misdaan /
 Daarom dan my zoo zwaaren slag gegeeven ?

16 Toen quamen 'er twee schelmen booz den dag /
 Hartsfielen / die hem valschelyk betichtten ;
 Dat hy Godts huis zou sloopen en herstichten /
 Eer datmen zelf den vierden morgen zag.

Dit / tuigenze / heeft Jesus zelf boozzegt :
 Maar tuigen valsch / naar inhoudt zynre rede /
 Doch Jesus heeft die hun niet uitgelegt /
 Maar zwoeg : waarin hy zelf ook niet voldeede.

IV. Kuste.

17 Daarom / vraagt hem de Hoogepriester af /

Gezwegen / als g' uw ontschuldt kond betoonen ?
 Zpt g' Godts Zoon / dien hy met eer wil kroonen/
 De Christus / die Godt ons ten Heilant gaf ?
 'k Bezweer u by den levendigen Godt /
 Den Opperheer van hemel en van aarde /
 Dat g' ons niet misleidt / noch ons bespot /
 Maar conduit zegt / waar Godt u booz verklaarde.
 18 Ja / zegt de Heer / ik ben het naar uw woordt /
 Ik ben van Godt aan Israël gezonden
 Als Heilant / tot geneezing zynen wonden.
 'k Ben Godes Zoon / gelyk g' uit my hoorst.
 Dieswegen zult g' my in heerlijkheit
 Van nu of aan / als Rechter / zien gezeten /
 Op mynen troon / vol eer en majesteit ;
 Opdat g' dus de zekerheit moogt weeten.
 19 Wy hebben geen getuigen meer van doen /
 Zegt Kajafas / dooz bitteren haat gedzeben ;
 G' hoort wat hy zich zelf heeft toegeschzeben /
 Waaruit men ligt zyn misdaadt kan bezoen.
 Daarop verscheurt hy 't priesterlyk gewaadt /
 En roept : wat dunkt u van die lasteringen ?
 Een schennis die hy tegen Godt begaat /
 Waarom top hem naar 't leven moeten dingen.
 20 Hierin stemt straks het gansche Sanhedym /
 En roept luitkeels / in 't woeden ongeduldig :
 Hy is de doodt naar Moses wetten schuldig /
 Opdat men dus de lastering verwinn'.
 Hy noemt zich Godt / en Godes eigen Zoon /
 En durst zich zelf des Hoogstens eer toeschryven :
 Dies kryge hy de doodt tot zynen loon /
 Of onze Raadt zal niet onschuldig blyben.

D. Ruste.

21 Ziet daar / ziet daar / o Christenen / den grondt /
 De reden daar uw Heilant om most sterben /
 De bitterheit en al den smaadt beërben /

Dien

Dien hy hier van zyn hooedzen onderbondt.
 Maar dit 's de grondt van uwze zielentroof /
 Dat hy is Godt / die vooz u heeft geleden ;
 En die / wanneer gy uwz gebeden looft /
 U hooren kan / als 't Hooft van zyne leden.
 22 Uw Hellant is / schoon mensch / Emanuël /
 Dat 's / Godt met ons / naar inhoudt zynere leere ;
 Opdatmen hem gelph den Vader eere :
 Men volge dan zyn goddelyk bebel.
 Godt kocht zyn Kerk zelf met zyn eigen bloet /
 't Bloet zynes Zoons / om haar van schuldte bypden /
 't Is Godt die Godt naar 't hoogste recht voldoet /
 En vooz zyn Kerk den kruisdoofd zelf quam lyden.
 23 O wonder / dat de Christenheit geloofst !
 Hoe 't Ongeloof hier tegen moege blaffen :
 Godt komt zyn' Zoon in onze plaatze straffen ;
 Een waarheit / die geen helse magt berdoofst :
 Een waarheit daar zich onze ziel op bouwt /
 Die 't menschelyk vermogen nooit zal krenken ;
 Daardien de ziel het middel hier beschouwt /
 Om eeuwig haar de zaligheid te schenken.
 24 O Jooden / hoorz naar Godts orakelwoozdt /
 En kust den Zoon dien Godt u heeft gegeeben.
 In hem alleen bindt uwze ziel het leven /
 Als 's levens Dozst / hoewel aan 't kruis verwoozt.
 Hoorz dien Profeet / naar Moses kilaare taal /
 't Is Godts Bezant / Godts Engel / Godt te pryzen
 In eeuwigheit ; dien d' Englen altemaal /
 Als Godes Zoon / eerbiedigheit bewyzen.

D J. Kuste.

25 Nadat de Heer gedoemt was van den Raadt /
 En hy / gelph een' lasteraar / most lyden /
 Komt pder hem met hoon en smaatz bestryden ;
 D' een spuygt op hem / terwoyl hem d' ander slaat.
 De gansche schaar stozt haare gal op hem /

Om

Om haaren moedt / als dol / aan hem te hoelen.

O gruwelstuk! ó snood Jerusalem!

Hoe zultg' eerlang Godts straf hier ober hoelen!

26 De Raadt komt weer in d' uchtentstond byeen/

Om Jesus naar Pilatus toe te zenden/

(Den Landtboogt en het Hoofd der Roomsche beneden)

Toen raakt al 't volk als razend' op de been.

Het schreeuwot / en tiert / in zyne woed' en dzift:

Hier brengenw' u den snoodsten aller snooden

O Landtboogdt! een die 't gansche landt vergift /

Opdat g' hem naar onze wet zoudt dooden.

27 Dit is hy / die het volk tot oproer leidt /

Een valsch Profeet / vol ongehoorde streeken;

Ja / die het hooft als Koning op duzft steeken /

Tot schending van des Keizers Majesteit.

De Landtboogdt hoort al die betichting aan;

Waarop hy zich in 't rechthuis heeft begeeven /

Opdat hy zou de waarheit recht verstaan

Mit Jesus mondt / van 't geen hy had bedzeven.

28 Is 't waar (vraagt hy) als dees betichting luidt/

Dat uw bedzpf dus schuldig is bebonden /

Als had g' Godts-en menschen recht geschonden?

Leg my hier van de rechte waarheit uit.

Hoe! zegt g' dat g' Iscels Koning zyt?

Ja / (zegt de Heer) hier toe ben ik geboren;

Doch myn gebiedt is niet vooz dezen tydt /

Maar d' eenwigheit is vooz myn rph beschoren.

III. Rkiste.

29 Indien myn rph van deeze wereltd waar' /

Zoo had myn volk vooz myne kroon gestreden:

Maar neen / myn rph is niet van hier beneden /

Hoewel 't wozyt in de zelen openbaar.

Godt zoudt my hier / opdat ik / zonder schroom /

Getuigenis zou geeven van de waarheit;

Dies

Dies zynze my al t' samen welkehoom
 Die dooz haar licht bestraalt zyn en haar klaarheit.
 30 Pilatus / die een Heiden was van aart /
 Verstont niet wat de Heilant hier mee zeide ;
 Waarop hy met verachting van hem scheidde /
 En opentlyk zyn onschuldt heeft verklaart.
 'k Vind in dien mensch (zegt hy) geen misbedryf /
 Of dat hy naar 't gestaafde recht moet sneeben ;
 Dies loom' ik hem / ô Jooden / niet aan 't lyf /
 Maardien hy niet doodtwaardigs heeft bedzeben.
 31 'k Ben niet booz dien onnozelen beducht
 Dat hy het volk ooit zal opzoezig maaken ;
 Dies wil ik hem uit zyne banden slaaken /
 Als maar beticht dooz 't zweebende gerucht.
 Reen ; (schreeuwenz' in hun woedend' onverstandt)
 Klink hem aan 't kruis / naar uwe Roomsche wyze /
 Als een' dien Godt in zynen bloek verbant ;
 Opdat al 't volk booz dien verleider pze.
 32 Kruis hem / kruis hem / en slaak ons Barabas /
 (Zoo roept men boozt) of Cesar zal haast weeten /
 Dat gy u niet hebt in den pligt gequeten
 Dien uw bewint aan hem verschuldigt was.
 De Landtboogdt / dooz dit moozdtgeschreeu ontzet /
 Laat Jesus / om hem booz den doodt te hoeden /
 Streng geesselen / naar Roomsche keur en wet ;
 Maar dit wechhoudt het volk niet in zyn woeden.

III. Kuste.

33 Toen zagmen ; ô verbaarelyk gezicht !
 Godts eigen Zoon zoo groot een lyden draagen /
 Dat hy met roên en zwoepen werd geslagen /
 Totdat het slaan booz 's heuls vermoetheit zwigt.
 Ô wonderstuk ! ô ongehoort bestaan !
 Dat Jesus hier moet geesselslagen lyden /
 Opdat Godts hand het menschedom niet zou slaan /
 En dat hy 't zou booz 's hemels wzaak bezyden.

34 't Soldaatenrot / dat Jesus heeft omringt /
Bestaat / tot spot / een doornekroon te hechten /
En zet die op zyn Nazireërs blechten ;

Terwyl het hem met allen hoon bespringt.

Toen hangmen hem een purper kleedt om 't lyf /
En geeft hem boozt een rottingriet in handen ;

Opdatmen hem / in 't spottelyk bedryf /
Begroet' als vorst en Koning zonder landen.

35 Nadat hy dus met purper was bekleedt /
Wordt hy weer naar den Landvoogt heen gedreeven ;
Die / zittend' op een plaats heel hoog verheben /
't Volk Jesus toont begruist met bloet en zweet.

De Rechter pleit weer booz d' Onnozelheit /
En zoekt op nieuw hem van de straf te bynden.

Maar 't razend volk / door 't Priesterdom misleidt /
Schreeuwet onbermoeit : Hy moet den kruisdoodt
lyden !

36 Pilatus vraagt : Wat heeft hy quaats gedaan ?

Het antwoordt is : Hy is zoo ver verbastert /

Dat hy heeft Godt in 't aangezicht gelastert /

En durft verwaant naar 's Hoogstens kroonrecht
staan.

'k Ben Godes Zoon ; was opentlyk zyn woordt.
Men moet my zelf gelyk den Vader eeren :

Dies eischen wy / ó Rechter / datg' ons hoozt /

Om uit ons landt die lastering te weeren.

I I. Kuste.

37 De Landvoogdt wordt door breez in 't hart ge-
prangt

Dieswegen komt hy nader ondervraagen /

Maar Jesus in de wereldt op quam daagen ;

Naar welk bescheidt hy brandende verlangt.

Want (sleit hy / als een Heiden) is 't een Zoon /

Dan eenen der onsterfelyke Goden /

Zoo kryg' ik wis des hemels straf ten loon /

Jndien ik stemm' om hem te laten doodden.
38 Hy vraagt hem dan: Waar zaagt' eerst 's levens
licht?

Hoe heet de streek waarin gy zyt geboren?
Doch Jesus laat hier niet een woordt op hooren;
't Geen hem verbaast / als greetig naar 't bericht.

Dies zegt hy: Kent gy myn vermogen niet /
Dat ik u kan / naar 's volks begeerte / doodden;
Of slaaken / als in 't opperste gebiedt /

Hit 's Keizers naam / en Landboogt van de Jooden?
39 Gy / zegt de Heer / had over my geen magt /
Noch 't Joodsche volk omtrent myn doodt en leven /
Zoo 't u niet van den Hemel was gegeven /
Waardoor ik in dit lyden ben gebragt.

De rechter zocht toen Jesus wel t' ontslaan.
Doch 't woedend volk wordt hierdoor meer ontsteken!

En dzeigt / dat dit hem qualyk zal vergaan /
En Dozt Tibeer de schult op hem zal wrecken.

40 Toen toonde hy zyn brees en las gemoedt /
En leverde den Heer in hunne handen:

Doch / weetende waarom zy t' samenspanden /
Betuigt hy: 'k Ben onschuldig aan dit bloet.

Hierop wascht hy zyn handen voor de schaar /
En zegt: Schoon ik hem u zal overgeeven /

Berklaac ik hier voor u in 't openbaar /
Dat hy niet quaats noch schuldigs heeft bedzeven.

F. Ruste.

41 Doch ziet gy toe / zoo op zyn bloet belust /
Zoo pberig om zynen doodt te zoeken.

Toen breekenz' uit in d' allerzwaarste bloeken;
Waardoor Godts wraak noch op de Jooden rust.

Dat by zyn bloet op ons hoom' en ons zaadt /
(Zoo schreeukt al 't volk) dit baart in ons geen breeze!

Maar / och! die bloek leit noch op Judaas staat /
Verdukt / verwoest / en eenzaam als een weeze.

- 42 Toen leidden zy den Heer naar Golgotha /
 Den Doodshoofberg / en doen hem 't kruishout
 draagen ;
 Een schouwspel dat de Hemelhooren zagen /
 't Geen 't Joodsche volk spelt d' uiterst' ongena.
 Doch / ziende dat des Heeren kracht bezweek /
 Zoo legtmen het op Simon van Cyreenen /
 Die torst het boozt tot aan de Hoofdscheelstreek ;
 Certwyl de schaar der vrouwen smelt in weenen.
- 43 Gehomen op het droebig moordschabot /
 Kalvariën ; de schrik van elks gedachten /
 Zoo krygt hy / om zyn smarten te verzachten /
 Den zwermeldrank van 't Roomsche soldaatenrot.
 Doch Jesus proeft maar eben deezen wjn /
 Van alloë gemengt met mirrh' / en alssem ;
 Als in 't gemoedt slechts haakend' / hoe vol ppn /
 Naar 's Vaders troost en zyn genadebalsen.
- 44 Toen werd de Heer geklonken aan het kruis /
 De Lebensboozt en Koning aller volken /
 Wiens rplisgebiedt is boven lucht en wolken /
 Met nagelen / dooz 't wufte moozdtgespuis.
 Menrecht hem met den kruisboom boozt omhoog /
 Certwyl het bloet vast zypelt langs zyn leden :
 Daar hangt de Heer ten toon booz pders oog /
 Opdat hy zal den Slangenkop bertreeden.

III. Ruste.

- 45 O treurspel / dat de hemelen verbaast !
 O treurspel / daar al 't aardryk booz moet schrikken !
 O treurspel / dat den afgrondt zal verworikken !
 Hoezeer hy woedt / en als uitzinnig raast.
 Dit is doodt die ons het leven geeft.
 Dit is de doodt om 's doodts geweld te breeken.
 Dit is de doodt waar dooz het al herleeft /
 En Jesus mag de zegebaan opsteeken.
- 46 Toen bad de Heer / zeer verre van te staan

De beulen / die hem kruisten vol berwoedheit /
 Dat Godt het hun vergabe naar zyn goedheit /
 Alzoo 't van hen onkweetend werd gedaan.
 Zoo toont de Heer zyn liefde in 't openbaar /
 Zelfs zulken die hem 't zwaarste leet doen lyden /
 En pbert booz de felle beulenschaar
 By Godt / om haar van zyne wraak te byden.
 47 Twee moordenaars / aartsfchelmien in geweld /
 Zyn 't die den Heer in zynen doodt verzellen ;
 Dus werd verbult het geen d' Orakels spellen /
 Dat hy is met quaatdoenderen getelt.
 Maar d' een / die reeds des Heilants onschuld wist /
 Schoon hy in 't eerst hem met zyn makker hoonde /
 Heeft tegen dien aan 't kruis booz hem getwist ;
 Waarin hy klaar zyn vast betrouwen toonde.
 48 Hy ziet hem booz des hemels Koning aan /
 Die zynex zelf kon na den doodt gedenken /
 Om 't eeuwig heil hem in zyn rijk te schenken /
 Waarin hy / na 't verscheiden / stont te gaan.
 Dies smeekt hy : Heer / gedenk my in uw rijk /
 Laat uwe gunst op my / een booswicht / graalen ;
 Opdat myn ziel met u berheerlykt wyl /
 Na mynen doot / in 's hemels glorizaalen.

III. Ruste.

49 Naardien gy (zegt de Heer) tot my komt blien /
 En my erkent als Heer en Opperkoning ;
 Zoo zegg' ik u / dat gy in 's Hoogstens woning /
 In 't Paradys / my heden noch zult zien.
 Maar dicht by 't kruis ziet hy zyn Moeder staan /
 Dooz zwaaren rou gewoundt in d' ingewanden ;
 Zy zucht / en looft / in 't zuchten / traan op traan /
 En voelt haar hart van moederliefde branden.
 50 Doch Jesus spreekt zyn Moeder aan met moedt ;
 Troost u / zegt hy / hoewel gy my ziet sneeben
 Zie daar den Zoon dien ik u heb gegeven ;

Den

- Den lieben Zoon / die deeze smart verzoet.
 Hy wylt hem aan met knikken van het kruis /
 Joannes / dien hy toeroept: Zie uw Moeder!
 Die daar op haar gewillig neemt in huis /
 En zich aan haar betoont een' Zoon en Moeder.
 51 De Heer geboelt dat zyne kracht vergaat /
 En dat de doode hem dichtter komt genaaken /
 Ja dat Godts toorn noch feller staat aan 't blaaken;
 Dies roept hy uit / als smoozend' in dien staat:
 Myn Godt! myn Godt! waarom verlaat gy my?
 Waarom moet ik uw vriendlyk aanschyn derben?
 Gy toont u als myn hebigste party /
 Waardoor ik moet als duizent dooden sterben.
 52 Het daggestarnt / de Zon / bezwint in licht /
 Terwyl de Zon des lebens word verduistert /
 (Haast voor een wyl in 't naare graf gekluistert;)
 En sluit als voor dit treurspel haar gezicht.
 De Zonne der Gerechtigheit bezwikt /
 Opdatze zou de duisternis beteuglen /
 Die / als de nacht / voor haare straalen wylt;
 De Zonne die ons hoedt met haare vleuglen.

III. Kuste.

- 53 De Heilant leedt een doodelyke smart /
 Waardoor hy als van heeten dorst versmagte;
 Dies riep hy uit / opdat hy 't al volbragte;
 My dorst; dewyl de brandt hem sloeg om 't hart.
 Toen gabens' in een spons hem wat azyn /
 Waar aan hy zoog met zyne beerge lippen:
 Waarop hy / als haast by van alle pyen /
 De laatste beë uit zynen mondt liet slippen.
 54 O Vader / 'k heb (zegt hy) het al volbragt /
 't Geen uwe wil my hadde voorgeschieden;
 Dies hoom' ik u myn' geest nu overgeeben:
 Ontfang dien / en bewaar hem in uw magt.
 'k Stel mynen geest in uwe handen / Heer.

Waar op de Heer zyn hoest heeft neergebogen.
 Toen hoorde men uit zynen mondt niet meer /
 Daardien zyn ziel het lichaam was onttogen.
 55 Maar toen de zon zyns levens niet meer scheen /
 Zag 't volk verbaast veel wonderen gebeuren :
 Het aardryk heeft / de harde rotzen scheuren /
 De voozhang ryt van boven tot beneen ;
 Het stiltappt van oude 't kerkgevaart /
 't Geen 't heilige van 't allerheiligst' scheidde.
 Veel Heiligen verschynen weer op d' aard' /
 Wier stof in 't graf den jongsten dag verbeidde.
 56 De Hoofstman / die den honderdthoop geboddt /
 En onzen Heer op Golgotha verzelde /
 Ziet dit gebal ; 't geen zyne ziel ontstelde ;
 Dies hy / naar 't licht van zyne reden / floot :
 Dit was Godts Zoon / 't was waarlyk Godes
 Zoon /
 Hoezeer hem ook de Jooden mogten haaten ;
 Hy was gewis gedaalt uit 's hemels troon /
 Schoon hy aan 't kruis het leven heeft gelaaten.

K J D. Ruste.

57 Nadat de Heer dus 't leven had geslaakt /
 Zoo quam 'er een der benden toegeschoten /
 Die hem een speer heeft in de zp gestooten /
 Waardoor hy heeft een opening gemaakt.
 Straks bloed' hier uit het waterachtig bloet /
 Reeds door de doodt berandert in het harte.
 Zie daar het bloet dat onze schulden boet /
 Godts hartebloet / tot heeling onzer smarte.
 58 Dit bloet / zoo lang door 't offerbloet verbeeldt /
 In Mozes wet / van eindeloze dieren /
 Van kalveren / en schaapen / bokken / stieren /
 Verdient Godts gunst / aan 't menschedom meege-
 deelt :
 Verdient dat wy van straffen zyn bezypdt /

Die

Die / naar Godts recht / ons op den halze lagen /

Dit 's 't bloet waar dooz de weg is ingewydt

Tot 's hemels troon / in deeze vzededagen.

59 Dat onze ziel zy met dit bloet bespzoeit /

En dat het / als een lebensbron / haar dzenke /

Zoodat de dorst haar booztaan niet meer kzenke /

Die zy geboelt wanneer Godts gramschap gloeit.

Dat haar dit bloet van alle smetten vaag' /

Opdatze vooz Godts oogen rein verschypne ;

En / als een Bruidt / den Opperheer behaag' /

Als die haar heeft verhooren tot de zyne.

60 O Jesus ! die gestorven zyt aan 't kruis /

En zelf uw bloet vooz ons hebt laaten stroomen ;

Kroom in ons hart all' aardtsche lust betoomen /

En woon'er in als in uw eigen huis.

Dit hebt gy in uw woordt ons toegezeit :

Verbul het dan / opdatw' u mogen leeven /

En / opgeboert tot uwze zaligheid /

A eeuwiglyk als Koning eere geeven.

VIII.

L O F Z A N G

over de doodt van

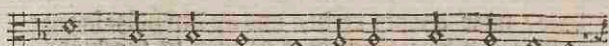
JESUS CHRISTUS.

Op de zangwyze van den LI. Psalm. P. 32.

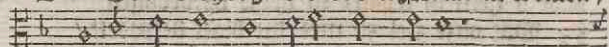
At nu de lof des Heeren zy gemeldt /

Des Heilants en Behouders aller volken /

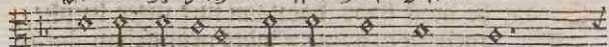
Dan

Dan Godt verhoogt ver boven Maan en wolken /

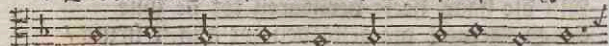
Wadat hy zich ten offer heeft gestelt.

Wadat hy onze schulden droeg op 't hout /

't Verbloekte kruis / om ons van straf te wyden.

Dus strekt zyn doot en smaadt tot ons behoudt /

En zaligheid dooz d' oud' en nieuwe tyden.

2 Hy sterft opdat Godts wraakvier word' gebluscht /

Godts recht voldaan / dooz 't misbedryf geschonden /

En dat wy / van de schuldt en straf ontbonden /

Dooz onze ziel verheppen heil en rust:

Opdat wy ook / afkeerig van het quaadt /

Nan zyn bestier ons zonden overgeehen /

Waar dooz 't gemoedt de zond' en wereltd haat /

Om hemelwaarts dooz vast geloof te streeven.

3 Zyn schande bzenge ons toe onsterfikh' eer.

Hy is aan 't kruis op 't smaadelyk gestorven /

Waar dooz hy ons het leven heeft verworven /

En braaf gestaaf zyn Evangelyleer.

Hy heeft ons heil en bzedde toegebragt /

Een zaligheid die tyt noch eeuwen sijten.

Dus is hy als een offerlam geslagt;

Waar dooz de Wet ons niet meer kan verwyten.

I. Ruste.

4 Wie had dit ooit begrepen dooz 't verstandt?

Wie ooit geloofte / dat Godes Zoon zou sneeven?

Der

Der heeren Heer / de Godt van doodt en leeben /
 Vooz 't menschdom in de hoogste smart en schandt?
 Wie dacht ooit dat de zondaar / naar Godts recht
 Versrooten / zou tot zyn gemeenschap raaken?
 Dat 's Heeren bloet / het bloet van 's Heeren knecht /
 De wereldt uit des doodts gewelt zou slaaken?
 5 Des hemels Heer / de Heer der heerlykheit /
 Gevoelt vooz ons des Hemels granschapsbonken.
 De bittere kelk wordt vooz hem ingeschonken /
 Daar hy aan 't kruis des zondaars zaak bepleit.
 Hy lydte vooz hem als Borig en Middelaar /
 Hy lydte uit liefde en om de breuk te heelen /
 Lang tusschen Godt en menschen openbaar /
 En 's Hemels gunst op nieuw hun mee te deelen.
 6 Dies breezen wy de wereldt nu niet meer /
 Noch 't helsch gewelt / hoezeer het ook mag woeden:
 De Heer zal ons vooz al hun leet behoeden /
 Nadat hy hun verwonnen heeft met eer.
 De Heer / op wien wy rusten met ons hart /
 Op wien wy alleen al ons betrouwen stellen /
 Is onze hulp / wanneer wy zyn venart /
 En zal vooz ons al 's vyandts magten vellen.

I I. Ruste.

7 Wie doemt ons nu Godt zelf ons vryspreek
 geeft?
 De Heiland is gestorven en verzezen /
 En word omhoog als Middelaar geprezen /
 Daardien hy daar als onze Doozspreek leeft.
 Hy bidt vooz ons / 't gevolg van zynen doodt ;
 Hy eischt / naar 't recht / dat wy Godts rijk genieten /
 Het eeuwigh rijk / de rust in Abrahams schoot /
 En laat op ons zyn liefdestroomen vlieten.
 8 Wat kan ons dan berooven van 't geluk /
 Vooz ons bereidt door Jesus / onzen broeder?
 Wat deert ons toch / nu hy is onze Hoeder?

Gebaar / of zwaardt / of hoon / of 't slaaffsche juk?
 't Verdriet dat ons nu treft / of noch genaakt?
 Het Engelenheir / de Magten / of elende?
 Het leven / of als 's doodts geweer ons raakt?
 Of datmen ons in ballingschap verzende?
 9 Myn Heer / myn Godt / 'k verzaake mynen wil /
 'k Verloochene booz u al myne lusten;
 En wil alleen in uw gemeenschap rusten /
 Opdat ik nooit van uwen wil verschill'.
 Ik wensch alleen booz u te leeven / Heer /
 In 't vast geloof van Jesus / myn Behouder:
 Opdat hy my in 't liefdebier verteer' /
 Als Heerscher / die 't gebiedt heeft op zyn' schouder.

IX.

LOFZANG

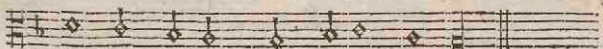
voor den

P A A S C H D A G.

Op de zangwyze van den XXIV. Psalm. P. 8.

The musical notation consists of five staves of music. The first staff begins with a large decorative initial 'D' and contains the lyrics 'Met elk den lof des Heeren zing' /'. The second staff contains 'Opdat hy dooz de wolken dzing' /'. The third staff contains 'Den lof van Jesus / onzen Koning:'. The fourth staff contains 'Den Heilant die het helsch gewelt'. The fifth staff contains 'Zeeghastig heeft aan 't kruis gebelt /'. The word 'Daar:' is written at the end of the fifth staff.

Met elk den lof des Heeren zing' /
 Opdat hy dooz de wolken dzing' /
 Den lof van Jesus / onzen Koning:
 Den Heilant die het helsch gewelt
 Zeeghastig heeft aan 't kruis gebelt /
 Daar:

Waar door de dag naakt zynner kroning.

2 Wy zoeken hem niet meer in 't graf /

Die voor ons leedt de zwaarste straf /

Den kruisdoot om ons by te maaken:

De straf waar door hy 't graf verwon /

Zoo dat hy / als de Lebenszon /

Zal eeuwig met zyn glanssen blaaken.

3 Zyn doodt geeft ons d' onsterfphheit /

Het leven dat geen doodt ooit scheidt ;

Zyn bloet wascht ons van misbedryben.

Hy stelt ons in der Priestren ry /

Dies laat ons nu / van schulden by /

Hem dankbaar voor dees weldaadt blyven.

4 Hy heeft de zegebaan geplant /

De zonde / doot / en hel vermant /

Door 't offer aan Godt opgedraagen :

Het offer dat de schulden boet /

En ons verworft het hoogste goedt /

En goedt dat nimmer d' eeuwen zagen.

5 Geen goedt van d' aard' en van den tyt /

Maar dat / voor d' eeuwigheit gewydt /

Alleen de ziel kan vergenoegen :

Het goedt dat Godt in zich bevat /

En onwaardeerelyphen schat /

Die ons met Godt zal samenboegen.

6 Hy woerde van van ons bemint /

Als daar de ziel haar heil in vindt ;

Laat ons zyn liefde steeds gedenken /

Hem byzolph looven in zyn huis ;

Ons nimmer schaamen van zyn kruis /

Als daar hy 't heil ons door komt schenken.

Een andere LOFZANG
voor den

P A A S C H D A G.

Opde zangwyze van den LXXXIX Psalm.

P. 9.

M En sta op dezen dag een' nieuwen zegetoon /
Ter eere van ons Hoofst / den Heilant / Godes Zoon /
Nadat hy glorioos is uit den doot ontloken /
En heeft de grendelen van 't naare graf gebroken /
Ja / zelf den vree herstelt / dooz 't misbedryf geschonden /

En 't groote werk verricht / waar toe hy was gezonden.

2 Dooz ons nam Godes Zoon het zwakke lichaam
aan.

Dooz ons heeft hy den bloek en 't lyden ondergaan.

Dooz ons is hy in 't graf met zekerheit gebleven.

Dooz ons zien wy hem op den derden dag herleeven /

Nadat hy aan het kruis het leven had verloren /

Ja zelf den bitteren helk gedronken van Godts tooren.

3 Nu zingen wy : Triomf ! dat hy verrezen is.

't Betwysdom dat zyn woordt en waarheit zyn ge-
wis.

Triomf !

Triomf! omdat hy 't graf zeeghaftig heeft verlaaten/
 Opdat het offer van zyn kruisdoodt ons zou baaten/
 En hy de heilsche magt en doodt betriomfeeren/
 Om eeuwig als ons Hoofd en Koning te regeeren.

4 Laat ons dan/ Christenen/ nu opstaan met ons
 Hoofd/

Den Heilant/die ons heeft d'onsterfphheit beloofst.
 Laat ons hem volgen/ als die kloek heeft overwonnen.
 Hy schenkt ons 't leven uit zyn twee genadebronnen;
 Zyn Bloet en Geest; opdat wy 't aardtsche goedt ber-
 achten/

Dat ons niet troosten kan; noch 't zielenleet verzachten
 5 Verheffenwe den geest naar 't eeuwig zalig goedt/
 Alleen bestendig/ en verquikkend booz't gemoedt.

Judien van ongebal en 's doodts gewelt ons treffen/
 Zoo laat ons 't hart omhoog tot in den hemel heffen/
 Daardien ons leven daar met Christus is verborzen
 In Godt/ van eeuwigheit/ die ons het komt bezorgen.

6 Wanneer de Heilant eens zal daalen van zyn' troon.
 En uit den hemel/ als de Rechter/ en Gods Zoon/
 Dan zullen wy met hem in heerfphheit verschynen/
 En alle nevelen van ongebal verdwynen;
 Ja zien hem als hy is/ om hem gelph te wezen.
 Opdat Godt eeuwiglyk word' in den Zoon geprezen.

XI.

L O F Z A N G

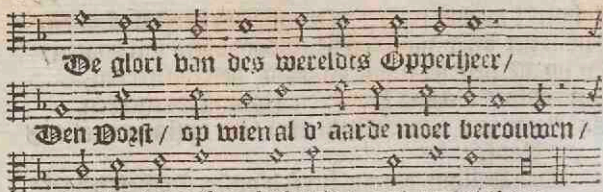
Voor des Heeren Hemelvaartsdag.

Op de zangwyze van den CX. Psalm. P. II.

K

Ont/ Christenen/ aandachtiglyk beschouwen
 De

- Du hy vertrekt / bestuudt met eeuwig' eer.
- 2 Hy stygt omhoog / op eene wolck gedaagen /
 Waardoor hy toont zyn majesteit en magt.
 De doot en hel zien wy door hem verflagen /
 Tot zaliging van 't menschelyk geslacht.
- 3 Zyn stacichoets wordt boozgetreen van Englen /
 Verkondigers van 't groote zegelwerk /
 Wier stemmen zich met die der menschen mengen /
 Als van hun Hoofd / de Heilant zynner kerck.
- 4 Ontsluit u nu / ô hemelen / Godts woning /
 Opdat gy hem in uwen kreits ontfangt /
 Der Engelen en menschen Opperkoning /
 Daar wien de Kerck heeft eeuwen lang verlangt !
- 5 Den Opperheer der heeren / dien de Vader /
 Als zynen Zoon / van eeuwigheit bemint ;
 Die ons ontsluit zyn liefd'-en zegenader /
 En zoo de doot en wereldt overwint.
- 6 't Is dan omhoog daarw' onzen Broeder binden /
 Ons Hoofd / den Heer / en Boozspraki in Godts
 recht /
 Den Heilant / die ons komt met Godt verbinden /
 En 't heilverbondt ons open heeft gelegd.
- 7 Hy is verreist om ons daar plaats te maaken ;
 En van het hoog onmeetbaar hemelhof
 Ontbonkt hy ons / waar doorw' in liefde blaaken
 Om in zyn huis te melden zynen lof.
- 8 Laat ons hem dan met wakker schreeden volgen /
 En 't hart niet meer verslingeren aan d' aard' /
 Opdat wy / door den hemelgoet verzwolgen /
 Getuigen zyn van zyne hemelbaart

- 9 Ons goedt is in het hemelsch rijk verborzen/
 't Berust in Godt tot in all' eeuwigheit.
 Ontslaant' ons van 't quaad' en d' aardsehe zorgen/
 Waardoor ons hart zich van den hemel scheidt.
 10 De Heer zal eens op zynen throno verschynen
 Als Rechter van de lebenden en doon/
 Tot 's boozen straff' en zaliging der zynen;
 Op dat hy geeb' aan yder zynen loon.

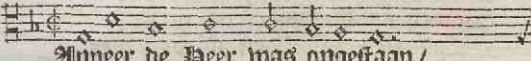
XII.

D E H I S T O R I E

van

't PINXTERFEEST.

Op de zangwyze van den XXIV. Ps. P. 69.

W

Wanneer de Heer was opgestaan/
 En praalde met de zegebaan/
 Bekleedt / als Koning / van den Vader
 Met majesteit en eeuwig' eer /
 Zondt hy / tot staving zynen leer /
 Zyn' Geest uit zyne zegenader.
 2 Hy zondt den Heiligen Geest omlaag /
 By eenen storm en ontweersblaag /

Om

- Om alles dooz zyn kracht te roeren:
 Op zondt hem op d' Apostelschaar /
 Dooz yders oog in 't openbaar /
 Om lasterzucht den mondt te snoeren.
 3 In eendzacht waren zy byeen /
 Wanneer de Trooster hun verscheen /
 Die hen zou in de waarheit leiden;
 De waardste en grooſte liefdebyk
 Van Jesus uit zyn Daders rijk /
 Dien zy met lydzaamheit verbeidden.
 4 Zy wachten 't zamen op dit feest
 De komſte van den Heiligen Geest /
 Met zyne Goddelyke ſtraalen;
 Zy zyn te zamen in 't gebedt /
 Als Godt den hemel openzet /
 En hem met kracht laat nederdaalen.
 5 Zy ſtaan / ſchoon wachtende / verbaast
 Dooz deezen windt / die huilt en blaast /
 Als dooz geperſte lucht gedzeben:
 Doch na dit bulderend getter /
 Zoo zien zy tongen als van bier
 Als op hun kleederen geweeben.
 6 Die bierge tongen zyn verdeelt /
 Waardooz de taalen zyn verbeeldt
 Om alle volken 't onderwyzen:
 Waarna deeze arme viſſchers hoop /
 Dien nimmer luſt tot taal bekroop /
 Hierin beſchaamt de kloekſte Wyzen.

J. Kuſte.

- 7 Zy ſpreeken tot verwondering /
 Als nimmer ſprak een ſterveling /
 Van 's Heeren groote wonderwerken.
 Zy toonen dooz dit hemelſch licht /
 Hoe Godt zyn Kerk op aarde ſticht /
 Om 't eeuwig heilverbondt te ſterken.

- 8 Doch spotters lachen met dit woordt /
 Waaropmen ook hun lastren hoorz /
 Datz' in den uchtend zyn beschonken :
 Maar Petrus stuit dien valschen waan /
 Als hy / met d' andren opgestaan /
 Toont datz' uitzinnig zyn / noch dronken.
- 9 Hoorz / mannen broeders / naar myn reen /
 (Zegt hy) 'k zal u de zaak ontleen ;
 Het maar aandachtig op myn leering :
 Al 't geen in u verwondzing baart ;
 Heeft Godt zelf duidelyk verklaart /
 In Joëls kilaare profeteering.
- 10 Ik zal (spreekt Godt tot Israë!)
 Als uit een volle waterwel
 Op alle vleesch myn' Geest uitgieten.
 Zoodat elck die zich tot my toendt /
 En my in mynen Zoon erkent /
 Zal myne zaligheid genieten.
- 11 Dit allerwonderlykist gebal /
 Waarban men altoos spreken zal /
 Komt dees belofte krachtig staaben.
 De Heer heeft ons op deezen dag /
 Wiens wederga men nimmer zag /
 Verbult met zyne hemelgaben.
- 12 Hy heeft ons met zyn' Geest verbult /
 En tot zyn Koninkryk gehuldt /
 Om alle volkeren te leeren :
 Dat Jesus / dien gy hebt veracht /
 En smaadelyk ter doodt gebragt /
 Verleest / en heerscht als Heer der heeren.

II. Kuste.

- 13 Die Heer van hemel en van aard' /
 Dien gy vooz 't kruis niet hebt gespaart /
 Heeft 's doodtes geweld en magt verbroken.
 Nu buigt het alles onder hem /

- Als die dooz d' Evangelistem
 De zegebaan heeft opgestoken.
 14 O / Mannen broeders / geeft gehooz /
 Hy heerscht in 't Cherubynenkooz /
 Als Koning / dien de Geesten eeren.
 Hy leeft nu in all' eeuwigheit /
 Bekleedt met eer en majesteit.
 Om zyne Kerke te regeeren.
 15 Gansch Israël aanbidde hem
 Van verr' en in Jerusalem /
 Als Heer / en Heilant van de wereldt ;
 Den Christus / Abraham belooft /
 Der volken heil en Opperhoofd /
 Met onbergangbaar' eer beperelt.
 16 Dit woordt dringt hen tot in het hart /
 Dies wordenze dooz breez benart /
 En vraagen t' zamen : Mannen broeders /
 Wat moet 'er van ons zyn verricht ?
 Wy staan verbaast booz dit gezicht ;
 Dies leert het ons als Zielenhoeders.
 17 Wat offer moeten wy toch doen /
 Dat onze schuldt wy Godt verzoen' /
 En wy des hemels straf niet smaaken ?
 Toen zeide Petrus / vol van vier ;
 Godt eischt van u geen offerdier /
 Maar hem in waar geloof te naaken.
 18 Bekeert u van uw zondig quaat /
 Raardien de deur u open staat /
 Waar dooz gy kond vergeebing krygen.
 Word dan in 's Heeren naam gedoopt /
 En / dooz zyn liefd' en gunst genoopt /
 Zoekt tot hem hemelwaarts te stygen.
 19 Verwacht zoo Godts barmhartigheit /
 H en uw kindzen toegezeit ;
 Zyn Geest zal op u nederschieten.
 Hy zal u dzenken aan den bloedt

Van zyn gena; en 't zalig goedt
Zult gy in eeuwigheit genieten.

XIII.

L O F Z A N G.

Voor den PINXTERDAG.

Op de zangwyze van den CXVIII Psalm.

P. 12.

Wat ons met nieuwe toonen pryzen
 Den Vader van den Heer / ons Hoofd /
 Dien alle schepzels eer betryzen /
 Dooz wien ons 't leven is beloofd.
 Zyn menschenliefd' is ongemeeten;
 Zyn Geest / op zyne Kerck gedaalt /
 Heeft d' afgodts hoogten neergesmeeten /
 En haar met nieuwen glans bestraalt.
 2 Dooz dat de werelde is ontsproten /
 Dooz d' almacht van den Opperheer /

Is 't eeuwig heil vooz ons befloten /
 Het heil naar d' Evangelieer.
 Hy heeft ons tot zyn ryk gekoren /
 Dooz vrye liefd' / in zynen raadt /
 Opdat wy / dooz den Geest herboren /
 Hem eerden als 't verwoorben zaadt.
 3 Op datw' in zynen naam gelooben /
 In spyt van 's wereldds razerny /
 Hem van zyn kroonrecht noit herooben /
 Maar eeren zyne heerschappy.
 Ja datw' ons aan hem overgeeben /
 En aan de leiding van zyn' Geest /
 Om kloek de heirbaan op te streeben
 Naar 't eeuwig hemelsch bruiloftsfeest.
 4 Die goede Godt / alleen aanbiddlyk /
 Verhoos ons tot zyn erfenis /
 Hy schenkt ons zyn genaad' onmiddlyk /
 Waar van de Heilant oorzaak is /
 Zyn Zoon / die vooz ons heeft verwoorben
 Het eeuwig goedt / dooz zynen doot:
 Hy is vooz ons aan 't kruis gestorben /
 Daar hy ons 't leven dooz ontstoot.

I. Ruste.

5 De wolk van onz' onweetentheden
 Verdryft hy / en vermortwt ons hart;
 Zyn kennis komt hy ons ontleeden /
 Dooz zynen Geest / gansch onverwart.
 Die Geest / van Christus ons gezonden /
 Verzegelt ons op vasten grondt /
 Dat wy van de schuldte ontbonden /
 En ingeloft in Godts verbondt.
 6 Hy komt zyn zegel op ons drukken /
 Zyn teken vooz den jongsten dag /
 En ons uit vrees en onrust rukken
 Als heilig onder zyn gezagh.

Hy werkt in ons de vreugd' en vrede /
 't Geloof / de hoop / en 't liefdebier.
 De Vader hoort naar onze bede /
 En hoedt ons onder zyn bestier.
 7 Hy geeft ons zynen Geest / ten teken
 Van zynen wil en liefdegloedt /
 Dat hy ons d' erfuis zal bespreken /
 Dooz ons verworpen dooz zyn bloet.
 O Heer / hoorn uw beloft' ontfluiten /
 En schenk ons mildlyk uwen Geest ;
 Hy zal den loop van 't misdryf stuiten /
 Als die ons zielgebrek geneest !
 8 Dat uwe Geest ons opwaarts voere /
 Als wy u smeeken in gebeen ;
 Opdat geen schepzel ons beroere /
 Wanneer wy vooz uw aanschyn treen.
 Verlicht dooz uwen Geest onz' odgen /
 Op datw' u kennen ; en verstaan
 Datg' eens uw Kerke zult verhoogen
 En voeren boven zon en maan.

XIV.

Tweede LOFZANG.

Op den PINXTERDAG.

Op de zangwyze van den XXIV. Psalm.

P. 14.

Met onze harten zyn gepaart
 Met onze stemmen / als gesnaart

Om Godt den Opperheer te pryzen:

Den Koning / aller heeren Heer /

Bekleedt met majesteit en eer /

Hut wien wy 's wereldds heil zien ryzen.

2 Hy heeft ons eindeloos verplicht /
 En ons in zynen Zoon verlicht /
 Om zone heerlykheit t' aanschouwen:
 Hy roept ons tot zyn erfenis /
 Spyst onze zielen aan zyn' disch;
 Waar door wy ons aan hem betrouwen.

3 Zyn Geest daalt uit den hemeltoon /
 Opdat hy 's Heilants hoofdt bekroon' /
 En d' Evangeliswaarheit sterke:
 Ja dat hy geebe blyk op blyk
 Dat Jesus heerscht in 't hoogste rijk /
 Als Heer en Koning zoner Kerke.

4 Hy word gezien als gloeiend vier /
 Opdat hy Jesus kruisbanier
 Plant' in den gloet van onze harten;
 Opdat hy blaak' in ons gemoedt /
 En ons ontbonke naar het goedt
 Behydt van aardschen last en smarten.

5 Bedroebenwe dan noit dien Geest /
 O Christenen / die ons geneest
 Van misbedryf en vuile smetten:
 Den Geest van stillen vree en licht /
 Die in 't gemoedt zyn' zetel sticht /
 Om ons te leiden naar Godts wetten.

6 Komt / dragentw' ons den Vader op /
 Verheerlykt in den hoogsten top /

Als Heer van hemel en van aarde!
 Verbindenw' ons aan zynen Zoon!
 En aan den Geest / wiens glans zoo schoon
 Op 't Pinxterfeest zich openbaarde.

XV.

L O F Z A N G

Voor den dag van de Bedieninge des
Avondtmaals op Paaschen.

Op de zangwyze van den XXIV Psalm.

P. 15

The musical score consists of eight staves of music. The first staff begins with a large decorative initial 'D'. The lyrics are written below the notes. The music is in a simple, homophonic style with a clear melody line and a supporting bass line.

En Heer / die ons heeft bygekocht /
 En zegeryk ons heil gewzocht /
 Door 't offerbloet aan 't kruis vergoten /
 Zy eere / lof / en heerlykheit /
 Als die ons toont Godts Majesteit /
 En maakt tot zyne ryksgenooten.
 2 Hy heeft ons van den doot bezypt /
 En tot de zaltgheit gewypt /
 Van slaaven / om / als bygebooznen /
 Met hem te heerschen op den troon /

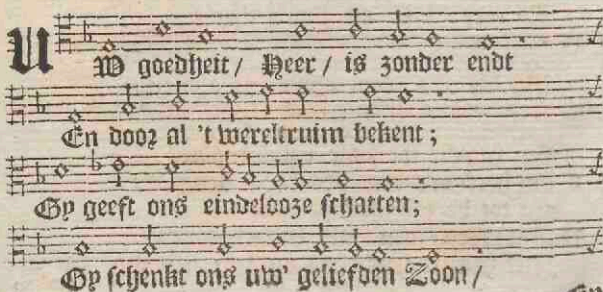
Dien hy bezit als Godes Zoon /
 En 't Hoofd van al zyn uitberkoornen.
 3 Dat wy hem dan gehoorzaam zyn /
 De werelt smaaden en haar' schyn /
 Die ons zoekt van hem af te rukken.
 Zyn liefde word' altoos gedacht /
 Waar dooz wy zyn tot Godt gebragt /
 En alle zegebzuchten plukken.
 4 Laat ons hem met de Hemelschaar
 Toejutchen in het openbaar /
 Dat hy / als 't Lam / is waard t' ontfangen
 Vermogen / breeze / sterkt' en eer /
 Lof / heerlijkheit / als Opperheer /
 Dien wy vereeren met gezangen.

XVI.

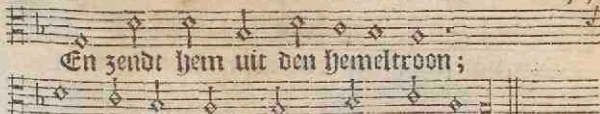
Een LOFZANG EN GEBED T
 voor 't gebruik van 't
H. AVONTMAAL.

Op de zangwyze van den XXIV. Psalm.

P. 17

 W Goedheit / Heer / is zonder endt
 En dooz al 't wereltruim bekent ;
 Gy geeft ons eindelooze schatten ;
 Gy schenkt ons uw' geliefden Zoon /

En

En zendt hem uit den hemeltoon;

Een wonder booz geen mensch te batten.

2 Het is uw Zoon en eeuw'g Beeldt /
 Wiens kracht al onze wonden heelt /
 De hardigheid van onze harten.

Dies zyn wy thans (vol dankbaarheid
 Aan uwe groote Majesteit /)

Ontheft van breeze / schuldt en smarten.

3 O Heer / voltrek in ons uw werk /
 En drukt op ons uw godd'lyk merk /
 En in ons hart uw hemelwetten !

Ontbont ons in een' liefdegloedt /
 Tot u / O Godt / het hoogste goedt

En reinig ons van alle smetten.

4 Geef datwe denken dag en nacht /
 Op 't heil dooz u te weeg gebragt

Om ons van zonden te bezyden.

Opdat wy verder trek noch lust
 Meer hebben dan tot 's hemels rust /
 En ons geheel aan u te wyden.

XVII.

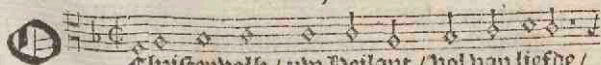
G E Z A N G .

Voor de bedieninge van 't

H. AVONDTMAAL.

Op de zangwyze van den XXXII. Psalm.

P 15.

Christenvolk / uw Heilant / vol van liefde /

4

Ofen

Dien uwe schuld aan't bloekbaar kruishout grefde/
 Broodt heden u aan zyn' gewyden disch/
 Ten blyke dat hy uw Verlosser is.
 Die Herder / die u voert in klaberweiden /
 Kromt hier zyn vleesch en bloet voor u bereiden /
 Tot spys en dzank voor 't hygende gemoedt /

't Geen hy hier mees / naar zyn genade / voedt.

- 2 Nadat hy heeft Godts recht voldaan door lyden/
 Om u van schuld en straffe te bezyden/
 Zoo biedt hy u zyn eigen lichaam aan/
 En offerbloet / waardoor hy heeft voldaan.
 Het hemelsch broodt dat d' Israliten aten /
 En zy in 't laatst als laste spyze haatten /
 Kon nimmer hun bezyden van den doodt ;
 Maar ons de kracht van Jesus / 't hemelsch broot.
- 3 De Heilant is het waare broot van 't leven /
 Om onze ziel de levenskracht te geeven ;
 Zyn heilig vleesch alleen de waare spys /
 Waarmede hy haar voedt naar zyne wys.
 Zyn dierbaar bloet / ten dzank haar aangeboden/
 Verfrist en sterkt haar onder zyn genooden /
 Als 't offer dat haar 't leven heeft verdient /
 Waar doorze Godt beschouwt als haaren vziendt.
- 4 Dit is 't bewys dat Jesus is gestorven /
 Waardoor hy ons den hemel heeft verwozven /
 En onze ziel ten leven wederbaart.

Godt /

Godt / die dooz ons zyn' Zoon niet heeft gespaart /
 Maar obergaf om aan het kruis te sneeven /
 Verwekt in ons een nieuwe kracht / en 't leven
 Waardooz hy ons tot zyn gemeenschap brenge /
 En 's doots gewelt niet over ons gehengt.

Kruis.

- 5 Hy / die zyn ziel gevoelt van liefde blaaken
 Tot Jesus / en zyn tafel komt genaaken /
 Zoodat hy zyn gebroken lichaam eet /
 En kruisbloet dzinkt ; bezwylt in kruis noch leet /
 Noch woerstelt om tot hoogen staat te stygen.
 Hy streeft alleen om 's hemels kroon te krygen ;
 Waardooz hy sterft aan eigen wil en lust /
 En in zyn' Godt / als zynen oorsprong / rust.
- 6 Zyn leven / byp van aardischen last en zorgen /
 Is met den Heer in Godt alree verborzen /
 Zoodat hy gansch dooz zynen Heilant leeft /
 En in de doot zich willig overgeeft /
 Wanneer 't betreft om zyne leer te staaben.
 Dien komt Godt zelf aan zyne tafel laaben /
 En spyzen : dien schenkt hy het vleesch en bloet
 Van zynen Zoon / en 't onbergangbaar goedt.
- 7 Een Christen komt den Heilant zich toepassen
 Dooz waar geloof ; gereinigt in de plassen
 Van 't offerbloet / dat uit zyn wonden bloeit /
 Waardooz zyn hart van zyne liefde gloeit.
 O / wat is dat geluk niet hoog te schatten /
 Dooz geen verstant des sterbelings te vatten ;
 Dat Jesus ons heeft met zyn bloet gekocht /
 En hier dooz met de Godtheit weer verknocht !
- 8 Gelukkig is de mensch / ja zalig t' achten /
 Heer / Jesus / die u lieft met alle krachten !
 Hy / die u volgt / en dooz 't geloof beschouwt /
 En u alleen zyn zaligheid betrouwt.
 Want / Heer / tot wien zal onze ziel zich keeren ?

Wie kan van haar het eeuwig onheil weeren?
 Wie door zyn kracht beschermen in den noodt?
 Van gy alleen / verwinner van den doot.

- 9 By u alleen is 't woordt van 't zalig leven.
 D'onsterfphheit kondt gy alleen ons geeven.
 Gy voert ons / Heer / alleen ten hemel op /
 Daar binden wy in 't licht den hoogsten top
 Der heerlykheit / in 's hemels ruine kringen.
 Dies willen wy u / O Heer / ter eere zingen /
 Dat u komt / met den Vader en den Geest /
 Al' eer en lof op 't eeuwig hemelseest!

XVIII.

G E Z A N G

ter onderwyzinge om zich te bereiden
 tot het H. Avondmaal.

Op de zangwyze van de X. Geboden. P. 54

The image shows four staves of musical notation in a four-part setting. The first staff begins with a large, ornate initial 'W' for the first line of text. The notes are diamond-shaped and the music is in a simple, homophonic style.

- Wat elck zich zelven onderzoeken /
 Of hy in Jesus naam gelooft /
 Daar eisch der Goddelyke boeken /
 Als zyn Verlosser / Heer / en Hoofd.
 2 Of zyne ziel ontbrandt van binnen /
 En vierig haastt naar haaren Godt;
 Om hem als 't hoogste Goedt te minnen /
 En zynen naasten / naar 't gebodt.

- 3 Of hy geboelt zyn groot' elenden /
 En haar geboeliglyk beschzeit;
 Of hy 't voortaan naar Godt wil wenden /
 Als oorsprong aller heilicheit.
- 4 Of zyn boetvaardigheid oprecht is /
 En hy aan Godt zich overgeeft /
 Aan wien zyn ziel zoo vast gehecht is /
 Dat hy niet zich / maar Gode leeft.

XIX.

GEZANG en GEBEDT.

over de zelve stoffe

Op de zangwyze van den XXIV. Psalm.

P. 55.

The musical notation consists of six staves. The first staff begins with a treble clef and a common time signature (C). The notes are diamond-shaped, characteristic of early printed music. The lyrics are printed below the notes.

Geuwig Koning / Godt / en Heer /

Ih zet my aan uw tafel neer /

Om 't heilig Sakrament t' ontfangen :

Dat uw goedheit my behoe /

Opdat ik 't niet ontwaardig doe /

En aan het teken blybe hangen.

- 4 O Heilant / neem myn hart toch in /
 Opdat gy 't quaad daar in verwinn' /
 En koom 'er met uw' Geest in werken
 Boetvaardigheid / geloof / en deugt ;

Schenkmi

Schenk' uwen troost / genaad' en vzeugd /
 Om my in uw verbondt te sterken.
 3 Berei g' zelfs / myn hart / ô Godt /
 En geef my 't zalige genot
 Van Jesus / uwen Zoon' in 't eeten:
 Geef my te drinken 't offerbloet
 Van hem ; zoo heilzaam voer 't gemoedt /
 Gepzangt door 't knagende gewoeten.
 4 Dat ik uw tafel niet bedlekk' /
 Als ik de handt naar 't broodt uitstrek' /
 En naar den kelk / als heilige panden /
 En zegelen van uw verbondt ;
 Die niemant ooit onschuldig schondt ;
 Meer dan eer Moses offerhanden.

XX.

G E B E D T

aan den

HEILIGEN GEEST.

Op de zangwyze van de LXXXIV Psalm.

P. 35.

Geest / die onze Schepper zyt /
 En onze Trooster 't allen tyd /
 Maak u toch Heerscher onzer zielen:
 Ô Geest van Godt / ô Heilige Geest /

Der.

Sterk ons geloofbe / zwak en teer.

2 Geef ons ootmoedigheid in 't hart.

Genees ons van der zonden smart.

Bestier ons leven en bedryven.

Verwek in ons boetvaardigheid.

Geef dat wy altoos zyn bereidt /

Om onzen Heer getrouw te blyven.

Ontsteek in ons den liefdegloet

Om Godt te lieven in 't gemoedt.

3 Geef dat wy met u zyn verbult.

Geef ons in 't lyden taat gedult.

Koom 't hemelsch leven in ons werken.

Bewerk ons dooz uw hemelkracht.

Houd ober onze zielen wacht /

En koom ons in verzoeking sterken.

Maak ons van alle smetten vry /

Opdat ons leven heilig zy.

4 Dooz u alleen doentw' onzen pligt /

En word de deugd van ons verricht;

Wil ons van booz het misdryf hoeden /

Dooz booze lust en pdelheit /

Dooz lastering en snoon be'eit;

Geef dat wy haat noch trotsheit hoeden /

Of gierigheid / dat woortelquaet /

Waarbooz men 't deugdenpadt verlaat.

J. Ruste.

- 5 Ontsteek in ons uw waarheids lamp.
 Verdryf in ons den zwarten damp
 Van dolingen en valsche leere;
 Gedoog niet / Goddelijke Geest /
 Dat wy bezorgt zyn en bebreest /
 Zoodat de zorg ons hart verteere.
 Betem ons vleesch en zynen lust /
 En geef ons hart in Gode rust.
- 6 Geef dat wy met verachting zien
 't Geen ons de wereldt aan komt bien /
 Waar ober zy is opgetogen.
 Geef ons te denken t' allen tyd /
 Hoe onze levenskracht verstyf /
 En aan den Heerscher in den hoogen;
 Die eens de vierschaar spannen zal /
 Als Rechter van dit aardse dal.
- 7 Geef zegen ober ons beraadt /
 Wanneer 't op goede gronden staat /
 En drik uw woordt in onze harten.
 Doer ober ons den zegepraal.
 Beschyn ons met uw liefdestraal /
 In alle droefheit / leet en smarten:
 Versterk ons / Heer / in kruis en noodt /
 En blyf ons by tot in den doodt.
- 8 Kroon onze zwakheit steeds te hulp /
 Opdat geen leet ons oberstulp'.
 Troost hen die om uw waarheit bluchten;
 Behoedze tot den grooten dag /
 Als Jesus / met de zegevlag /
 Zal kroonen al die tot hem zuchten;
 Zyn Kerck / zyn uitherkore Bzuidt /
 Tot zaligheid / naar zyn besluit.

XXI.

GEZANG en GEBEDT

om van Godt het Geloove afte smeeken.

Op de zangwyze van den XXIV. Psalm.

P. 41.

M In Godt / myn Heer / en Opperborst /
 Die aarde / zee / en hemel toest /
 'k weet datmen u niet kan behaagen
 Dan doo; een vast oprecht geloof:
 Want zulke zyn de hel ten roof/
 Die zich als ongelovig draagen.
 2 Maar 'k weet ook / Heer / die 't al regeert /
 Dat / zoo uw Geest ons niet bekeert /
 Ik uit my zelfs niet kan gelooven.
 Hoorn dan / o Heiland / en myn Godt /
 En geef 't geloof myn ziel ten lot /
 Opdat ik 't heil verkryg' hier boven.
 3 Dat uwe goddelijke kracht /
 Myn hart verquikke / gansch versmacht /
 En 't vast aan uwen Zoon verbindt;
 Opdat ik deel hebb' aan zyn goet;
 Zyn' Geest / en blydschap in 't gemoedt;
 En doo; hem 't eeuwig leven binde.

- 4 Geef dat ik hoore naar uw woordt /
 En tot de deugdt word' aangespoort /
 Om van 't geloof de vrucht te toonen.
 Geef my een diepe nedrigheit /
 Te zyn godtvuchtig in beleidt /
 Zoo lang ik zal op aarde woonen.
- 5 't Geloof zy / in den zwaarsten strydt /
 Myn beukelaar / die my bezydt /
 Om my vooz alle leet te dekken.
 't Geloof voer' my ten hemel op /
 Tot Jesus / in den gloritop /
 Die my eens tot hem op zal trekken.

XXII.

GEZANG en GEBEDT

om van Godt de Bekeeringe te bidden.

Op de zangwyze van de X Geboden. P. 40.

Heer / myn Godt / 'k ben vooz 't geweten /
 Van duizent zonden overreedt /
 Wanneer ik heb myn' pligt vergeeten /

- Of vdelyk myn' tyt besteedt.
 2 Dooz boosheit heb ik quaat bedreven /
 Daar ik de schriklykheit van ken :
 Dies moet ik vooz uw vierschaar beeben /
 Als die een schuldig zondaar ben.

3 Maar /

Maar / Heer / ik bid u om genade.

Gy wilt niet dat de zondaar sterft /

Maar u aanzoeker bzoeg en spade /

En zoo de zaligheid berwerft.

4 Gy eischt bekeeringe ten leven /

En uwe bzees in 't zondig hart :

Wil my dan / Heer / bekeering geeven /

En heel myn bzoebe zielefmart.

5 Ik weet dat alles my komt nooden /

Opdat ik spoedig my bekeer' /

De stem van uwe Hemelbouden /

De doodt / en hel / uw gunst / en eer :

6 Het oordeel / en uw strenge wraake /

Uw liefd' en onwaarddeerbaar goedt ;

Opdat de zondaar u genaake

In Jesus dierbaar offerbloet.

7 Maar / och ! ik heb geen acht geflagen

Op uw beloften in uw woordt /

En uw kastyding niet verdraagen /

Tot myn bekeering / als 't behoort.

8 Myn hart is harder dan de steenen /

En schept vermaak in misbedryf ;

't Wil niet dan naar het aardfche heenen :

Breek dan dit hart / zoo hard en ftyf.

9 Vergeef / o Heer / zyt my genadig /

Alleen om myn Verlossers wil ;

Toon dat gy zyt aan my welbadig /

En maak myn ziel gerust en ftel.

10 Ik neem myn toeblycht tot den Heere /

Den Heilant / die myn ziel behoudt /

Opdat hy 't misdryf van my weere /

Maardien myn ziel op hem vertrouwt.

11 Druk uwe bzees in myn gedachten /

Drukt' in myn ziel en zwaak gemoedt.

Doe my uw hoog bevel betrachten /

En fchenk my uw' genadebloedt.

12 O Heer / en Schepper aller dingen !

Ⓔ

Ⓔ Wel:

Ⓞ welbron van des menschen heil!
 Doer my op tot de hemelingen /
 Verheerlykt boven maat en peil!

XXIII.

G E Z A N G

ter onderrechtinge, dat de uiterlyke Belydenisse van den Godtsdienst niet genoeg is ter Zaligheid.

Op de zangwyze van den XVIII en CXLIV
 Psalm. P. 47.

M En dwaalt van 't spoor wanneer men is te breden
 Met doop en naam als Jesus waare leden /
 En dat men wordt met broodt en wyne geboedt /
 Als tekenen van 's Heilants vleesch en bloet.
 't Is niet genoeg hem zynen Heer te noemen /
 En hem als Hoofd en Lebensborst te roemen ;
 Ja in zyn' naam zelfs wonderen te doen /
 Op dat men zich met Godt in hem verzoen'.

2 't Is niet genoeg zyn daden op te tellen /
 Te weten al 't geen zyn orakels spellen /
 En anderen te leeren naar zyn woordt.
 Men is / boozwaar / geen Christen als 't behoort
 Hoewel men klaar kan 's Heeren leer ontbouwen ;
 Dit is geen grondt / ô mensch / van uw betrouwen
 Datg' immermeer zyn ryk beërben zult ;
 Maar dit alleen: Dat g' zyn' wil verbult.

XXIV.

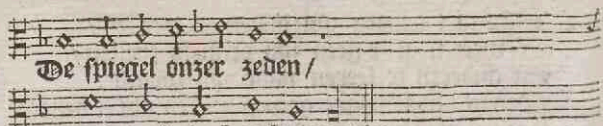
G E Z A N G

ter onderrechinge, omtrent de wyze op welke men
 Godts Woordt moet ontfangen.

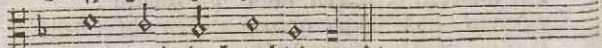
Op de zangwyze van den CXXX Psalm.
 P. 46.

The musical score consists of seven staves of music. The first staff begins with a treble clef and a common time signature (C). The lyrics are written below the notes. The music is in a simple, hymn-like style with diamond-shaped notes and stems.

Besang het woordt des Heeren /
 Wiens waarheit eeuwig blyft /
 Dat u den pligt komt leeren
 Waar doo; men vast beklyft ;
 Beklyft in eeuwigheden.
 Het woordt dat ons behoudt /

De spiegel onzer zeden /

Dat nooit in kracht veroudt.

2 Dit woordt sterkt onze harten

Als wy in lyden zyn /

Geneest de zielesmartten /

Benauthheit / angst / en pijn.

Wel zalig is hy t' achten

Die weet en overdenkt

Het geen hy moet betrachten /

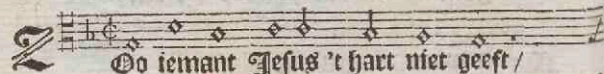
En zich daar heene zwenkt.

XXV.

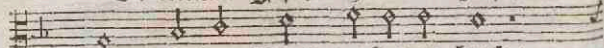
GEZANG der Leere,

over de Liefde die wy Jesus Christus schuldig zyn.

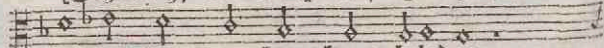
Op de zangwyze van den XXIV, en LXII
Psalm. P. 44.

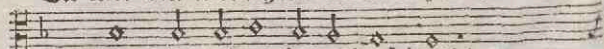
Do iemant Jesus 't hart niet geeft /

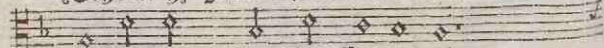
Schoon hy den Doop ontfangen heeft /

En met den mont hem komt belyden:

Schoon hy geleert is en veel weet /

En dikwyls 't broot des Heeren eet;

Dit

Anders.

Lieft iemand Jesus niet in 't hart /
 Al weet hy alles onberwart /
 Om t' pit der wysheit t' onderzoeken :
 Al gaat hy schoon ten Abondmaal /
 Ja spreekt der Serafymen taal ;
 Zoo zal Godt echter hem verbloeken.

XXVI.

G E Z A N G

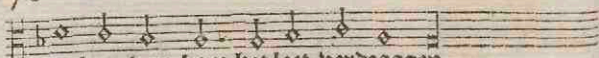
over de Kentekenen der Liefde die wy Jesus
 Christus schuldig zyn.

Op de zangwyze van den XXIV, en LXII
 Psalm. P. 45.

Christenvolk / bemin uw' Heer /
 Uw' Heiland en zyn waare leer /
 En doe al't geen hem kan behaagen.
 Houd zyne wet standvastiglyk.
 Geef van uw liefde blyk op blyk /

E 3

En

En leer van hem het leet verdrzaagen.

2 Verzaak uw zelf en uwent wil.

Schuw alle vrandtlyk geschil;

En wil nooit iemand leet betoonen.

Dolg hem in kruis en lyden na.

Merk op zyn lessen vroeg en spa /

Om nimmer quaadt met quaadt te loonen.

3 Dolg zyne groote nedrigheit /

Zyn zacht en vrendelyk belest /

Zyn' pber om Godts zaak te stercken.

Dolg zyn gehoorzaamheit aan Godt.

O / hoe gelukkig is hun lot /

Die naar dit groote voorbeeldt werken !

XXVII.

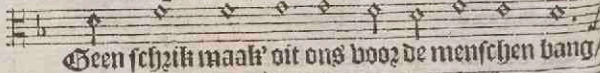
G E Z A N G

ter onderwyzinge, dat men Godt meer moet
vreezen dan de menschen.

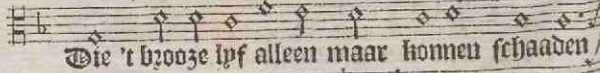
Op de zangwyze van den CIV Psalm. P. 48

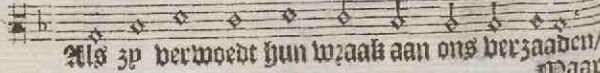
At geene breeg ooit onze harten prang' /

Geen schrik maak' oit ons voor de menschen bang /

Die 't brooze lyf alleen maar konnen schaaden /

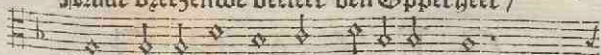

Als zy verwoedt hun wraak aan ons verzaaden /

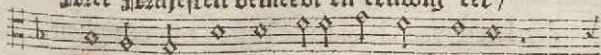
Maar

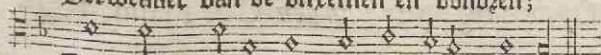
Maar vreezenwe bekeer den Opperheer /

Met Majesteit bekleedt en eeuwig' eer /

Der werker van de blixemen en dondren ;

Den Heer / alleen den werker aller wondren.

- 2 Laat ons ontzien hem daar het al dooz leeft /
 Dooz wien de hel zelf met verschrikking beeft /
 Den Godt dooz wien al 't wereldruim moet
 buigen ;

Daar hemel / zee / en aarde van getuigen.

Die ziel en lpf kan smyten in den gloet

Dan zyne wzaak / die nimmer word verzoet /

Den solferpoel / gebluscht dooz gunst noch tyden /

Maar daarmen moet onsterfelyk in lyden.

- 3 Dat elk van ons verschrikke booz dit lot /
 En vieriglyk betrachte Godts gebodt /
 Het middel om de Godtheit te behaagen ;
 't Een noodige booz ons om na te jaagen /
 Het middelpunt van 's menschen zaligheid /
 De weg die ons naar 's hemels woning leidt.
 Dat uwe vrees / o Heer / dan in ons woone /
 Opdat u elk gehoorzaamheit betoone :

- 4 Opdat wy u beminnen met ontzagh /
 En beeben booz uw aanschyn nacht en dag /
 Als hinderen die uwe hoogheit eeren /
 En zich geheel tot uwe wetten heeren.
 Dan word van ons de zaligheid bewerkt /
 Dooz geenen loop van tyden afgeperkt /
 D' onsterfelykheit die nimmer word geschonden /
 Waarin wy zyn geheel in Godt verstonen.

XXVIII.

G E Z A N G

der Leere van de alderheiligste Drie-eenigheid.

Op de zangwyze van den CX Psalm. P. 49.

Die zyn'er in den hemel die getuigen /
 De Vader / die ons aller Schepper is /
 De Zoon / voor wien zich 't wereldruim moet
 buigen /

- En Heilige Geest / steeds in zyn woordt gewis.
- 2 Zy zyn maar een / en hebben 't zelve wezen /
 De zelve magt / en eer / en majesteit /
 Het zelve rijk / in eeuwigheit gezezen ;
 Dit is 't geloof van Godts Drieëenigheid.
- 3 Dit is het stuk dat Godt ons openbaarde /
 Schoon 't ons verstant niet tot den grondt bebar:
 Dit is het stuk dat ons 't Geloof verklaarde /
 Waar van de Kerck is nimmer afgespat.
- 4 Wy willen Godts orakelen gelooben /
 Schoon 't Ongeloof hier tegen raast en woelt.
 Die nebel zal den zuibzen glans nooit dooven /
 Van Vader / Zoon / en Geest / hier in bedoelt.
- 5 Godt Vader / stort uw vrees' in onze zielen !
 Godt Zoon / beschenkt ons met uw hemelkracht !
 Godt

Godt Heilge Geest/ voer ons op liefdelwielen/
 Totdatw' eens zyn vooz uwen troon gebragt!
 6 Drieëinig Godt/ versterk ons in de waarheit/
 En ruh uit ons de drieſte twyſeling!
 Totdatw' uzien/ beſcheenen van uw klaarheit/
 Drieëinig in den hoogſten hemelkring!

XXIX.

Een LOFZANG

over de Aanbiddinge en Liefde die wy Gode
 ſchuldig zyn.

Op de zangwyze van den VIII Pfalm.

P. 38.

The musical notation consists of four staves. The first staff begins with a large, ornate initial 'M' for the word 'Mijn'. The notes are written in a style typical of 18th-century hymnals, with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes.

Als Vader/ en des wereldts Opperheer.
 2 Uw Majesteit blinkt met haar schitterglanſſen
 Om uwen troon/ in 's hemels hoogſte tranſſen.
 Van 't wereldtruim wordt uwe magt erkent.
 Uw goedheit hebt gy tot den menſch gewendt.
 3 Gy word geëert van alle Seraſſenen/
 Die met ontzagh vooz uwen troon verſchynen.
 Uw liefde word op d' aard' alom gedacht/
 Die gy bewyſt aan 't menſchelyk geſlacht.

- 4 Uw oordeel doet ons vooz uw vierſchaar ſchroomen /
 (De rechtbank vooz ſtrafwaardigen en vroomen)
 Omdat gy 't quaadt niet dulden kond naar 't recht /
 En uwe wzaak aan 't miſdzyf hebt gehecht.
- 5 Uw wyſheit is onpeilbaar en aanbiddlyk /
 Waardooz gy zelf 't heeal regeert onmiddlyk.
 Haar oogwit word begrepen noch ontdekt /
 Hoewelz' alleen tot heilig' einden ſtrekt.
- 6 Gy zuit getrouw in uw belofte blyben :
 Dies laagt' uw gunſt aan 't menſchdom vaſt be-
 hlyben ;
 En opent het uw' grooten liefdeſchat /
 Die alle heil in eeuwigheit bevat.

Kruſte.

- 7 Het wezen hebt gy my / ó Heer / gegeeten :
 Toen heeft uw Geest ook in myn hart geſchreven
 Het geen ik ben ; vooz u een zondig niet /
 Doch teffens ook hoe gy my 't heil aanbiedt
- 8 Dies doet gy my den grooten Heilant kennen /
 En komt my aan uw heilig woordt gewennen /
 Dat my beſiert / vertrooſt / verlicht / verſterkt /
 En 't vaſt geloof in mynen boezem werkt.
- 9 Hy onderſteunt my in myn tegenspoeden /
 En komt myn ziel met hemelſch Danna boeden.
 Gy hebt my van het miſbedzyf bezydt /
 En toont dat gy myn Zielbehouder zyt.
- 10 Myn ziel bemin uw' Godt / hy is uw Vader /
 Hy opent my zyn liefd' en zegenader :
 'k Verwacht alleen van hem de zaligheid /
 Waarby ik word ten hemel opgeleidt.
- 11 Maar denk / dat gy hem zonder maat moet minnen /
 Meer dan uw zelf / met al uw hart en zinnen.
 Oneindig heeft hy my zyn gunſt getoont ;
 'k Geniet zyn' Zoon / en Geest / die in my woont.
- 12 Heer Jeſus / ſterk my dooz uw liefdeſtraalen /
 Want zonder die zal ik ſteeds van u dwaalen :
 Ont-

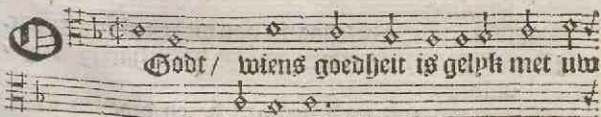
Ontbont myn hart door uwen hemelgloet /
Opdat ik u beminn' als 't hoogste Goedte.

XXX.

't GEBEDT van
DANIEL,

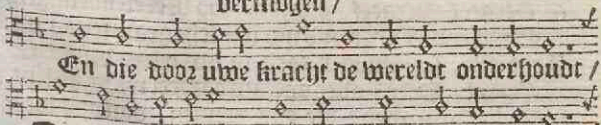
Dan. IX.

Voor eenen Boet-en Beededag. P. 37.

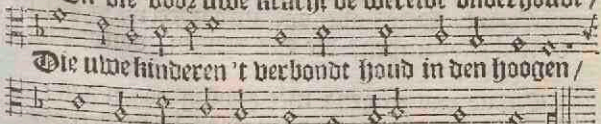

Godt / wiens goedheit is gelyk met uw

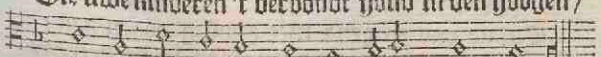
vermogen /

En die door uwe kracht de werelde onderhoudt /

Die uwe hinderen 't verbondt houd in den hoogen /

En door de boozen hebt een pynigplaats gebouwt:

2 Wy staan door u verschrikt van wegen onze zonden /

En hebben uwe wzaak verdient naar 't hoogste
recht;

Als hebbend' uwe wet en heil verbondt geschonden /

Waaraan gy uwen bloet en straffe hebt gehecht.

3 Wy hebben naar uw woordt en stem niet willen
hooren /

Maar ons omtrent uw wet steeds wezebelig ge-
toont.

Wy leefden onberbaart vooz uwē straf en tooren/
En hebben uwē dienst onwaardiglyk gehoont.

4 Wy stopten d' ooren vooz de stemmen der Profeten/
ten/

En gaben geen geloof aan uwē knechten woozdt ;
Ja hebben stoutelyk uw hoog bebel vergeeten /
Zoodat het nimmer in de harten is geboort.

5 Wy alle doemen ons / als staande vooz uw oogen/
Gy moegt rechtvaardig ons vergruizen vooz uw
handt:

Wy zyn niet waardig uw ontfermend meededogen/
Maar datg' / als zondaars / ons in uwē wzaak
verbant.

6 Wy u / ô Godt / alleen is 't recht / doch wy staan
schuldig /

Wy zyn vooz u beschaamt van wegen al ons quaat.
Maar / Heer / naardien gy zyt barmhartig en ge-
duldig /

Zoo toon ons toch gena in dezen droeben staat.
6 Vergeef / vergeef / ô Heer / zoo veel elendelingen/
En voer niet over ons uw gansche gramschap uit.

Laat onze smeekingen toch in uw ooren dzingen /
Opdat / Heer / over ons uw oordeel word gestuit.

8 Wil alle rampen / die ons dreigen / van ons we-
ren /

En zie ons in gena met gunstig' oogen aan :
Zoo zal uw aangezicht naar Zion wederkeeren /
En uwē schatkist vooz uw volk steeds openstaan.

9 Doe dit om Christus wil / den Koning aller vol-
ken /

Om uwēs zelfs wil / Heer / betoon ons uw gena.
Redt zoo veel duizenden uit 's vbandts naare kolkien/
Die tot u roepen in hun boeien broeg en spa.

10 O Jakobs Hoeder / Heer van alle werelddstree-
ken /

Zie op de smarten van uw volk / zoo zwaar ge-
drukt /

Zyn Iyden / droefheit / smaadt / en zilte traanenbee-
ken:

Hooz zyne stem omhoog / terwyl 't hier gaat ge-
bukht.

11 Wy steunen niet op iets dat in ons woꝝd gebonden /

Op waangerechtigheit / verdienst' / of eige kracht;

Maardienw' als aan het quaadt verhocht zyn en ver-
bonden /

En dat geen mensch booz u onschuldig woꝝd geacht.

12 Maar alles wachten wy alleen van uw genade /

Van uw barmhartigheit en liefd' in uwē Zoon:

Opdat het zalig licht uws aanschyns ons verzaade /

Als w' u in heerlykheit beschouwen op den troon.

XXXI.

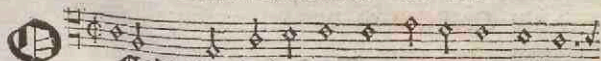
Een L O F Z A N G

om Godt te danken;

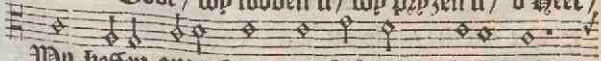
Door eenen Ouden Kerkenleeraar in 't Latyn ge-
dicht, en op eenen vryen trant in
't Nederduitsch gevolgt.

Op de zangwyze van den LXXXIX Psalm.

Te Deum Laudamus. P. 18.

Godt / wy looben u / wy pryzen u / o Heer /

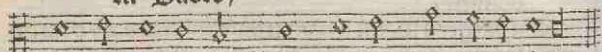
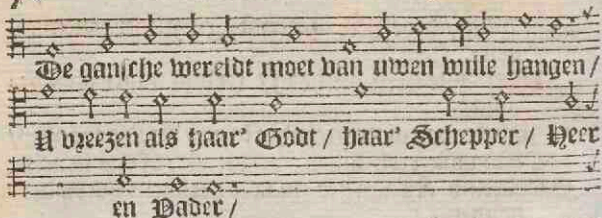

Wy heffen onze stem met lof op t' uwer eer' /

Om uwē grooten naam te roemen met gezangen.

De

De Kroonen / Krachten / en de Geesten in uw ryk /
 Volmaakt in heilicheit / zoo rein / zoo goddelijk /
 Zyn steeds beſchouwers van die hoogberhebe zaaken.
 De Seraſſynen en de Cherubynen blaaken
 Van uwe liefde / met de ſchaar der Hemelingen /
 Die t' ſamen eeuwiglyk den lof des Heeren zingen.

3 Het driemaal Heilig klinkt in hunnen hoogen toon /
 Daar zy eerbiediglyk neerknielen booz den kroon
 Van Godt den Opperheer / den Heer der heireschaaren:
 U / zingenze / kan niets in 't wezen evenaaren.
 Uw heerlykheit en kracht verbullen 's wereldts paalen /
 Die ult den hemel / d' aard' / en zee doozluchtig ſtraalen.

4 't Spreekt alles van uw magt en uw getrouwicheit /
 Van uwe goedheit / dooz het wereldruim ver-
 ſpreidt /

Uw wyſheit / die gy toont in al uw groote werken.
 Dees komt d' Apoftelſchaar dooz haare leering ſterken /
 Met uwe Heiligen / Profeeten / Martelaaren /
 Die uw Orakelen en wyſheit ons verklaaren.

I. Kuyſte.

5 De Kerke / die op aard' in alle landen ſtrejdt /
 Met die reeds is omhoog ter heerlykheit gelovdt /
 Bemijst / ó Vader / u haar diep' eerbiedigheden /
 Met uwen Zoon / en Geest ; hier in geloof beleden.
 Zy ziet uw aanschyn in uw beeldt / wiens zuinze
 glansſen Tot

Tot in all' eeuwigheit beschynen 's hemels tranffen.

6 O Heilant / uwre naam word' overal geëert /
 Daardieng' / als Opperhoofst / in 't eeuwig rijk
 regeert :

Dooz allen word' uw Geest / de Trooster / eer betwe-
 zen.

O Jesus / uit het graf met heerlykheit verreezen /
 Gy zyt Godts eigen Zoon in d' eeuwigheit geboren /
 Die ons hebt tot uw Bruidt en eigendom verkoren !

7 Gy zyt ons hemelsch Hoofdt en Zielebruidgom.
 In u zyn wy alleen den Vader welbekom ;
 En / opdat wy Godts heil en liefde zonden smaaken /
 Zoodat wy zynen troon bymoediglyk genaaken /
 Hebt gy ons vleesch en bloet / het lichaam / aangenomen /
 Waardoorz' uw' liefdevloet laat op het menschdom
 stroomen.

8 Gy / aller heeren Heer / en Koning van 't heelal /
 Hebt u vernedert tot in Bethlems beestenstal /
 En zelf den kruisdoot aan 't verbloekte hout geleden ;
 Doch daar den kop der slang en haare magt betreedden /
 Zoodatg' ons 't leven hebt dooz uwen doot verwozden /
 En wy het misbedryf dooz u zyn afgestozden.

II. Ruste.

9 Gy / Heer / hebt ons alleen den hemel opgedaan /
 Daar schaaren Engelen om uwre rijkstroon staan /
 En gy ter rechte handt des Vaders heerscht als Ko-
 ning :

Gy zyt verheerlykt in den kreits der hoogste woning /
 En wordt eerbiediglyk geëert van Cherubynen /
 En alle Geesten die booz uwen troon verschynen.

10 Gy zult ons eenmaal / Heer / verwelken dooz
 uw kracht /
 Daardien u 't menschdom op den rechterstoel ver-
 wacht /

Daar ge / als Rechter / zult een yders nootlot spellen /
 En

En ober levenden en dooden 't bonnis vellen.
 Wil uwv knechten dan / o Heer / genade toonen /
 En hunt met zaligheid en eeuwig' eer bezoonen.

11 Gy hebt uw erfdeel in barmhartigheid bezocht /
 En dooz uw dierbaar bloet van ft. gulden byge-
 hoekt;

Geef daarom dat het / Heer / met overwinning praale /
 En het zegekroon in 't eeuwig rijk bejaale.
 Bewaar uw volk / ó Godt / ontfluit het uwen zegen /
 Als 't volk van uwv naam dooz uwv Zoon verkreagen.

III. Kuste.

12 Gelei uw hinderen / ó Heer / dooz uwv Geest /
 Uw uitverkoren volk dat uwv name vzeest ;
 En stoz op hen uw gunst en liefde t' allen tyden.
 Wy willen ons vooztaan tot uwv gemeenschap vorden ;
 Om uwv grootheid / die oneindig is / t' erkennen ;
 Naar u te streeben op geloofs- en liefdepennen.

13 Bewaar ons dezen dag vooz ongerechtigheit /
 En misdryf tegens uwv gevreesde Majesteit.
 Hoorn onze harten dooz uwv liefdebier ontvonken /
 En geef ons / dooz 't geloof aan uwv dienst geklonken /
 Vergeebing en gena by u / ó Godt / te binden /
 Op datw' ons eeuwiglyk getrouw aan u verbinden.

14 Help ons / almagtig Godt / als w' in benauct-
 heit zyn /

Dat ons het zalig licht uwv aangezichts beschyn' :
 Gy / Heer / hond ons alleen dooz uwv berinogen helpen /
 En dooz uwv kracht het bloet van onze wonden stelpen /
 Ons bergenoegen / en ten jongsten dag verhoogen /
 In 't ongemeeten ruim der hoogste hemelboogen.

XXXII.

GEZANG

over 't begin der Predikatie van Christus op den
berg, *Matth. V.* en andere
Zaligsprekkingen.

Op de zangwyze van de X Geboden. P. 42

G Eloobig volk / hoor toe aandachtig
Naar uw Verlossers stem en woordt:
Hoor naar zyn leering / als waarachtig /

En die zelf hoor de harten hoor.

- 2 Welzalgig zynze die bewust zyn
Dan hunne zielsbehoefstigheid;
Zy die bedzoest en zonder rust zyn /
Om 't quaadt dat hun van Godt afscheidt.
- 3 Welzalgig die op Godt betrouwen /
En die recht arm zyn naar den geest;
Naardienz' eens zullen Godt beschouwen
In 't hemelryk op 't eeuwig feest.
- 4 Welzalgig zynze die hier treuren /
Want hun is vaste troost bereidt /
Die 't harte zal ten hemel beuren /
Als wachtende d' onsterfelykheit.
- 5 Welzalgig die hun goet verlaaten /
Om Jesus wil / en hoor zyn leer;
Ja die zelfs 't lieft op aarde haaten /
Wanneer 't han strekken tot zyn eer.

- 6 Welzalgig zynze die hier lyden
 Om Jhesus naam en Godes zaak;
 Zy zullen zich hierna verbliden /
 In 's hemels lusthof van vermaak.
- 7 Welzalgig zynze die bewyzen
 Dat zy zachtmoedig zyn in 't hart;
 In wien men geenen toorn ziet ryzen /
 Of wrevel / die den naasten tart.
- 8 Welzalgig die brakkeelen myden /
 En nimmer stookers zyn van quaadt:
 Zy erben d' aard' in deeze tyden /
 En naderhant des hemels staat.

Kuste.

- 9 Welzalgig zynze die steeds haaken /
 En hongren naar gerechtigheit:
 Godt zal vooz hun verzading waaken /
 En heeft hun 't eenwig rijk bereidt.
- 10 Welzalgig die hun liefdeblyken
 Betoonen aan der armen schaar:
 Godt zal hun met zyn' schat berryken
 Ten jongsten dag in 't openbaar.
- 11 Welzalgig zynze die vergeeben /
 Om Christus wil / zelf 's bypandts leet:
 Hun schuldt by Godt word uitgeveeben /
 Als daar hun Heilant vooz voldeedt.
- 12 Welzalgig die met reine zielen
 Vooz Godt verschynen / kleen van moedt /
 En kloek den ouden mensch vernielen;
 Als dien hy schenkt zyn zalig goedt.
- 13 Welzalgig die den vrede minnen /
 Die onrust blieden en geschil;
 Die nimmer sijn beleit verzinnen:
 Maar steeds bezadigt zyn en stil.
- 14 De Godt des vredes zal hun schenken
 Zyn hemelbzeugd; een zaligheit

Die hier 't verstandt niet kan bedenken /
 Hun tot in eeuwigheit bereidt.

15 De Koning Jesus zal hen kroonen

Met eeuwig onberwelkbaar' eer /

En zetten hen op hemeltrouwen /

Naar 't woordt der Evangeliseer.

16 Godt schiet op hen zyn gloristraalen /

Als eeuwig hunne zonn en licht /

En geeft hun in zyn opperzaalen

Te zien zyn Goddlyk aangezicht.

XXXIII.

LOFZANG

over de genadige verlossinge onzer Vaderen van
 de Spaansche dwinglandye.

*In navolginge, met eenige veranderinge, omtrent
 den Staat van Genève, ten aanzien
 van den Hertog van Savoyen.*

P. 73.

The musical score is written on five staves. The first staff begins with a treble clef and a common time signature. The notes are diamond-shaped, characteristic of early printed music. The lyrics are printed below the notes. The second staff continues the melody. The third staff begins with a new line of lyrics. The fourth and fifth staves continue the melody and lyrics. The score concludes with a double bar line and a final cadence.

Oppermagtig Heer van menschen en van
 Englen /
 Die 't wereldruim regeert en onze Koning zyt /
 Wy hooimen deezen dag hier onze stemmen mengen /
 En pryzzen ulwen naam / na zult een' langen strydt.

F 2 2 G Heer

- 2 O Heer/wiens groote magt de wereldt moet belpden/
De Daders hebben ons uw wonderen vertelt /
Dooz uwen sterken arm bezicht in hunne tyden /
Toen't uiterste verderf den Staat schier had gebelt.
- 3 't Is niet dooz hunne kracht / of dapperheit / of degen
Waar dooz het Vaderlant beschermt is in den noot;
Maar dooz uw trouwe hulp is ons dit heil verkre-
gen /
Wanneer 't gebzagt schein op den oever van de
doodt.
- 4 Indien de Daders toen / schoon schuldig vooz uw
oogen /
De zege hebben op des vbandts magt behaalt /
Zulks werkte gy alleen / o Heerscher in den hoogen /
Als die met liefd' en heil hebt op den Staat ge-
straalt.
- 5 Wy danken u / o Heer / vooz uwze zegeningen /
En pryzen uwen naam vooz al 't verkregen goedt.
Uw lof / oneindig Godt / ryz' aan de hemelkringen /
Dooz datge Nederlandt tot noch toe hebt behoedt.
- 6 Uw eindelooze gunst is van ons niet te vatten.
Wat offren wy u best / o Schutsh eer van den
Staat ?
Het Landt is u verplicht met alle zyne schatten /
Ja 't is uw eigendom 't geen zynen grondt bestaat.

Kuste.

- 7 Wy zullen uwze magt steeds pryzen met gezangen /
Maardien ons Staatgebiedt dooz haar gegrondt-
best is ;
En naar uw heilig woordt aan uwze waarheit hangen.
Zoo blyft de vastigheit van onzen Staat gewis.
- 8 Wy zullen onbermoeit van uwze gunst gewaagen /
En uwze daaden / tot bescherming van 't Gemeen ;
Zoo die de Daders / als die wy met oogen zagen /
Wanneer ons uwze hulp zoo zegerpk verscheent.

- 9 De gansche wereldt zal booztaan getuige wozen
 Van onze dankbaarheid aan u met al ons hart :
 Uw goddelijke naam zy eeuwiglyk geprezen /
 Waardooz wy zyn geredt uit doodelyke smart.
- 10 Dies willen wy u booztaan / en niet ons zelven / lee-
 ven.
 Reig onze harten / Heer / tot uw gehoozzaamheit.
 Geef dat wy 't alleen tydte op't padt des lebens streeben/
 Dooz uwen Geest ontvont / geholpen / en geleidt.
- 11 Wil noit uw hemelsch licht / ô Vader / van ons
 wenden.
 Bewaar ons by den vree en 't vaste Staatgebiedt.
 Wees ons een scherm en schildt : dewyl ons niets kan
 schenden /
 Wanneer gy op ons hooft uw zegenstraalen schiet.
- 12 Bedwing den ebelmoedt van allen die ons haaten.
 Verbreek des vyandts trots / berading / en besluit.
 Wy zullen ons alleen op uwe hulp verlaaten /
 Als die zoo menigwerf zyn boosheit heeft gestuit.
- 13 Heer / zegen onzen Staat / en al wat wy bedryven.
 Versterk ons in 't geloof / in liefde / hoop / en deugt :
 Doe onzer handen werk in uwe gunst beklippen.
 Verbul het gansche landt met vruchtbaarheid en
 vzeugdt.
- 14 Versterk / ô Heer / het hart van 's Landts getrou-
 we Daadzen /
 Opdat het misbedryf geweert zy dooz hun' magt ;
 En zy bymoediglyk eens uwen rykstroon naadren /
 Terwyl hier hunnen naam onsterfelyk word gedacht.

XXXIV.

G E Z A N G

over den regel van alle gerechtigheit.

Op de zangwyze van de X Geboden. P. 50.

H Et geen wy bidden te geschieden /
 Daar onze zucht en hartewensch /
 Laat ons blymoediglyk aanbieden /

En doen aan onzen ebenmensch.

- ² De Wet / Natuur / en Jesus Leering
 Gebieden 't als uit eenen mondt;
 Dies bleef hy verre van bekeering /
 By wien men dit niet onderbondt.

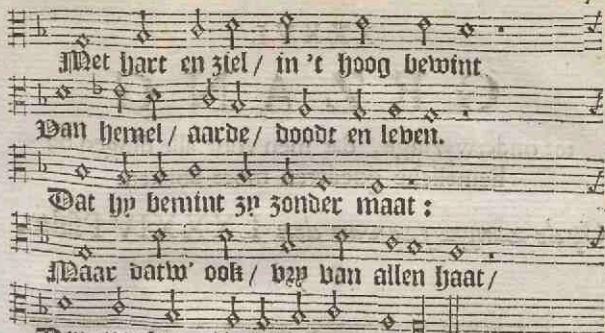
XXXV.

G E Z A N G

ter onderwyzinge, over de liefde die wy onzen
 Naasten, en zelf onzen Vyanden schuldig
 zyn.

Op de zangwyze van den LXII Psalm. P. 50.

D Al Godt de Schepper zy bemint / Maet

Den menschen liefdeblyken geeven.

2 Datw' pder / zonder mom / of schyn /

Ten dienst gelyk ons zelven zyn /

Zoo onze vrienden / als bestryders.

Dat onze liefde zy oprecht

Die ons aan onzen naasten hecht ;

Als Jesus volgers en belyders.

3 Laat ons / naar 't Evangeliwoordt /

Hem zelf / die onze rust verstoort /

En ons vervolgt / steeds liefde toonen.

Laat ons ook bidden vooz 't behoudt

Van hen / die wreeblig / boos / en skout /

Ons schelden / lasteren / en hoonen.

4 Van toonen wy eerst met der daadt

Dat 's Heeren zegel op ons staat /

En Godt is onze Godt en Dader /

Wiens Zon zelf ober boozen ryst ;

Die allen zyne gunst bewyft /

Hit zyne milde zegenader.

5 Laat ons dan bidden / dat de Heer

Ons met zyn beelde en gunst vereer' /

Opdat wy naar zyn boozbeeldt leeben ;

Hem / met een by en blank gemoedt /

Byvolgen in den liefdegloet /

Daarin wy naar den hemel streeven.

XXXVI.

GEZANG

ter onderwyzinge, dat men voor alle dingen de
hemelsche goederen moet zoeken.

Op de zangwyze van den LXXXIV Psalm.

P 51.

The musical score consists of ten staves of music. The first staff begins with a large initial 'W' and the lyrics 'Wat ons / ô Christenen / met blyt /'. The subsequent staves continue the melody with the following lyrics: 'Tot 's hemels gloriſtaat gewydt /', 'Eerſt Godes ryk / vooz alles / zoeken:', 'Zyn ryk en zyn' gerechticheit /', 'Opdat het woord' alom verbraydt /', 'Zelf in de verſtgelegen hoeken:', and 'Zyn ryk / dat / in de ziel geſicht /'. The music is written in a style typical of 18th-century hymnals, with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat).

Den menſch met zynen glans verlicht.
2 Zoek dan Godts ryk / en zyt gewis
Dat Jeſus / die uw Koning is /
Alles verder toe zal werpen:
Hy zoegt vooz u en vooz uw huis /
Zelf in het allerzwaarſte kruis /

Als 's byandes roeden op u snerven:
 Hy zorgt voor u en uw behoudt /
 Waameerg' uw gansch aan hem vertrouwt.

XXXVII.

GEZANG

ter onderwyzinge tegen de zorgvuldigheden dezes
 levens.

Op de zangwyze van den XVIII Psalm.

P. 52.

Verban uit u all' aardfch' en ydle zorgen /
 Die uwen geest verfmoooren en verwozgen.
 Volg hier in niet der heidenen gedrag /
 Voor zorg gepzangt en angftig nacht en dag.
 Men hoort hen veel in hunne blindheit klaagen /
 Vol ongedults / en in vertwyffling vzaagen:
 Waar haalen wy ons levens onderhoudt ?
 Wat voedt ons alsw' in jaaren zyn veroudt ?

f 5

2 Zoog'

2 Zoog' u bevindt / ô Chzistnen / in elenden /
 Zoo moctg' u straks naar Godt / uw' Vader /
 wonden.

Zpt gy hem min dan 't pluimgedierte waardt ?
 De zwaluw / musch / die hy haar spys beschaart ?
 Hy geeft alleen het gansche menschdom 't leven /
 Bezorgt ook 't bee / waar toe het word gedzeben.
 De leliën bekleedt hy op het veldt /
 Zoodat zyn gunst alomne wordt gespeelt.

3 Stelt dan op Godt alleen uw zielsbetrouwen.
 In uw elend' moet gy zyn handt beschouwen /
 Die met zyn roe u als een Vader slaat ;
 Doch steunt op hem als uwen toeverlaat.
 Dat 's wereldds breeg in u word' afgesneeden /
 Want elke dag heeft zyn zorgbuldigheden ;
 Maar Godt draagt zorg vooz 't geen toekomstig is /
 En waakt altoos vooz uw behoudenis.

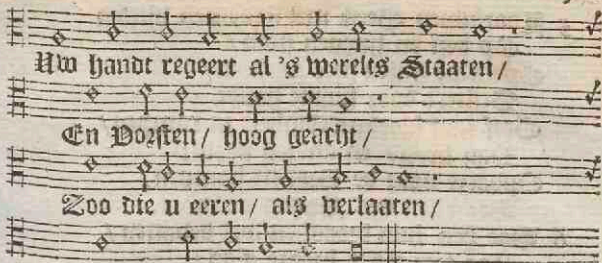
XXXVIII.

LOFZANG EN GEBEDT

voor de verkiezinge der Overheden.

Op de zangwyze van den LXV Psalm. P. 74.

Godt / wiens Goddelijk vermogen /
 Al 't wereldruim bestiert /
 Uw naam / als Heerscher in den hoogen /
 Wordt hier omlaag gebiert.

In 't menschelyk geslacht.

- 2 Verleen ons / Heer / roch Overheden
 Vol van godtvuchtigheid /
 Opdat zy ulve plaats bekleeden
 Met wysheit en beleit.
 Drukt ulve breez in hunne zielen /
 Zoo datze Jesus rph
 Nooit onderdzukken / noch vernielen /
 Opdat het niet bezwylt.
- 3 Doe hen tot ulwen dienst ontbanden ;
 Datz' alle zyn oprecht ;
 Bescherm dooz hen de Zeven Landen /
 Dooz Gendracht vastgehecht.
 Datz' in de vierschaar trouheit pleegen /
 Naar 't voorszryft van de wet /
 En nooit tot slyxheit zyn genegen /
 Die hun gemoedt besmet.

Ruste.

- 4 O Veilant / leer hen hunne pligten /
 Naar 't voorszryft van uw woordt /
 Opdatze nimmer iets verrichten
 Dan 't geen naar 't recht behoort.
 Wil hen booz alle leet bewaaren /
 En zegen hun belwint /
 Opdatz' / in 't heerschen kloek erbaaren /
 Dan pder zyn bewint.

5 Laat

- 5 Laat uwen Geest met stroomen blieten
 Op hen en hunnen stant /
 Opdatwe stillen vree genieten /
 Bestiert dooz hunne handt.
 Geef hun kloekmoedigheid in rampen /
 Van kryg / en andren noodt:
 Opdatze vooz de Dypheit kampen /
 Die 't heil des Staats vergroot.
- 6 Doe hen hun bzoosheit wel bevatten /
 Zoo teer als 't bzoosze glas /
 En datze / met hum' aardsche schatten /
 Dooz u zyn stof en asch.
 Zit vooz in hun vergaderingen;
 Bestier zoo hun verstant /
 Dat zy / in alle wisselingen /
 Steeds Vaders zyn van 't Landt.

XXXIX.

Een ander G E Z A N G

voor den dag der verkiezinge.

Op de zangwyze van den LXXXIV Psalm.

P. 76.

The musical score consists of four staves of music. The first staff begins with a large decorative initial 'G' and a treble clef. The lyrics are written below the notes. The music is in a simple, hymn-like style with a clear melody and accompaniment.

Eloobig volk / (zoo immermeer
 Een volk had zegen van den Heer /
 Dooz Godt beschermt in duizent nooden ;)
 Dat zelf de Godt des vzedes hoedt /

En

En eeuwen in zyn gunst gespaart :
 2 't Is dooz den Heer in 't hoog gebiedt /
 Den Heerscher die hier alles ziet /
 Het Opperhoofd der Hemelschaaren /
 Dat wy in vytheit zyn geraakt ;
 En uit des vbandts magt geslaakt /
 Waar hy zyn gunst ons wil bewaaren /
 Dooz middel onzer Oberheit ;
 Die ons regeert met kloek beleidt !

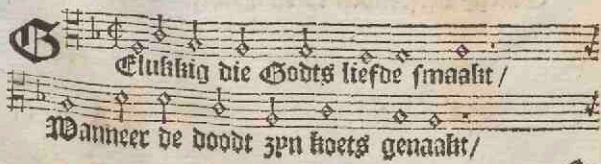
XL.

G E Z A N G

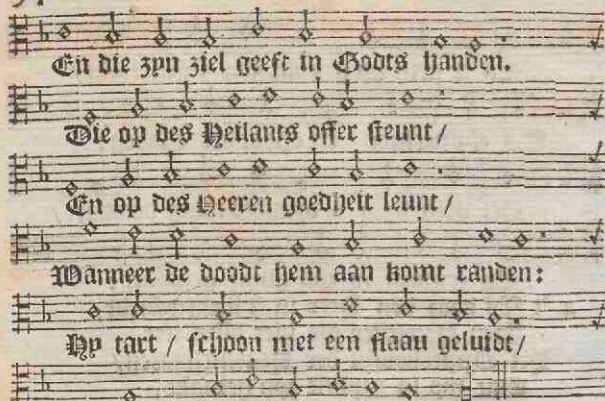
ter onderwyzinge, over het geluk van de
 geenen die in den Heere sterven.

Op de zangwyze van den LXXXIV Psalm.

P. 53.

En

En die zyn ziel geeft in Godts handen.

Die op des Heilants offer steunt /

En op des Heeren goedheit leunt /

Wanneer de doodt hem aan komt randen:

Hy tart / schoon met een slaau geluidt /

's Doodts prikkel en vermogen uit.

2 Gestorben / rust hy van den last
 Der aardsehe zorg / die hem vermaest /
 Van arbeit / vrees / en ongenoegen ;
 Van 's vyandts leet en slaverny ;
 Van is hy van het misdryf vry /
 Om zich by d' Engelen te voegen.
 Zyn deugd en werken volgen hem
 In Godes stadt / Jerusalem.

3 Daar leeft hy eeuwig in Godts licht /
 Daar hy hier 't scheemerend gezicht
 Slechts door 't geloof van heeft verkregen.
 Godts liefde voelt hy daar volmaakt /
 Daar hy hier blaakende naar haakt /
 En 't hoogste heil in is gelegen :
 Daar heeft hy 't zalige genot /
 Dat hy verslonden is in Godt.

A A N D E
NEDERLANDTSCH E
K E R K E.

Trouwe Moeder, die ik eere,
Om de zuiverheit der leere,
Diege in uwen boezem queekt,
Waar door gy den hoogmoedt breekt
Van de Dwaling en haar spruiten;
Ik koom, na Piktet, ontluiten
't Evangelikerkeganz,
Dat Genève voor 't belang
Van de Waarheit ingevoert heeft,
Zonder dat het iets beroert heeft;
Ja dat haar voordeelig sticht.

Want, voorwaar, het nieuwe licht,
Dat de wereldt quam beschynen,
Toenmen Moses zag verdwynen,
In zyn oude kerkgebaar,
Toont ons alles middagklaar
't Geen een Christen moet verrichten,
In geloove en liefdepligten,
Naar den Evangelileest.

Dit is licht op 't Pinxterfeest
Van den hemel uitgegoten,
Op des Heeren Kerkgenooten;
Klaarder dan het geen voorheen
't Volk op Sinai verscheen,
Toen een wolk den berg bedekte,
Dat slechts schrik en vrees verwekte,
Voor Godts hooge Majesteit.

Maar de Heer heeft ons bereidt,
En in 't offerbloet ontsloten,
Op Kalvariën vergoten,

Toegang tot zyn Heiligdom ;
 Want men leeraart nu alom
 Zyn genade tot vergeeving,
 Hun die niet, door wederstreeving,
 Ongehoorzaam zyn aan 't woordt
 Dat in Sion wordt gehoordt,
 't Woordt van Jesus Evangeli.

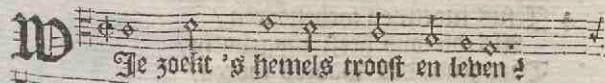
Gy zyt blank gelyk een leli
 In de leer die gy belydt,
 Maar, ô Moeder, is 't geen tyt,
 Dat gy Koning Davids Psalmen
 Eens herfnaart op nieuwe galmen,
 Naar den smaak der eeuw gevoegt?
 Ja dat gy u niet genoegt
 Met die oude Snaargedichten ;
 Maar dat gy uw krooft doet stichten,
 Naar het voorbeeldt van Geneef,
 Met het geen Godts Geest beschreef
 Voor de Kerk der jonger eeuwen?

Dit vervult het geen d' Ebreuwen
 Wachten in geloove en hoop.
 Houdenwe ons niet aan den Doop,
 In de plaats van 't out besnyden?
 Leevenwe ook niet in de tyden
 Dat wy houden Avondtmaal,
 Daar wy gansch een andre taal
 Dan in 't Pascha hooren spreken?
 En blyft gy noch langer steeken
 By den zang dien Israël
 Zong in Moses kerkbestel,
 Zonder duidlyk te gewaagen
 Van het heil in onze dagen
 Ons door Jesus toegebracht?
 Geef, ô Moeder, hier op acht,
 Om Genève eens na te volgen:
 't Oude is door het Nieuw verzwolgen.

I G E Z A N G,

Van des Christens hoogsten Troost in leven
en in sterven.

Op de zangwyze van de XLII Psalm. P. 79

W Je zoekt 's hemels troost en leven?

Wie begeert te zyn bezydt /

Om niet in 't verderf te sneeven

Dat noch tyt noch eeuwen sijt?

In den doot van eeuwigheit

Dooz het Ongeloof bereidt /

En den schenders van Godts wetten /

Die zich tegen Godt aanzetten?

² Waar wordt 's menschen troost gebonden /

In het leven en de doot?

Wie geneest zyn zielewonden?

Wie verquilt hem in den noot?

Als hy dooz zyn broosheit sterft /

's Hemels troost en liefde derft /

- Daar zich Godt in laat genieten /
 Als zy in de ziel komt schieten ?
- 3 Jesus / die in 't gloeiend Oosten /
 Als de Lebenszon verscheen /
 Kan alleen de ziel vertroosten
 In des levens bitterheer :
- Ja / wanneer de doot hier 't licht
 Dooft met haaren fellen schicht /
 En men alles moet verlaaten /
 Rykdom / eer / en hooge staaten.
- 4 Jesus moetmen toebehooren /
 Als die ons heeft bygekocht /
 Draagende des Vaders tooren /
 En op nieuw met Godt verknocht /
 Dooz zyn uitgestorte bloet ;
 Zoodat hy ons 't hoogste goet /
 Dat wy misten / heeft verworven /
 Als hy is aan 't kruis gestorven.
- 5 Hy / getrouw in alle zaaken /
 Rakende des Heeren huis /
 Quam ons by van schulden maaken /
 Dooz zyn offer aan het kruis :
 Hier verwon hy 't helsch geweld /
 Hier werd 't Martysserpent gebelt /
 Zoodat hy 't betromfeerde /
 En 's doodts prikkel hem niet deerde.
- 6 Jesus quam 't rantzoen betaalen
 Dooz ons / slaaben van de hel ;
 Zoodat wy ons heil zien straalen
 Uit hem als Emmanuël.
 't Heil waarin hy ons bewaart /
 Zoodat ons geen leet bezwaart /
 Zonder wil van zynen Vader /
 Die ons hoedt met hem te gader.

Ruste.

- 7 Ja / geen haair kan ons ontballen
 Zonder zyn boozzienigheid.
 Dus heeft Jefus booz ons allen
 Enen vafsen trooft bereidt.
 Zoodat ons geen lyden fchaadt /
 Kruis / noch doodt / noch eenig quaad ;
 Ja dat alle ding moet ftrekken
 Om ons Godewaarts te trekken :
- 8 Om ons naar het rijk te leiden
 Daar de Heilant zit gekroont ;
 Daar ons d' Engelen verbeiden /
 En Godt zynen glans vertoont :
 Maar het eeuwigh fcarrenhof /
 Daar het klinkt van 's Heeren lof /
 Dienmen onbermoeit hoozt zingen
 Van ontelbze Hemelingen.
- 9 Hier toe komt de Heer ons fterken /
 Met verzekering van 't goedt /
 Daar wy in geloof om werken /
 Onwaardeerbaar booz 't gemoedt :
 't Goedt dat onze ziel verzaadt /
 Onbermengt met droebig quaat /
 Maar toe 't hart zich voelt onbonken ;
 Ons booz d' eeuwighheit gefchonken.
- 10 Godt komt onzen wille buigen /
 Zoodat hy gewillig wordt ;
 Om uit Jefus kracht te zuigen /
 Booz zyn' Geest hier toe gepoort.
 Dan / dan zoekmen niet dan Godt /
 Als 't volkomen zalig lot /
 Daar de ziel kan rust in vinden.
 Ja zich gansch in voelt berfinden.
- 11 Maar / om tot dien trooft te raaken /
 Dienmen 't middel te verftaan ;
 't Geen beftaat in deeze zaaken /

- (Naar de Goddelphe blaas;)
 Datmen zyn elende kent /
 Die ons van den Hemel wendt ;
 Dan hoedat wy zyn ontflagen /
 En verlost van schuldt en plaagen.
 12 Verder moetmen naarstig letten /
 Hoemen Gode dankbaarheid
 Zal betoonen naar zyn wetten /
 En geopenbaart bescheit.
 Hy die dit / dooz hemeldzift /
 Heeft in zyne ziel gegzift /
 Zal en' vasten troost verwerben /
 Zoo in 't leven als in 't sterben.

Z I E L Z U C H T.

13 'k Zoek in u myn troost en leven /
 Godt van myne zaligheid
 'k Doel my naar u heen gedreven /
 Die my 't leven hebt bereidt.
 'k Zoek myn heil in uwem Zoon /
 Die dooz my de zegelroon
 Dooz zyn liden heeft verwozven /
 Als hy is aan 't kruis gestozen.

- 14 'k Wil al 't eigendom verzaaken
 Dat my aan de wereldt hecht/
 Om uit bandt en boei te raaken/
 Die my knellen / naar uw recht.
 Dit / dit is myn zalig goetd /
 Dat ik ben dooz Jesus bloet /
 O myn Godt / geslaakt van schulden/
 Die uw vierschaar niet kan dulden.
- 15 'k Roem / ó goedertieren Vader /
 Dat ik myn Verlosser sien /
 En u in vertrouwen nader /
 Als die Jesus eigen ben:
 Die myn ziel heeft bygekocht /
 En haar aan hem heeft verknocht /
 Om de wereldt af te sterben /
 En den hemel te herwerben.
- 16 Hy behoedt ons dooz zyn sterkte /
 Zoodat ons niets wederbaart /
 Van al 't geen uw raadt beperkte /
 Daar hy ons niet in bewaart;
 Ja dat ons geen lyden deert /
 En van ons blyft afgeweert /
 Naar uw heilig welbehagen;
 Of dat wy het kunnen draagen.
- 17 Leer ons / Heer / te recht dan kennen
 Ons' elend' en droeben staat /
 Opdat wy ons hart ontwennen
 Van den hoogmoedt / dien gy haat:
 Leer ons hoe wy zyn verlost /
 En 't geen 't Jesus heeft gekost
 Om vooz ons de schuldt te boeten /
 En uw gramschap te verzoeten.

* * * * *

- 18 Leer ons / Heer / naar u te strecken
 Dooz den pligt van dankbaarheid;
 Sterk in ons het nieuwe leven /

Dat ons naar den hemel leidt:
 Daar wy u / menschlievend Godt /
 Altoos hebben tot ons lot /
 En / met hoogberheden klanken /
 Eeuwig uwe goedheit danken.
 19 Heer / wy pryzen uwe genade /
 Die ons van de doodt bezydt;
 Dat ons harte byeg en spade
 Zy tot uwen dienst gewydt.
 Stort in ons den hemelgloet /
 Uwen Geest / die ons gemoedt /
 Tot den hemel koom' ontbonken /
 Ons in Jesus bloet geschonken!

II GEZANG,

Van de kennisse onzer elende, en de Liefde die
 wy Gode en onze Naasten schuldig zyn.

Op de zangwyze van den LI Psalm. P. 81.

 Tend ! elend' ! gevolgt van 's Hemels

 straf /

 Bertoont zich in den mensch van Godt geweken /

 Dan zyne wieg draagt hy het droevig teken

 Dan 't misbedryf / dat hem berzelt in 't graf.

En in een poel van rampen legt gezonken.

2 Maar / waar uit wordt die droeve staat gekent ?

Wat wyft ons aan de vuile ziele smerten /

Waardoor ons Godt / als schenders zyn'er wetten /

Daar 't hoogste recht / zyn' eeuwig oordeel zendt ?

Zoodat de ziel van 't leven is berooft /

Zoo goddelijk / zoo heilig / zoo rechtvaardig ;

En 't liefdebier zoo in haar is g'dooft /

Dat zy Godts bloek en ongena is waardig ?

3 Men kent dit leet op 't klaarst uit Godes wet /

De wet / die ons de pligten aan komt toonen /

Die d' Opperheer met zaligheid wil kroonen /

En die hy heeft door 't menschedom ingezet :

Die hy ook heeft geschreeven in 't verstandt /

Zoo datmen kan op 't duideljkst bevatten /

Dat alles door het quaad' is overmant /

En steeds geneigt om van Godt af te spatten.

4 De wetten die Godt gaf aan Israël /

Wodat het zou 't Gemeenebest regeeren /

Zyn' och bequaam om 't zielgebrek te leeren ;

Gelyk ook die van Moses heerkbestel.

Maar uit de wet der Liefde zietmen best

Hoe ver men is van 't rechte spoor geweken /

En 't zondig quaat is in het hart gebest /

Waaruit het als een waterwel komt breeken.

5 Daar welk een trap van liefd' eischt Godts gebodt /

Wardoor men kan in Godts gemeenschap raaken /

En in het vier van 's Hemels liefde blaaken?
 Ja Godt geniet gelph zyn zalig lot?
 Geen trap word in dien liefdegloet gehent/
 Die 't harte moet dooz haare blam verteeren:
 In deeze liefde is maat / begin / noch end /
 Waar dooz wy in Godts liefde zelfs verkeeren.

Ruste.

6 Godt / naar de taal van zyn Orakelwoorde /
 Is liefde en geeft ons duizent liefdeblyken;
 Dies moet de mensch hier in naar Godt gelphen /
 Zoodat dit vier in zynen boezem gloort:
 Dies moet hy Godt beminnen met zyn hart /
 Met zyn verstandt / en alle zielekrachten;
 Zoodat hy leeft in liefde / zonder smart /
 En Godt bemint met alle zyn gedachten.
 7 Dus lieft men Godt als zonder paal en perk.
 Die liefde moet de ziel tot Godt verkiezen /
 Waar in zy zich geheellyk kan verliezen /
 En al haar doen niet is dan liefdelwerk.
 Maar dit is d' eers' en grootste liefdeplicht /
 Het hooftegebodt aan 't Menschdom voorgescheben;
 Dies word het ook in d' eerste plaats verricht /
 Wanneer de ziel zoekt hemelwaarts te streeben.
 8 Maar dan eischt Godt ook verder dat de mensch
 Zal met der daadt zyn' evenmensch beminnen /
 Gelph zich zelf / onbonkt dooz 't vier van binnen /
 Waar dooz hy 't goed' verricht naar 's naastens
 wensch;
 't Goedt dat hy wenscht dat anderen hem doen /
 Wanneer hy in gelphen staat mogt koomen;
 Zie daar de proef waaruit men kan bedroen /
 Of in ons hart Godts liefde wordt vernomen.
 9 Maar binden wy die liefde zoo volmaakt
 In onze ziel / als wy haar hooren spellen?
 Zoodat wy niet dan van Godts liefde zwellen;
 En 't hart geheel van 's naastens liefde blaakt?
 O neen:

O neen: wy zyn versteeken van dit goedt;
 Zoodat wy zyn geneigt om Godt te haaten/
 En/ t' eenemaal verbastert in 't gemoedt/
 Den liefdepligt des naasten gansch verlaaten.
 10 Ontbont op nieuw de liefd' in onzen geest/
 Almachtig Heer / tot u en tot de menschen;
 Verneem in ons het vier waarom wy wenschen /
 En dat in ons het zielgebrck geneest.
 Stort uwen Geest met stroomen op ons neer /
 Opdat uw liefd' in ons den haat verdryve /
 Zoo srydig met uw wet en hemelleer;
 En elki getrouwt in uwe liefde blyve !

Z I E L Z U C H T.

11 Genadig Godt / ik / die my zelven sien /
 Weet dat ik ben bezoebelt met gebreken /
 Waardoo? ik van uw liefde blyf versteeken /
 En / naar uw recht / voo? u doemtwaardig ben.
 Hier voo? leg ik gezonken in elend':
 Ik mis uw licht / uw zaligheid / en leven /
 't Geen uit uw Wet op 't klaarste woord gehent /
 Die op 't verstandt en hart hebt ingeschreven.
 12 Ooh hebtg' / ô Heer / uw Wet geopenbaart /

Als gy uw stem op Sinar liet hooren /
 Die 't hardste hart kon kneuzen en doozbooren /
 Maar by uw recht werd opentlyk verklaart,
 Dien eisch heeft ons de Heilant ook geleert /
 Uw Zoon / wanneer hy dien in 't kout ontlee'dde /
 Hoedat gy most bemint zyn en geëert /
 Wanneer men aan den eisch der wet voldeede.
 13 Hy wees ons aan den grooten liefdepligt /
 Dien wy aan u verschuldt zyn van naturen ;
 De liefde die eult in eult uit moet duuren /
 En die volmaakt van ons moet zyn verricht.
 't Geheele hart moet u zyn toegewydt /
 De ziel / 't verstandt / en alle zielekrachten ;
 Omdatg' / als Godt / het alles waardig zyt /
 En zelf uw Wet is 't richtsnoer der gedachten.
 14 Uw Zoon heeft ook den zin der Wet getoont
 In 't geen wy zyn verschuldigt aan de menschen /
 Dat wy hun doen al 't geene dat wy wenschen
 Dat ons geschied' / naar 't licht dat in ons woont.
 Maar / Heer / wy zyn versteeken van dat goet /
 Geneigt om u en ons gelyk te haaten ;
 Zoodat wy / gansch verbastert in 't gemoedt /
 U dag op dag onteeren en verlaaten.

* * * * *

15 Geef ons / ô Godt / datw' ons' elende zien /
 Opdatw' ons hart op onze wegen zetten /
 En / staarende gestadig op uw wetten /
 Zien wat 'er most in ons bedryf geschien.
 Leer ons hoe ver wy van u zyn verbeemt /
 En dat het vier van liefd' in ons gedooft is /
 Zoodat de ziel nu naar uw beeldt niet zweemt /
 Maar van uw glans en heerlykheit berooft is.
 16 Neemt uit ons hart den wortel van het quaadt /
 D' afheerigheit van u en uwre waarheit ;
 Genadig Godt / en straal op ons uw klaarheit ;

Zoo wordt ons hart onthest van allen haat ;
 Van allen dzift die ons gemoedt beblekt ;
 Geef dat wy steeds in nedzigheid verzinken /
 Omdat zich 't quaadt zoo ver heeft uitgestrekt /
 Datw' in den bloedt van 't misbedryf verdzinkent.

III GEZANG,

Van de Scheppinge, den Val, en de Ver-
 dorventheit des menschen.

Op de zangwyze van den CIII Psalm. P. 84.

Nat ons / myn ziel / met aandacht eens be-
 merken /

Of Godt den mensch / het hoofstuk zyner werken /
 Zoo gansch verkeert en boos geschapen heeft.

Of hy hem heeft geschapen met de blikken
 Die eeuwig hem tot smaet en oneer strekken ;

Waardoor hy dreemt van Godts gemeenschap
 leeft.

² Bzengt Godt / uit wien de wereltd is gesproten /
 Door geene magt bezelt van hulpgenooten /
 Zyn schezpel voort met misbedryf bezwaart
 Zal

- Zal d' Opperheer / die 't licht heeft tot een teken /
 Den mensch van 't licht der zaligheid verſteeken /
 Zoodat hy zelf is duifter uit den aart ?
- 3 't Zp bezre dat zulks iemand ooit zou denken.
 Godt quam den mensch zyn hoogſte gaven ſchen-
 ken /
 Zyn Ebenbeeldt / vol glans en heiligheit /
 Wanneer hy hem heeft voorzgebragt uit d' aarde;
 Die nimmer weer zoo ſchoon een ſchepzel baarde /
 Oorzpronkeijk ter zaligheid bereidt.
- 4 Dus is de mensch / als 't duidlyk wordt vernom-
 men /
 Oprecht en rein uit Godes handt gekomen /
 In zuiverheit van kenneiſſe volmaakt /
 Die in 't verſtant van Godt was ingegeſchreven :
 Gelyk de woll de kracht was ingedreven /
 Waardoor de ziel van hemelliefde blaakt.
- 5 Dus zietmen klaar Godts ſcheyppinge te ſtrekken /
 Dat hy den mensch ter zaligheid zou trekken /
 Opdat hy hem zou leeven zonder end :
 Om zynen lof in eeuwigheit te zingen /
 Met d' Engelen / volmaakte Hemelingen /
 Dien hy zyn' glans in 't wezen heeft geprent.
- 6 Doch waar uit is het miſdzyf dan gerezen /
 Naardien van Godt / als 't allerzuiverſt wezen /
 Geen onrecht komt / of immer komen zal ?
 Godt kunnen niet verzoeken tot het quaade ;
 Ook ſtrpdt het met zyn deugden en genade
 Dat hy den mensch zou ſtozten in den val.

Kruſte.

- 7 Neen / zondaar / neen ; gy moet het Godt niet loyten /
 Datg' u niet hond in uwe pligten quytten /
 Maar 't is uw ſchuldt daar gy de ſtraf van dyaagt.
 't Komt uit het quaadt van uwen eerſten Vader /
 En

- En Moeder : als des menschdoms oirspzongssader /
 In wier bedryf g' u dagelyks behaagt.
- 8 Klaagt / klaagt dan niet / ô Adams lotgenooten /
 Dat gy zyt van Godts heerlykheit verstootten /
 Als of hy u niet handelde naar 't recht.
 In Adam hebtg' uw kroon en recht verloren /
 In Adam werdg' een boozwerp van Godts toren /
 In Adam is Godts vloek aan u gehecht.
- 9 Is dit geen recht / ja 't hoogste recht te heeten /
 Dat / na de mensch Godts juk heeft afgesmeeten /
 Hy word berooft van zyn volmaakten staat ?
 Hoe ! zal de mensch Godts wzaakzwaardt niet ge-
 voelen /
 Die tegen Godt vol trots bestaat te woelen ?
 En ongetrouwt des Heeren wet verlaat ?
- 10 Godts doen is recht ; zyn wegen zyn rechtvaardig /
 Hy straft alleen hen die de straf zyn waardig /
 Dertreeders van zyn wet en heiligheit.
 Den zondaar komt zyn gramschapsbier verteeren ;
 Den zondaar wil hy van den zegen weeren /
 Dien hy zyn volk en erfdeel heeft bereidt.
- 11 Maar hoe ! Is 't licht dan gansch in ons verstur-
 ven ?
 Zyn wy dan zoo naar ziel en lpf bedurven
 Dat in ons hart geen straal van deugden blinkt ?
 En wy ons zoo aan 't misdryf overgeeven /
 Dat wy ons zien berooft van hoop en leven /
 En onze ziel in haare schuldt verzinkt ?
- 12 O Ja. Zoo wy dooz Godt niet zyn herboren
 Zynw' eeuwiglyk in ongena verloren /
 Dat 's duidelyk het Ehangelywoordt.
 De Heilige Geest moet ons verstandt verlichten /
 En onzen wil dooz 's Heeren wil doen zwigten ;
 Ten blyke dat Godts rph ons toebehoort.

ZIEL-

Z I E L Z U C H T

13 Gedachte Godt van hemel en van aarde /
 Uw heilichheit / die gy eens openbaarde
 In 't schepzel dat gy met uw beeldt beschonkt /
 Hond gy geensins beblekten noch verzaaken /
 Zoodat gy 't quaadt / datg' in uw wet komt wzaa-
 ken /
 In 's menschen hart ooit wekt' of hebt ont-
 vonkt.

- 14 Uw heilichheit had gy hem ingeschreven /
 Waardooz hy tot uw heerlykheit kon leeven /
 O heilig Godt / in dien volmaakten staat.
 D' dzoeg uw beeldt / uw kroonsieraadt / en wapen /
 Waarmee gy ons in hem ook had geschapen /
 Behypt van leer / en al e s'fbaar quaadt.
 15 Maar / och ! de mensch is in zyn piigt bezweken /
 Waardooz w' / o Godt / van u zyn afgeweken /
 Zoodat wy gansch zyn van uw licht berooft.
 O dzoebe val / dien Eden zag gebeuren /
 En 't menschedom moet eentu in eentu uit be-
 treuren /
 Als hierin mee betrokken met zyn Hoofdt !

16 Wy worden/ Heer/ in 't misbedryf geboren/
Dus zynw' / eilaas ! een boozwerp van uw' tooren/
En onbeguaam tot onzen waaren pligt.

Wy zyn onnut om eenig goedit te pleegen/
Terwyl wy zyn tot alle quaadte genegen ;
Ten zy uw Geest ons harte tot u richt.

* * * * *

17 Beschenk ons dan met uwen Geest van bobent ;
Genadig Godt / om 't quaadte in ons te dooben/
Het wortelquaadte / dat onzen geest ontsiert /
Maardooz wy zyn doemwaardig in uw oogen :
Laat uw kracht dan daalen uit den hoogen/
Opdat uw naam geëert word' en gebiert.

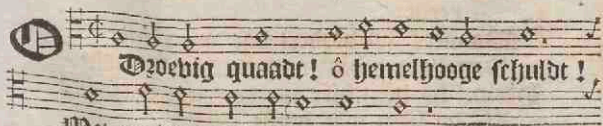
18 Kroom / Heer / in ons het nieuwe leven werken.
Laat uw Geest zoo onze zielen sterken /
Dat zy zyn kracht geboelen dag op dag.
O Geest / ontsteek in ons den gloet van binnen/
Maardooz wy Godt vereeren en beminnen ;
Maardien uw kracht het alles hier vermag !

IV GEZANG,

Van Godts Rechtvaardigheid en Barmhartigheid.

Op de zangwyze van den XL Psalm.

P. 86.

Met zoo veel jammeren gepaart /

H

Daar

Daar Adams kroost mee gaat bezwaart /
 En 't gansche ruim der wereltdt is verbult !
 O bron van alle rampen ;
 Waarmee de mensch moet kampen !
 O spzong van alle quaadt !
 Gy smyt het menschdom neer /
 En scheurt het van zyn' Heer ;

Waardooz 't in leet vergaat.

- 2 Maar laat ons eens beschouwen in den grondt /
 Of Godts rechtvaardigheit ook blykt /
 Wanneer zyn heil van 't menschdom wykt /
 Omdat zyn Hoofdt gespat is van 't verbondt ;
 Om Adams overtreeding /
 Dooz Satans overreeding /
 Zoodat de mensch Godts wet
 Niet houden kan naar eisch /
 Maar deerlyk / reis op reis /
 Zich met het quaadt besmet.

- 3 Want / handelt Godt den mensche wel naar 't
 recht /

Wanneer hy vordert dat zyn pligt
 Van hem word' onderminkt verriecht
 Hoewel hy hem hier toe de magt ontzegt ?
 Als hy hem niet komt sterken /

Noch hulpzaam is in 't werken /
 Terwyl hy is ontbloot
 Van krachten in 't gemoedt /
 En mist het heilzaam goedt
 Dat Adam eer genoot ?

- 4 O Ja; Godts recht blyft onveranderlyk.
 Zyn wet staat eeuwig pal en vast /
 En schoon de mensch zich heeft vertast /
 Waardoor hy zwerft als balling uit Godts ryk /
 Dit kan Godts recht niet hindren /
 Noch zynen eisch vermindren /
 Met zynen bloek verzelt.
 Godt eischt het geen de mensch
 Volbringen kon naar mensch /
 Toen hy was wel gestelt.

J. Ruste.

- 5 Godt gaf den mensch / als zynen leenman / 't leen /
 En 't goedt booz dien volnaakten staat ;
 Doch bleef zyn hulp en toeverlaat ;
 Dies most hy hem aanloopen met gebeens :
 Hoozal wanneer verzoeking
 Hem dzeigde met verkloeking /
 Als 't Adam is gebeurt /
 Die / wijkende van Godt /
 Zich zelf / ó dzoebig lot !
 Van hem heeft afgescheurt.
- 6 Hy sterft terwyl hy 't proefgebodt vertreedt /
 Hy sterft den geestelyken doodt /
 En brenge zich in den zwaarsten noodt
 Van rampen / straf / en alle dzoebig leet.
 Flux mist hy 's hemels gaben /
 In zyne ziel gegraven /
 Godts beeldt en heerlykheit :
 Waarna des Satans beeldt

- Hem door de zinnen speelt;
 Dat hem ten quaade leidt.
- 7 Zie daar den mensch berooft van zyne kroon /
 Berooft van Godt en Godes kracht.
 Zie daar / ô menschelyk geslacht /
 Door Adams schuldt den welverdienden loon.
 Wil Godt dan niet berichten
 In 't eischen van de pligten
 Die gy hem schuldig zyt.
 Wie bozert niet met recht
 Den dienst van zynen knecht /
 Schoon hy 'er tegen strydt?
- 8 Maar als de mensch dus schuldig staat voor Godt /
 Word hy dan naar vereisch gestraft?
 Of is de dreiging afgeschafft /
 Van Godt gehecht aan 't schenden van 't gebodt?
 O neen: Zy toont haar vruchten.
 Men kan Godts straf ontbluchten /
 Noch myden / alsze woedt.
 Zy volgt het zondig quaadt /
 Dat Godt / als Rechter / haat /
 En knaagt het boos gemoedt.

J. J. Ruste.

- 9 Dit is de worm die nooit vergaat of sterft /
 Ja die door d' ingewanden boort /
 Waardoor de ziel in angst versmoort /
 Omdatze Godt en zyn gemeenschap derft.
 Zy voelt zyn gramschap blaaken /
 En moet den alssem smaaken
 Der eerstverbode vrucht.
 Godt toont in zyn belet
 Niet dan rechtvaardighiet
 Waar voor het menschedom ducht.
- 10 Dus is de mensch geslagen met den ban /
 En draagt den bloek van Godt gedzeigt:
 Zoo-

Zoodat hy / steeds tot quaadt geneigt /
Zich uit de schuldt en straf niet redden kan.

Dus moet hy eeuwig klaagen /
In 't boelen van Godts plaagen:

O leet! ó misbedryf!

Dat my van Godt verbyneemt /

En zyne gunst ontnemt /

Ja doodt myn ziel en lyf!

11 Maar is hy Godt dan geen barmhartigheid?

Toont hy den zondaar geen gena /

Opdat hy in den bloek verga;

Zoo dat 'er niets booz zyn ontslaging pleit?

Godt / immers / is genadig /

Menschlievend en weldadig /

Naar zyn bezwooren woordt.

Zal hy ons dan zoo slaan /

Datw' in zyn wraak vergaan /

En hy geen smeeking hoozt?

12 Och ja: Men vind barmhartigheid by Godt /

Gelyk hy duidelyk verklaart /

Daar hy zyn deugden openbaart;

Maar hy wreekt ook de breuk van zyn gebodt.

Dus staat de Heer rechtvaardig

Hen die / booz hem onwaardig /

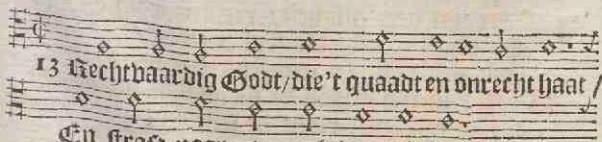
Als zondaars schuldig staan.

Zyn hooge Majesteit

Straft d' ongerechtigheit

Moetwilliglyk begaan.

Z I E L Z U C H T.

13 Rechtvaardig Godt / die't quaadt en onrecht haat /

En straft naar uw rechtvaardigheid /

Geen onrecht steekt in uw belett /
 Dat gy den mensch / die uw verbondt verlaat /
 Afseicht de zelve pligten /
 Die hy eer kon verrichten /
 Toen hy stont in de kracht
 Daar gy hem meê beschonkt /
 Waardoor zyn hart / ontvonkt /
 Heeft uwe wet betracht.

- 14 Gy hebt den mensch geschapen naar uw beeldt /
 Allmagtig Schepper van 't heelal ;
 Doch hy stort willens in den val /
 Waardoor hy straks geheel van u verscheelt.
 Hy derft uw hemelgaven /
 Hem in de ziel gegraaben /
 Het goddelyk sieraadt /
 Waardoor hy u geleek /
 Terwyl hy niet bezweek
 In zyn' volmaakten staat.

- 15 Naar uw gerechtigheit / rechtvaardig Godt /
 En uwen toorn / die 't al verteert /
 Dat zich van uw gemeenschap heert /
 Straftg' in uw wozaak de breuk van uw gebodt.
 Gy wreekt met recht de schennis
 Van hen / in wien de kennis

En liefde wordt gedooft.
 Het recht van uw verbondt
 Blyft eeuwiglyk gegrondt

In 't menschdoms eerste Hoofde.

- 16 Hoewel gy dan / ó Godt / barmhartig zyt /
 Gelyk uw naam zoo wordt * gespelt ;
 Zoo vinden wy ook klaar gemeldt
 Datg' in uw recht de minste kreuk niet lydte.
 Schoon 't onrecht is bedreven /
 Is echter 't recht gebleven /
 Dat gy het misdryf wreekt :
 't Quaadt dat uw wet verscheurt ;
 Waarover 't menschdom treurt /
 En om genade smeekt.

* * * * *

- 17 Genadig Godt / straf ons niet naar uw recht /
 Maardien wy schuldig booz u staan :
 Wil met ons niet naar strengheit gaan /
 En dreiging aan het misbedryf gehecht.
 Toon ons uw liefdeblyken /
 O Heer / of wy beztopken
 In 't oordeel dat ons naakt.
 Toon ons barmhartigheid /
 Die booz den zondaar pleit
 Als uwe gramschap blaakt.
- 18 Wy werpen ons / ó Godt / booz uwen troon /
 Den troon van liefde en van genaad' /
 Geboelig wegens 't zondig quaadt /
 En beevende booz 't schriklyk zondenloon.
 Wy zyn uw gunst onwaardig /
 En gy strafte ons rechtvaardig /
 Wanneerg' ons eeuwig bloekt.
 Doch / Heeler van ons hart /
 Heel deeze ziele-smart /
 Naar 't woordt van u geboekt.

* Exod. xxxiii.

V GEZANG,

Van het middel der Verlofinge.

Op de zangwyze van den XXV. Psalm.

P. 89.

A S'er dan geen hulp te vinden
 Door des menschen ongebal?
 Moet de droefheit hem berisinden
 Eer hem iets vertroosten zal?
 Moet hy 's Hemels wraak en straf
 Tot zyn eeuw'g onheil draagen/
 Zoodat zelf hem na het graf/

Treffen d'allerzwaarste plaagen?
 2 Kanmen 't lipden niet ontkoomen
 Dat op d' overtreeding staat?
 Word'er nergens raad vernomen
 Tot geneezing van het quaadt?
 Tot verzoening van de schuldt/
 En der menschen schendbedrypen/
 Daar 't heelal mee is verbult/
 En waardoorze strafbaar blyben?

3 Godt

- 3 Godt / zoo heilig en rechtvaardig /
 Eischt dat zyn gerechtigheit /
 Dooz iets / zyn volmaaktheit waardig /
 En getergde Majesteit /
 Wordt naar het recht voldaan /
 Dies moet hier betaling wezen /
 Of de schuldt blyft openstaan /
 En het quaadt word niet geneezen.
- 4 Die betaling moet geschieden
 Naar den ebenaar van 't recht /
 Zullenwe de straf ontvlieden
 Aan het misbedryf gehecht.
 't Zy ze dooz ons word' verricht /
 Of dat ons een ander slaake /
 Doende dat wy zyn verplicht /
 En ons vry van straffe maake.
- 5 Maar / wat zyn toch onze krachten ?
 Wat is onze waardigheit ?
 Kunnen wy Godts bloek verzachten /
 Die op 't gansche menschdom leit ?
 Dooz bedryven / die zelfs zyn
 Gansch verwerplyk in Godts oegen ;
 En slechts deugden in den schyn
 Dooz zyn vierschaar in den hoogen ?
- 6 Ja / wy maaken onze schulden
 Dagelyks noch meer en meer ;
 Derre dat wy ooit verbulden
 't Doozschryft van Godts zedeleer.
 Derre dat wy Godt voldoen /
 Om zyn goedheit te beweegen
 Dat hy onze schuldt verzoen' /
 En den bloek verkeer' in zegen.

Ruste.

- 7 Doch wy moeten onderzoeken /
 Ofmen geenen andren bindt /
 Die den Satan kan verkloeken /

- En den mensch met Godt verbindt.
 Is 'er Geest / noch Engel / die
 's Hemels strengheit kan verzachten /
 Opdat elk de straf ontblie /
 Die hy heeft naar 't recht te wachten ?
 8 Reen: Geen Engel word gebonden
 Die ons by van schulden koopt:
 Hy mist balsam voor de wonden /
 En het heil waarop men hoopt.
 Engelenkracht is veel te klein
 Om Godts gramschapslast te draagen /
 En den Satan te vertreen
 In zyn kracht en booze laagen.
 9 Ook wypt Godt de schendbedryven
 Van den mensch geen schepzel aan /
 Dat / door hem getrouwd te blyven /
 Niets heeft tegen hem misdaan.
 Alder draagt zyn eigen straf /
 Dit is billijk / naar de klaarheit
 Van het richtsnoer dat Godt gaf /
 En zyn vastgestaafde waarheit.
 10 Maar / waar is hy dan te zoeken
 Die voldoe voor 's menschen schuld ?
 Die hem byd' van 's Hemels bloeken /
 En voor hem de wet verbult ?
 Wie word toch zyn Middelaar /
 Om Godts brede te verwerden /
 Zoodat hy raak' uit gebaar
 Van in eeuwigheit te sterben ?
 11 Welk een Heilant moet het wezen /
 Die bequaam is tot dat werk ?
 Die de breuke zal geneezen
 Van Godts uitverkore Kerk ?
 Wien vereischt het Opperrecht
 Om Godts gramschapsbier te dooven ?
 Wie is 't die 't geding beslecht /
 Tusschen Godt en mensch / hier boven ?

12 Hy moet zyn van twee Natuuren /
 Godt en mensch in een persoon /
 Die den blixem zal verduuren
 Komend' uit den hemeltroon.
 's Hemels eindeloozen bloek /
 Daar de mensch in moet versmooren:
 Dit 's in Godts getwyde boek
 Ceuwen lang gespelt te hooren.

Z I E L Z U C H T.

13 Godt van onze ziel / rechtvaardig
 In uw goddelijk bedryf /
 Wy / die uwe straf zyn waardig /
 Ja verbloekt naar ziel en lyp /
 Naar den eisch van 't hoogste recht /
 Zoeken heil by u te vinden:
 Doch waar aan is 't heil gehecht

Dan datw' ons met u verbinden?
 14 Wy / van 't hoogste goet verstecken /
 Dat gy zelf in u besluit /
 Hooren in 't gerecht u spreekten /
 Dat niets uwe gramschap stuit /
 Dan voldoening vooz de schuld /

't Gansche

- 't Gansche menschdom aangerekent ;
 't Geen noch dag op dag verbult /
 Datg' als misdryf hebt getekent.
- 15 Maar / ó Godt van heil en leven /
 Wy / die schuldig booz u staan /
 Konnen geen voldoening geeben
 Booz het quaadt by ons begaan :
 Want de schuldt ryst daaglyks meer.
 Ook kan ons geen schepzel baaten :
 Dies zoo willen wy / ó Heer /
 Ons alleen op u verlaaten.
- 16 Paar uw goddelyke boeken
 Zoekentw' eenen Middelaar /
 Die den Satan kan verkleuen /
 En de gansche helsche schaar :
 Godt en mensch in een persoon /
 Die uw wreekend recht kan stuiten /
 En / by uw' genadetroon /
 Ons de zaligheid ontsuiten.

* * * * *

- 17 Heilig / heilig zyn uw wegen /
 Godt van onze zaligheid /
 Schoon het menschdom staat verlegen
 Booz uw goddelyk beleit /
 Dat uw recht moet zyn voldaan /
 Waartoe wy de krachten derben ;
 En geen ander kan volstaan
 Om ons 't leven te verwerben.
- 18 Dies verwachtenw' uit uw goedheit
 Onzen Goël / 's Levens Dorst /
 Die ons tot u / 't hoogste goedt / leidt /
 En den last uws torens torst :
 Godt en mensch / Immanuël /
 Dienw' alleen ons heil bebeelen /
 Om ons / naar uw raadtbestel /
 't Zalig leven meê te deelen.

VI GEZANG,

Van detwee Natuuren des Middelaars,
Godt en Mensch.

Op de zangwyze van den CIII Psalm.
P. 91.

Christenen! Du staat ons t' overdenken /
 Daarom ons Godt most eenen Heilant schenken /
 Die wel een mensch / maar ook rechtvaardig was.
 Waarachtig mensch / doch heilig in bedryven /
 En in gebooze / om by van schuldt te blyven ;
 Opdat hy ons oizprongkyk quaat genas.

- 2 De Heilant die ons zou met Godt verbinden /
 Daerw' eeuwiglyk het heil in zouden binden /
 Die onze schuldt zou boeten met zyn doot /
 Most uit een Maagt op aarde zyn geboren ;
 Opdat hy kon gevoelen 's Hemels tooren /
 En Godts verbondt weer met het menschedom
 sloot.
- 3 't Is 't hoogste recht des menschen schuldt te straffen /
 Of 't Ongeloof hier schoon mag tegen blaffen /
 ('t Geen eenmaal zulks zelfs onderbinden zal.)
 Maar d' Opperheer kan 't oordeel wel verzachten /
 En in een' Borg den mensch onschuldigh achten /
 Die

- Die schuldig staat / en redden uit den val.
- 4 Doch was de mensch gestort in leet en schulden /
 Waardoor hem Godt niet straffeloos kon dulden /
 Maar dat hy most zyn oordeel ondergaan ;
 Zoo efschte Godt dat die natuur zou lyden /
 En 't menschdom van de schuldt en straf bezyden /
 Die tegen hem byzwillig had misdaan.
- 5 De Middelaar most ook rechtvaardig wezen /
 Indien hy zou de groote breuk geneezen
 Die tusschen Godt en 't Menschdom was ge-
 maakt.
- Want wierd hy zelf een schuldige bevonden /
 Zoo kon hy nooit voldoen voor eige zonden /
 Deel minder dat zyn doot tot andren raakt'.
- 6 Maar hoe ! Moet ook de Heilant Godt zelf wezen /
 In eeuwigheit verheerlykt en geprezen /
 Die Adams zaadt behouden zal door pyss ?
 Moet hy / die ons / naar 's hemels strenge wetten /
 Verlossen zal van schuldt en ziele smetten /
 Godt wezen naar des Vaders hoogste wys ?

Kuste.

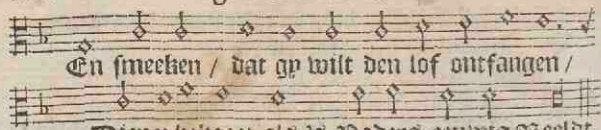
- 7 Getwis met recht. Want om den bloek te draagen ;
 En 's menschen schuldt en smetten uit te vaagen /
 Moet grooter kracht dan van een schepzel zyn.
 Godt kan alleen Godts heilig recht betaalen.
 Godts kracht alleen geneest de zielequaalen
 Der slangesteek / en doodelyk venyn.
- 8 Men moet aan Godt een waardig offer geeven /
 Waardoor de mensch het recht verkryg' ten leven /
 Door zyn verdienst' en innige waardy.
 Maar wat kan Godt in 't offeren behaagen /
 Dat hem van Godt niet zelf word opgedraagen /
 Opdat de mensch met hem bezyedigt zy ?
- 9 Doch wie is voor dien Zielbehouder t' eeren ?
 Wie zal van ons Godts bloek en gramschap weeren ?
 Wie is toch Godt en mensch in een persoon ?

- 't Is JESUS / die / gezalft voor alle d' eeuwen /
 De Heilant is der Volken en Hebreewen /
 Van eeuwigheit des Vaders eigen Zoon.
- 10 Dit is de leer gestaaf door all' Oraaklen /
 Die doorgaans blykt in hunne goude schaaklen /
 Ja die Godt heeft in 't Paradys geleert.
 Dit is het geen d' Apostels ons ontbouwen /
 Dat wy den Zoon als Middelaar beschouwen /
 Dien 't Engelsdom / als Hoofst / en Godt zelf /
 eert.
- 11 Het eeuwig Woordt / de Wysheit van den Vader /
 Ontsluit voor ons Godts licht en wysheidsader /
 En wordt van Godt ons tot rechtvaardigheid /
 Tot heilichheit / ja zaliging / en leven /
 Door wien de schuldt ons gunstig wordt vergeeven /
 En die / als Hoofdt / ons tot den hemel leidt.
- 12 Godt heeft ons zelf dien Middelaar geschonken.
 Waardoor hy klaar toont zyn liefdebonden /
 Wanneer hy ons bezydt van 't hoogste quaadt /
 In onze ziel van 't misbedryf te heelen /
 En 't hoogste goedt genadig mee te deelen ;
 Zoodatz' in zyn gemeenschap overgaat.

Z I E L Z U C H T.

13 O Zoon van Godt / op 't glorifykft verheben /
 Dien d' Engelen den lof en d' eere geeben /
 Dat Godt u heeft van eeuwigheit geteelt :
 Wy eeren u met onze lofgezangen /

En

En smeeken / dat gy wilt den lof ontfangen /

Dien u bejoozt als 's Vaders eeuwig Beeldt.

14 Van eeuwigheit zyt gy van Godt geboren /
En wierd vooz ons / dooz 't misbedryf verloren /

Maarachtig mensch / naar 't Goddelyk bestel:

Gy hebt vooz ons de menschheit aangenomen /

Opdat de mensch dooz u tot Godt zou koomen:

Dus blyft gy Godt / maar word Immanuël.

15 O Wonder / dat ons Godt geopenbaart heeft /

En duidelyk ons in zyn Woordt verklaart heeft /

Dat Godes Zoon zich heeft in 't vleesch ver-
toont !

Godt komt in 't vleesch / naar 's Vaders wel-
behagen /

Opdat hy zou de schuldt van 't menschdom draa-
gen /

Godts Zoon in wien de volle Godtheit woont.

16 O myne ziel / ontwaak tot uwe pligten /

De Heilant komt uwo duisterheit verlichten /

Maardien uit hem de glans der Godtheit straalt:

Hy heeft vooz u de schuldt betaalt dooz lyden /

Dies moet gy u geheelyk aan hem wyden ;

De wyl uit hem Godes leven in u daalt.

* * * * *

17 O Heilant / laat uw kracht in ons verschynen /

Opdat in ons de nebelen verdwynen:

Dan Ongeloof / daar uwe Waarheit spreekt !

Geef dat elk u als Godt en Mensch mag kennen /

Om naar uw heil dooz vast geloof te rennen /

Waarin alleen ons eeuwig welzyn steekt.

18 O Middelaar / Behouder aller menschen !

Verleen ons / daar wy vieriglyk om wenschen /

Godts

Godts liefd' in 't hart door uwen goeden Geest!
 O Hemels Heer / en Heiland aller volken /
 Wiens Majesteit blinkt boven maan en wolken /
 Schenk ons de kracht die onze ztel geneest !

VII GEZANG,

- 1 Wie door Christus verlost worden.
- 2 Beschryving van 't Geloove.
- 3 't Voorwerp en formulier des Geloofs.

Op de zangwyze van den XXXII Psalm.

P. 94.

I 't menschdom / dat in Adam legt verloren /
 In 't algemeen de zaligheid beschoren ?
 Word eder mensch gezaligt hoost door hoost /
 't Zy dat zyn hart geloost / of niet geloost ?
 Word allen / die in 't onheil zyn gezonken /
 De heerlijkheit om Jesus bloet geschonken ?
 Word allen / die in Adam schuldig staan /
 Door Jesus kracht de hemel opgedaan ?

I

2 **O Heen :**

- 2 **O** neen: men moet zich niet waan niet bleien;
 Wy moeten hier een vasten paaltwerk heien/
 Opdatw' ons huis niet bouwen op het zant/
 Slechts opgewelt door drieftig onberstant/
 En ongeloof/ om onze ziel te schaden.
 Men pleege raad met Godts gepopde bladen/
 Opdatmen op geen losse gronden sticht/
 Het geen booz ons is van het zwaarst gewigt.
- 3 **D**e zaligheid/ door Godts genaad' onfloten/
 Woord nimmermeer in d' eeuwigheid genoten/
 Van van den mensch/ die/ Jesus ingelpft/
 Door 't waar geloof/ met hem vereenigt blyft.
 In wien hy stopt zyn' Geest en 't hemelsch leven/
 Waardoor hy/ tot den hemel heen gedzeben/
 In vaste hoop de zaligheid verwacht/
 Door Jesus doot het menschedom toegebragt.
- 4 **H**y eert den Heer als zynen Zielbehouder/
 En Koning/ die 't gebiedt draagt op de schouder/
 Den Vaderen veel eeuwen lang beloofst;
 Wiens heerlykheit al's wereldts glanssen doofst.
 Hy komt tot hem met zyne schuld beladen/
 En neemt hem aan met alle zyn weldaaden/
 Zoodat hy zyn betrouwen op hem stelt/
 Ja zich met hem door liefde sarnensmelt.

J. Ruste.

- 5 **D**och wat is booz een waar geloobe r' achten/
 Waarop men kan het eeuw'ig heil verwachten?
 Laat ons den naam eens in; ten met de daadt/
 Opdatmen zich op geenen waan verlaat'.
 't Geloof is niet alleen een zeker weeten/
 Waardoor men klaar naar reden af kan meeten
 De waarheit in Godts heilig woordt verklaart;
 Noch stemming zelf in 't geen Godt openbaart.
- 6 **H**een/ zekerlyk/ de Goddelijke waarheit
 Heeft zelf de kracht dat zy door haare klaarheit
 De menschen tot haar kennis oberhaalt/
 Schoon

- Schoon 's Heeren Geest hun harten niet bestraalt;
 Ja 't klaar betwys der waarheit kan zoo kleinnem/
 Dat zy het zyn gedwongen toe te stemmen:
 Maar dit zyn slechts de woorden vande Zaak /
 Van hun omhelst / doch zonder liefd' en smaak.
- 7 Dies moet de mensch de waarheit zelf aanhangen/
 En in 't gemoedt het hemelsch licht ontfangen/
 Het zalig licht dat 's Heeren Geest ontsteekt /
 Waardooz 't geloof inwendig word gequeekt:
 Zoodat hy komt den Middelaar beschouwen /
 Als oorzaak van zyn heil en zielsbetrouwen/
 Waardooz hy op zyn kruisverdiensten rust /
 Ja in hem vindt al zyn begeert' en lust.
- 8 Dit komt de Heer dooz 't Evangelii werken /
 (Die blyde maar / zoo waard om op te merken)
 Waardooz den mensch verzekering geschiedt /
 Dat hy by Godt vergiffenis geniet.
 Dat andzen niet alleen zyn afgewasschen;
 Maar / dat hy is gereinigt in de plassen
 Van Christus bloet / tot zyne zaligheid /
 Dooz Godts genaad' in Christus hem bereidt.
- 9 Maar wat is 't dat een Christen moet gelooven ?
 Al wat hem is geopenbaart van boven /
 En 't geen hem Godt heeft in zyn woordt beloofst/
 Waarvan hy zich zal nimmer zien beroofst.
 Die stukken zyn in 't Koztbegryp te vinden /
 Daar 't Christendom zich vzoeg aan ging verbin-
 den /
 Opdat het nooit dooz valsheit werdt verboert /
 Of in zyn' liring dooz kettery beroert.

II. Kuste.

- 10 Doch laat ons die Artphelen eens hooren /
 Opdatwe zien de vastgebaande spoooren /
 Daar 't oud Geloof zich eerst naar heeft geschikt /
 Nooit in zyn kracht dooz stout gewelt verwozikt.
 Laat ons in 't kozt dit dwaalestral ontleeden /

Om in 't herbolg wat dieper in te treden
 In yder stuk gelyk 't hier is verbat /
 Waarban de Kerk is nimmer afgespat.

- 11 'k Geloof in Godt den Vader, die den hemel
 En d'aarde schiep, met al het aardfch gewemel,
 Als Schepper, door zyn Goddelyke kracht,
 Waardoor 't *Heelal*, uit niet, is voortgebragt.
 En in zyn' Zoon, den Heilant, onzen Heere,
 Die JESUS hiet, en CHRISTUS, naar zyn leere;
 Ontfangen van den Heiligen Geest op d'aard',
 En door de Maagt Maria hier gebaart,
- 12 Dus quam de Heer als Heilant hier beneden;
 Waarna hy werd, naar Roomsche wys en zeden,
 Door Pontius Pilatus wreed gekruist,
 Zoodat hy uit het leven is verhuist;
 Begraaven; ja zelf neêr gedaalt ter hellen.
 Doch wederom, gelyk d'Orakels spellen,
 Ten derden dag verheerlykt opgestaan;
 En korts daarna ten hemel ingegaan.
- 13 Daar is hy aan Godts rechte handt gezeten,
 Aan 's Vaders handt, in magt niet af te meeten,
 Van waar hy ook doorluchtig komen zal,
 Opdat hy 't al eens richt' in 't aardfche dal,
 De levenden zoo wel als d'afgeleefden,
 't Zy vroomen, of die Godt hier tegenstreefden.
 'k Geloof ook vast in Godt den Heiligen Geest,
 Den Trooster, die ons zielgebrek geneest.
- 14 'k Erkenne noch een Kerk die algemeen is,
 Die heilig, en door 't waar geloove rein is.
 Vervolgens ook het heilig vast verbant
 Der Heiligen, in 's Heeren Kerk geplannt.
 Dat ook van Godt ons misdryf word vergeeven
 En dat het vleesch weêr opstaan zal ten leven.
 Waaraan van Godt is 't eeuwig heil gehecht,
 De zaligheid, den zynen toegezeit.

ZIEL.

Z I E L Z U C H T.

15 Godt onzes heils / en Vader van ons allen /
 Wy / die van u zyn t' samen afgeballen /
 En eeuwiglyk verdienden doot en hel /
 Indien uw Zoon niet was Immanuel ;
 Wy weten dat wy van u zyn getweken /
 Dies hoorn wy u om genade smeeken :
 Genâ / ô Godt / genâ om Jesus bloet /

Alleen den prys die onze schulden boet !

16 Wy alle / Heer / zyn in het leet gezonken :
 Och wierdentw' ook te samen hier beschonken
 Met Jesus kracht die uit zyn lyden bloeit /
 Waardooz de liefd' in hunne harten gloeit /
 Die dooz 't geloof hun leven in hem zoeken !
 Geef ons 't verstant van uw gewyde boeken /
 En dat / ô Heer / alleen de zaligheid
 Ons dooz 't geloof in Christus is bereidt.

17 O Jesus / hoorn in ons 't geloobe werken ;
 Of bindt gy 't zwak / zoo wil 't genadig sterken /
 Opdat het ons bevestig' in de hoop
 Van zaligheid / op 't end van onzen loop !
 Wy zoeken dooz 't geloobe 't heil te vinden ;

- Wy willen ons hier dooz aan u verbinden ;
 Wy neemem dooz 't geloof tot u de vlucht :
 Verhooz dan / Heer / ons aller zielenzucht.
 18 Geef ons / ô Heer / u dooz 't geloof te leeven.
 Geef dat wy vast aan uwe waarheit kleeven /
 De waarheit die uw waare Kerk erkent /
 Waar van 't Geloof zich nooit heeft afgewendt.
 Doe ons den grondt verstaan der ewalef leden /
 Schoon eeuwen lang dooz Kettery bestreden /
 In hunne kracht en zinsbeduidenis :
 Dan staan wy nooit de kracht der waarheit mis.

* * * * *

- 19 Maar laat ons / Heer / de woorden niet slechts
 kennen /
 (Maaraan men zich kan ligtelyk gewinnen)
 Maar doe ons zoo de Waarheit zelf verstaan /
 Dat haare kracht mag in ons harte gaan ;
 Opdatz' ons by van alle misdryf maake /
 En elk van haar de zoete vruchten smaake /
 't Genoegen dat Godts waarheit in zich sluit /
 En uit dien grondt in onze zielen spuit.
 20 Hoorn van / ô Heer / ons zwak geloof te hulpe.
 Dat Ongeloof ons nimmer overstulpe /
 De boosheit / die zoo in de wereld woelt /
 En op 't verderf van onze zielen doelt.
 Sterk ons / ô Godt / opdat wy staande blyben /
 Wanneer Gewelt het waangelooft komt styben.
 Geef dat wy nooit bezwipken dooz het leet /
 Noch schrikken vooz de helsche wapenkreet !

VIII GEZANG,

Van de Verdeelinghe der Geloofsartykelen,
en de H. Drieëenigheit.

Op de zangwyze van den XLV Psalm. P. 97.

H Et waar geloof dat Godt geopenbaart heeft /
En in zyn woordt ons duidelyk verklaart heeft /
Is van de Kerk / als eenen dierbren schat /
In twalef leen naaukeurighlyk bevat.
Dees schitteren als twalef stonkersteenen /
Die boozpts in Aarons horstlap scheenen.
Op deezen grondt / die nooit in kracht veroudt /
Staat Jesus Kerk onwankelbaar gebouwt.

2 Jerusaleem / vernientot in al zyn deelen /
Waarvan de glans komit onze zielen streelen /
Bescheenen van het eeuwighblakend licht /
Heeft Godt / dooz 't woordt / op deezen grondt ge-
sicht;

Den grondt gelegd dooz twalef Godtsgezanten
Daar zy 't geloof van 't Evangelij planten /

- Maar op men ziet de twalef poozten staan /
 Waardooz men moet in 's Hemels ryksstadt gaan.
- 3 Doch laat ons nu het twaleftal eens scheiden /
 Opdat wy het tot die volmaaktheit leiden /
 Daar eeuwighlyk het Dyzietal in bestaat.
 De Godtheit / die geen tyden ondergaat /
 Is eenig en een enkelvoudig wezen /
 Daar nimmermeer getal in is gerezen ;
 Doch echter zoo / naar 't geen men van Haar leeft /
 Dat zy is Drie van eeuwighheit geweest.
- 4 Drie in bestaan / dooz eeuwigh boozt te teelen /
 En uitgaan ; met het wezen mee te deelen :
 De Dader / als die 't al geschapen heeft
 't Geen 't leven derft / met alles wat 'er leeft.
 De Zoon / die eens ons vleesch heeft aangenomen.
 De Heilge Geest / die zyn genadestroomen
 Laat bloeten op de Kerk tot heiligkeit :
 Dit is 't geloof der hoogste Majesteit.
- 5 Oech laatenw' ons eens in den geest verkloeken /
 En met ontzagly godtzychtig onderzoeken
 Dit groot geheim / dat Godt ons heeft verklaart
 Waarover zich de reden vind bezwaart /
 Ja datmen durft vermetelyk bebechten ;
 Als of wy dus twee zaaken r' samenhechten
 Die strydig zyn / naar 't ingeschapen licht /
 Waardooz de Kerk een' valschen Godt verdicht.
- 6 Hoe / zyn drie een ; bestaaten stout te vzaagen.
 Dat drie is moet den naam van drieheit vzaagen /
 Gelyk het in gewisse Telkunst gaat /
 Waarin ook een altoos als een bestaat.
 Drieenig is een woozdt van menschenbinding /
 En van de Kerk gesmeedt / die / dooz verblindig /
 Het waar geloof gekrenkt heeft in den grondt ;
 Maar datmen bindt in 't Oud noch Nieuw verbondt.

I. Ruste.

- 7 O ydle waan / zoo hoog in top gesteigert /

Maar:

- Waardooz men Godt geloof en eerbiedt weigert /
 In 't geen hy heeft ontdekt in 't heilig woordt /
 En dat niet tot des menschen vierschaar hoort.
 Laat zich 't verstant eens op het scherpste slppen :
 Zal 't immermeer Godts eeuwigheit begrypen ?
 Verstaat het hoe Godt alles heeft gemaakt /
 Zoodat het niet in wezen is geraakt ?
 8 Kan 't Eindige 't Oneindige bevatten ?
 De blinde 't licht naar zyne waarde schatten ?
 Verstaatmen hoe Godt alles hier regeert ?
 Hoe 't Engelsdom van Godt is afgekeert ?
 Begryptmen klaar't gestarnt en 's hemels kringen ?
 Het leven der volmaakte Hemelingen ?
 Ja / hoe de mensch word uit een zaadt geteelt ?
 En 't redenlicht dooz onze herffens speelt ?
 9 Kan ooit de mensch ten einde toe doozgronden
 Hoe dat de ziel en 't lichaam zyn verbonden /
 Zoodat / wanneer de ziel alleen gebiedt /
 De werking van het lichaam flux geschiedt ?
 Weet iemand klaar hoedatmen kan onthouden
 De dingen die dooz tytberloop verouden ?
 Hoedatmen denkt / verstaat / en redeneert
 Van alles daar de reden zich toe keert ?
 10 Men hebbe dit aandachtig t' oberdenken /
 Dooz datmen zich naar 't Ongeloof gaat zwenken /
 Het Ongeloof dat uit den afgrondt welt /
 Waardooz de mensch van waan en hoogmoedt zwelt.
 O Adams kruost ! kan uw vernuft niet binden
 Hoe zich uw ziel en lichaam samenbinden :
 Hoe Godt hier werkt en alle dingen sieraert ;
 Zoo leer hieruit dat gy Godts hoogheit viert.
 11 Dat dan de mensch booz Godt in 't stof berzinkte /
 Opdat zyn licht en waarheit in hem blinkte /
 En hy geloob' aan zyn Orakelwoordt /
 Wiens heldze glans dooz alle nevels boort.
 O / dat de mensch zyn nietigheid erkenne /
 Opdat hy zich aan diep outzagh gewenne

- Dooz 't heilig Woordt en 's Hemels Majesteit /
 Die ons hierdooz tot haare kennis leidt
 12 Drieëenig Godt / verwaardig stof en affchen
 In 't heilig bloet van uwen Zoon te wasschen.
 Geef my / die stof en affche dooz u ben /
 Dat ik u naar uw' Openbaring kenn' /
 Als Vader / Zoon / en Geest ; een eenig wæzen /
 In eeuwigheit verheerlykt en geprezen.
 Drie een , gelyk 't Apostelwoordt getuigt ;
 Schoon 't Ongeloof zich hier niet onder buigt.

III. Ruste.

- 13 Geef ons / ô Godt / ootmoedig te bemerken /
 Hoe luttel wy verstaan van uwre werken /
 Hoezeer zy ons steeds schitteren dooz 't oog.
 Leer 't nietig stof dat gy zyt veel te hoog /
 Om dooz 't vernuft / dat eindig is / te batten ;
 Opdat wy niet van uwre waarheit spatten /
 Zoo zalig / zoo verquikkend dooz 't gemoedt /
 Als die ons brengt tot U / het hoogste Goedt.
 14 Geef ons ook kracht om 't waar geloof te styven /
 Opdat uw Kerk mag by de leering blyven /
 Maarop zy / als haar grondtvest / staat gebouwt /
 En 't zalig goedt dooz d' eeuwigheit beschouwt.
 Geef ons / hoezeer het Ongeloof mag woelen /
 Dat wy van U betamelyk gevoelen /
 Als een in drie , en drie in een , naar 't licht
 Dat onze ziel tot vast geloof verplicht.
 15 Men roepe byz : Hoe kan 't verstandt ooit meeten /
 Dat een is drie , en drie zyn een te heeten /
 't Geen 't klare licht der Rekenkunde wraakt ?
 Maar / dwaazen / die uw licht tot rechter maakt /
 Van Godt / en Godts zoo diergestaafde waarheit ;
 Als echter dit in 's Heeren leering klaar leit /
 Geloofst gy 't niet schoon gy het niet verstaat ?
 Zoo weet dat dit ons zelfs niet regengaat.
 16 Dat drie zyn een , wy willen 't niet verbloemen /
 En

- En een is drie, naar 't redenslicht te noemen /
 Ontstelt uw ziel en maakt haar gansch verbaast /
 Zoodat gy hier als woedend' tegen raast /
 En waant / dat dit uit Romen is gesproten ;
 Zoover verdoolt met zyne kerkgenooten
 Van 't waare spooz en goddelyk gezagh :
 Hoozt dan wat zelfs de reden hier vermag.
 17 Wie leerd' ooit dat men een en drie moet achten
 Op eene wys en order van gedachten /
 Zoodarmen een en ook drie wezens stelt ?
 O neen : zoo wordte dit leerstuk nooit gespelt.
 Een wezen, schoon 't is wzaakbaar vooz uw reden /
 Gelooven wy in drie Bestaanlykheden ;
 Godt Vader / Zoon / en Geest / van eeuwigheit /
 Een enig Godt / dien geen verdeeling scheidt.
 18 Gelykenis van menschelyke dingen
 Voldoen ons niet in Godts bespiegelingen ;
 Doch als men naau des menschen ziel bemerkte /
 In 't geen zy is en onderscheiden werkt /
 Zoo word in haar 't drieëinig zyn gebonden /
 Verstandt, en Wil, waarmede / naar twissegonden /
 't Geheugen in de zelbe ziel bestaat /
 Schoon 't een niet tot het ander overgaat.

III. Ruste.

- 19 De zelbe ziel is drie in haar vermogen /
 Of in bestaan ; doch / zuiver overwogen /
 Maar eenig in haar wezen ; als een geest
 Waarinmen slaau 't Drieëinig wezen leeft.
 In 't lichaam zelf is diergelyk te vinden /
 Wanneermen zal d' afmeetingen ontbinden /
 Die inderdaadt zyn lang, en diep, en breed,
 Verscheide ; naar dat elk verscheide heet.
 20 Is onze ziel niet echter een te schatten /
 Schoon datmen klaar kan drie vermogens vatten /
 Die in haar / elk op zyne wys / bestaan ?
 Men merke 't stuk slechts onbenevelt aan /

Dan

Dan zal de schrik van 't naamwoordt haast verdwynen.

Men ziet ook klaar drie meetingen verschynen
In 't lichaam; lang, en breed, en diep gestelt /
Hoewel 'er maar een lichaam word getelt.

21 Doch laat ons nu d' Orakelwoorzen hooren /
Om verder tot de Waarheit dooz te booren /
Zoo klaar geprent in 't Oud en Nieu Verbondt /
Alsofze Godt eerst van den hemel zondt ;
Dees konnen ons booz allen aanbal dekken /
En veilig ten beschuttend wapen strekken /
Een koopzen muur / die alle vonden keert
Daar 't Ongeloof vermetel mee hzabeert.

22 De Goden schiep, schynt ongerpnt te luiden /
Paar 't geen zulks kan in taalverband beduiden /
Daar 't meerboud is aan 't enkelvoud gehecht.
Dit 's echter 't geen ons Moses duidlyk zegt.
Want Elohim beduidt in 't meerboud Goden.
Doch dit heeft wis verklaringe van nooden /
En welke / dan dat Godt / die eenig is /
Ook meer bebat in dees betekenis ?

23 De mensch / zegt Godt / is ons gelyk geworden /
Als onzer een : men zegg' in welk een oorden
De Godtheit 't woordt / als onzer een , gebuikt.
Want Godes eer word altezeer gefnuikt /
Wanneermen dit op d' Engelen wil passen.
Neen / 't Engelsdom is nooit zoo hoog gewassen /
Dat Godt het zou besluiten in het een ,
Daar hy als Heer en Rechter hier verscheen.

24 Maar laat ons boozt / om niet van 't stuk te dwaalen /
len /
't Bewys der zaak slechts met een woordt aanhalen /
len /

Zoo daar de Heer aan Abraham verschynt /
Als daar dooz wzaak 't verbloekte landt verdwynnt /
Van Sodom / en Gomorra / met hun streekken :
Hier hooztinen van den Heer' en Heere spreken /
Daar

Maardooz het al wat leefde werd ontzfelt /
En 't landtgebiedt tot in den grondt vernielt.

I D. Kuste.

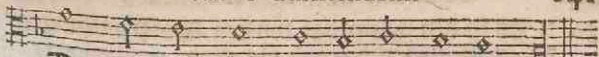
- 25 Den Engel van Godts aanschyn mostmen eeren /
En breezen / als den Opperheer der Heeren /
Daar Godt zyn' naam in 't binnenst had gestelt /
Die Israël geleidt heeft in het veldt /
En / als Godts Tolck heeft duidelyk beschreven /
Die 't muitziek volk de schuldt niet zou vergeeven /
Wanneer het hem dooz ongelooft verzocht /
Of stoutelyk verbitterd' op den togt.
- 26 Dus leeren ons d' aaloud' Orakelschryften /
(Opdat geen waan zou ons verstandt vergiften)
Dat Godt is meer dan een in zyn bestaan.
Maar alswe tot het Nieuw Verbondtboek gaan /
Daar bindmen klaar 't Drieëenig Goddelyk wezen /
Waaruit het heil vooz 't menschdom is gerezen /
Godt Vader / met den Zoon / en Heiligen Geest /
Van eeuwigheit een eenig Godt geweest.
- 27 De Landtstroom der Jordaane moet hier spreekē /
Dat / toen Godts Zoon ontfing het doopzeltelen /
Des Vaders stem in 't hooge werd gehoozt ;
Ook dat de Geest is neergedaald op 't woordt /
Gelyk een duif / en op den Heer gebleven ;
Waarna hem dit getuignis werd gegeven :
Dit is de Zoon van myne liefd' en lust,
Hooft hem ; als daar uw zaligheid op rust.
- 28 Maar als Godts Zoon het Doopzel ingestelt heeft /
Wie weet niet dat hy letterlyk gemeldt heeft /
Van Vader / Zoon / en Geest ; waar aan de Doop
Den mensch verbindt dooz eenen vasten knoop /
Van waar geloof / en hoop / en liefdepligten /
Om zich ten dienst des waaren Godts te richten :
Dies wordmen in geen schepzels naam gedoopt ;
Het geen alleen 't gebout der dwaling sloop.
- 29 Maar laat ons eens / (daar alles vooz moet bulgen /)

Beschouwten 't geen Joannes komt getulgen
 Schoon 't Ongeloof hier naar het ooz niet leent /
 Van drie die in den hemel zyn vereent /
 Ja zoo vereent / datz' een zyn / in beschryping ;
 De Vader / 't Woordt / en Heilige Geest / wiens
 dypping

- Den Godtsgezant het stuk heeft voorgezicht /
 Zoo zonneklaar als 't krachtigst middaglicht.
 30 Wy willen dan dit groot geheim gelooven /
 Hoewel 't Socyn poogt in den grondt te dooven /
 Omdat hy 't niet naar zyn begrip verstaat /
 Waarop hy zich te reukeloos verlaat.
 Drieëinig Godt / bestraal zoo onze zinnen /
 En harten / dat wy u altoos beminnen /
 En eeren als Drieëinig in bestaan /
 Ons klaar geleert in uw gelypde blaen.

Z I E L Z U C H T

31 Almagtig Godt / en Oorsprong aller dingen /
 Nooit dooz 't verstandt bebat der sterbelingen /
 Die Een in Drie / en Drie in Een bestaat /
 En eeuwiglyk bestoot in uwten raadt
 Om 't menschedom tot de zaligheid te brengen ;
 Waarachtig Godt wil nimmermeer gehengen /
 Dat onze Geest / dooz stoute dardelheit /

- De waarheit wraak' en booz de valsheit pleit!
 32 Hoorn ons verstandt / genegen om te dwaalen /
 Met uwen Geest en 't hemelsch licht bestraalen /
 Opdat het zy booz alle listen doof /
 Tot krenkinge van 't zaligend geloof.
 Laat onze ziel aan 't heilig woordt zich houden
 Der Helden / die den nieuwen tempel bouwden /
 Booz huime leer / het Ongeloof ten trots /
 Zoo staan wy op den Petra / Israels rots.
- 33 Geef dat wy ons verstandt gebangen leggen /
 Om schroomeloos / en zonder tegenzeggen /
 't omhelzen dat uw Geest ons heeft geleert /
 Drieëinig Godt / als 't geen de dooling weert!
 O Vader / geef datw' u rechtzinnig kennen /
 Opdatw' ons zoo aan uwen Zoon gewennen /
 En uwen Geest / in 't geen hy heeft verklaart /
 Dat ons geloof zy met zyn woordt gepaart!
- 34 Wy geeven ons aan uwe Waarheit over;
 Dat nimmer dan Verleiding ons betover'
 Om af te gaan van die eenvoudigheid
 Waarin de grondt van alle waarheit leit:
 Dit is 't geloof van uw Drieëinig wezen /
 Waaruit het heil van 't menschdom is gerezen /
 Want hier in is ons heil alleen bekent /
 Dat Godt het werkt en in zichzelf volendt.

* * * * *

- 35 O Vader / gy / dooz zuivre liefdehonken /
 Hebt uwen Zoon ten Heilant ons geschonken /
 Zoodat hy in het zwakke vleesch verscheen:
 O Godes Zoon / gy hebt de Slang vertreen /
 Dooz lyden / en uw offer aan den Vader:
 O Heilige Geest / gy werkt met hen te gader
 Aan 't groote heil van 't menschelyk geslacht /
 Dat van u wordt / Drieëinig Godt / volbragt!

36 't Is in uw naam dat wy den Doop ontfangen/
 Dies moeten wy u ook als Godt aanhangen/
 O Vader / Zoon / en Heilge Geest; altyt
 De zelve Godt / als aan u toegewydt.
 Dit willenw' ook / Drieëinig Godt / betrachten;
 Verleen hiertoe ons al te samen krachten/
 Opdatg' ons hier in uwte waarheit leidt/
 Totdatw' u zien volmaakt in heerlykheit.

IX GEZANG,

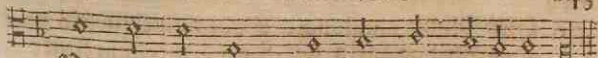
Over de Scheppinge der werltd, en hoe
 Godt onze Vader is in Christus.

Op de zangwyze van den CIV Psalm.

P. 103.

The musical score consists of eight staves of music. Each staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a common time signature (C). The notes are primarily quarter and eighth notes, with some rests. The lyrics are printed below the notes.

U^s treden wy in 't waar geloove voort /
 Dat duidelyk staat in 't Orakelwoordt.
 Zoo hoornen wy allengs de Godtheit nader /
 En hooren eerst gewaagen van den Vader:
 Den Vader die 't Heelal geschapen heeft /
 En dagelyk vernieuwt het wezen geeft /
 Dooz synen wil / als oorzaak syner werken /
 Van

- Dan geen verstandt / hoe schrandert / af te perken.
- 2 Wie ziet Godts kracht en alvermogen niet /
 Als hy uit niet de wezendheit gebiedt /
 Zoodat het Al is uit het niet gesproten /
 En door Godts wil krachtadig voortgebloten?
 Geen stof bestont met Godt van eeuwigheit /
 Maar is van hem tot eenen klomp bereidt /
 Een' mengelklomp; waaruit / naar Godes orden
 Het schoon gebouw der wereltd is geworden.
- 3 De wereltd kreeg 't begin van met den tyt /
 En werd gelijc ten schouburg ingewydt /
 Daarop de Heer zyn Allmagt zou vertoonen /
 En 't Goddelyc werk met zegeningen kroonen.
 De Hemel / als 't doozluchtigste gemeldt /
 Word tot Godts troon der heerlykheit gestelt /
 En d' Engelen ter woninge geschonken /
 Als Geesten die van hemelglanssen blonken.
- 4 Maar d' aarde werd geschapen door 't geslacht
 't Geen uit zyn' grondt en stof werd voortgebragt ;
 Van 't menschedom / dat / voorzien met lichaams-
 leden /
 Met vrylykheit op dit tooneel zou treden /
 Opdat het Godt beschouwd' in zynen geest ;
 En hier door Godt als Schepper werd gebreest.
 Zie daar 't begin der dingen hoort ontbouwen ;
 Doch laat het ons van stuk tot stuk beschouwen.

I. Ruste.

- 5 De Mengelklomp / die alle stof bestoot /
 Hoezeer verwart / was als een vrychtbare schoot /
 Waaruitmen haast in orde zag ontspringen
 Het wereldtruim / met lucht en hemelkringen.
 Maar zouden die verschynen door 't gezicht /
 Zoo mostenze bestraalt zyn van het licht:
 Dies werd het licht op Godts bevel ontsteeken /
 Ja quam zelf uit den duistren afgrondt breeken.

- 6 Hier blinkt aanstonds Godts alvermogen uit /
 Naardien 'er niets zyn wil en werking stuit /
 Als zyn gebodt de stoffe komt verlichten /
 Waarban hy zal 't gebouw der werelddt stichten.
 Dat 's Goddelijk / dat 's vol van majesteit /
 Dat alles staat op Godts bevel bereidt ;
 Zoodat zyn woordt de dingen brengt in wezen
 Gelykz' uit niet zyn luisterrijk gerezen !
- 7 Zie daar den dag geboren en den nacht /
 Ja uit den nacht het schynfel voortgebragt
 Dat al de stof doorstraald' in haare deelen /
 Maarinnen zag de zaadtbeginfels speelen
 Van alles dat het aardrijk heeft gebaart /
 't Geen 't leven derft / of leeft naar zynen aart.
 O Wonderstuk / 't beginfel van Godts werken /
 Dooz 's menschen geest zoo waardig te bemerken !
- 8 O Lebensbron / en Oirsprong van het licht /
 Die uwen troon in 't hooge hebt gesticht ;
 Dat uwe glans in onze harten schyne /
 Opdat daarin de duisternis verdwyne /
 Die onzen geest gelyk een kleedt bedekt !
 Geef dat wy steeds naar u zyn uitgestrekt /
 Om van u licht en klaarheit af te smeecken ;
 't Genezend licht dooz onze zielgebreken !

III. Ruste.

- 9 Maar schoon de stof werd van het licht bestraalt /
 Wasz' echter niet gerezen noch gedaalt ;
 Gedaalt om op het middelpunt te zakken
 Waaropze zich rontom most samenpakken :
 Gerezen tot den schoonen hemelboog /
 't Azuurgewelf / onmaakbaar dooz het oog /
 Om dooz 't gezicht de stoffe t' onderscheiden /
 Die d' Allmagt quam als eenen bol bereiden.
- 10 De finste stof rees op gelyk een damp
 Van brandend vier / of waassem van een lamp ;
 Terwyl de zwaarst' om 't middelpunt bleef zweev-
 den / En

- En in de lucht rontom werd hoorzgedzeben.
 Maar d' aarde was bedolven in het nat
 Doordat haar Godt hier van gescheiden had;
 Zoodat het was een woeste waterwereldt /
 Een barre zee / met geenen glans beperelt.
- 11 Maar d' Opperheer / die 't al met wysheit schieep /
 En alles niet gelijk in orde riep;
 Die d' aarde vooz het menschedom wou bereiden /
 Heeft haaren klomp van 't water afgescheiden /
 En maakt' in dien veel groeben diep van grondt /
 Waarin hy 't bocht gelijk in boezems zondt /
 Rontom omringt met hoogekruinde stranden /
 Tot veiligheid en dekking aller landen.
- 12 Dus steekt de kloot der aarde 't hooft omhoog /
 En word / onthest van 't water / styf en droog /
 Beguaam vooz kruide en hooggetopte bodmen;
 Terwyl de zee haar aderen laat stroomen /
 Tot vruchtebaarheid / dooz 't drooge lichaam heen.
 Zoo zietmen hier 't begin der aard' en zee /
 Van Godes mondt met deezen naam geheeten;
 Naar Moses snoet naaukeurig af te meeten.

III. Ruse.

- 13 Maar Godt volendt noch niet den derden dag /
 Als hy de zee van d' aard' gescheiden zag /
 Maar komt rontom den aardkloot eerst bedek-
 ken /
 En met een schoon tapytkleedt overtrekken /
 Waarop geboomt' / en gras / en kruiden staan /
 Met vruchten / zaadt / en bladeren belaan /
 En bloemen / die de schoonste glanssen dooben
 Van alles wat de kunst teelt in de hoben.
- 14 Dus zietmen hier 't sieraad van 't schoutooneel
 Dat strekken zou tot 's menschen ooggestreel;
 Opdat de glans der goddelijke straalen /
 Dooz dit gezicht in zyne ziel zou daalen /
 En hy het hart verheffen zou omhoog.

- Tot Godt / hoewel onzichtbaar vooz het oog /
 Om alle bzuucht tot bzeugd in hem te smaaken /
 Waarban hy zag dees zinnebeelden blaaken.
- 15 Maar 't licht / dat in de stoffe was verspreidt /
 Most ook zyn tot zyn middenstip geleidt /
 Opdat het zou zyn werking doen op aarden /
 En dag en nacht niet langer samenpaarden /
 Maar dat 'er werd een onderscheidt gezien /
 Wanneer de nacht zou vooz het daglicht blien /
 Waardoozmen net de tyden zou bereeknen
 Die 't hemelsch licht in 't loopen af zou teeknen.
- 16 Dies schiep de Heer / met wysheit / Zon en
 Maan /
 Die aan 't gewelf der hemeltranssen staan ;
 De Zon / waardooz de donkerheen verdwynen /
 Om dag op dag met heerschappyy te schynen.
 De Maan / opdat de nacht ook licht genoot /
 Waarban hy was oirsprongkielyk ontbloomt.
 Waarna men zag den hemelkring versteren
 Met duizenden ontstoken starrebieren.

J. D. Ruste.

- 17 Dus zientwe 't end van 't vierdendaagsche werk /
 De Zon en Maan / en Starren / boven 't zwerk /
 In d' Opperlucht en haare kringen pyken.
 Doch laat ons nu de lucht en zee bestreken
 Met ons gezicht / daar Moses ons geleidt.
 Hier zientw' op nieuw een straal der Goddlykheit
 Des Scheppers / in ontelbze blugge dieren
 Die dooz de lucht en 't bruischend pekyl zwieren.
- 18 Het water / zegt de Schepper / bzeuge voozt
 Een lebend heir / besloten in zyn boozdt /
 Met binnen om de stroomen dooz te klooben.
 Het pluimgediert vlieg' in de lucht naar boven /
 En quinkeleer' in zyne hooge blucht /
 (Zoodat het al weerschaatre van 't gerucht)
 En zich in zyn geslachte ruim verbzeide /

In 't groene veldt / bosschaads' en doore heide.
 19 Dus treedenwe den vyfden dag voorhy /
 Met Moses / in dit eerste jaargety /
 Opdat wy met aandachtigheid bemerkten
 De Dierenteelt / en 't Hoofstuk van Godts
 werken.

Hier zien wy dat het aardtryk dieren baart /
 Elk leebend' en bestaande naar zyn' aart /
 Vierboetig / om het veldtgroen af te scheeren /
 Of zich met aas van andren te geneeren.
 20 Hier was het paardt / de hoo / en 't wollig schaap /
 De leeuw / de beer / de hondt / en sneedig' aap /
 De tyger / wolf / en bok / en snelle kermel /
 En d' olfant / ja alles wat de hemel
 Met zynen kring van 't aardtgedierte dekt :
 Dus had zich Godt in 't scheppen uitgestrekt
 Tot alles 't geen ontbloot was van de reden.
 Maar laat ons tot het reedlyk' overtreeden.

D. Kuste.

21 Hier komt de mensch te voorschyn uit Godts
 handt /
 Doch raakt niet als 't gediert' in zynen stant /
 Slechts door den wil van Goddelykgebieden /
 Waardoozmen flux 't bestemde zag geschieden /
 En alles werd in zyn natuur geteelt.
 Laat Ons / sprak Godt / den mensche naar ons
 beeldt /

Van heilichheit en waare kennis / maaken /
 Opdat hy mag Godts liefd' en goedheit smaaken:
 22 Opdat hy Godts gelykenisse draag' /
 En Ons in zyn gehoorzaamheit behaag' /
 Ja dat hy zelf hier heerschappye voere /
 En al 't gediert' op zynen wenk zich roere.
 De visschen / 't vee / en 't geen op d' aarde kruipt ;
 Het pluimgediert' / en 't geen in holen sluipt ;
 Ja 't aardtryk zy gehoorzaam aan zyn wetten /

- Die hy hier / als een Leenman / in zal zetten.
 23 Toen bozinde Godt den mensch uit aardtsche stof /
 En zette hem / als Heer / in Edens hof /
 Nadat hy hem den geest van 't dierlyk leven /
 En van zyn Beeldt oorspronglyk had gegeeven /
 Als erflyk goetd booz hem en zyn geslacht.
 Waarop de Heer 't gedierte tot hem bragt /
 Opdat hy 't elk hy zyaen naam zou heeten ;
 Waarin hy zich heeft naar vereisch gequeten.
 24 Zie daar den mensch in zyne heerschappyp /
 Doch zonder een die hem ter hulpe zy /
 Dat Godt verstaat: dies maakt hy hem een
 vrouwe /
 Opdat het Paar zyn heerlykheit beschouwe /
 En booz hem leeb' in zuivere heiligkeit.
 Dus zienw' in 't hoort de Schepping uitgeleest.
 Doch treden wy noch eenen voetstap nader /
 Opdat wy zien / hoe Godt is onze Vader.

D. J. Ruste.

- 25 De Schepper / daar de wereldt dooz bestaat /
 Regeert haar ook naar zynen wyzen raadt /
 Van eeuwigheit met wyen wil besloten.
 Dus zien wy niets verkleenen / noch vergrooten /
 Of 't wordt bestiert dooz Godts Doozienigheit /
 Die alles naar zyn wit en einde leidt /
 Zyn heerlykheit ; waartoe het al moet strekken /
 't Geen onze ziel ter zaligheit zal trekken.
 26 De Vader / die van eeuwigheit den Zoon /
 Het eeuwig Woordt / geteelt heeft / om den troon
 Der heerlykheit / als Koning / te bekleeden ;
 Dooz wienw' alleen Godt naadzen met gebeden
 Is om dien Zoon myn Vader en myn Godt /
 Van wien alleen 'k verwacht myn zalig lot /
 Als die my zal op alle wegen hoeden /
 En vaderlyk naar myn behoefte voeden.
 27 Dies stel ik myn betrouwen op zyn magt /

Ter-

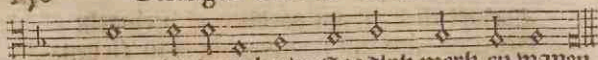
Terwyl ik van zyn goedheit al verwacht
 Het geen voor my nootwendig is in 't leven.
 Die Vader zal my goede gaben geeven
 Veel meerder dan een aardfche vader doet /
 Omdat hy is weldadig / wys / en goet /
 Allmagtig / dien in 't werken niets kan hindren /
 De liefde zelf / en gunstig aan zyn kindren.

- 28 Geen bitter kruis / of leet / of ongeval
 Meet ik dat my zoo immer treffen zal /
 Of d' Opperheer kan zulks ten beste keeren.
 Dies wil ik Godt altoos als Vader eeren /
 Myn eenig heil / myn rots / myn vaste borg /
 Die my behoedt / en schut / met zoo veel zorg /
 Dat my hier niets op aarde zal ontbreken /
 Als in zyn woordt getrouw en onbezweken.

Z I E L Z U C H T.

29 Allmagtig Godt en Schepper van 't Heelal /
 Geen fchepzel kent de maate noch 't getal
 Dan uwe magt en gadelooze werken /
 Dooz niemant in hun grootheit te beperken ;
 Gy bragt alleen / dooz 't ongefchapen Woordt /
 De wereltd in haar ftof en wezen voort :
 Dit groot gebouw / dooz uwe handt gefchapen /
 Draagt

It 4

- Draagt lusterlyk uw Goodlyk merk en wapen.
 30 Wy zyn dooz u maar nietig asch en stof /
 Hoewel dooz u geschikt tot uwen lof /
 Maar onzen geest / dieng' in ons hebt gegeven /
 Om dooz u / Heer / betamelyk te leeben;
 Och leefden wy / ó Schepper / als 't betaamt !
 Maar ons bedryf maakt ons dooz u beschaamt /
 Bewyl wy van uw liefde zyn versteeken /
 En jammerlyk verzonken in gebreken.
 31 De wereldt is 't doozluchtyg schoutoneel
 Van uwre magt / 't vermaaklyk lustyzieel /
 Waarin wy klaar uw heerlykheit beschouwen /
 Als daar gy hebt uw deugden in ontbouwden :
 Maar / och / wy zyn verduistert in 't verstandt
 Almagtig Heer / en dooz het quaadt vermant /
 Zoodatw' u niet in uwre werken pypzen /
 Maar onzen pligt / noch schuldig' eer bewyzen !
 32 Barmhartig Heer / die onze Vader zyt /
 Scheldt ons de schuldt om Jesus kruisdoode
 quyt ;
 Verschep in ons / ó Schepper / nieuwe krachten ;
 Dit is de gunst die wy van u verwachten.
 Gy maakt' uw kracht in Jesus openbaar :
 Och wierdentw' ook uw kracht in ons gewaar !
 Zendt uwen Geest hiertoe in ons van boven /
 Om naar bereisch uw Majesteit te looven.

* * * * *

- 33 Wy bidden u als onzen Vader aan /
 Nu Jesus is in 't heiligdom gegaan /
 Dooz wien ons is de hemelpoozt ontfloten ;
 Dies zult gy ons begeeben / noch verstootten ;
 Maar 't geen de ziel en 't lichaam nodig heeft /
 Ons / als een Godt die alles 't leven geeft /
 Bezorgen / en als een getrouwe Vader /
 Ons

Ons openen uw milde zegenader.

- 34 Dit houdentw' als den grondt der hoope vast.
 Uw sterke handt hoedt ons booz oberlast /
 En zal het leet genadig van ons weeren /
 Of zekerlyk tot onzen besten keeren.
 O Vader / die het hemelryk bewoont /
 En uwe magt in 't gansche schepzel toont /
 Geef datw' altoos uw werken zoo beschouwen /
 Datw' u ons heil als Vader aanbetroutwen !

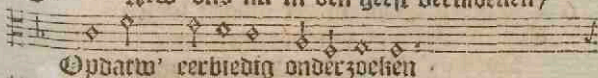
X G E Z A N G,

Over Godts voorzienigheid.

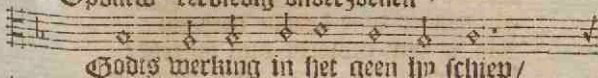
Op de zangwyze van den CV Psalm. P. 110.

Nuw' ons nu in den geest vercloeken /

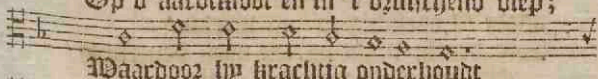
Op datw' eerbiedig onderzoeken

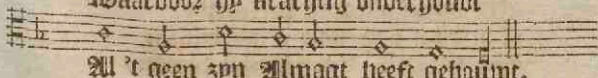
Godts werking in het geen hy schiep /

Op d' aardtkloot en in 't vzuischend diep ;

Waarbooz hy krachtig onderhoudt

Al 't geen zyn Almagt heeft gebouwt.

- 2 Godt laat zyn handenwerk niet vaaren /
 Gelyk een hiel die in de baaren

Gelaaten word aan vzeemt bestier.

Godts werking blinkt zoo krachtig hier

Als 't daglicht aan het starrenhof /

Maar eisch der voortgebragte stof.

- 3 Want / kan het blind geval iets werken?
 Kan immer 't niet het niet zoo sterken
 Dat het in zyne werking blyft /
 En in zyn wezendheit beklyft /
 Waarin 't door schepping is gestelt?
 O neen: 't geen zelf de reden spelt.
- 4 Godis Almagt draagt zoo alle dingen /
 Op d' aard' en in de hemelkringen /
 Gelyken iets op handen draagt /
 En brengt waarheen 't den wil behaagt.]
 Dus is 't Heelal van Godt gesticht
 Gelyk de Zon het stof verlicht.
- 5 De Zon schiet uit de hemeltranffen
 Op d' aardtkloot haare zuibze glanssen /
 En hitte / die hier alles teelt.
 Maar zoo zy haaren glans verheelt /
 En over d' aarde niet verspreidt /
 Stort alles straks in duisterheit.
- 6 Zoo bloeit Godt in der dingen wezen
 Die uit het niet zyn voortgerezen /
 Zoodatz' alleen door hem bestaan /
 En zonder zyne kracht vergaan /
 Als hy zyn' inbloedt hun ontrekt /
 Die steeds hun wezendheit verwekt.

J. Kruste.

- 7 Godt is oneindig in zyn werking /
 Zyn kracht vindt paalen noch beperking /
 Als die in alles is verspreidt /
 Ten blyk van zyne Goddlykheit.
 Waardoor hy zoo 't Heelal regeert /
 Dat alles tot zyn oogwit keert.
- 8 Geen star verschynt'er aan den hemel /
 Niets roert zich in het aardseh gewemel /
 Of Godt bestiert zulkis naar zyn wil.
 Dies zy 't gemoedt gerust en stil

Omtrent het geen de Godtheit doet

In zegening / of tegenspoedt.

- 9 Men ziet noch loof / noch gras ontspruiten /
 Geen bloem / noch bloessen zich ontsluiten /
 Noch hooren groeien in zyn aar /
 Of 't blykt aan 't menschedom zonneklaar
 Dat Godt het alles vruchtbaar maakt
 't Geen tot zyn groei en rypheit raakt
- 10 In vruchtbaar' en onvruchtbaere tyden
 Moet elk in nedrigheit belyden
 Dat Godt het landt met zegen kroont /
 Of zyne wraak / als Rechter / toont
 Zoodat zyn levenszon hier schynst ;
 Of alles van gebrek verquynst.
- 11 De Heer en Heerscher in de hoogte
 Geeft d' aarde vochtigheit en droogte /
 En voedt den mensch met spys en drank ;
 Dies weete 't menschedom Gode dank
 Dat hy het zynen noodruft geeft /
 Waardoor het hier op aarde leeft.
- 12 Godt / die 't bestier heeft aller zaaken /
 Wil voor 't behoud der zynen waaken /
 't Zy datze krank zyn / of gezond.
 Hy heeld hen die hy heeft gewondt ;
 Zoodat ons leven van hem hangt /
 Met alles datmen hier ontfangt.

I J. Kruste.

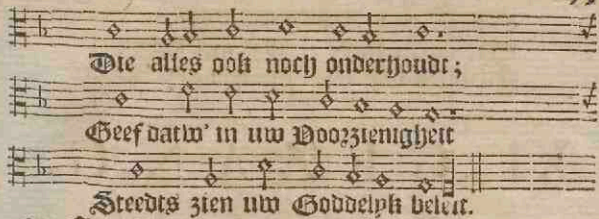
- 13 De seharten / die de harten streelen /
 Komt Godt den mensche mededeelen /
 Gelyk het zonen wil behaagt /
 't Zy hy naar deugt / of ondeugt jaagt.
 Zoo word ook 't droef armoedig lot
 Den menschen toegedeelt van Godt.
- 14 Zie daar naar 't heilig woordt beschreven /
 Hoe 't al op aarde word gedreven
 Door Godes wil en hoog bestier.

Dat

- Dat elk dan 's Heeren hoogheit vier' /
 En weete dat in 't aardtsche dal
 Niets kan geschieden by gebal.
- 15 Dies toonemen gedult in rampen
 Wanneer wy met hen moeten kampen /
 En hun gewigt ons nederzukt.
 't Gemoedt ga hierom niet gebukt /
 Noch zy vertwyselt in dien staat ;
 Maar rust' op Godt / zyn toeverlaat.
- 16 Doch als ons Godt schenkt zynen zegen /
 Gelpk een dau / of milden regen /
 Zoo toonemen hem dankbaarheid.
 Men eer' altoos zyn hoog beleit /
 En houd' een nedzig toeverzicht
 Op alles wat zyn wil verricht.
- 17 Dat wy dan Godt als Vader eeren /
 Naardien geen schepsel ons zal deeren /
 Of van zyn liefde scheiden kan /
 Al zien wy / als een eedgespan /
 Dervolging / zwaardt / en hongersnoodt
 Versmaadheit / boeijen / ja de doodt.
- 18 Want Godt / als Heer van zyne werken /
 Komt alles dooz zyn' wil beperken /
 En heeft zoo 't schepzel in zyn handt /
 Dat niets zich roert op zee of 't landt /
 't Geen tegen zynen wille streeft ;
 Naardien het alles dooz hem leeft.

Z I E L Z U C H T .

19 O Heer / die 't schepzel geeft het wezen /
 Uit wien het alles is gerezen /
 't Geen 't oog beschouwt / en niet beschouwt /
 Die

Die alles ook noch onderhoudt ;

Geef datw' in uw Doozienigheid

Steedts zien uw Goddelijk belet.

- 20 Gp / Heer / regeert zoo alle zaaken /
 Dat niemant kan uw werking wraaken /
 Naardien uw wegen heilig zyn.
 Geef dat wy nimmer naar den schyn /
 Hier van geboelen onbedacht /
 Maar breezen ulwe groote magt.
- 21 Kroom in ons / Heer / 't gedult zoo scherpen /
 Datw' ons gewillig onderwerpen.
 Aan u / in alles wat gy doet.
 Verbul / ó Godt / ons zwak gemoedt
 Met breez en diep' eerbiedigheid
 Dooz uw geduchte Majesteit.
- 22 Verleen ons ook een dankbaar harte /
 Alsg' ons verlost uit leet en smarte /
 Of ons weldadigheid bewyst ;
 Ja / dooz dat gy ons daaglyks spyst /
 En laaft / dooz ulwe milde handt /
 Als 't nut tot 's levens onderstant.

* * * * *

- 23 O Heer / geeft datw' ons zoo gebzaagen /
 En leeven naar uw welbehaagen /
 Dat gy dooz ons verheerlykt wordt.
 Bedwing ons hart wanneer het mozt /
 Dooz zwakhett / tegen uw bestier /
 Opdat het ulwe hoogheit hier'.
- 24 Geef datw' in alle stillheit leeven /
 En uw belet nooit tegenstreeben /
 In 't geen gy werkt naar uwem raadt.

O onze Godt/ en Toeberlaat/
Dat onzen wille zy betoont/
In alles wat ons overkoomt!

XI GEZANG,

Van Godt den Zoone,

En waarom hy JESUS is genaamt.

Op de zangwyze van den XXIV Psalm.

P. 113.

A gaan wy ober tot den Zoon/
Gedaalt uit s Vaders hoogen troon/
En in het zwakke vleesch verscheenen:
Zyn eerste naamisbetekenis
Leert dat hy de Verlosser is/

Wiens heerlijkheit nooit zal verkleenen.

2 Godts Zoon/ des menschem Toeberlaat/
Verichent in eenen laagen staat/

En als een dienstknecht; (schoon verheben/
Gelyk des Vaders a Doedsterling/
Dooz d' eouwen in den hemelkring)

Om ons het eeuw'ig heil te geeven.

3 Godt zendt zyn' Engel tot een Maagdt/

a Prov. VIII: 30.

- Die hem in nedrigheit behaagt /
 Om Moeder van zyn' Zoon te wezen:
 Hy bootschapt haar de zekerheit
 Van Godts verwonderlyk beleit
 Om 't zondig menschedom te geneezen.
 4 Gy / schoon een Maagdt / word haast bezucht /
 (Zegt d' Engel) daar het schel gerucht
 Van klinken zal dooz alle streeken:
 Gy krygt een mannelyke Spruit /
 Die / naar des Heeren raadtbesluit /
 Het Marsserpent den kop zal bzeeken.
 5 Ik zeg u dan / uit hooger last /
 Datg' u niet in den naam vertast
 Van ulwen Zoon / dien gy zult baaren:
 Dies heet hem **J E S U S** / naar het werks
 Dat hy verricht dooz zyne Kerck /
 Die hy zal byz vooz Godt verklaaren.
 6 Zyn volk bzingt hy het leven aan /
 Hier vooz zal hy als Borge staan /
 Om 't van de schuldt en straf te bynden:
 Hy zal 't verlossen dooz zyn bloet /
 En schenken 't onbergankbaar goedt /
 Nadat hy 't heeft verdient dooz lyden.

I. Ruste.

- 7 Wie zoekt dan elders zaligheit /
 Die Godt in **J E S U S** heeft bereidt /
 Gelyk de kracht zyns naams betekent ?
 Wat zietmen naar Behouders om
 By Zaligen / en 't Engelsdom /
 Daar wy in **J E S U S** zyn gerekent ?
 8 De Heilant droeg alleen Godts toorn /
 Dies is alleen in hem den hoozn
 Van volle zaligheit te vinden.
 Hy overwon de doodt en hel /
 Opdat hy / als Immanuel /
 Ons weder zou met Godt verbinden.

- 9 Hoe is dan Rome zoo verkeert /
 Dat het noch meer Verlossers eert /
 Waardooz de zondaar word behouden ?
 Kan J E S U S offer niet bestaan /
 Waardooz hy heeft aan Godt voldaan ?
 Of kan het in zyn kracht verouden ?
- 10 Want / schoon het Wangeloof belydt /
 Dat het de waarheit niet besnydt /
 Als 't J E S U S paart met Hulpgenooten :
 't Misleidt den zondaar dooz een' waan /
 Ja duerst naar J E S U S kroonrecht staan /
 Daar 't menschedom van blyft uitgesloten.
- 11 Want / hoemen ook de harten streelt /
 Het Priesterschap blyft onberdeelt /
 Dat J E S U S heeft bekleedt op aarde /
 En in den hemel noch bekleedt /
 Wanneer hy booz Godts aanschyn treedt
 Op 't offer eindeloos van waarde :
- 12 Op 't offer van zyn doodt en bloet /
 De grondslag van het zalig goedt /
 Dat wy uit zyn verdiensten wachten.
 Men hebbe J E S U S dan alleen /
 En niemant anders / groot of klein /
 Dooz Middelaar en Doozpraak t' achtent.

J J. Kuste.

- 13 Men houde zich aan b Paulus woordt /
 All' eeuwen in de Kerck gehoordt /
 Dat Godt als een moet zyn beleden :
 Dat ook de Middelaar by Godt
 Is een : als die ons zalig lot
 Verkrpigt dooz lyden en gebeden.
- 14 Zoo temant dan gezondigt heeft ;
 Wy weten dat de Doozpraak leeft
 Die ons verzoening heeft verwozben ;
 Die Priester is in eeuwigheit /

b : Tim. III. 5.

- En onze zaak by Godt bepleit /
 Omdat hy voor ons is gestorven.
- 15 Dit heeft c Johannes ons verklaart /
 Als hy des Heilants boozpraak paart
 By 't geen hy heeft verdient dooz lyden:
 Hy wist ons geenen andren aan /
 Om dooz geloof tot Godt te gaan /
 En ons booz 's hemels straf te vryden.
- 16 Ik ben / d heeft zelf de Heer gezegt /
 De weg / en waarheit ; als die 't rechte
 Voldoe naar 's Vaders eisch en wetten:
 Ik ben ook 't leven / en de grondt
 Van zaligheid / naar 't heilverbondt /
 Daarg' uw betrouwen op moet zetten.
- 17 Dies komtmen tot den Vader niet /
 Zoodatmen zyn genade ziet /
 En schitterende liefdestraalen /
 Van datmen hem dooz my genaakt' /
 En zoo in zyn gemeenschap raakt' /
 Om 't leven uit myn' doodt te haalen.
- 18 Wy houden ons dan aan den Heer /
 En zyn gestaafde waarheitsleer /
 Dat hy alleen ons zal behouden /
 En vryden van het helsch geweld :
 Als dien de Vader heeft gestelt
 Tot Hoofdte der Christenen en Ouden.

I I I. Ruste.

- 19 Wy kennen I E S U S dan booz dien
 Waarin wy Godt bezedigt zien /
 Om ons zyn goedzen mee te deelen:
 Om ons te schenken 't zalig licht /
 Het heil van 't uiterste gewigt
 Om blydschap in 't gemoedt te teelen.
- 20 Gelooft zy Godt / die eeuwig leeft /
 En ons zyn' Zoon geschonken heeft /

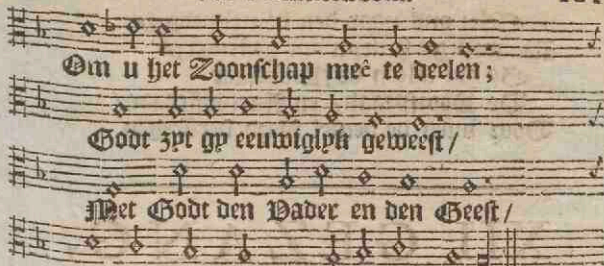
I

Mit

- Mit liefde / tot ons eeuwig boozdeel;
 Tot zaligheid booz onze ziel /
 Nadat' in zynen bloek verbiel;
 Als onzen Boozpraak in zyn oordeel.
 21 Wy roemen / hemelsch Vader / 't goedt
 Dat gy den armen zondaar doet /
 Om hem in Jesus op te leiden
 Tot uwe liefd' en zaligheid /
 In zynen Kruisdoode hem bereidt;
 Het heil datw' in geloof verbeiden.
 22 O JESUS! 's wereldts Middelaar /
 Die ons / als Opperofferaar /
 Booz lyden 't leven hebt ontfloet;
 Wy kennen uwe Moeder niet
 Als Ghysoogdes in 't hoog gebiedt /
 Maar u als Hoofd der Heiligenooten.
 23 Wy kennen geen Apostelen
 Opdat zy ons van schuldt bezy' /
 Noch Engelen / noch Martelaaren /
 Schoon heilig op den hoogsten trap;
 Dit staft geen recht booz 't Priesterschap
 Waartoe Godt zelf u quam verklaaren.
 24 O JESUS / Godts en 's menschen Zoon /
 Wy eeren u op uwen troon /
 Waaropg' als Koning zyt gestegen /
 Nadat gy alles hebt volbragt /
 Tot heil van 't menschelyk geslacht /
 Waardooz de Hemel word verkreget.

Z I E L Z U C H T.

25 O Zoon van Godt / en 's Vaders Weeldt /
 Van hem in d' eeuwigheit geteelt /

Maarop doorgaans d' Orakels ſpeelen.

26 Godt neemt ons tot zyn kindzen aan /

Omdat gy hebt de ſchuldte voldaan /

Die ons van uw gemeenſchap ſcheidde :

Gy brengt ons tot de zaligheid /

In u booz d' eeuwen ons bereidt /

En geeft ons hier toe bygeleide.

27 Verloffer zytg' in naam en daadt /

Omdat gy ons verloft van 't quaadt /

En ons het eeuwig heil komt ſchenken :

O Jesus ! dat van uwe kracht

In onze zwakheit word' volbragt /

Opdatw' ons naar den hemel zwenken !

28 Op u alleen ruſt ons gemoedt /

O Jesus ! die uw dierbaar bloet

Eens hebt op Golgatha vergoten :

Befproei ons uit die heilfontein /

(Zoo worden onze zielen rein)

Dooz u in Davids huis ontſloten !

* * * * *

29 Gy zyt alleen al onze luſt /

Als die het vier hebt uitgebluſcht /

Van 's Vaders gramschap / dooz uw lyden :

Gy overwon het helsch geſpuis /

En floeg het handſchryft aan het kruis /

Den ſchuldtebrieff van d' aaloude tyden.

30 O Jesus / Godts en 's menſchen Zoon !

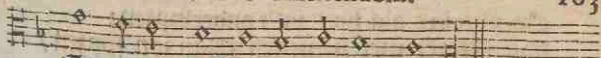
Gelei ons naar den hemeltoon /
 Waarop gy heiligh zyt gesegeu;
 Gy zyt alleen de Middelaar /
 De Doorszpraak / en Hartsofferaar /
 Dooz wien de hemel word verkregeu.

XII GEZANG,

Waarom Godts Zoon *Christus*, dat is,
 Gezalfde wordt genaamt.

Op de zangwyze van den XLV, of ook van
 den XXXII Psalm. P. 117.

De Hellant most drie ampten hier bekleeden /
 Opdat hy zou den kop der Slang vertreeden /
 Het Hartserpent en Hoofdt der helsche magt /
 Erfvandt van het menschelk geslacht.
 Dit boos gedrocht / eer heerlyk dooz Godts klaar-
 heit /
 Tag nu gedoemt / berooft van licht en waarheit /
 Als Opperboest van 't rpk der duisterheit / Tot

Tot zyne straf in eeuwigheit bereidt.

2 Het menschedom lag in jammeren gezonken /
En werd verteert dooz 's hemels gramschapsbon-
ken ;

Van zyne kroon / Godts ebenbeeldt / berooft /
Waar dooz in 't hart Godts lief de was gedooft.

Het was ontbloot van heerlykheit en leven /

Van Godt zoo mild in zyne ziel gegeeven :

Dies derfde het zyn zaligheid en licht /

Als balling van des Heeren aangezicht.

3 Hierop ontsluit Godt zyne zegenader /

En werd Godts Zoon / (bestemt van zynen Va-
der /

In d' eeuwigheit / tot heil van Adams zaadt)

Van Godt gezalft / naar zynen wyzen raadt ;

Opdat hy het / als Hoofdtprofeet / zou leeren /

Hoe 't in dien staat tot Godt zou wederkeeren /

Den Oirspzong van zyn wezen ; en het goedt

Dooz zynen val ontwoortelt in 't gemoedt.

4 Hy / als Profeet / most 's hemels raadt ontsluiten /

En dooz zyn leer het quaad en misdryf stuiten ;

Verkondigen / hoe Godt / van eeuwigheit /

Des zondaars heil uit liefde had bereidt.

Hy most ons weer Godts heerlykheit vertoonen /

En hoedat Godt het menschedom zou verschoonen /

In zynen doot / als hy aan 't kruishout leedt /

En dooz die straf aan 's hemels recht voldeedt.

I. Ruste.

5 Men moet Godts Zoon / als Godts Gezalfden /
hooren /

Dooz e Moses woortt zoo lang gespelt te boozen /

Dat Godt hem tot Profeet verwekken zou /

In 't wigtig ampt / als zyn Gezant / getrou /

U 3

En

- En pberig / als hy / in 't onderwopzen:
 Die Israël met hemelsch Man zou spyzen /
 De waare leer / van boben afgedaalt;
 't Waarachtig licht dat uit de Godtheit straalt.
- 6 Hy is van Godt den Vader afgezonden /
 Opdat hy ons het leven zou verkonden /
 (Maarvan de mensch dooz 't misdryf was ont-
 bloot)
 En ons het heil van Godts verbondt ontstoot.
 Hy leerde klaar 't geheimstuk der verzoening /
 Van Godt en mensch / dooz kracht van zyn vol-
 doening /
 En wees getrou de groote heirbaan aan
 Waar langs men moet naar 's hemels rijkstade
 gaan.
- 7 Hy / als Profet om dooz Godts recht te spreken /
 Heeft Moses wet gezuibert van de strecken /
 Dooz Fariseen / en Sadduceen verdicht /
 Waarmede zy bezwalkten 't zuiver licht.
 Hy wedersprak de leeringen der Ouden /
 Die zy niet op den grondt der waarheit bouden /
 Maar enkel op verdzajingen der wet /
 Waardooz zy wierd uit haare kracht verzet.
- 8 De Heilant heeft ons / als Profet / ontbouwten /
 Dat hy alleen de grondt is van betrouwen /
 Waardooz de ziel op Godts genade rust.
 Hy leerde klaar / dat al des menschen lust
 Zich strekken moet tot Godt en zyn bevelen.
 Dat / als 't gebiet der werelde ons komt streelen /
 Wy waakzaam zyn / en met standvastigheit
 Verzaaken al wat ons van Godt afscheidt.

I. I. Ruste.

- 9 Maar niet genoeg dat ons de Heilant leerde /
 Hoedatmen tot de Godtheit wederkeerde /
 Dooz waar berouw / bekeering / en geloof /
 Waardooz hy als den voozhang openschoof
 Van

- Van 't heiligdom en Godts geheimenissen:
 Hy most / opdat wy 't heil niet zouden missen /
 Dat hy geleert en aangewezen hadt /
 Dooz offerbloet in wyden 's hemels padt.
 10 Dieswegen most hy 't Priesteramp bekleden /
 En zelf met bloet dooz 's Heeren aanschyn treden /
 Als Opperhoofd der Hoogepriesterschaar /
 Die dus dooz Godt verscheen met plechtgebaar.
 Maar hoe? met bloet van bokken / of van stieren?
 Van kalveren / of ander offerdieren;
 Maar Moses wet dooz 't heiligdom geslagt /
 Opdat hier dooz de schuldt niet wterd gedacht?
 11 Neen: Godes Zoon / naar Melechizedechs orden /
 Een Priester tot in eeuwigheit geworden /
 Dooz zalving uit den hoogen met Godts Geest /
 Trad niet dooz Godt met bloet van eenig beest /
 Opdat hy zou des menschen schuldt betaalen:
 Dit bloet kon nooit dooz zyn waardy ophaalen
 De straffe die aan 't misdryf was gehecht /
 Maar hy den mensch het leven werd ontzegt.
 12 Zou 't menschdom dan verzoeninge verwerben /
 Most d' Offeraar zich heiligen dooz sterben /
 Daar 't offervee zoo lang op had gespeelt /
 Waarvan hy was het groote Tegenbeeldt.
 Hy / dooz wiens doodt al 't offren zou verdwynen /
 Most dooz Godts troon met offerbloet verschnen:
 Doch niet met vzeemt / maar met zyn eigen bloet /
 Waardooz alleen de misdaadt werd geboet.

III. Ruste.

- 13 Aan 't outer most de Hoogepriester sneeben /
 Opdat hy ons verwozve heil en leven.
 O Wonderspreuk! o Evangeliwoordt /
 Nooit buiten uw verkondiging gehoort!
 Maar hoe kan Godt / wiens oordeel staat als ber-
 gen /
 Tot zoen van schuldt een menschenoffer bergen /

- Opdat zyn wraak den zondaar niet verteer' ?
 Is dit de grondt van d' Evangelileer ?
- 14 Hoe! zal Godt zelf / de Rechter in den hoogen /
 Die nimmer quaadt noch onrecht kan gedoogen /
 Zyn eigen Zoon verwerpen om de schuld
 Die Adams kroost noch dageliks verbult ?
 Zal hy in 't vleesch onschuldig vooz ons lyden ?
 Zal hy vooz ons in 't bloedig vechterk streyden ?
 Draagt hy de straf die ons den brede geest /
 En 't eeuwig heil vooz ons verwoyven heeft ?
- 15 Gewisselph: dit 's d' Evangeliswaarheit /
 't Waarachtig licht tot troost in onze naarheit /
 Daar zonneklaar de Reden zelf vooz pleit /
 Alsz' overweegt het Goddelph beleit ;
 Hoedat zyn Recht het misdryf moet verbolgen.
 Godt / weeten wy / word nimmermeer verbolgen /
 Naar menschenwys: doch echter straft hy 't
 quaadt /
 Dat hy als Godt en Opperrechter haat.
- 16 Zyn Recht bestaat tot in all' eeuwigheden /
 Wanneer het schoon van 't schepsel word vertreed-
 den.
 Zyn Recht bereyscht gehoozzaamheit / of straf /
 Dit 's 't Rechters woordt dat Godt aan Adam
 gaf.
 Bestaat de mensch nu 's Hemels recht te schenden /
 Zoo moet hem Godt naar 't recht de straffe zenden:
 Want als men Godts gestaafde recht verbreekt /
 Is 't billph dat Godt zulke een schennis wreekt.

I D. Ruste.

- 17 Nu word de straf / het geen men wel moet weteen /
 Rechtvaardighlyk naar 't misdryf afgemeeten /
 En 't dreigement aan 't zondig quaat gehecht.
 Maar Godt heeft klaar aan Adam toegezeggt /
 Indien hy quam het Proefgebodt ontwyden /
 Dat hy hier vooz de straf des doodts zou lyden /

Ja

Ja in den doodt vergaan met zyn geslacht /
Dat uit zyn zaadt zou worden voorzigt.

- 18 't Is dan de doodt dien Godt den menschje dreigde /
Wanneer hy 't haert van zynen Schepper neigde /
Naar 't schepsel / en 't in zyne plaats verhoor /
Maardoor hy Godt / en alle heil verloor.

Dus wierd die doodt alleen geboet door 't sterben
Van zulk een' die het leven kon verwerben /
Door eige kracht / voor hem en voor zyn volk /
Opdat hy 't redd' uit 's doodts onzoenbren kolk.

- 19 Maar Christus die zich stellen zou in 't midden /
Van Godt en mensch / door 't offer / most ook bid-

den
Voor 't zaadt dat hy verkreeg ten eigendom ;
Opdat het was de Godtheit welk kom /
Beyndt van schuld en straf / in 's hemels zaalen ;
Om eeuwig met de zegebaan te praalen :
Verheerlykt door het zegenende Hoofd /
Waarin het was de zaligheid beloofd.

- 20 Dit waren bei des Hoogepriesters pligten /
Die hy voor 't volk most naar zyn ampt verrichten ;
Die Christus ook als Hoogepriester doet /
Maardoor hy ons verkrygt het zalig goet.
Zyn offerbloet most hy by Godt vertoonen /
Opdat ons Godt zou op zyn beë verschoonen
Van alle straf / den zondaar opgeleit :
Daardien zyn Zoon zelf onze zaak bepleit.

D. Kuste.

- 21 Maar Godes Zoon / gedaalt uit 's hemels wo-
ning /
Is ook van Godt gezalft tot onzen Koning /
Tot Opperborst / bekleedt met Majesteit ;
Wiens Koninkryk voor d' eeuwen is bereidt.
Hy / die zyn Kerk verlossen zal en leeren /
Moet haar ook met zyn Koningsstaf regeeren /
Opdat zy hem eerbiedigh ontzie /

En/ in den noodt / tot zyn bescherming blie.

- 22 Zyn Koningsstaat/ dien geene magt kan schaden/
 Blinks luisterryk in d' oud' Orakelbladen /
 Zoo daar de a Bzuidt hem haaren Koning noemt/
 Als daar zyn b Ryk onsterfelyk wordt geroemt.
 Dit 's 't groote wit van Godt en zyne wegen /
 Waartoe zyn Zoon het erfdeel heeft verkreogen/
 Dat hy 't beheerschy' als 't erfdeel van zyn kroon/
 Ja het bezitt' als zyn' verdienden loon.
- 23 Dien Koning zien wy zynen ryksstaf zwaaien /
 Schoon 't helsch Gewelt mag hergeschillen
 zaaien /

En zyne leer door kettery vergift.

Zyn waarheit blyft de harten ingegrift

Van allen die hem als hun' Koning eeren :

Dien komt hy door zyn Woordt en Geest regere-
 ren ;

Dien geeft hy van zyn liefde blyk op blyk /

En leidt hen in de waarheit tot zyn ryk.

- 24 Hy / die ons heeft behouden door zyn lyden /
 Moet ook voor ons / als onze Koning / streyden/
 En 's vandyt's magt verwinnen met zyn zwaardt.
 Zyn Koninghryk en lyden gaan gepaart.
 Na zyne doot most hy met zege praalen /
 Met glans bestuudt / in 's hemels glorijsaalen /
 En / opgeboert in 't koninghlyk gezagh /
 Betoonen dat zyn scepter 't al vermag.

D. J. Ruste.

- 25 Op deezen grondt zoo staat ons toe te draagen ;
 Waarom dat wy den naam van Christnen draagen /
 En 't geen dien naam in zyne kracht beduidt /
 Met alles dat zy uitgelegt besluit.
 Waarom zyn wy / (dit dient men klaar te woeten)
 Doch Christenen / naar 's Heilants naam / ghece-
 ten ;

En
 a Doorgaans in 't Hoogeliedt. b Pf. 72, en op oneindige plaat-
 zen in de Profecten.

- Een naam eerst c't Antiochiën gespelt ;
 Maar in 't verbolg de doel van 't helsch gewelt ;
 26 Men antwoor'dt eerst: dat wy / als leerling'schaaren
 Van Christus / ons vooz zynen naam verklaaren /
 Gelykmen naar de Meesters is gewoon
 Van wien men volgt de lessen en geboon.
 Indien wy hem dan Heer en Meester noemen /
 Zoo past het datw' in zynen name roemen /
 Als dien die ons de waarheit heeft geleert /
 En met den glans van 't hemelsch licht bereert.
 27 Maar voorts zoo moet dan ook 't geloof verschynen /
 Dat Christus hier vereenigt met de zynen /
 Hy als het Hoofd / en zy als zyne leen /
 Dierwyze / dat zy maar met hem zyn een ;
 Een in begeert / in wil / en in bedryben /
 Om eeuwiglyk met Godt vereent te blyben ;
 Als Vader / Zoon / en Geest van ons erkent /
 Die nooit de trouw van zyn beloften schendt.
 28 De zalving van Aaron en zyn Zoonen /
 En van hen dien men zag tot Dorsten kroonen /
 In Israël / en Judaas staatgebiedt /
 Verbeeldde 't geen aan Christus is geschiedt ;
 Maar in een schets en slechts met slaauwe trekken:
 Godts Zoon most henten tegenbeeldt verstreken /
 Als Oppervozt / en Priester in zyn rijk /
 Waarvan hy geeft zyn kerke blyk op blyk.

D I I. Ruste.

- 29 Een Christen heeft de zalving uit den hoogen /
 Waardooz hy krygt een goddelyk vermogen /
 En hemelwaarts geboert word't naar zyn Hoofd /
 In wien hy als den Middelaar geloof't ;
 Als zyn' Profeet / zyn' Priester / en zyn' Koning /
 Verheerlykt in de hoogste hemelwoning /
 Van Engelen en Zaligen geëert ;
 Die 's Vaders rijk a's Opperhoofd regeert.

- 30 Een Christen moet dan Christus naam belyden/
 En onbertzaagt booz zyne waarheit streyden/
 Wanneer 't zyn zaak en Evangelij eischijt.
 Want/ schoon de Heer ten hemel is verreyft/
 Zoo blyft hy een met zyne kruisgenooten/
 Booz wien hy heeft zyn offerbloet vergoten;
 Ja dien hy zoo zyn hemelgaven schenkt/
 Dat niets den bandt van hun gemeenschap krenkt.
- 31 Een Christen moet/ om Christus te behaagen/
 Zich ganschelyk aan zynen dienst opdraagen/
 Met lyf en ziel: zoodat al zyn beleit
 Een offer is van waare dankbaarheid/
 Booz 't hoogste Goedt door Christus hem verwoz-
 ven.

Een Christen is de werelt afgestorven/
 En leeft niet meer zichzelven/ maar zyn' Heer/
 Niets zoekende dan zyne gunst en eer.

- 32 Dus leeft hy by en met een blank gewisse/
 En sterkt zyn ziel met Godts getuigenisse/
 Dat hy heeft deel aan Christus en het goedt/
 Het eeuwigh heil/ verkregen door zyn bloet.
 Een Christen zietmen 't misbedryf bebedchten/
 En 't helsch geweld; om eenmaal op te rechten
 De zegebaan/ als hy verwonnen heeft/
 En eeuwighlyk by Godt verheerlykt leeft.

Z I E L Z U C H T.

33 O Zoon van Godt/ gy daalde hier beneden/
 Opdat gy zoud drie ampten trou besleeden;
 't Profeetisch ampt/ als Leeraar van uw' Rijk/
 Het

Het Dytelerampt in 't heilig offerwerk /
 Om / dat volbragt / als Koning te regeeren :
 Wy koomen hier om uwen wil te leeren /
 En zoeken 't heil boetvaardig in uw bloet /
 Opdatg' ons met uw Koningsstaf behoedt.

34 O Christus / die Godts raadt ons gansch ver-
 klaart hebt /

En 's Vaders wil aan ons geopenbaart hebt /
 Wy eeren u als Godts Gezalsden Zoon /
 En die nu praalt met d' overwinningskroon /
 In 't eeuwig rijk / als Heer van alle dingen ;
 Gewaardig ons / ontwaarde sterbelingen /
 Ontfangen als uw volk en eigendom /
 Als in uw bloet den Vader wellekom.

35 Dat uwe Geest in onze zielen straale ;
 Uw zalving zoo in onze harten daale /
 Dat gy ons tot uw Deelgenooten stelt /
 In wien de naam van Christus word gespelt.
 Geef ons / ô Heer / de zalving uit den hoogen /
 En sterk ons door uw Goddelyk vermogen /
 Datw' uwen naam niet draagen slechts in schyn /
 Maar inderdaadt ook Godts Gezalsden zyn !

36 Wy eeren u / ô groote Zielbehouder !
 Omdatg' als Heer 't gebiedt draagt op de schou-
 der /

Het rijksgebiedt van hemel en van aard' /
 Waartoe gy van den Vader zyt verklaart /
 En zelf gezalft eer d' eeuwen zyn begonnen.
 Ontsluit door ons / Heer / uw genadebronnen !

Uw Hardus geeb' in ons zyn zoete geur/
Opdat ons niets van uwre liefde scheur'!

* * * * *

- 37 **Wp** / die naar u zyn Christenen geheten /
Reithalzen om het gansch geheim te wooten
Dan 't Heilverbondt / stukswys hier slechts gekent.
Uw oore zy niet van ons afgewendt /
Daardien wy door den Geest zelf tot u zuchten.
Verleen ons kracht / dan draagen wy de vruchten
Dan 't waar Geloof / de Liefde en vaste Hoop /
En treffen 't wit op 't end van onzen loop.
- 38 **O Christus!** laat uw zalving in ons bloeien ;
Dan zullen wy van uwre liefde gloeien /
En vaardig zyn in 't Godtbehaaglyk werk.
Geef uwen Geest / o Heer / aan uwre Kerk /
Opdat in haar uw zalving zich verspreide /
En zy zich als een reine maagdt bereide /
Opdatz' u eens / gewasschen in uw bloet /
Als uwre Bruidt / in heerlykheit ontmoet !

XIII GEZANG,

Waarom Christus Godts eenig geboren Zoon, en
vervolgens onzen Heer word genaamt.

Op de zangwyze van den II Psalm. P. 124.

Ont / laat ons nu met eenen schellen toon /
Naar 't heilig Woordt / eerbiediglyk ontvouwen /
Hoe Jesus is Godts eengeboren Zoon / Dien

Waarop met recht de Christenwereldt roemt ?

2 Wat Zoonſchap heeft toch Christus meer by
 Godt /

Waarom men hem als eenig hebbe t'achten

In zyn geboort' / en boven 't menſchlyk lot ?

Want ſchoon hy is het Hoofd der hemelmagten /

En van de bloem der ſchepſelen op aarde /

Zoo zyn wy ook Godts kinderen naar 't recht /

Dat hy ons van zyn heilverbondt verklaarde /

En dien hy heeft zyn goe'dzen toegeſeg't.

3 't Is waar ; wy zyn Godts kinderen geſchat

Omdat Godt ons / als Schepper / heeft geſcha-
 pen :

Dus zyn wy eerst in deezen reer bebat

Als dragende Godts liberet en wapen /

Zyn Ebenbeeldt / waarmede het menſchdom
 praalde.

Maar Christus is van eeuwigheit geteelt /

(Des Vaders Beeldt / waarop de Godheit ſtraal-
 de)

En door natuur zyn Zoonſchap meegeedeelt.

4 Dus is het Woordt Godts Zoon van eeuwig-
 heit /

Ja a eerder dan hier immer bergen waren

En

En Godt de stof der aarde had bereidt /
 Om zyne magt en wysheit t' openbaaren.
 Hy is geteelt uit 's Daders eeuwige wezen /
 Dat nimmer word begrepen van 't verstandt;
 Dies is hy Godt in eeuwigheit geprezen /
 Verheerlykt aan des Daders rechte handt.

I. Ruste.

5 Natuurlyk is van Christus Godes Zoon /
 Maar wy zyn tot Godts kinderen geworden
 Door Christus ; die ons leidt tot 's hemels troon
 Als 's Daders Zoon in onneedeelbaar' orden.
 Dit is het daer d' Ozakels van gewaagen /
 Dat b Godt hem vooz 't begin zyns wegs bezat;
 Dit is c 't besluit van Godt zelf voorgezagen /
 Eer hy als Dorst op zynen zetel tradt.
 6 Zyn uitgang is van outs / naar d Michaa's
 woordt /
 Door d' eeuwen ; als die e heden is geboren ;
 Het heden dat niet tot den tyt behoort /
 Waarin men niets vindt laater / noch te vooren.
 Dit is hy Godt het altoosduurend heden /
 Het eeuwig zyn , naar zyn volstrekt bestaan :
 Hierin is niets toekomstigs / noch voozleden ;
 Hierin kan niets verzoeken noch vergaan.
 7 Maar zouden wy geraaken tot dien staat /
 Dat Godt ons vooz zyn kinderen zou achten /
 Nadat de mensch besmet was met het quaadt /
 Onmagtig om Godt Wetten te betrachten ;
 Nadat hy van de Godtheit was gewecken /
 Zyn Ozzaak / die hy alles was verschuld't ;
 Zoo most Godt zelf tot hem van brede spreken /
 In zynen Zoon / tot Middelaar gehuld't.
 8 Hy most in hem ons aanzien als ons Hoofd't /
 Den Goel / die ons van de schuld't zou slaaken ;
 Dies heeft hem Godt in 't Paradys beloof't /
 Als

b Spreuk. VIII. 20. 23. c Ps. II. 7. d Mich. V. 1. e Ps. II. 7.

Als die booz ons' behoudenis zou waaken.
 Zoo is hy ook geworden onze Broeder /
 Wanneer hy in het zwakke vleesch verscheen:
 Zoo eeren wy hem als den Zielbehoeder /
 Nadat hy heeft den kop der slang vertreen.

III. Kuste.

- 9 In Christus zyn wy dan Godts eigendom.
 In Christus / dien wy eeren als den Heere /
 Zyn wy alleen den Vader wellekoin /
 En hinderen gehoren tot zyn eere.
 Wy zyn aan hem als dienaars onderworpen /
 Die ons heeft tot zyn eigendom gekocht /
 Toen ons de mondt des afgrondts in wou slozpen:
 Dus zynw' aan hem als onzen Heer verkocht.
- 10 Hy kocht ons niet met s zilver of met gout /
 Mit onze schuldt en ydle wandelingen:
 Dit is geen pyss die onze ziel behoudt /
 Noch strekt om ons uit 's bypandts magt te wylt-
 gen.
 Geen halsschuldt is by Godt met geldt te boeten.
 Het misbedryf dzeit hy den strengsten doodt /
 Dies kan geen geldt de straf by Godt verzoeten /
 Noch geeft ons 't heil waarvan wy zyn ontbloomt.
- 11 Zyn offerbloet dat hy vergoot aan 't kruis /
 Zoo kostelyk / zoo heilig in Godts oogen /
 Is 't vast tieras tot vesting van zyn huis /
 Dat uit den grondt ryft aan de hemelboogen.
 Dit bloet komt ons van 't helsch geweld bedryden /
 En zuibert ons van all' onreinigheit:
 Dit is 't rantsoen booz d' oud' en nieuwe tyden:
 't Bloet dat booz ons in 's hemels vierfschaar pleit.
- 12 Nu rusten wy op dit bergoten bloet /
 Als 't losgeldt dat de Middelaar betaalde /
 En oirzaak dat het onbergangbaar goedt
 Booz onze ziel in eeuwigheit niet faalde.

M

Dit

Dit bloet word zelf Godts eigen bloet geheten/
 Het offerbloet van 't Nieuwe Testament/
 Waardoor by Godt de schennis word vergeeten/
 En hy vooz ons de zaligheid volendt.

Z I E L Z U C H T.

13 O Zoon van God/Godts Zoon van eeuwigheit/
 Dien Godt vooz zyn' geliefden Zoon verklaarde/
 In wien hy heeft ons kindtschap voozbereidt/
 Waartoe gy hier beneden quamt op aarde/
 Gy zyt alleen uit Godts natuur geboren;
 Gy zyt alleen Godts eigen Zoon naar 't recht;
 Daar wy in u tot kindzen zyn gekoren/

En dezer wys Godts kinderen gezegt.

14 Dooz dit geheim staan alle schepzels stom/
 O Zoon van Godt/ * want niemant kent den
 Vader /
 Dan gy alleen in 't eeuwig heiligdom/
 Als eeuwiglyk uit d' eeuwig' Oirzprongsvader /
 In d' eeuwigheit geteelt / en 's Vaders wezen.
 Wy stamelen dit met eerbiedigheit/

Daar

* Matth. II. 27.

- Naar 't geenw' in uw Orakelschiften leezen /
 Schoon't nooit naar eifch kan worden uitgeleest.
 15 Uw Zoonfchap word geen fchepzel meêgedeeft /
 Ook kan het nooit in eenig fchepzel vallen :
 Want eindig en oneindig eindloos fcheelt.
 't Is eer genoeg datw' op het kindtfchap bzallen /
 Dat Godt ons heeft genadelyk gefchonken /
 Om uwent wil / uit zynen liefdegloet :
 Hoorn ons dan / Heer / tot 's Vaders liefd' ont-
 bonken /
 En d'erfenis van 't onbergangbaar goedt.
 16 Dees eer is groot / datg' onze Broeder zyt /
 Gelyk ons Hoofd / en Heer van onze zielen /
 Omdat gy / in de volheit van den tyt /
 Quaamt in het vleefch des Satans magt veratelen.
 Dies willenw' u als oudften Broeder eeren /
 En onzen Heer / wiens byze heerschapp
 Kan alle leet en lyden van ons weeren /
 En ons ontfiaan van 's wereldts dwinglandp.

* * * * *

- 17 De wereldtling roem' op zyn oud geflacht /
 Zyn' adeldom / dooz d' eeuwen afgefleeten ;
 Wy roemen dat wy daar toe zyn gebragt /
 Dat wy uw zaadt / en Godes kindzen heeten.
 O Zoon van Godt / doe ons te recht bebroeden /
 Hoe wy by Godt dooz u bereedelt zyn ;
 En wil / als Heer / ons booz het misdryf hoeden /
 Opdat uw glans uit onze werking fchyn' !
 18 Wy zyn uw volk / gy zyt onz' Opperheer /
 Dies willenw' ons als onderdaanen draagen
 Van uw gebiedt / en leeben tot uw eer /
 Om u / en Godt / als kindzen te behaagen.
 Wy / uw geflacht / dat gy u hebt verkreagen
 Ten eigendom / dooz 't sneeben aan het kruis ;
 Wy bidden u / leidt ons op uwre wegen
 Naar uw en naar uws Vaders eeuwig huis.

XIV GEZANG,

Des Heilants Ontfangenis van den Heiligen
Geest, en Geboorte uit de Maagdt Maria.

Op de zangwyze van den LXXX, of ook
van den CV Psalm. P. 127.

Vlat ons nu eens 't geheim ontbouwten /
En / in den geest verrukt / beschouwten /
Dat Godes Zoon in 't vleesch verscheint /
Waardoor zyn glans booz 't oog verdwint ;
Gelyk wanneer het zonnelycht
Benebelt word booz ons gezicht.

- 2 **H**y / lang der Daderen verlangen /
Is van den Heiligen Geest ontfangen /
En in den maagdenschoot geteelt ;
Opdat de breuke werd geheelt
Die tusschen Godt en 't menschedom was /
En hy / als Heilant / haar genas.
- 3 **H**y werd uit eene Maagdt geboren /
Gelyk het was gespeelt te booren /
Naar a Jesajas klaar verhaal /
Als was het d' Evangelitaal

Dan

- Van Godts Gezanten opgesteld /
 Daar Jesus oorsprong wordt gemeldt.
- 4 Een Maagdt most eens bezwangert worden /
 Hoezeer het aanliep tegen d' ozden
 Gestelt in 't menschelyk geslacht.
 Dit wonder heeft ook Godt volbragt /
 Naar spelling der Orakelstem /
 In Davids stadt te Bethlehem.
- 5 Godt heeft een lichaam aangenomen /
 Niet als de Fabeldichters droomen
 Van hun verzierde Godenry /
 In hun boeleering / en gebry /
 Zelf van Juppyn den Donderaar /
 En al de valsche Godenschaar.
- 6 O neen: Godts Zoon quam hier beneden /
 Opdat hy zou het ampt bekleeden
 Van Middelaar / tot schyck der hel /
 Als Heiland / en Jmmanuël /
 Die tusschen Godt en 't menschedom staat /
 Tot zoen van schuldt en 't zondig quaadt.
- 7 De Maagd Maria werd zyn moeder /
 Waardoor hy werd tot onzen broeder /
 En 't Hoofd van zyne Kerk verklaart.
 In onschuldt heeft zy hem gebaart /
 Gereinigt door den Heiligen Geest /
 Die alle zielgebrek geneest.
- 8 Godts Zoon / van eeuwigheit geboren /
 Heeft zyne Godtheit niet verloren
 Toen hy op d' aard' in 't vleesch verscheen.
 Dit krenkt zyn Godtheit niet / o neen:
 Naardien zy geen verandering lydte /
 Noch ooit kan lyden in den tydte.

I Kuste.

- 9 Hy / eeuwig Godt / is Godt gebleven /
 Doch werd geboren daar beneden
 Als mensch; hoe wonderlyk het schynt /

- En't Ongeloof zich hier verppnt /
 Om 't stuk te wraaken in den gronde
 Als waar 't een droom en menschenbondt.
- 10 Daar Godt spreekt moet de Keden zwijgen.
 Ja / schoon men kan geen denkbeeld kypgen /
 Hoe Godt en mensch vereenigt zyn /
 En dat ons is gelyk / noch schyn
 Van die vereeniging bewust /
 Zoo zynw' op Godt hierin gerust.
- 11 Maar zelf in menschelyke zaaken /
 Daar ziel en lyf maar een uitmaaken /
 Zoodat die twee zyn een persoon /
 Is hier van eenigzins 't vertoon /
 Hoe twee naturen zyn verknocht /
 Als 't meesterstuk van Godts gewocht.
- 12 Geen ziel alleen is mensch te noemen /
 Noeh 't lichaam / zonder te verbloemen ;
 Doch beide maakenz' een geheel.
 Dus noemmen elk dier twee een deel /
 Of twee naturen in der daadt /
 Waaruit de gansche mensch bestaat.
- 13 Dus verre kunnen 't stuk betrachten /
 En vergelyken met gedachten /
 Omtrent het menschelyk bestaan.
 Doch willen wy noch verder gaan /
 Gedreben door nieuwsgierigheid /
 Zoo zienw' ons zelven haast misleidt.
- 14 Men moet in 't Evangelii zoeken /
 En d' andre Godtgeworde boeken /
 Daar Jesus word geopenbaart /
 't Geen van den Heilant word verklaart /
 Dat hy / naar 't eeuwig raadtbestel /
 Is Godt met ons / **I M M A N U E L.**
- 15 Dus is hy / naar Godts raadt en orden /
 Het waare Davids Zaadt geworden /
 Gelyk dien Koning was beloost.
 Dus werd hy ingekopdt tot Hoofdt

Van

Van zyne Kerk in 't hemelsch Hof /
 Daar 't alles klinkt van zynen lof.

- 16 Doch hy most met zyn broedren paaren /
 En in natuur hun ebenaaren /
 Maar schuldeloos en zonder smet /
 En buiten het beroyt der Wet /
 Waar onder 't gansche menschedom zucht ;
 Van Adams val de wrange brucht.

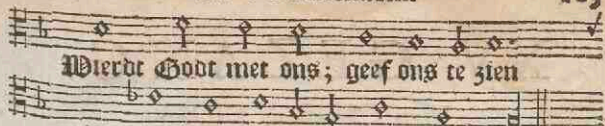
II Kuste.

- 17 Maar is 'er eenig heil t' erlangen /
 Dat Jesus heilig is ontfangen /
 En in den maagdenschoot gedaakt
 Met glans van heiligheit bestraakt ?
 Bezydt van erfgebrek en schuldt ;
 Van 's moeders lyf met Godt verbult ?
- 18 Gewis: want dit 's de vaste grondslag /
 Waarin de kracht van Godts verbondt lag /
 En zyn beloft' in 't Paradys /
 Waarin hy heeft verklaart de wys
 Van zaliging voor ons geslacht /
 Door 't Vrouwenzaadt en zyne kracht.
- 19 Dit zou den kop der slang verbrœken /
 Doch zy het in de verffens steeken /
 Wanneer 't aan 't kruis den doodsniik gaf /
 En hozt gegyzelt werd in 't graf :
 Doch 't Zaadt most van het helsch seyn
 In zyn geboorte zuiver zyn.
- 20 Zou Jesus ons van zonden slaaken /
 En byz van schuldt en straffe maaken /
 Zoo most hy niet zyn van dees' aard' /
 En als een Adamstelig gebaart ;
 Maar als een tweeden Adam staan /
 Wiens heil tot ons kon overgaan.
- 21 Hy most van boben nederdaalen /
 Als Godes Zoon / in d' enge paalen
 Van d' aard' als hy ons bleesch aannam ;

- Opdat hy / als een offerlam /
 Naar b Jesaias had voorgezegt /
 Door ons ter slagbank wierdt geleidt.
- 22 Nu mogen wy barmhertig spreken /
 Want Jesus dekt ons' erfgezeken /
 Door zyne heilicheit door Godt :
 Nu roemenw' in ons zalig lot /
 Dat onze schuldt niet staat in 't lichte
 Van Godts des Rechters aangezicht.
- 23 Wy / schoon in Adams schuldt geboren /
 En waardig 's Hemels bloek en tooren /
 Beroemen ons nu in den Heer /
 En 't licht der Evangelieer /
 Dat wy door Jesus zyn bezuydt /
 En tot d' onsterfphheit gebuydt.
- 24 Wie zal ons nu doemwaardig achten ?
 Nu Jesus / 't Hoofd der Hemelmagten /
 Ons met zyn heilicheit omhangt /
 En tot zyn eigendom ontfangt ?
 Nu hy geboren is en leeft /
 En ons Godts gunst verworven heeft ?

Z I E L Z U C H T.

25 O Zoon van Godt / aan ons gegeven
 Om ons te brengen tot het leven /
 Waartoe een Maagdt u heeft gebaart ;
 Opdat de mensch / met Godt gepaart /
 Wierd

Wierdt Godt met ons; geef ons te zien

't Geen Godt in u ons aan hoort vien.

26 Gy zyt in heiligheit ontfangen.

U heeft het quaad niet aangehangen /
 Maar dooz wy staan vooz Godt bebleit :
 Want gy zyt dooz Godts Geest verwekt
 In uwe Moeders huifchen schoot /
 't Geen alle smetten buiten floot.

27 O Heilge Jesus / hier beneden

Ontfangen in Mariaas leden /
 Wien / dooz den Geest der heiligheit /
 Het heilig lichaam is bereidt ;
 Wy eeren u als Davids zaadt /
 Des menschdoms hulp en toeverlaat.

28 Gy zyt / als 't was gespelt te vooren /

Alleen tot heil van ons geboren /
 En / daalend' uit des Vaders ryk /
 Wierdg' uwen broederen gelyk ;
 Geef ons te worden / als gy zyt /
 Van alle smet en schuldt bezpdt !

* * * * *

29 Wil onze schuldt vooz Godt bedekken /

En laat ons erfgezek niet strekken
 Tot onze schaamt' in 't hoogste recht /
 Zoodat het daar in open legt :
 Bedek / met uw onschuldigheid /
 Al 't geen ons van den hemel scheidt.

30 Gy zyt tot Middelaar gezonden.

In u alleen word heil gebonden.
 Gy hebt alleen 't rantzoen betaalt /
 Maar dooz Godts goedheit op ons straalt :
 O Jesus / Zoon der Moedermaagdt /
 Verleen ons al dat Godt behaagt !

XV GEZANG,

Van Christus Lyden.

Op de zangwyze van den LXXVII Psalm.

P. 131.

1 Wat ons nu eens verder treden /
 En naar 't heilig woordt ontleeden
 't Stuk van 't uiterste gewigt /
 't Geen de Heiland heeft verricht :
 't Geen hy heeft verricht in 't lyden /
 Om ons van den doot te vryden /
 Van de misdaadt vast gehecht /
 Naar Godts vastgestaafde recht.

2 't Quaadt eischt 's hemels bloek en plaagen /
 En de zwaarste straf te draagen
 Van de hoogste Majesteit /
 Als gekant met Haar beleit.
 Lyden moet het misdryf boeten /
 En Godts strenge recht verzoeten /
 't Geen de doot den zondaar dzeigt /
 Die zich tot het schepzel neigt.

3 Want

- 3 Want dit als een zeker slot leest /
 Als een eigenschap der Godtheit /
 Dat hy / die Haar wetten schendt /
 Zich van Haar gemeenschap wendt /
 En in ballingschap moet leeven /
 Dooz de woeging voortgedreven
 Dan 't geweten / dat hem knelt /
 En dooz rusteloosheit quelt.
- 4 Ziel en lichaam moeten woelen /
 Datmen / in 't stoutmoedig woelen /
 Dan het vuile misbedryf /
 Schuldig staat naar ziel en lpf.
 Ziel en lichaam moeten weeten /
 Dat zy hebben 't recht vergeeten /
 En geschonden Godes Wet /
 Die hy hun had ingezet.
- 5 Dus heeft Jesus moeten liden /
 En zyn gansche leven stypden /
 Als de Borg en Middelaar /
 Dooz zyn uitverkore schaar :
 Stypden tegen 's Hemels tooren /
 Stypden om 't geweld te stooren
 Tegen Godts gebiedt gekant ;
 't Geen hy volk heeft obermant.
- 6 Maar op 't einde van zyn leven
 Heeft hy eerst de proef gegeven
 Dan zyn trouw en lydzaamheit /
 Aan het kruis / dooz hem bereidt.
 Hier / als 't was gespelt te booren /
 Most hy draagen 's Daders tooren /
 Daar het grootste leet uit welf /
 En de zondaar dooz versmelt.

I Ruffe.

- 7 's Hemels gramschap was ontsteeken /
 Waardooz Godt de schuldt quam wrecken /
 Als

- Als een alverteerend vier /
 Dooz geen bloet van bok of stier
 In het offren te verzoeten.
 Neen: dit kon de schuldt niet boeten
 Waarin 't gansche menschdom stont /
 Da 't vertreen van Godts verbondt.
- 8 Offerdieren waren 't boozbeeldt /
 Hoe het misdryf wierd veroorzdeelt /
 Van de hoogste Majesteit /
 In Haar wraakeloos beleid.
 Offerdieren mostmen slagten
 Om Godts gramschap te verzagten /
 In een schaduw op 't outaar /
 Met gewettigt plegtgebaar.
- 9 Maar dit offer was niet waardig
 Tot verzoening / noch eensaardig
 Met het menschdom / als te kleen
 Dat het booz Godts recht verscheen.
 't Bloet van a dieren kon niet baaten
 Om den zondaar byp te laten
 Van de straf / in eeuwigheit
 Dooz zyn misbedryf bereidt.
- 10 Dus most 's wereldts Heilant komen /
 Om den Satan in te toomen
 Met het snuiken zynner magt /
 En van al zyn bloetgeslacht.
 Godt most in zyn offer binden /
 Naar d' Ozakels ons ontwinden /
 't Geen hem waardig was tot zoen /
 En booz 't misdryf kon voldoen.
- 11 Dit is 't dat de Heer verricht heeft /
 Als hy zyne Kerck gesticht heeft /
 In zyn uitgestorte bloet /
 Dat alle onze schulden boet.
 Dus heeft hy den doodt geleden /
 En het aartserserpent vertreedden /

Met

Met zyn zaadt / en helsch gespuls:

Dat hy oberwon aan 't kruis.

- 12 Hier heeft hy Godt opgedraagen
 't Offer van zyn welbehagen /
 Waardoor wy zyn bygemaakt /
 En in 't heilverbondt geraakt.
 Opdat wy ons wit beschieten /
 In Godts liefde te genieten:
 Liefde die nooit word gebluscht /
 Door de ziel de hoogste lust.

II Kuste.

- 13 Hy verwoz ons Godts genade /
 Opdat hy ons hart berzaadde
 Met het heil voor ons bereidt /
 Dree / en Godts gerechtigheit.
 Deeze zal de ziel niet derben /
 Schoon het lichaam hier mag sterben /
 (Door het misdryf zwak en broos)
 Maar geniet zy eindeloos.
- 14 Dit is 't hemelsch goetd hier boven /
 Dat ons niemant kan berooven;
 't Goetd dat Godt den zynen schenkt /
 En geen loop der tyden krenkt.
 't Goetd zoo dierbaar / zoo begeerlyk /
 Door het menschedom onwaardeerlyk,
 't Goetd dat / als de grootste schat /
 Alle goetd in zich bevat.
- 15 Dit heeft Jesus ons verworven /
 Als hy is aan 't kruis gestorven /
 Daar hy 's Vaders gramschap droeg /
 Die al 't lyden overwoeg.
 Hier was niets hy te gelyken;
 Hier most alles voor bezwyken /
 Uitgezeit Immanuel /
 Oberwinnaar van de hel.
- 16 Jesus / ons van Godt gegeven

- Most aan 't bloekbaar kruishout sneeben/
 Tot betaling onzer schuldt;
 Dus heeft hy Godts recht verbult.
 Dus zien wy zyn liefdestraalen
 In des hemels glorijsaalen /
 Daar hy ons is voorgetreen /
 Als het Hoofdt van zyne leen.
 17 Hy / dooz 't draagen van Godts tooren /
 Heeft ons 't eeuw'g heil beschoren;
 Dit 's de vrucht van zyne doodt /
 Waar in hy de bron ontfloot
 Van Godts eindeloze liefde;
 Als de rots die Moses kiefde /
 Tot een voorbeeldt van het bloet
 Dat de zielen laaft en voedt.
 18 Jesus heeft vooz ons geleden;
 Nu treedt hy met zyn gebeden /
 In het ongenaakbaar licht /
 Vooz zyns Daders aangezicht.
 Laat ons daar den Heilant volgen /
 Daar is al ons leet verzwolgen /
 Daar is vzeugd en heerlykheit /
 Die geen loop der tyden scheidt.

III Ruste.

- 19 Maar / men vzaagt met veen: wat legt'er
 In verborzen / dat de Rechter
 Jesus opentlyk verwyft /
 Als d' ozkaan van opzoer ryst?
 Kanmen hier geheim in vinden.
 Alsmen alles gaat ontwinden /
 Dat Pilatus mondt hem doemt /
 Die zyn onschuldt had geroemt?
 20 Mostmen hier de vierschaar spannen /
 Om den Heilant te verbannen /
 Aan de wzaak van 't volk gewydt /
 Wt het leven en den tydt?

Most de Roomsche Landvoogdt spreeken /
 En des Keizers kroonrecht woeken /
 Maar 't geschreeuw van 't wouft gespuis /
 En hem doemen tot het kruis ?

21 Ja; men most hier bonnis styken /
 Zou des Heilants onschuldt blyken /
 Die den Landvoogt in 't gezicht
 Scheen als 't klaarste middaglicht.

Hier van most zyn mondt getuigen /
 Als die 't recht niet wilde buigen /
 't Zy door gunst / of loozen streek /
 Daar hem Jesus onschuldt bleek.

22 'k Bind' / ik bind' dien mensch onschuldig !

Roept Pilatus; ongeduldig
 Over 't Joodsche moordgeschreeuw /
 Dat elk uitbyld' als een leeuw /
 Die / verhongert / zoekt te rooven /
 En het levenslicht te dooven /
 Door zyn gramschap opgewekt /
 Van al dat hem tegentrekt.

23 Ja / hy wascht in 't end zyn handen /

Als de schenlust blyft aan 't branden
 Van 't verwaaten Joodendom /
 En roept tot dien moordersdrom :

'k Ben onschuldig aan dit sneeven ;
 Maar ook zeg ik u daar neben /
 Dat gy wel moogt booz u zien /
 Of gy zult Godts wraak ontblien !

24 Maar zyn onschuldt / in 't beschouwen /

Geeft ons 't vaste zielbetrouwen /
 Dat / hoewel wy schuldig staan /
 Godt niet naar zyn recht zal gaan /
 Om ons misbedryf te straffen :

Want wy zien hier raadt verschaffen
 Tot vergeeving onzer schuldt /

Nu wy zien Godts recht verbult.

25 Nu de Heilant komt in 't oordeel

Dooz den Rechter / tot ons voordeel /
 Daar hy / vry van schuldt geheurt /
 Aan den kruisboom 't handtschryft scheurt /
 Van den zondaar ondertekent :
 Dus zyn wy in hem gerekent /
 Straffeloos en buiten schuldt /
 Als die alles heeft verbult.

I D Ryste.

- 26 Maar laat ons eens verder treden /
 En / naar 't heilig woordt / ontleeden /
 Of het iets geheimms bevangt
 Als de Heer aan 't kruishout hangt.
 Most / naar Roomsche wys en zeden /
 Juist de kruisdoodt zyn geleden ?
 Is 'er een verborgentheit
 Die hierin verholen leit ?
- 27 Kon de Borge niet anders sterben /
 Om het leven te verwerben
 Dooz het menschdom / dooz zyn doodt /
 Waarvan 't eeuw'ig was ontbloot ?
 Most het kruis de misdaadt boeten
 Om Godt strengheit te verzoeten ?
 Steekt'er heil in dat Godts Zoon
 Aan het bloekhout hangt ten toon ?
- 28 Ja: want dus most hy dooz lyden /
 Ons van 's Hemels bloek bezyden /
 Want de c kruisdoodt was verbloekt /
 Als Godts Geest heeft klaar geboekt.
 't Menschdom had Godts gunst verloren /
 En lag anders 's Hemels tooren ;
 Als verbloekt (om 't smood beleit)
 Van de hoogste Majesteit.
- 29 Doch nu hy / de Bron van 't leven /
 In den doodt zich heeft gegeven /
 Ja den kruisdoodt zelf gesmaakt /

Zyn

Zyn wy van den bloek gestaakt.
 't Hoofdt van aller Englen ozden
 Is booz ons een bloek gewozden /
 En heeft alle recht verbult /
 Tot verzoening onzer schuldt.

30 Dies zoo roementw' in den zegen
 Dien Godts Zoon ons heeft verkreagen /
 Stervend' aan 't verbloekte hout /
 Waarop 't Christendom vertrouwt.
 Niet dat wy het kruis bereeren /
 Alsw' ons tot den Heilant heeren ;
 Keen: in 't kruis steekt geen gewin /
 En 't heeft heil noch leven in.

31 Jesus / 't Hoofdt der Hemelmagten /
 Die zich aan het kruis liet slagten /
 Gerentw' als den Zegenaar /
 En den grooten Offeraar /
 Aan wien d' Levt zelf vertient heeft ;
 Die booz ons aan 't kruis verdient heeft
 Dat wy / van den bloek bezpdt /
 Zyn tot 's Hemels staat gewpdt.

Z I E L Z U C H T.

32 Zielbehouder / gy quaamt liden /
 Om ons van den doot te wyden /
 Liden al uw leven lang ;
 Want wy lagen in de pzing Dan

Als die onze Heilant zyt.

- 33 In u werd geen schuldt gebonden /
 Daarmen / Heer / u om zag wonden /
 Ja aan 't kruishout zelf gehecht.
 Maar gy quaat om 't heilig recht /
 Dat geschonden was / te heelen /
 En Godts gunst ons mee te deelen /
 Daerw' ons zagen van ontbloot /
 Dooz uw liden tot den doot.
- 34 Heer / gy quaat het menschedom helpen /
 't Bloet van zyne wonden stelpen /
 Dooz uw uitgestorte bloet /
 Dat by Godt de schulden boet.
 Heer / uw offer ter verzoening
 Gaf aan Godt dooz ons voldoening;
 Zoodat zyne wraak verdween /
 En ons 't eeuwig heil verscheen.
- 35 Toen gy zyt aan 't kruis gestorven
 Hebt gy 't leven ons verwozven /
 D' eeuwige gerechtigheit /
 En ons 't hoogste heil bereidt.
 O Verlosser / uwte liefde /
 Die u aan het kruishout griesde /
 Heeft dooz 't menschelyk geslacht
 't Zalig goet te weeg gebragt.

* * * * *

- 36 Gy / Heer Jesus / quaamt in 't oordeel /
 Buiten schuld / tot 's menschen oordeel /
 Opdat Godts gestrenghe straf
 Geen betwyz en ons gaf /
 Van zyn' bloek en ongenade /
 En zyn oordeel ons niet schaadde ;
 Daar uw kruisdoodt vooz voldeedt /
 Omdat gy onschuldig leedt.
- 37 Heer / die vooz ons hebt geleden /
 En ten bloede toe gestreden ;
 Alles zynw' aan u verplicht /
 Als die 't offer hebt verricht /
 Dat ons 't leven heeft ontsloet ;
 Geef aan ons / uw kruisgenooten /
 's Levens kracht door uwen Geest /
 Die ons zielgebrek geneest.

XVI GEZANG,

Van Christus Doodt, Begravinge, en Nerdalinge ter helle.

Op de zangwyze van den XXII Psalm.

P. 137.

Waarom nu most Godts Zoon de doodt uit-

staan /

En zulk een' bloedt van lipden ondergaan /

R 2

Daar

Daar hy nooit iets had tegen Godt misdaan /
 In al zyn leven?
 Waarom most hy aan 't kruis / als schuldig / snee-
 ven /
 Daar hy altoos was buiten schuldt gebleven /
 Om zynen Godt en Vader aan te kleeven /

Hit al zyn kracht?

- 2 Wierd 's hemels wzaak dan nergens dooz verzagt /
 Dan dat Gods Zoon wierd aan het kruis geslagt /
 En dat hy stip den eisch der wet volbzagt /

In doen en liden?

Most zich Godts Zoon ter offerhande wyden /
 Tot zoen van schuldt booz d' oud' en nieuwe tyden /
 Om 't Wadtserserpent te mozsselen / in 't streyden
 Tot in den doodt?

- 3 Was dan de mensch zoo ver van heil ontbloot /
 Dat Godt hem zelf uit zyn gemeenschap sloot /
 Totdat Godts Zoon zyn bloet booz hem vergoot /

Hit liefdebonken?

Most Jesus aan het kruishout zyn geklonken /
 En 's Vaders kelk / zoo bitter ingeschonken /
 Tot op den grondt van hem zyn uitgedzonken /
 Tot ons behoudt?

- 4 Gelwis: hier op is 't Christendom gebouwt.
 Dit is de grondt waar op ons hart betrouwt /
 Wanneer 't Godts Zoon in 't hoogste leet be-
 schouwt / En

En 't bitter sterben.

Indien hy ons het leven zou verwerben /
 En 't zalig goedt des hemels doen beërben /
 Most hy vooz ons een wyl het leven derben /
 Maar 't heilig recht.

5 Godt had den bloek aan 't misbedryf gehecht /
 En alle doodt den zondaar toegezegt /
 Als dooz den val der zonden slaaf en knecht /
 In dootsche naarheit.

Dies heeft Godts Zoon / uit kracht der hoogste
 waarheit /

Geopenbaart in haare volle klaarheit /
 Waarin het heil van zyn verhoore schaar leit /
 Den doodt geleen.

6 Hier toe was 't zelf dat hy in 't vleesch verscheen.
 Hier zagmen hem den slangenkop vertreen ;
 Zoodat zyn glans blonk dooz de nevels heen
 Van 't schandig lyden.

Nu zou hy haast op 't woordt der waarheit ryden /
 Met heerlykheit bestuurt aan alle zyden /
 Om zyne Kerk dooz 't leven te verblyden ;
 Na sinaadt en straf.

I Kuste.

7 Doch eerst most hy besloten zyn in 't graf /
 Opdat hy daar een vast bewys dooz gaf /
 Dat hem de doodt met haaren ysen staf
 Had afgesneeden

Dat hy aan 't kruis haar' prikkel had geleden /
 En moediglyk ten bloede toe gestreden /
 Opdat hy in het heiligdom zou treden
 Met offerbloet.

8 Dit is de pryjs die onze schulden boet /
 En 't strengste recht naar zynen eisch voldoet /
 Zoo heilzaam vooz 't verslagene gemoedt /
 In 't rouwig klaagen.

Hier zien wy van des Vaders welbehagen /

- Dat/ eer zyn Zoon word van de schuldt ontslaa-
gen /
Hy / na de doodt / ten grave word gebzaagen /
Als 't was gespelt.
- 9 Dus is hy als een' schuldigen getelt /
En in het graf bewaart dooz krysgekwelt ;
Ja dezerwys hy 't godtloos rot gestelt /
Na zyn verscheiden.
Doch laat ons nu 't gezicht eens verder leiden /
Daar wy een wolk van duisternis zien spreiden
Op hem van wien wy al ons heil verbeiden /
Als van ons Hoofdt.
- 10 Nu word Godts Zoon van 't heilgeboel berooft /
De Lebenszon in haaren glans gedooft ;
Zoodat Godt als den afgrondt openklooft /
Om hem te deeren.
De hel barst los / en prangt den Heer der Heeren /
Zoodat hy zich kloekmoediglyk moet weeren /
Om 't helsch gewelt en woeden af te keeren /
Dat hem bestrydt.
- 11 O zielangst / die Godts Zoon zoo bitter lyd /
Maardoor hy tot zyn' Vader roept en kryt /
Totdat hy zich aan zyne zyde vlydt
Met Engelschaaren !
Geen lyden kan de bangheit ebenaaren /
Wanneer Godt quam zyn gramschap openbaa-
ren /
Opdat hy zou zyn opperrecht verklaaren /
Dat nimmer faalt.
- 12 Maar is Godts Zoon dan in de hel gedaalt /
Zoodat zy werd van zynen glans bestraalt /
Gelyk het schynt met woorden afgemaalt
Door d' oude Daadzen ?
Dit heeft geen blyk in Godts gewyde blaadzen.
Dzeeremen 't poogt uit d' Oudheit te vergaadzen /
Dies wzaaken wy 't / als uit onzuiver' aadzen /
En ongegrondt.

II Kuste.

- 13 Maar zoo Godt ons zyn' eigen Zoone zondt /
 Opdat hy / naar de taal van 't heilverbondt /
 Dooz ons de doodt en 's doodts gewelt berfpondt /
 Zoo klaar beschreben :
 Daarom moet ons dan 't levenslicht begeeben /
 Zoodatw' / eilaas! meer sterben / dan hier leeben /
 En van de wieg als naar den grafzerk streeben /
 In veel elendt ?
- 14 't Is waar : dees staat is pder mensch bekent /
 Dat in veel smart ons leven word volendt ;
 Zoodat de doodt niet van ons is gewendt /
 Dooz Jesus sterben :
 Maar of wy schoon het leven moeten derben /
 Na 't breeken van des lichaams aarde scherben /
 't Is om het ryk des hemels te beërben /
 Als Godt verklaart.
- 15 Dit is het heil daar onze ziel op staart /
 Dat na de doodt het leven openbaart /
 Hoewel de doodt het leven hier niet spaart
 Met haare schichten.
 Dus zal de ziel niet dooz haar wapens zwigten /
 Maar haar geloof op Jesus kruisdoodt stichten /
 Waaruit zy ziet de hemelglanssen lichten /
 Zelf na de doodt.
- 16 Hoewelmen dan van 't leven schynt ontbloot /
 Wanneer ons d' aard' ontfangt in haaren schoot ;
 Nadat het lot uit Adams misdaadt sproot /
 Tot stof te keeren :
 Zoo kan de doodt / gelyk d' Ozakels leeren /
 Een Christenziel dooz haare magt niet deeren /
 Maar voert haar in de huilofstszaal haars Heeren /
 Vol heerlykheit.
- 17 Schoon dan de doodt de ziel en 't lichaam scheidt /
 En 't stoflyk deel een wyl in d' aarde leift /
 Zoo haakt de ziel naar 't heil dooz haar bereidt /

Met heet verlangen.

Zy blyft zoo vast aan Jesus kruispaal hangen/
Dat zy de doodt / hoe hard zy haar mag pzingen/
Als d' doozzaak van haar blydschap kan ontfangen/
Die nooit vergaat.

18 Dus is de doodt / ó wonder! 's lebens zaadt /
Maaruit het heil in eenwigheit ontstaat:
Zoo schynt het licht / naar Godt alwyzzen raadt/
Hit duisternissen.

Dus komt de doodt ons zelf als bergewissen /
Opdat wy ons in 't reeknen niet vergiffen.
Dat wy in haar des Heeren gunst niet missen /
Noch zalig goedt.

III Kuste.

19 O Troostbron vooz het weifelend gemoedt!
O zalig woordt / dat onze hoope boedt!
Hoe zeer de hel / als uitgelaaten / woedt /
Om ons te schaaden.
Maar wat's de vrucht / naar Gods gewyde bladen /
Van Christus doodt in ons bedryf en daaden?
Mag pder nu zyn' boozen lust verzaaden /
Als vyzgekocht?

20 Heeft ons de Heer in zyne gunst bezocht /
En vooz ons 't heil dooz lyden uitgewozcht /
Opdat de ziel zich aan het quaadt verknocht /
Dooz hem vertreeden?
Quam Jesus hier des zondaars plaats bekleeden /
En heeft hy 't kruis en 's hemels bloek geleeden /
Opdat wy ons verbasterden in zeeden /
En gruweldaan?

21 Han 't met de leer der zaligheit bestaan /
Daar Jesus heeft den kruisdoodt ondergaan /
Dat wy den Heer verlaaten / en de baan
Van 't eeuwig leeben?
Most Jesus aan 't verbloekte kruishout sneeben /
Opdatw' ons hart de werelddt zouden geeven /
En

En ons het quaadt / als heerschend' / aan zou klee-
ven /

Zoo buil van aart ?

- 22 O neen: ons heil gaat met den staat gepaart
Waar in Godts Geest den mensche wederbaart /
Zoodat hy Godt word aangenaam en waardt
In nieuwe krachten.

Dan kan hy al het wereldsche verachten /
Den ouden mensch aan 't kruis met Christus slag-
ten /

En blaakende naar 't rijk des hemels trachten /
Gelyk 't behoort.

- 23 Dan dient de mensch den Heere naar zyn woort /
Naardien de ziel / op 't hoogste Goedt behoort /
Zich tot de deugd met kracht voelt aangespoort /
Om 't vleesch te temmen.

Dit kan den bloedt van 't haatlyk misdryf strem-
men /

Ja / schoon 't gemoedt zich voelt door leet beklem-
men /

Zoo kan het als in weeld' en blydschap zwemmen /
Door heiligheit.

- 24 Dus worden naar den hemel opgeleidt /
Dien Jesus voor den zynen heeft bereidt ;
De zaligheit die tyd noch eeuwen scheidt /
Het rijk hier boven.

Hier is de kroon die niemant ooit kan rooven /

De zuivere glans die nimmer nevels dooven /

Daar 't rouwoneel der aard' is wechgeschoven /

En all' elend'.

I D Ruste.

- 25 Dus zien wy zelfs hier in dees aardtsche tent /
Hoedat zich Godt in Christus tot ons wendt /
Naardien hy ons in hem heeft bygekent
Dan schuldt en plaagen.

Hier zien wy 't heil in 't gloeiend Oosten daagen /

Den Heilant / die op zynen zegelwagen /
 Nadat hy heeft zyn bypandts magt verflagen /
 Nu triomfeert.

- 26 Wat is 'er dat een Christen ziel nu deert /
 Schoon zy de Hel vind tegen haar gekeert /
 Naardien zy is in Christus school geleert /
 Om kloek te streyden ?

Hoe zwaar zy dan moet 's bypandts aanbal lyden /
 Zoodat zy word bezet aan alle zyden /
 Zoo kan zy zich in vaste hoop verblyden
 Op haaren Godt ;

- 27 Op Jesus / die hier had het zwaarste lot /
 Van lyden / angst / verachting / smaadt en spot /
 Ja van de doodt / dooz 't Joodsch en Heidensch
 rot /

In 't felse woeden.

Schoon Godt den mensch dan slaat met geesselroeden /

Zoodat hy schynt van top tot teen te bloeden /
 Zoo weet hy vast dat Godt hem zal behoeden
 Dooz 't grootste quaadt.

- 28 Hy weet dat Godt hem tot zyn beste slaat /
 Waardooz hy op zyn goedheit zich verlaat /
 Zoodat de Hel in 't woeden hem niet schaadt /
 Noch haare listen.

Dus moet die poel vergeefs haar krachten quisten /
 Op zulken die nooit 's hemels gunste misten /
 Noch in den streydt zich reukeloos vergiften
 Op eige kracht.

- 29 Hoewelze dan van angst als zyn versmagt /
 Zy rusten op 't geen Jesus heeft volbragt /
 Ja tarten zelfs 't geweld der helse magt /
 In al haar woelen.

Zy smeecken om Godts hulpe te gevoelen /
 Terwyl zy staag op Jesus kruisdoodt doelen /
 Als 't helse Hoofd zyn moedt zoekt fier te hoelen /
 Op huij geloofst.

- 30 Zy houden zich booz zyne streeling doof/
 En sturen hem in zynen lust en roof/
 Naardien de Heer den hemel openschoof/
 Om hen 't ontfangen.
 Laat dan de hel en helsche magt hen prangen/
 Zy blyven steeds aan hunnen Heilant hangen/
 Naar wiens gezicht zy brandende verlangen/
 Mit d' aardtsche kloof.

Z I E L Z U C H T.

31 O Heilant / die in 't zwakke vleesch verscheen /
 Opdat gy zoud den kop der Slang vertreên ;
 Waartoe gy self de kruisdoot hebt geleen /
 In 't grootste smaaden :
 Gy sneefd' aan 't kruis / niet onze schuldt beladen :
 De Moordelust kon zich naau aan u verzaaden /
 Opdat de magt des doodts ons niet zou schaaden /

In eeuwigheit.

- 32 Zoo hebt gy ons het grootste heil bereidt /
 De zaligheid / die tyt noch eeuwen scheidt /
 Waar booz u / Heer / zy eeuwig dank gezelt
 Van al uw leden.
 Gy hebt booz ons in 't bechtperk kloek gestreden /
 En

En offert nu noch dagelyks gebeden/
Wanneer gy komt vooz uwen Vader treden
Het offerbloet:

- 33 Uw dierbaar bloet / dat onze schulden boet /
En Godes toorn gestilt heeft en verzoet /
Waardooz wy zyn vooz alle straf behoedt /
En byz ontslagen.

Dus zienw' ons heil / ô Heilzon / in u daagen.
Dooz u zyn wy verlost van angst en plaagen /
Omdatg' op 't hout hebt onze schuldt gedaagen /
Als Offeraar.

- 34 Wy eeren u als onzen Middelaar /
In wien Godts liefd' en recht woerd openbaar /
En dooz wiens doodt uw' uitverkore schaar
Geraakt uit banden.

Wy heffen / Heer / tot u op hart en handen /
Omdat gy ons verlost hebt uit de tanden
Des ouden Dyaakls / en schut vooz leet en schanden /
Eeuw in eeuw uit.

* * * * *

- 35 Dus hebt gy / Heer / naar 't Goddelyk besluit /
De Hel gestoozt / en haare magt gestuit /
Opdatg' uw Kerk / uw uitverkore Wzuidt /
Zoud zalig maaken.

Dies most gy in de magt des doodts geraaken /
Ja zelf vooz ons de helsche smarten smaaken ;
Dus rukte gy ons uit de magt en haaken
Van hel en doodt.

- 36 Du wachten wy het heil in Abzams schoot /
En schroomen / Heer / geen lyden / angst / of noodt /
Nadat gy hebt geboelt den hardsten stoot /
Om 't overwinnen.

Du zullen wy / ô Heilant / haast beginnen
Uw' zegezang ; ontvonkt dooz 't vier van binnen
Van uwen Geest : och / datg' ons hart en zinnen /
Uw' bystant boodt !

XVII GEZANG,

Van de Opstandinge des Heeren Jesus
Christus.

Op de zangwyze van den LXVI, en
CXVIII Psalm. P. 143.

Vat ons / na 't zwaarste kruis en lyden /
En 't woeden van de hel en doodt /
Met zegeroonen ons verblyden
In Godt / die ons zyn heil ontstoot
Dooz Jesus kruis en helsche smarten /
Die hy booz ons heeft uitgestaan:
Zoodat wy zelf de hel uittarten /

Nu onze schulden zyn voldaan.

- 2 De Heilant most den kruisdoodt sterben /
Maar eisch van Godts rechtvaardigheit /
Om ons het leven te verwerben /
Het leven dat geen tyden scheidt :
Maar zou hy ons het heil toepassen
Dat hy booz ons verwozven had /

most

- Most hy de doodt slaan aan zyn affen
 Der zegehoets daar hy op zat.
 3 Zou ons des Heeren kruisdoodt baaten /
 En zielangst in Getsemané /
 Zoodat hy scheen van Godt verlaaten /
 Als hy aan 't hoogite recht voldee /
 Zoo most hy uit het graf berryzen /
 En triumfeeren dooz zyn kracht /
 Om ons den hemel aan te wyzen /
 Waartoe hy alles had volbragt.
 4 Hy / als de Heilant / most ons leiden
 Naar 't onbergangbaar Vaderlandt /
 En zelf booz ons daar plaats bereiden /
 Als hy de doodt had oberinant.
 Dies mogen wy nu vrolyk zingen /
 En juchten om 't doorluchtig werck /
 Dat Jesus / 't Hoofdt der hemelingen /
 Heeft uitgeboert booz zyne Kerck.
 5 Doch laat ons 't wigtig stuk doorgronden
 Of wy misschien dooz eenen schyn /
 In 't geen d' Apostelen verkonden /
 Niet jammerlyk bedrogen zyn.
 Dit is de grondt van alle waarheit /
 Waarop de Christenwereldt rust:
 Het licht dat / als de zon in klaarheit /
 Dooz ongelooft nooit wordt gebluscht

I Kuste.

- 6 Is Jesus in den doodt gebleven /
 Zoo is 't met alle waarheit uit /
 Zoo baat geloof / noch heilig leven /
 Noch alles wat de Schrift beduidt.
 Zoo is des Christens hoop verdweenen
 En bleit hy zich met eenen waan ;
 Zoo heeft de Heilzon uitgescheenen /
 En is 't met onzen staat gedaen.
 7 Zoo staat de Hel in 't volle wapen /

- En lacht met Godt orakelreën ;
 Zoo zyn zy / die reeds zyn ontslaapen
 In 't waar geloof / als Christus leën /
 Verloren / zonder hoop van leven /
 En van de groote zaligheid /
 Die Godt zyn kinderen wil geeben /
 Als hun dooz Jesus doodt bereidt.
- 8 Laat ons dan eeten / laat ons dzynten /
 Want morgen zien wy 't licht niet meer /
 Als wy in d' eeuwigheit verzynten /
 Paar d' Ongodisten zedeleer :
 Wanneer wy in den grabe daalen /
 Daar wy geen wellust zien / of vzeugdt :
 Laat ons / zoo lang wy adem haalen /
 Dan volgen 't geen het hart verheugt.
- 9 Dus spreekt het Ongeloof met reden /
 Zoo Jesus niet is opgestaan :
 Doch laat ons 't moedig tegentreedden /
 Opdat wy 't uit zyn sterkte slaan.
 Want / zeker / Jesus is verrezen /
 Gelpk het David heeft voorzpeelt /
 En word in eeuwigheit geprezen /
 Als temmer van het helsch gewelt.
- 10 Godt zou hem niet in 't graf begeeben /
 Noeh in de banden van de doodt /
 Opdat hy / als de Dorst van 't leven /
 Dooz ons den grafzerk openfloodt.
 Doch laat ons 't stuk wel onderzoeken /
 Gelpk 't de Christenheit belydt /
 Opdat wy 't Ongeloof verhoeken /
 Dat deeze waarheit stout bestrydt.

II Kuste.

- 11 Wy houden ons aan Godts Oraaklen /
 Waarin dees waarheit staat geprent /
 Naneen gehecht als goude schaaklen /
 En dooz haar' zuibzen glans gekent ;

- Gebestigt op getuigenissen /
 Gansch onberdenkbaar van bedrog ;
 Die toonen datw' in 't stuk niet missen /
 In weerwil van 't helsch adderspog.
- 12 Dat Jesus / naar 't beruchte voorbeeld
 Van Jonas / opsteeg uit het graf /
 Nadat de Raadt hem had veroordeelt /
 En hem het levenslicht begaf /
 Kan zelf het Ongeloof ons leeren
 Der Vrouwen / en Apostelschaar /
 Dooz dat zy 't wigtig stuk beweerden
 En staaben in het openbaar.
- 13 De zaak heeft hier te veel getuigen /
 Waardoorze staat in haaren dag /
 Van dat wy ons niet zouden buigen /
 En zwingten onder 't hoog gezagh.
 Zoo wel de bynden als bynden
 Verkondigen met eene stem /
 Dat zy den Heer in 't graf niet binden /
 Tot schrik van gansch Jerusaleem.
- 14 De Raadt mag byz het graf bezetten /
 En sluiten met zyn tempelwacht /
 Dit kan den Heilant niet beletten /
 Dat hy 't geweld des doodts veracht :
 Dat hy het graf / zoo naar en duister /
 (Bestuurt met eenen Englenstoet)
 Verlaat / en praalt met nieuwen luister /
 Van 't gansche wereldruim begroet.
- 15 Men ziet de wacht van 't graf verstuiwen /
 (Terwyl de steenrots schudt en beeft)
 Zoodatze ziet den steen verschuiven /
 Waaruit ze sluit dat Jesus leeft :
 Terwyl de gloet en blixemstraalen
 Der Engelen haar zoo verscherpt /
 Dat zy verstomt is in 't verhaalen /
 Als half dooz angst en vrees verfrist.

III Kuste.

- 16 Men hoort de wachters byz gewaagen /
 Hoedat de Heer is opgestaan /
 En dat hy / als 't hun oogen zagen /
 Is glansryk uit het graf gegaan ;
 Begroet van hemelsche Gezanten /
 Bekleedt met blinkend wit gewaadt /
 Die hem / gelyk zyn lyftrouwanten /
 Als Heer vereerden in dien staat.
- 17 De wacht gaat voort / schoon sel beneepen /
 Van dootschen schyzik door al haar leen ;
 Ons rot / zegt zy / werd aangegreepen /
 Van angst toen Jesus ons verscheen :
 Want zeker is hy ons verscheenen /
 Schoon wy 't getuigen tot uw sinart ;
 Dies moogtg' ô Raadt ! het ooz byz leenen
 Naar ons / die spreekken naar ons hart.
- 18 Wy zagen schitterende schichten
 Van vliembier om d' Englenkruin /
 Die graf en grasspelonk verlichten /
 By 't beeben van het wit arduin.
 Wy hoorden nieuwe feestgezangen
 Van Halelujaas / looft den Heer ;
 Omdat Godts Zoon / aan 't kruis gehangen /
 Verrezen was tot 's Hoogstens eer.
- 19 Toen hebben wy het graf verlaaten /
 Van dootschen schyzik in 't hart beroert.
 Geloost ons woordt / als uw soldaaten /
 Door geen verleidingschyn verhoert.
 Wy tuigen dat wy onderbonden /
 En tuigen het uit eenen mondt /
 Dat wy naar waarheit u verkonden /
 Hoe 't aan het graf geschapen stont.
- 20 Wy zullen 't geen ons oogen zagen /
 En van ons allen is gehoozt /
 Bymoediglyk alom gewaagen /

Dooz kracht der waarheit aangespoort.
 Wil dan / ó staadt / hier wel op letten /
 Want zekerlyk 't is Godes werk ;
 Dat / daar gy laat het graf bezetten /
 Godts magt uw kloekheit valt te sterck.

I D Kuste.

- 21 Maar laat ons verder gaan beschouwen /
 Tot staving van de waarheitskracht /
 't Getuigenis dat van de vrouwen
 Dooz 't wigtig stuk wordt voortgebracht.
 Zy koomen met eerbiedigheden
 Aan Jesus haaren laatsten pligt /
 (Naar haare meening) trou besteeden /
 Des morgens vroeg by 't schemerlicht.
- 22 Zy / zwymelende van den alssem /
 Gesmaakt in 's Heeren marteldoodt /
 Bereiden kostelyken balsam /
 Na Josef / die den grafzerk sloot :
 Opdat zy / naar d' aaloude zeden /
 Het lichaam zalven in het graf ;
 Waarop zy stont zyn aangetreeden /
 Bevreest booz wacht / noch rechters straf.
- 23 Doch daar de droefheit kmaagt in 't harte /
 Wordt wel in 't wigtigst misgespelt ;
 Doozal daar doodelyke smarte
 De ziel en ingekwanden knelt ;
 Dit blykt in deeze gezellinnen
 Van Jesus / dien zy / als haar' Heer /
 Zelfs na de doodt in 't graf beminnen /
 Ontstoken dooz zyn hemelleer.
- 24 Maar zy / schier aan het graf gekoomen /
 Geraaken in verlegendheit /
 (Daar zy niet ongegrondt booz schroomen /
 En geene hulp booz schynt bereidt ;)
 Wie haar den grafsteen zal ontsluiten /
 Der boven vrouwenlyke kracht /

Gelph zy 't aan elkander uiten /
 Als iets te vooren niet bedacht.
 25 Doch als zy nader 't graf genaaken /
 Zien zy den grafzerk wechgeruimt ;
 Godts Engelen van blammen blaaken /
 De rots van tempelwacht geschuimt /
 En alles in een ander wezen /
 Als zy zich hadden voorgefelt ;
 Daardien de Heilant was verzezen /
 Als Godts Gezantendom haar meldt.

D Ruste.

- 26 Die Hemelboden / vooz de Droomen
 Tot hun beschermwacht hier geschikt /
 Beruigen: Vrouwen / wilt niet schroomen /
 Noch weest niet in het hart verschikt :
 Want wy / van boven afgezonden /
 Vermelden u het wonderwerk /
 Dat Jesus / van de doodt ontbonden /
 Verheerlykt leeft vooz zyne Kerck.
 27 Bezieet het graf by tot een teken /
 Dat uwe Heer is opgestaan.
 De steen is vooz zyn kracht geweken
 Als hy is uit het graf gegaan.
 Nu heeft de Heilant overwonnen /
 En triomfeert in eeuwigheit:
 Zoo zietmen 't werk / van Godt begonnen /
 Voleinden / als hy had voozzeit.
 28 Verkondigt dit zyn Leerelingen /
 O Vrouwen / naar des Heeren woordt /
 Op dat zy met u zege zingen /
 Om 't heil datg' uit ons hebt gehoozt.
 Hy gaat u vooz naar Galilea /
 Daar gy hem zelfs aanschouwen zult:
 Dus blykt het haast aan gansch Judea
 Dat zyne spelling is verbult.
 29 O kracht der Goddelyke waarheit /

- Dooz Godts Bezanten bzaaf gestyft ?
 Wie is 'er die / na zulke een klaarheit /
 In 't hart noch ongeloobig blyft ?
 Of konnen Engelen bedriegen /
 En valsch getuigen in een zaak ?
 Zoo kan de Godtheit zelve liegen /
 En straft geen valsheit met haar wzaak.
 30 Maar neen : de Godtheit is waarachtig
 In haar getuigenis en woordt.
 Dies heur' geen Ongeloof onkrachtig
 't Geen uit haar Booden word gehoozt.
 Bedrog kan nimmer waarheit staaven ;
 Die altoos blykbaar waarheit is /
 En nooit dooz valsheit word begraaben /
 Als vast dooz klaar getuigenis.

D I Ruffte.

- 31 De vrouwen / in het hart vol zorgen
 Om 't geen zy zagen met der daadt /
 Gewaagen in den vroegen morgen
 Hoe 't met de zaak geschapen staat :
 Zy melden Jesus Leergenoeten /
 Dat hy is van het graf bezydt /
 En / als de stam van zyne loten /
 D' onsterfkyheit is toegewydt.
 32 Doch niemant hoozt naar 't woordt der vrouwen /
 't Geen hun gelykt naar ydien klap /
 Waarop geen leerstuk is te bouwen
 Der Goddelyke wetenschap :
 Het grondtbeginfel aller waarheit
 Van 't helder Evangelilicht /
 Ontstoken in de doodtsche naarheit /
 En van het uiterste gewigt.
 33 Dit 's zekerlyk een redeneering
 Die op gewisse gronden rust /
 Omdatmen / uit des Heeren leering /
 Van zyn belofte was bewust /

- Dat hy zou van den doodt verryzen /
 Nadat hy was in 't graf geleit /
 Om ons den hemel aan te wyzen /
 't Genot der hoogste zaligheid :
 34 Om ons ten hemel op te voeren /
 Des Christens eeuwig vaderlandt /
 Daar nimmer stormen hem beroeren /
 Hier onbebarbaar vooz 't verstant.
 De Heer most daar den standert planten /
 Als oberwinner van den doodt /
 Vooz hem en zyne kruisberwanten /
 Dien hy is zyn gemeenschap sloot.
 35 Dus most de Leerlingschaar wel weten /
 Of haaren Heer was opgestaan /
 Om hier naar klaarlyk af te meeten /
 't Geen hy in 't leven had gedaan :
 Of hy / gelyk de Jooden smaalden /
 Vooz tobery haar had misfeidt /
 Waardooz zy van den tempel dwaalden /
 En Moses offerplechtigheit.

D I I I Kuste.

- 36 't Geen dan de vrouwen zonder schroomen
 Verhaalen van het groot gebal /
 Word niet vooz waarheit aangenomen /
 Noch toegestemt van 't Elfgetal /
 Van hen die Jesus volgers waren ;
 Dies zoeken zy ook dat hun oog
 De zaak hun nader mag verklaaren ;
 Of schyn de vrouweschaar bedroog.
 37 Dus zietmen flux ten grabe snellen
 Johan en Peter / als om streydt ;
 Die zien dat wat de vrouwen spellen /
 De minste twyfeling niet lyd :
 Zy daalen zelfs in 't graf beneden /
 En vinden 't ledig van het lph /
 Tot overtuiging van de reden /

- En booz 't Geloof de grootste blyk.
 38 't Daar Leerelingen / dat geloofde
 Op 't geen het hadde klaar gezien /
 ('t Geen 't Ongeloof niet langer doofde)
 Komt tot zyn medeleden blien /
 Van schrik en blydschap ingenoomen /
 En meldt de waarheit van het stuk;
 Van zommigen geacht booz droomen /
 Schoon 't grootste heil in hunnen dukt.
 39 Wie wraakt de twyfeling der schaare
 In Jesus leering opgequeekt /
 Totdat hy klaar zich openbaare
 Dat hy verheerlykt 't hoofd opsteekt?
 Het hoofd verheft tot heil der zynen /
 In alle yden / kruis / en noodt?
 Dies moet de Heer aan haar verschynen
 Als overwinnaar van den doot.
 40 Hy moet betoemen dat zyn woorden /
 Zoo menigmaal haar boozgestelt /
 Die toen niet in haar harte boozden /
 De waarheit zyn; hoezeer 't gewelt
 Van 't Sanhedryn ook moge woelen.
 Want hier quam 't gansche stuk op aan;
 Of Jesus / na de doot te voelen /
 Ten derden dag was opgestaan.

V I I I Ruste.

- 41 Dies komt de Heer zich openbaaren /
 Opdat hy haar geloobe sterk' /
 Aan twee godtzyuchte wandelaaren /
 Tot zekerheit booz zyne Kerk:
 Twee Emmausgangeren / die spraken
 Van alles dat 'er was geschiedt;
 Waaropz' in Jesus byzyn raaken /
 Doch kinnen zyn gedaante niet.
 42 De Heer verschuilt zich aan hun oogen /
 Tot meerder kracht en zekerheit /

Dat

- Dat zy misleidt zyn noch bedrogen /
 In 't geen hy hadde klaar voorziet:
 Daardien door alle de Profeten /
 En Moses duidlyk was gespelt /
 Dat Christus / 't geen men wel most weten /
 Geraaken zou in 't doodts gewelt.
- 43 De Heilant most de kruisstraf dzaagen /
 En storten door den doodt in 't graf /
 (Zoo hooren zy den Heer gewaagen)
 Opdat hy ons het leven gaf:
 Opdat hy / aan Godts recht voldoende /
 Door zyn bywillig' offerdoodt /
 Ons eeuwiglyk met Godt verzoende /
 En ons den hemel openstoot.
- 44 Dit zagmen klaar in 't groote voorbeeldt
 Der offerdieren zonder tal /
 Die / schuldeloos ter doodt veroordeelt /
 Verbeeldzels waren van 't gebal /
 Dat Jesus zonder schuldt zou sneeven:
 Dit leerde a Davids zang en suaar /
 Daar hy hem afmaakt naar het leven /
 In 't zwaarste leet en doodtsgebaar.
- 45 Dit tuisde klaarlyk b Jesaias /
 Als of de zaak reeds was verbult /
 Daar hy de smarten des Messias
 Verbeeldt; eer dat hy wordt geschuldt
 Tot Koning van zyn Zaadt en Erbe /
 Dat hy verworf tot zynen loon;
 Nadat hy / als een (a) aarde scherpe /
 Was uitgedroogt / vol smaadt en hoon.

I E Ruste.

- 46 't Daar leereligen / weergekoomen /
 Verhaalen aan d' Apostelschaar
 Al 't geen 't van Jesus had vernomen /
 En hoe 't de waarheit werd gewaar /

④ 4

Dat

^a Pl. 22. Pl. 69. b Jes. 53.

- Dat hy was uit het graf gestegen /
 Wanneer hy hun 't gezicht ontfloot /
 Als hy / na 't spreken van den zegen /
 Was in de breeking van het broodt.
- 47 De schaar / die met geslote deuren /
 Uit breeze van het Joodendom /
 Te samen zat in angstig treuren /
 Was zulk een tydning wellekom.
 Doch zy meldt ook den reisgezellen
 Dat Peter Jesus had ontmoet /
 Wanneer hy van het graf quam snellen /
 En hem eerbiedig had begroet.
- 48 Maar noch zyn zy in twyfelingen /
 Dooz schrik in 't zwak gemoedt ontfelt /
 Die telkens op hen aan komt dzingen /
 Hoe klaar de waarheit word gemeldt.
 Geen ontweer kan terfront bedaaren /
 Wanneer het pekkel bruischt en woedt /
 Zoodat / hy 't stillen van de baaren /
 De zee word als een zagten bloedt.
- 49 De tyt moet alle ding verligten /
 Geschokt uit zynen vasten stant.
 Zoo zal ook 't Ongeloof niet zwingen
 Dooz 't is dooz hooger magt bermant:
 Doozdat het ziet de klaarste blyken
 Der waarheit / die het weerstant biedt.
 Dies zietmen 't hier ook niet bezwijken /
 Doozdat de Leerschaar Jesus ziet.
- 50 De Heer / die haaren toestant kende /
 En medelyden met haar had /
 Als wechgezonden in elende /
 En dooz haar weedom afgemat /
 Verschynst haar / als de zon in 't oosten /
 Wanneer zy gloesende verrypst /
 Om haar in haaren druk te troosten ;
 't Geen zyn verryping klaar bewyft.

Ƒ Ruste.

- 51 Hy komt terwoyl zy puzig bidden /
 Of spreekken van het wigtig stuk /
 En staat flux by haar in het midden /
 Opdat zy raaken uit den dzuft.
 Hy wenscht hun allen zynen vrede /
 Dat hun verquikt tot aan het hart ;
 Omdat zy / kundig van zyn rede /
 Nu 't end zien der geleede smart.
- 52 Doch om het Ongeloof te dooben /
 En uit te rooijen in de grondt /
 Zoo most eerst Thomas niet gelooben
 Doordat hy alles onderbondt :
 Doordat zyn ooggen alles zagen /
 En hy had zynen Heer betast :
 Zoo moeten 't Ongeloof verjaagen /
 Wanneer 't bewysdom is onbast.
- 53 Scherp / Thomas / by uw achterdenken /
 Of ulwe Heer verreezen is ;
 Dit zal de zaak noch klaarheit krenken /
 Maar maakt haar klaarder en gewis.
 Geloof niet licht / of dooz verblindung /
 Omdat gy 't stuk uit andren hoorz :
 't Geloof rust best op onderbinding /
 Ter grondvest van 't gestaafde woordt.
- 54 De waarheit most zoo klaar hier blinken
 Gelyk de zon aan 't firmament :
 Dies mogt' in twyfeling verzinken /
 Doordat u alles was bekend /
 O Thomas ! Opdat wy bevonden /
 Dat al uw ongeloobigheit
 Was dooz de waarheitshracht versonden /
 Gesticht op 't zekerste bescheidt.
- 55 Dus komt de Heer hun weer verschynen
 Nadat acht dagen zyn woort.
 (Daar 't Ongeloof dooz most verdwynen)

En toont aan Thomas handt en zyn.
 D' Apostel raakt hier op aan 't beeben /
 En roept verbaast: Myn Heer! Myn Godt!
 Omdat hy zag den Heilant leeben /
 In spyt van 't Joodsch en Heidensch rot.

III Ruste.

- 56 't Geloof uit twyffeling geboren
 Behelst de grootste zekerheit.
 Het ongeloof wyft zelfs de sporen
 Waaruit de waarheit word bepleet.
 Men moet zig niet te licht betrouwen
 Op 't geen men vooz onseilbaar spelt:
 Neen: d' oogen moeten zelfs beschouwen
 Wanneer het wonderdaden geldt.
- 57 Wat kan de mensch niet al verdichten!
 Wat bozmt de geest niet al bedzog!
 Om bygeloof en waan te stichten /
 Het geen men indzinkt met het zog
 Van moederen / of voedstermoedren!
 Ook dooltmen licht uit onderstant /
 Wanneer 't gezag van valsche Hoedren
 De menschen legt aan hunnen handt.
- 58 De Christenwaarheit most gebouwt zyn
 Geelyk een burgt op eene rots:
 Op darmen moegt gerust en stout zyn
 Op haar / vooz 't woedend zeegeklot /
 Dat op haar grondvest af most stuiten /
 Van 't Joodsch en 't Heidendoms gewelt:
 Ja zy most zoo haar kracht ontsluiten /
 Dat alles wierd vooz haar gebelt.
- 59 Dit rust' alleenlyk op bewyzen
 Dat onze Heer verreezen was:
 Hierop most Jesus kerkspits ryzen /
 Gebestigt in zyn bloettieras.
 Dies staat ons heurlyk t' onderzoeken
 Of 't waar is / 't geen 'er wordt getuigt; Op

Op dat wy 't Ongeloof verkloeken /
Dat zig door 's Hemels stem niet buigt.

- 60 Wy moeten hier de waarheit haalen
Ht alles 't geen de Apostelschaar /
Zoo klaar / gelpt de zon in 't straaLEN /
Getuigt en leert in 't openbaar.
De waarheit van geschiedenissen
Wordt noit gewraakt wanneer het blykt /
Dat schyvers niet door blindheit missen /
En goede trou niet van hun wykt.

I J J Ruste.

- 61 D' Apostels hebben ons bedrogen /
Of zyn bedrogen door een' schyn:
Maar zal het geen met ziet met oogen /
Na vaste toets / geen waarheit zyn?
Wat zalmen dan van alles denken
Het geen men dagelyks beschouwt?
Dus kunnen alle waarheit leren
Die op de zinnen word gebouwt.
- 62 Zoo hooren / zien / gevoelen / spreken
Man geen getuigenis voldoen;
Wat is dan immer klaar gebleken?
Wat zalmen ooit als waar bezoen?
Misschien zyn 't alles louter droomen /
Het geen men ergens vindt geboekt:
Zoo moetmen steeds voor valsheit schroomen /
Hoe naau men alles onderzoekt.
- 63 D' Apostels konden hier niet missen /
Wanneer de Heer aan hun verscheen /
Noch zich door bygeloof vergiffen /
Die niets geloofden zonder reën:
Die alles in den grondt doorkaken /
(Gedreven door de twyfeling)
Totdat de zaak hun is gebleken
Als 't daglicht aan den tekenkring.
- 64 Zp hebben volle veertig dagen /

- Nadat de Heer was opgestaan /
 Waarin zy hem geduurig zagen /
 Met hem verkeert en omgegaan.
 Zy hoorden hem in 't onderwyzzen
 Der zaaken van Godts koningheyk /
 Waarvan dat zy vooz zyn bereyzen
 Noch derfden zekerheit en blyk.
 65 Zy hebben / als zyn Heilgezanten /
 Van hem ontfangen zynen last /
 Om d' Evangelieer te planten /
 By 't Heidendom / geheel vermaest
 In blindheit en afgoderpen /
 Dat nu het daglicht zoude zien /
 Om zich de Heilzon toe te wpen /
 Maar vooz de nevels zouden blien.

III Ruffe.

- 66 Gaat / zegt de Heer / leert allen volken /
 Al 't geen gy uit my hebt gehoozt ;
 Wanneer ik / boven maan en wolken
 Verheerlykt / staaben zal myn woordt :
 Wanneer ik u den Geest zal zenden /
 Die u versterken zal met kracht /
 Totdat zy / die my nimmer kenden /
 Tot myn gemeenschap zyn gebragt.
 67 Doopt dan dien gy hebt onderwezen /
 In 's Vaders naam / en Zoon / en Geest ;
 Zoo zietmen 't blaakend licht gerezen
 Daar 't altyt duister is geweest.
 Zoo zietmen 't wereldtruim bestraalen
 Met kennis van Godts waaren dienst /
 Waarvooz de valsche leer zal daalen /
 En vallen op het onboozzienst.
 68 Myn kracht / zegt Jesus / zal u volgen /
 Zoodat gy wonderen verricht /
 Daar 't Ongeloof dooz word verzwolgen /
 En myn Gemeente dooz gesicht :

- Zoo zal de kracht der waarheit blyken /
 Die ik u daaglyks heb geleert /
 Het Jood-en Heidendom bezwijken /
 Chans van de blindheit overheert.
- 69 Zp die gedoopt zyn en gelooben
 Verkrygen wis de zaligkeit ;
 Als die eens zullen zyn hier boven
 Dooz my ten rystroon opgeleidt :
 Opdatze daar het heil genieten
 Dat nooit dooz tyt of eeuwen slyt :
 Laat het dan nimmer u verdzieten
 Als gp om mynen naame lyd.
- 70 Ja / zegt de Heer / gp moogt bereeknen /
 Opdat bedrog en valsheit wylk' /
 Dat gp zult doen veel wonderteeknen /
 Tot staving van myn hemelsch ryk.
 Ja allen / die myn Woordt aankleeben /
 Dooz vast geloof / tot zaliging /
 Word van my deeze kracht gegeeven /
 De wereldt tot verwondering.

E J D Ruste.

- 71 Laat elk nu byz zyn ooren scherpen /
 En letten op des Heilants woordt :
 Zp zullen duibelen uitwerpen /
 Zegt hy / 't geen 't helsche ryk verstoozt.
 Zoo wordt de wereldt byz van quaaalen /
 Dooz booze geesten uitgewoocht ;
 Zoo zal 't geloof met zege pzaalen /
 Dooz hen die aan my zyn verknocht.
- 72 Ook zullen zp met nieuwe tongen
 Verkondigen het heilverbondt ;
 Opdat de boosheit wordt bedwongen /
 Die eeuwen lang de wereldt schondt :
 Opdat de snood' afgoderpen
 Verstuiven uit het wereldtruim /
 Dat zich aan mynen dienst zal wyen /

- Na 't is gebaagt van deezen schuim.
 73 Zy zullen zelfs vergifte slangen
 Opneemen / dat hun 't gif niet schaadt /
 Schoonz' aan hun leden zullen hangen /
 Als veilig vooz dit zooglyk quaadt.
 Ja / zooz' iets doodlyks zullen dzinken /
 Zal 't zonder letzel zyn en leet :
 Dus zal de glans der waarheit blinken
 Zoo ver de zon het aardryk meet.
- 74 De krankten zullen dooz hun handen
 Geneezen worden / en hun woordt /
 Dat klinken zal dooz alle landen /
 Als 't geen 't gedrocht der dwaling smoozt :
 De dwaling / rontom ingekroopen /
 En diep gewortelt in den grondt /
 Wier trots gebaart zy zullen sloopen
 Dooz kracht van 't niefwe heilverbondt.
- 75 Dit was des Hellants jongste reden
 Gesproken tot d' Apostelschaar ;
 Waarna hy / uit de stadt getreeden /
 Van haar verscheidt' in 't openbaar :
 Van haar ten hemel word genomen /
 Verheerlykt vooz hun aller oog :
 Wat dolheit is het dan te droomen /
 Dat lichtgeloof haar hier bedroog ?

E D Ruste.

- 76 Voldoet het niet dat elf getuigen
 Bevestigen uit eenen mondt ?
 Moet zich het ongelooft niet buigert
 Dooz zulk een vastgelegden grondt ?
 Doozal / wanneer 't verstandt komt merken
 Op't geen vervolgens is geschiedt /
 Wanneer de Heer zyn woordt quam stercken /
 Gelyk hy 't kilaar had voozbediedt :
- 77 Toen hy den Geest zondt uit den hoogen /
 Dooz 't oog van gansch Jerusaleem /
- Dat /

- Dat / door dien sterken windt betwoogen /
 En breeffelpke donderstem /
 Verbaast word / en met schrik behangen /
 Onzeker wat het ziet en hoort ;
 Totdat het heeft' berecht ontfangen
 Uit Joël / door 't Apostelwoordt.
- 78 Hier hoorren Galileeuwers spreken
 Verscheide taalen / met bescheidt /
 Van Jooden / in de berste streeken
 Der breeimde volkeren verspreidt.
 Zp spreken van Godts groote daaden
 Van Jesus / zynen Zoon / verricht /
 Dien zp als hunnen Heer aanbaden /
 En Koning / die zyn rijk hier sicht.
- 79 Zp tuigen / dat hy is berrezen /
 Nadat hy aan het kruishout hing /
 En tot de lysstraf was verwezen /
 Om zyn gewaande lastering :
 Dat hy de doode heeft oertoomen /
 Nadat hy haar geleden heeft /
 En 't werk / zoo zegerik begonnen /
 Volendt ; als die nu eeuwig leeft.
- 80 Dat zaadt verspreidt terstont zyn krachten
 In 't blindt verleide Joodendom /
 Dat / weifelend' in zyn gedachten /
 Dees blyde maar was welckom.
 Die duizent zietmen teffens doopen /
 In 's Heilants naam / tot zyne kerck /
 Gebolgt van eindelooze hoopen ;
 Ten vast bewys van 's Heeren werk.

K D J Kuste.

- 81 Zoo word de groote deur ontstoten
 Van Jesus kerck en 't heilverbondt /
 Nadat de Geest was uitgegoten /
 Dien Jesus uit den hoogen zendt ;
 Hoezeer de Joodtsche Raadt mag woelen /

Tot

- Tot demping van de waarheidskracht /
 Zp laat zich zegerph gevoelen /
 Tot heil van Abrahams geslacht.
- 82 Men mag d' Apostelschaar by vangen /
 En knevelen in bandt en boei;
 Dit stuit niet Koning Jesus gangen
 In 't Heiligdom / tot zynen groei.
 Het Sanhedrin mag scherp verbieden /
 Te spreeken in des Heilants naam /
 En in het hart van gramschap zieden;
 't Keert alles tot zyn schand' en blaant.
- 83 De zegebaan wordt opgestoken /
 De zegebaan van Jesus kruis /
 't Gewelt der helsche macht gebroken /
 In weerwil van het Joodtsch gedruis.
 Men mag by Saulus heene zenden /
 Naar Syriën / met vollen last /
 Verzelt met stoute ruiterbenden /
 Opdat de Kerk word' aangetast:
- 84 De Heer verschynt zelf uit den hoogen /
 En belt den Hoofstman op den weg:
 Ja / toonende zich voor zyn oogen /
 Breekt hy 't verwaten oberleg /
 Om in Damaskus te verstooren
 Des Heeren Kerk / hier versch gebouwt;
 Zoo komt de Heer den Heldt te vooren /
 Dien deezen aanslag was vertrouwt.
- 85 Op Saulus mogten zich verlaaten /
 Als van der Farizeeuwen aart /
 Die Jesus aanhang doodlyk haatten /
 Zoodat'er niemant werd gespaart /
 Van hen die 's Heilants naam beledet.
 Doch wat vermag des menschen werk /
 Als 't van den Hemel wordt bestreden?
 Godt valt des menschen raadt te sterck.

E D I I Kuste.

- 86 Die Saulus / zoo op 't volk verholgen
 Dat Jesus naam en leer erkent /
 Wordt / in zyn woeden en verholgen /
 Dooz 's Heeren aanspraak omgewendt.
 Hy wordt een Evangelispreker /
 Ja d' eerste van d' Apostelschaar /
 En ingelapdt als tot een spreekker
 Dooz Jesus zaak in 't openbaar.
- 87 Men ziet de boosheit vooz hem zwigten
 Van zyn geslacht en 't Heidendom ;
 Met kracht hem 's Heeren kerke stichten
 By alle volkeren rontom.
 Hy roemt en praalt op 't kruis des Heeren /
 En / als Godts uitverkoren vat /
 Ontdekt hy ons op 't klaarst in 't leeren
 Den grooten Evangelischat.
- 88 Men hoor' hem eens de zaak beweeren
 Van Jesus vooz den Joodtschen Raadt /
 Waarin hy toont de kracht des Heeren /
 Die 't alles met verbaasheit slaat.
 Men ziet zyn hart van pber blaaken
 Tot Jesus en zyn offerbloet /
 Hoezeer zulkas 't Jodendom mag wzaaken /
 En 't Sanhedrin hier tegen woedt.
- 89 Hy triomfeert in 't goddlyk preeken /
 En velt den afgodtsdienst ter neer /
 Verbullend' al de wereldstreeken
 Met Jesus Evangelileer.
 Hy arbeidt dag en nacht met zorgen /
 Dooz 's Heilants koningkrpk en kerck /
 En houd niet van Godts raadt verborzen /
 Bezegelt met het hemelsch merk.
- 90 Het hoofdstuk nu van Paulus leering /
 Is dat de (c) Heer is opgestaan /
 Hem klaar vertoont in zyn bekeering

D

Coen

Toen hy hem quam ter aarde slaan.
 Dit was de wezentlyke grondslag
 Waarop Godts kerke werdt gesticht /
 Waarin de kracht van Godts verbondt lag ;
 De bron van 't Evangelischicht.

K D J J J Ruste.

- 91 Hier op berust alleen 't beropen
 Van Jesus leden tot zyn rijk /
 Als wy den c Kruisheldt zien betopen /
 Dooz redenskracht / met blyk op blyk.
 Die waarheit most de Tarser staaben /
 Als daar het al aan was verknocht ;
 Dat zy eens steegen uit de graven
 Die Godes Zoon had vrygekocht.
- 92 Wat heeft den Kruisgezant betwogen /
 Dat hy het Joodendom verliet /
 Dan 's Heeren almacht uit den hoogen /
 Die hem in 't woeden tegenschiet ?
 Is 't dan een droom / of is het waarheit /
 Dat hy zoo menigmaal verklaart /
 Dat Jesus / vol van hemelklaarheit /
 Zich aan hem heeft geopenbaart ?
- 93 Wie durst den grooten Man verdenken
 Dat hy dooz valsheit is misleidt ?
 Of dat hy / om de wet te krenken /
 Een suood berdichtsel heeft verberidt /
 Daar nimmer heil uit was te hoopen /
 Maar dat een spzngwel was van leet /
 't Geen hy most met de doodt bekoopen /
 Als hy 'er leerende vooz freedt ?
- 94 Ook zietmen 's Heeren kracht verschnuen
 Dooz alle wereldstreeken heen /
 De duisterheit vooz 't licht verdwynnen /
 En al des Satans magt vertreen.
 Men ziet de tempelen gesloten

- Van 't Heidendom met hunne pracht ;
 En dagelphs de kerck vergrooten /
 Alleen dooz d' Evangelikracht.
 95 Dus zietmen 't Evangeli vliegen
 Gelfi een' snellen blixemstraal:
 Dat zuiver licht kan niet bedriegen /
 Verzelt met zulke een zegepraal ;
 Met zulke een kracht die 't al komt vellen /
 (Schoon met geen wapentuig boozzien)
 Dat zich durft tegen Jesus stellen /
 En 't Evangeli weerstant bien.

I J E Kruiste.

- 96 Triomf! de Heilant is verreezen!
 Triomf! die waarheit staat gebest!
 Zp heeft geen tegenspraak te breezen /
 En praalt in 't Palestynsch gewest
 Met zekerheit booz pders oogen /
 Waarop zp dooz de wereldd' dzingt /
 Tot demping van geweld en logen /
 Waarover zp thans zege zingt.
 97 De Heer is uit het graf verreezen
 Met nieuwen glans en majesteit ;
 De wereldd' krygt een ander wezen /
 Daar deeze maare wordt verspreidt.
 Dit opent 's Hemel glortzaalen /
 Daar Jesus zit als Heer gekroont /
 En 't blinkt van goddelphie straalen /
 Als daar de Godtheit zich vertoont.
 98 De Heer verrees met nieuwen luister /
 Van d' Engelen gewellekoomt /
 Verbreekende 's doodts psren kluijster /
 Waardooz de Hel werd ingetoomt :
 Waardooz hy zpne leering staafde /
 Aan zpne verryzenis verknocht /
 En braaf op 't witte ros nu draafde
 Zp 't volk dat hy in gunst bezocht.

- 99 Wie zal 't getuignis niet gelooben
 Bevestigt dooz de Martelschaar /
 Bezegelt met de kracht van boven /
 Die in haar blonk in 't openbaar ?
 't Getuigenis van alle d' eeuwen /
 Zoo wonderwerklielph gestyft /
 Hoe zeer men hier mogt tegen schreeuwen ;
 't Getuigenis dat eeuwig blyft.
- 100 Laat dan het Ongeloof by woelen /
 Om deeze leer te wederstaan ;
 Godt zal zyn wraake doen gevoelen /
 En niet den geest zyns mondts verstaan
 Al die zyn waarheit onderdrukken /
 Zoo zegerph / zoo vast gegrondt /
 En die den Heer zyn kroon ontrukken
 Als Koning van het niets verbondt. |

EE Kuste.

- 101 Doch laat ons 't voordeel eens bemerken
 Dat Jesus uit het graf verryst ;
 Opdat wy ons geloof versterken /
 Vermids hy zich met kracht bewyft
 Des Vaders Zoon te zyn in 't wezen /
 Schoon hy den doot heeft ondergaan /
 Als zynde / nu hy is verreezen /
 Verheerlykt boven Zon en Maan.
- 102 Wat kan ons Jesus leven baaten ?
 Wat geeft ons zyn verryzenis ?
 Heeft hy vooz ons het graf verlaaten /
 En stelt hy dus ons heil gewis ?
 Dat wy dan / eer wy verder treden /
 Dooz hem verheldert in 't gezicht /
 De nutbaarheid hier van ontleeden /
 Geleidt dooz 't Evangelischicht.
- 103 Dooz zekier is hier 't heil te vinden
 Verworven dooz des Heilants doot /
 Als wy zyn lichaam zien ontbinden

- Van 's doodts geweld / dat hem besloot :
 Als wy hem uit het graf zien stygen /
 In spyt der Joodtsche Priesterschaar /
 Die hier vooz moet met schande zwypen /
 Omdatze woordt Godts kracht gewaar.
 104 Hy heeft de kracht des doodts verwonnen
 Dooz zyn Verryzing uit het graf /
 Het werk volendt by hem begonnen /
 Opdat hy ons het leven gaf :
 Om ons de zaligheid te schenken
 Verkregen dooz zyn doodt aan 't kruis ;
 Zoodat de doodt ons niet kan krenken /
 Noch al de magt van 't helsch gespuis.
 105 Nu kan hy ons de goedyen geeven /
 De goederen van 't nieuw verbondt /
 Gerechtigheit en 't zalig leven /
 Waarvooz hy als de Borge stont.
 Nu kan hy 't heil ons meededeelen /
 Den zynen gunstiglyk belooft /
 Dat ons komt vooz de zinnen speelen /
 Als daarmen nooit van woordt berooft.

£ £ £ Kruuse.

- 106 Maar ook zoo voelen wy ons wekken
 Dooz Jesus kracht tot heiligkeit /
 Om ons naar 't hoogste Goedt te strekken /
 Dooz ons in zynen doodt bereidt ?
 Hy wekt in ons het nieuwe leven /
 Geslaakt van alle leet en doodt /
 Waardooz wy naar de Godtheit streeven /
 En 's hemels rust in Abzams schoot.
 107 De Geest van Jesus komt dit werken /
 Dien hy ons uit den hoogen zendt ;
 Hy doet ons op de waarheit merken
 Dat wy van Godt zyn voorgehent ;
 Zyn voorgehent naar zyn behagen /
 Als leden tot zyn koningsstaat ;

- Waardooz zyn licht in ons komt daagen /
 Het geen 't gezicht der ziel verzaadt.
 108 Dat licht teelt in ons liefdebonden
 Tot Godt en Jesus onzen Heer /
 W'erkennen 't goedt aan ons geschonken /
 En geeven Godts genade d' eer /
 Dat wy in Jesus naam gelooben /
 Waardoozmen 't eeuwig heil verwerft /
 En hy ons wederbaart van boven /
 Zoodatmen nooit zyn liefde derft.
 109 't Bewys is hier ook in gelegen /
 Gelyk een zeker onderpandt /
 Dat Jesus / uit het graf gestegen /
 Ons met hem sluit als in 't verbandt /
 Dat Godt eens zal den grafzerk slaaken /
 Waaronder 't lichaam legt bedekt /
 Opdat wy zaliglyk ontwaaken /
 Dooz 's Heeren luchtvaazim gewekt.
 110 Wy zullen ook eens 't graf ontblieden /
 Dat Jesus kracht vermeestert heeft /
 Om hem den dankpligt aan te bieden /
 Dooz dat hy ons het leven geeft ;
 Het leven dat geen tyt kan scheiden /
 Waarin men doodt noch traanen bindt /
 Daar ons Godts Engelen verbeiden /
 In Jesus hoogste rylsbewindt.

Z I E L Z U C H T.

111 Wy pryzen u met zegezangen /
 O Jesus / die verrezzen zyt !
 Nu moet gy eeuwig' eer ontfangen /

Nu

't Heil vestigd' in uw bloettaras.

112 Gp hebt den doodt en 't graf verwonnen /

En ons het leven aangebragt /
 Doleindt het geen gp had begonnen /
 Tot heil van 't menschelyk geslacht.

O Heiland / Hoofst van uwe kerk /
 Die zegeryk het graf verliet ;

Dat uwen Geest ons alle sterke /
 En overbrzeng' in uw gebiedt.

113 Geef dat wy / Heer / met u verbrzzen /

Opdat wy leeven t' uwer eer :
 Hoorn doorz uw kracht in ons betwzzen
 Datg' onze Koning zyt en Heer.

Stort in ons harte 't nieuwe leven /
 Daar 't waare leven mes begint /

Waardoorz wy naar den hemel streeben ;
 Ten blyke dat gp ons bemint.

114 Verbrzeek in ons de doode werken /

Nu gp de doodt berisomseert ;
 Hoorn ons in uw gemeenschap sterken /
 Zoo blyft de doodt van ons gewoert :

Zoo leeven wy na 't overlyden /
 Zoo leeven wy in eeuwigheit :

Want van de doodt kondg' ons bebrzden /
 O Heer / schoon ziel en lichaam scheidt.

* * * * *

- 115 Die rede hebt gy zelf gesproken /
 Dit hebt gy / Heer / uw volk beloofd ;
 Want dooz u is het heil ontloken /
 Daar ons de doodt niet van berooft.
 De doodt is aan uw' as geklonken /
 Toen gy verreeft met Majesteit ;
 Waaring' ons hebt het pandt geschonken
 Van onz' aanstaande heerlykheit.
- 116 Wy zullen uit het graf ook stygen
 Tot zaligheid / dooz uwre kracht /
 En d' eeuw'ig' erfenis verkruppen /
 Van ons hier in 't geloof verwacht.
 Waar is uw prikkel nu gebleven /
 O doodt / die ons zoo vinnig stak ?
 Triomf ! wy zien den Heilant leeben /
 Die uwre magt aan 't kruis verbrak.

XVIII GEZANG,

Van de Hemelvaart des Heeren.

Op de zangwyze van den LXVIII Psalm.
 P. 167.

R H vaart de Heilant naar omhoog /
 Du vaart hy naar den starrenboog /
 Omringt van Seraffnen:

Da:

Nadat de Heer het graf verlaat /
 En weer geniet des levens staat /
 Gaat hy voor Godt verschynen:
 Hy stygt naar 't waare heiligdom /
 Opdat de leugengeest verstomm'
 Der snoode Priesterschaaren /
 En 't gansche Joodtsche Sanhedrin /
 Verbastert en verkeert van zin /

Om Godt noch mensch te spaaren.

2 D' Olyfberg is de jongste stee
 Waarop hy doet de laatste tree /
 Voor 't scheiden van dees aarde.

D' Apostels zien hem heere gaan /
 Terwyl zy op den heubel staan /
 En 't oogpunt op hem staarde.

Zy zien hem alle met bescheidt
 Opvaaren naar zyn heerlykheit /
 Als hy hun eertys meldde.

Hy scheidt van hun / zoo teer gelieft /
 Dat scheiden hunne harten grieft;

't Geen hun verbaastheit spelde /

3 Hy haart omhoog van trap tot trap /
 Zoodat hy niet met eenen stap

Hun oogen wordt ontzagen ;
 Maar door beweging uitgestrekt /
 Totdat hem eene wolck bedekt /
 En zy hem niet meer zagen.
 Flux zietmen twee getuigen staan /
 Nadat de Heer was wechgegaan /
 Twee hemelsche Gezanten /
 Verrooftere der Apostelschaar /
 Die zy met blydschap werd gewaar /
 Als Jesus bystrouwanten.
 4 Zy zeggen: „ Jesus / uw Heer /
 „ Verschynt eens aan de werelt weer
 „ Als hy is wechgebaaren ;
 „ Wat blyft gy Galileenwers dan /
 „ Zoo verre d' oogstraal reiken kan /
 „ Zoo byzig op hem staaren ?
 Dus is de Heer in 't hemelsch hof
 Ontfangen met gejuich en lof /
 Als 't Hofdat van zyne Kerke:
 Hy is door ons ten goede daar /
 Opdat hy zyn verhoore schaar
 Het eeuw'ig heil bewerke.

I Kuste.

5 Doch Jesus wachtenw' eens weer hier /
 Wanneer hy met zyn gramschapsbier
 De bozen zal verteeren.
 Wanneer hy 't bonnis vellen zal /
 By 't schaterend bazuingschal /
 En 't alles om zal keeren.
 Als hy met donderend geluid
 Den schoot des aardtryps opensluit /
 Door broomen en onbroomen ;
 Als hy den zynen byz verklaart /
 En geene goddeloozen spaart /
 Maar 't vier op hen laat stroomen.
 6 Doch is de Heer dan niet getrouw

In 't woordt / dat hy hier blyven zou
 Tot aan het end der tyden ?
 Blyft hy altyt niet by zyn Kerk /
 Opdat zyn byzyn haar versterk' /
 In allen noodt en lyden ?
 Gewis: maar Christus / Godt en mensch /
 Derbult alleen hierin den wensch
 Van zyne Kruisgenooten /
 Dat zyne goddelyke kracht
 Houdt over hunne zielen wacht /
 Als Hoeder zyner loten.
 7 Zyn Goddelyke Majesteit /
 Schoon niet in 't wezen uitgebreidt /
 Wordt overal gebonden:
 Gelyk zy end heeft noch begin /
 Besluit geen plaats haar uit / noch in /
 Als aan geen plaats gebonden.
 Doch Jesus blyft den zynen by /
 En houdt in 't lyden hunne zy /
 Ja geeft hun kracht en leven /
 Dat uit hem in de zielen bloeit ;
 Zoodat zy / dooz zyn' Geest besproeit /
 Naar zyn gemeenschap streeben.
 8 De Heer wykt nimmer van hun af /
 Van hunne wieg af tot het graf /
 Wanneer zy hem behaagen.
 Hy zendt zyn klaarheit in 't gemoedt /
 Terwyl hij zyne kracht behoedt
 Dooz byandelyke laagen.
 Wykt dan wat wil als Jesus blyft /
 En wy hem blyven ingelyft /
 Als zyne goede ranken:
 Alsw' uit hem trekken 't lebenssap
 Der Goddelyke wetenschap /
 Om eeuwig hem te danken.

I I Kuste.

- 9 Maar is de menschheit zoo beperkt /
 Dat zy / daar haare Godtheit werkt /
 Alom niet is te binden ;
 Van scheidt dit ligtelyk Godts Zoon /
 Zoodat hy niet blyft een persoon /
 Dien twee tot een verbinden ?
 Bevestigt Godt aan ons gewis /
 Als iets het geen onfeilbaar is /
 In zyn orakelschryften ;
 Dat schoon zyn Zoon is eeuwig Godt
 En mensch / dit geensins strekt ten slot
 Om zyn persoon te schiften ?
- 10 O ja : die zaak blykt zonneklaar /
 't Geen zelf de reden wordt gewaar
 Als ziel en lichaam paaren ;
 Zoodat'er twee zyn in der daadt
 Waaruit een eenig mensch bestaat ;
 Hoe datmen 't mag verklaaren.
 Dat Godt nu met den mensch vereent.
 Wordt uit dit voozbeeldt slaau ontleent /
 Schoon niet in volle klaarheit.
 Maar wise kent Godt hier zoo volmaakt /
 Dat hy tot aan het toppunt raakt
 Van deeze hoogste waarheit ?
- 11 Het Woordt neemt onze menschheit aan /
 Om vooz ons 't lyden t' ondergaan /
 De straf der misbedryben ;
 Hy daalt van zyne heerlykheit ;
 Het lichaam wordt hem toebereidt /
 Om 't hoogste recht te styben.
 De volle Godtheit woont in hem
 Lichaamelyk / naar (a) Paulus stem /
 Verheerlykt vooz den Vader :
 Hy neemt ons vleesch aan en gebeurt /

Op.

(a) Col. II: 9.

Opdat wy met hem zyn vereent

Dooz zyne Lebensader.

12 Dus heeft hy hier omlaag verkeert /

En is als Godes Zoon gekert /

Met Godt vereent in 't wezen:

Doch. zyne menschheit bleef bepaalt /

Schoon van zyn Godtheit rijk bestraalt /

En tot dien trap gerezen /

Dat Jesus mensch was Godes Zoon /

Met Godt vereenigt op den troon /

Hoe ver van daar geweken:

Dus blyft noch die vereeniging /

Zy Jesus staatverwiffeling /

In 's hemels glorifreken.

III Kuste.

13 Doch zientw' ook eens de nutbaarheid /

Die in des Heeren opbaart leit /

Zyn hemelbaart van d' aarde.

Wat neemt hy in den hemel waar ?

Het groote werk van Middelaar /

Dat hy hier eerst aanvaardde.

Hy staat in 't ongenaakbaar licht /

En spreekt / vooz 's Vaders aangezicht /

Ons vry van schuldt en oordeel:

Hy biedt zyn eeuwig offer aan /

Daar hy Godts recht dooz heeft voldaan /

Dooz ons tot eeuwig vrydeel.

14 Ook hebben wy een zeker pandt /

In 't eeuwig hemelsch vaderlandt /

Om eenmaal daar te koomen /

Zyn vleesch / met recht ons vleesch geacht /

Als vleesch van 't menschelyk geslacht /

Dat hy heeft aangenomen.

Wy hebben Jesus daar als Hoofd /

Die zyne leden heeft beloost

Ten rijkstroon op te leiden:

Doch

Doch die eerst vooz hen heenen ging /
Om / in den hoogsten hemelkring /
Hun plaatze te bereiden.

15 Dus zendt hy ons ook zynen Geest
Ten tegenpandt / om onbezweest
Dit groote heil te wachten.

Om allen twyfel uit het hart
Te rukken / en ons kruis en smart
Als Trooster te verzachten.

Die Geest versterkt vooz blyk op blyk.
De waarheit van Godts Koninkryk /
En plant het in de zielen:

Hy zendt zyn liefdestroomen neer /
En toont dat alles vooz den Heer /
Verplicht / moet nederkniefen.

16 Dooz zyne hemelkracht gesterkt /
(Die 't nieuwe leven in ons werkt)

Zoo vliegt de ziel naar boven
Op vlerken van een vast geloof /
Daar zy / vooz al het aardtsche doof /
Niet zoekt dan Godt te looven.

Daar zoekt zy 't wezendlyke goet /
De spys die haar ten leven voedt /
En 's hemels wellustbeekken /

Waaruit zy mildelyk gedrenkt /
Verzolt zich naar Jesus zwenkt /
Hem eereud' onbezweken.

Z I E L Z U C H T.

17 O Heer / gy vaart uit ons gezicht /
Naar 't eeuwig ongenaakbaar licht /
Bestuutwt met Engelschaaren :

Op blieden op den heubel staan /
 Dan waar gy heenen zyt gegaan /
 Om u / Heer / na te staaren:
 (Zoo dacht eer uw Apostelschaar /
 Wanneer gy in het openbaar
 Van haar werd wechgenomen:)
 Op oogen u ook na in 't ryk /
 Daar gy zeeghastig neemt de wyk /

Om eens by u te hoornen.

18 Nadatg' op aarde had geleen /

En weder levendig verscheen /

Verreist gy naar den hemel:

Gy vaart omhoog met heilgeschal /

Verlaatende het aardische dal /

En al het aardisch gewemel.

Gy gaat / o Godts Gezalfde Zoon /

Doozuchtig naar den hemeltoon

De zaligheid voltrekken /

Dooz u verwoerden aan het kruis;

Opdatg' ons / in uws Vaders huis /

Ten Doozpraak zoud verstreken.

19 Nu zyt gy in het hemelsch hof /

Daarg' eeuwiglyk ontfange den lof

Der snelle Cherubynen /

En uw verkoozenen altemaal /

De geesten die / in zegepraal /

Dooz uwen troon verschynen.

Gy echter / Heer / gy blyft ons by /

Opdat uw erfdeel zeker zy /

Uw Kerke hier op aarde ;

Die gy dooz uw magt behoedt /

En meededeelt het zalig goedt /

Maartoeg' uw ampt aanvaardde.

20 Gy zyt / en blyft de Middelaar

Van 't Nieuw Verbondt / om uw schaar

Ten hemel op te voeren /

Opdatze hoome daar gy zyt /

Daar haer de rampen van den tyt

Doit treffen / noch beroeren.

Wy zien naar 't hemelsch Vaderlandt /

Daarg' uwen standert hebt geplant /

Als Veldtheer uwer Kerke:

Gy triomfeert in Kanaän /

En slaat den boozen met den ban /

Opdatg' uw rijk versterke.

* * * * *

21 Doozlichtste waare Josua /

Wy volgen uw baanen na /

Om onder u te stryden ;

Wy volgen uw krygsbanier /

Betrouwen ons aan uw bestier /

Als die uw' naam belyden.

Trek onze zielen tot u op /

O Jesus / die den gloritop

Des hemels hebt verkregen :

O Opperheer / die 't al verwinnt /

Geef dat wy hemelsch zyn gezint /

En alle deugden pleegen.

22 Zende

22 Zendt ulwen Geest van boven af /
 Die eens zoo groote blyken gaf
 Van zyne hemelgaven /
 In ulwe Kerk / op 't Pinxterfeest ;
 Opdat wy wandlen door den Geest /
 Ja naar den hemel dyaaben.
 Scheur onze harten van af d' aard' /
 (Als onze liefd' en lust onwaard)
 Om ons naar u te leiden ;
 Naar u / en naar des hemels staat /
 O Jesus / onze Toeberlaat /
 Om nooit van u te scheiden.

XIX GEZANG,

Van Christus zittinge ter rechterhandt
 zyns Vaders.

Op de zangwyze van den CX Pfalm. P. 172.

The musical notation consists of four staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a common time signature (C). The notes are diamond-shaped and connected by stems. The lyrics are written below the notes.

Weylant / die ten hemel is gebaaren /
 Zit nu vol eer aan 's Vaders rechte handt ;
 Opdat hy zich zou als het Hoofdte verklaaren /
 Van zyne Kerk / die hy op aarde plant.

2 Hy is van d' aard' ten hemel opgeheben /
 Opdat hy zich vertoon' als Opperborst /
 Dien 't schepzel met ontzagh moet eere geeven /
 Als die 't gebiedt van aard' en hemel toest.

- 3 De Vader heeft hem met deez' eer beschonken /
 Als zynen loon verdient dooz zyne doodt /
 En vooz 't gevoel van 's Vaders gramschaps
 vonken /
 Waardooz hy ons de zaligheid ontfloot.
- 4 Hy is het Hoofd van zyne Kerk geworden /
 Als Koning tot den rykstroon opgeleidt /
 Nadat hy eerst / naar Melchizedechs ordn /
 Als Priester / had het ryk vooz zich bereidt.
- 5 Nu moet het al zich vooz hem nederbuigen /
 Daardien hem Godt den scepter heeft betrouwt /
 't Moet alles van zyn Majesteit getuigen /
 Als die zyn Kerk dooz zyne kracht behoudt.
- 6 Laat nu de Hel van spyt en boosheit zwellen /
 Zy legge by al haare list te werk ;
 Dit zal het ryk van Jesus niet ontstellen /
 Als die haar valt met zyne kracht te sterck.
- 7 De Vader heeft hem alle magt gegeven /
 De Heerschappij die alles overmag :
 Dies moet vooz hem de gansche werelt beeben /
 En in geloof erkennen zyn gezagh.
- 8 Het oordeel hangt alleen van zyne lippen /
 Als Rechter en Gebieder van 't heelal :
 Dien nimmer iets in 't bonnis kan ontslippen /
 En vooz wiens bank het al verschynen zal.

I Ruste.

- 9 O heilzaam nut dat hierin wordt gebonden !
 O heilzaam nut vooz 't menschelyk geslacht !
 O balsem tot geneezing onzer wonden /
 Ons dooz deez' eer van Jesus toegebracht !
- 10 Den Heiligen Geest zendt hy ons uit den hoogen /
 Waardooz hy ons zyn hemelgaben schenkt /
 En onze ziel / dooz 't hemelsch licht betogen /
 Niet anders dan het hemelsche bedenkt.
- 11 Hy werkt in ons 't geen hem is welbehaaglyk /
 Zoodat wy Godt beminnen in 't gemoedt /
 Hoe

- Hoewel hy ons bindt yverloos en traaglyk
 In 't zoeken van het onbergangbaar goet.
- 12 Hy spoozt ons aan om 't levenspadt te volgen /
 En smoozt in ons all' aardtsche liefd' en lust;
 Zoodat wy / in de Godtheit als verzwolgen /
 In haar alleen genieten waare rust.
- 13 Maar ook de Heer / de Koning zynner Kerke /
 Bekoost aan haar zyn Goddelyke kracht /
 Opdat hy haar vooz 's vyandts laaghen sterke /
 En datze nooit gansch t' onder zy gebragt.
- 14 Laat wy de Hel en 's wereldts magten woeden /
 Als in verbant geschaart tot haar bederf /
 De Heer zal haar met zynen ryksstaf hoeden
 Als zyne bruidt / zyn eigendom en erf.
- 15 Hy / op den top der heerlykheit gestegen /
 Als Godes Zoon / vol kracht en majesteit /
 Zal toonen / als zyn erfdeel is verlegen /
 Dat hy 't zyn hulp en bystant heeft bereidt.
- 16 De Heilant zal den zynen zoo bewaaren /
 Dat niemant hun zal rukken uit zyn handt;
 Zyn almacht dekt en hoedt hen in gebaaren /
 En veiligt hen vooz allen tegenstant.

III Kuste.

- 17 Doch laat ons nu 't gericht eens overweegen /
 Het geen de Heer zal houden in de lucht /
 En welk een troost ons daar in is gelegen;
 't Gericht waar naar het gansche schepzel zucht.
- 18 D' Almagtige zal eens de Dierschaar spannen /
 Vooz levenden en dooden te gelyk /
 Om alle leet van d' aarde te verbannen /
 Tot stabing van zyn eeuwigh Koningkerk.
- 19 't Bazuingeschal zal klinken in elkis ooren /
 Gemengelt met des Rechters donderkracht /
 Die zelfs tot in de graben zullen booren /
 Tot wekkinge van 't asgeleest geslacht.
- 20 Verschynt / verschynt vooz my / gy asgeleefden /

- En lebenden / (300 klinkt des Rechters stem /)
 Verschpnt al die myn wetten tegenstreefden /
 En gy op wien myn woordt had bat en klient.
- 21 Gy Koningen / verdrukkers uwer Staaten /
 Verschpnt booz my / den Koning van 't heelat;
 Uw hooge staat kan u by my niet baaten /
 Als die naar 't recht uw bonnis vellen zal.
- 22 Verschpnt booz my / ó alle Wereldtmagten /
 En alle die als Goden waart gekert /
 Die 't heilig recht doost meenigmaal verkrachten /
 En met geweld uw Staaten hebt beheert.
- 23 Verschpnt booz my / tot eeuwig heil / of wraake /
 O Adams kroost / op deezen jongsten dag ;
 Opdat u myn gena / of straf genaake /
 Tot heerlykheit / of eeuwig rougeklag.
- 24 Dit oordeel / dat de goddeloozen schroomen /
 Waarin de straf op hunnen schedel daalt /
 Strekt tot een bron van troost booz alle broomen /
 Als waar by al hun lyden is bepaalt.

I I I Kuste.

- 25 In 't leven mag den Christen droefheit treffen /
 Vervolging om des Heilants goede zaak;
 Hy troost zich met het zekere beseffen
 Dat Jesus staat bereidt met zyne wraak :
- 26 Dat Jesus komt om 't oordeel uit te spreken /
 En over hen zal oefenen zyn straf /
 Wier ebelmoedt hem naar de kroon doost steeken /
 Als byanden van zyn regeeringsstaf.
- 27 Een Christen heft daarop het hoofd naar boven /
 En wacht den Heer met blydschap en gedult /
 Als / 't schoutoneel der wereldt opgeschoben /
 Des wereldts loop der tyden wordt verbult.
- 28 Een Christen wacht dien zelven tot een Rechter
 Die in Godts recht booz hem heeft ingestaan /
 Toen hy zich toond' een' moedigen bevechter
 Der oude slang / om haar aan 't kruis te slaan.

- 29 Hem die den bloek van my heeft wechgenomen/
 Verwacht ik als den Rechter van 't Heelal /
 Tot zaliging van my en alle broomen /
 Als die ons op den rijkstroon voeren zal.
- 30 Die alle zyn bestryders zal verdelgen/
 Dooz zyne waaken blakend gramschapsbuur/
 Zoodat de hel hun gapend' in zal zwelgen/
 Certwyl de Kerk ziet haar verlossingsuur :
- 31 Certwyl de Kerk mag met de zege praalen
 Die Jesus op zyn vyandts schaar behaalt /
 En luisterryk blinkt met de gloriftraalen /
 In volle vzeugdt / dooz geenen tyt bepaalt.
- 32 In heerlykheit zal hy ons tot hem voeren
 In 't eeuwig ryk / gelyk hy had bestemt ;
 In 't zielenryk / dooz niemant te beroeren /
 Waarin de vzeugdt verkleent wordt / noch ge-
 stremt.

Z I E L Z U C H T.

33 **J**esus / aan Godts rechte handt gezeten /
 Die 't al regeert met uwten koningsstaf /
 De heerlykheit / dooz niemant af te meeten /

- Bezit gy nu / die u de Vader gaf.
- 34 **G**p zit als 't Hoofd van uw verkore Kerkhe /
 Waar vooz gy hebt het liden ondergaan /
 Op dat gy voozt haar zaligheid bewerke /
 Als daar gy hebt het losgeldt vooz voldaan.
- 35 **W**p eeren u / o Heilant / in 't beschouwen
 Van uwten staat / vol eer en Majesteit :

- Derwek in ons't ontwankelbaar betrouwen
 Op uwe magt en uw barmhartigheid.
 36 Gy zyt / ô Heer / verheerlykt in den hooghen /
 Gy zyt bekleedt met goddelijken glans:
 Dersterk / ô Heer / ons dooz uw alvermogen:
 Zend ons uw hulp uit 's hemels hoogsten trans.
 37 Geef datw' altyt uw eer en hoogheit vieren /
 Naardien wy zyn uw volk en eigendom:
 En wil ons / Heer / in uwe wegen stieren /
 Zoo zyn wy eens den Hemel weltekomm.
 38 Verleen / verleen ons uwe hemelgaben /
 O Hemelsch Hoofd! dewylw' uw leden zyn:
 Kroom uw verbondt aan onze zielen staaben /
 Opdat de glans des hemels ons beschyn'.
 39 Gy zult ook eens doozluchtig wederkoomen /
 Als Rechter van de wereldt in de lucht /
 Geef dat wy / Heer / niet booz uw oordeel schroomen /
 Of booz uw komst angstvallig zyn beducht.
 40 Derwek in ons veelcer een heet verlangen
 Om ute zien op uwem rechterstoel /
 En dan van u de zegetroon t' ontfangen /
 Die booz Geloof en Hoop nu staat ten doel.

* * * * *

- 41 Wy wachten u met opgesteeken hoofde /
 U / die eens zyt booz Godts gerecht gestelt:
 Als die getrou / 't geeng' uwe Kerki beloofde
 Volvoerenzult / naar 't heilig Woordt ons spelt.
 42 Gy hebt ons zelfs van 's hemels vloek ontheben /
 O Rechter van het menscheijk geslacht!
 Hoe zouden wy dan booz uw vierschaar beeben /
 Daar gy ons hebt de bysprak aangebragt?
 43 Doch dat booz u de goddeloozen schyffien /
 De vpannen van uw verkregen volk;
 Den doel waar op uw ppen zullen misstien;
 Wier eeuwig deel is in den jammerhoek.

- 44 Dan zult gy ons tot deelgenooten maaken /
 O Opperheer / van uwe heerlykheit ;
 Geef ons hierom naar uwe komst te blaaken /
 Tot d' erfenis van 't ryk vooz ons bereidt.

XX GEZANG,

Van Godt den H. Geest.

Op de zangwyze van den CXXXIX Psalm.

P. 176.

Et leerstuk van den Heiligen Geest /
 Als Godt van eeuwigheit geweest /
 En die 't heetal geschapen heeft /
 Ja 't gansche schezyl 't leven geeft /
 Staat ons godtruchtig op te zingen /

In heilige bespiegelingen.

- 2 De Geest / naar 't licht der heilge blaen /
 De derd' in order van bestaan /
 Is met den Vader en den Zoon /
 Aanbiddelyk in zyn Persoon /
 En eeuwig van het zelve Wezen /
 Als Godt van eeuwigheit geprezen.
- 3 Zyn Godtheit blykt ons zonneklaar /
 En maakt met kracht zich openbaar
 In 't Goddlyk (a) werk by hem verricht /

(a) Ps. XXXIII: 6.

- Als hy de wereldt heeft gesticht /
 Met al d' onmeetbze hemeltranssen.
 Hel blaakende van schitterglanssen.
 4 Godts wezen blyft het zelv' altyt /
 Als Godt die geen verandering lyd't /
 Drieëinig / Vader / Zoon / en Geest ;
 Dierwyze 't allen tyt gebzeest /
 Op 't woordt van 's Hoogstens openbaring /
 Maar d' outst' en zekerste verklaring.
 5 Godts Geest (b) vertoont zich overal ;
 In 's hemels kring en 't aardtsche dal :
 Zyn alomtegenwoordigheid
 (Schoon wezentlyk niet uitgezeidt)
 Blykt in het Zuiden en het Noord /
 Gelyk aan d' Oost- en Westerborden.
 6 Geen schuilplaats is 'er ook zoo dicht /
 Verborgen voor zyn aangezicht /
 Waarin zyn rein gezicht niet straalt.
 Godts Geest wordt in geen plaats bepaalt /
 Want / (c) waar de mensch zich mag versteeken /
 Hy is in alle wereltdstreeken.

I Ruste.

- 7 Zoo heeft hem (d) Israël vergramt /
 Dat hy / in toornigheid ontblamt /
 Het wreeblyg volk niet heeft verschoont ;
 Maar t' zamen zyne wzaak getoont
 Die hem / in 't mozen / smart aandeeden /
 Hun straffend' in hun booze zeden.
 8 Hy is de Geest ook van de Heer /
 (c) De Heer des oogts / die 't heilig werk /
 En leeraarampt daar in bestelt /
 Gelyk van s Paulus wordt gemeldt /
 En Silas / door hem uitverkoren
 Om 't Evangelij te doen hooren.
 9 Hy / als de Geest in Jesus ryk /

(b) Pl. CXXXIX. (c) Ps. 139. 7. (d) Jes. 63. 10. (e) Matth. 2. 38

- Is nebens hem aanbiddeľk /
 Zoo klaar te zien in 't Doopzelbadt /
 Dat zekerlyk dees' eer bebat /
 In 't heilig formulier te binden
 Daarw' ons aan zynen dienst verbinden.
 10 Want Vader / Zoon / en Heilige Geest /
 Staan hier (hoe datmen 't draait en leest)
 Gelyk in naam en waardigheit /
 Tot wien wy worden opgeleidt
 Dooz 't Doopzel / om hem aan te kleeven /
 Als Godt van zaligheit en leven.
 11 Hy is de Trooster die ons sterkt /
 En in ons 't nieuwe leven werkt :
 Die op zyn Kerck de gaben straalt /
 Daar zy zoo luyferryk meê pzaalt ;
 De hemelgaben / zoo begeerlyk /
 En booz de waarheit onwaarddeerlyk.
 12 Die gaben stonkren dooz haar kracht /
 Dooz Jesus / op 't outaar geslagt /
 Als steenen op Aarons borst /
 Zoodat de Godtsdienst wordt ontschozst /
 (g) Dooz Moses herkgebaar verduistert /
 En dooz den Geest weêr opgeluyfert.

III Ruste.

- 13 (h) Tot eenen Geest zyn wy gedzenkt /
 Dien Godts ons in zyn liefde schenkt /
 En ons genadig meededeelt :
 Die ons verniewt naar Godes beeldt /
 En ons den Heillant in koomt luyen /
 Om eeuwig hem getrouwt te blyben.
 14 Hy stozt in ons den liefdegloet /
 Den waaren vree in ons gemoedt.
 Hy geeft ons kenniss in 't verstandt /
 Waardooz de Waarheit / in 't verbandt
 Der Wet en Evangelileering /

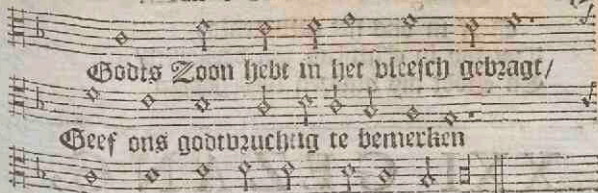
Ons noopt en prikkelt tot bekeering.

- 15 In ons verwekt hy 't waar geloof /
 Zoodatmen / hoor de valsheit doof /
 De waarheit in haar kracht beschouwt /
 Waardoorzmen zich op haar vertrouwt /
 Om / 't zy in 't sterben / of in 't leven /
 Nooit van haar gronden af te streeven.
- 16 Hy zet ons moedt en krachten by
 Om kloekt te houden Jesus zy /
 En stoot ons heiligkeit in 't hart.
 Hy heelt ons van der zonden smart /
 Om / byz van snoode misbedryben /
 Vereenigt met ons Hoofd te blyben.
- 17 Hy troost ons in berlegentheit ;
 En als de Woosheit laagen leit /
 Om ons te brengen in den strik /
 Komt hy / opdat hy ons verquikt /
 En sterk' in alle zwaarigheden /
 Daar onze ziel van wordt bestreden.
- 18 Dus wykt hy nimmer van ons af /
 Maar blyft ons by tot aan het graf /
 Ja zelf tot in all' eeuwigheit :
 Totdat wy / hoor Gods troon geleidt /
 Den lof des Heeren eeuwig zingen /
 Met eindelooze hemelingen.

Z I E L Z U C H T .

19 O Heilige Geest / die alles schiep /
 Den hemel / d' aard' / en 't grondloos diep /
 Die door uw goddelyke kracht

Godts

Godts Zoon hebt in het vleesch gebzagt/

Geef ons godtbruchtig te bemerken

Uw Godtheit uit uw groote werken.

20 Uw glorierike Majesteit

Is dooz al 't wereldruim verspreidt/

Als die in alle dingen straalt.

Uw wezendheit word niet bepaalt:

Want niets kan zich uw magt ontrekken/

Noch zich booz uw gezicht bedekken.

21 Wy zyn gedoopt in uwen naam/

Uw kracht alleen maakt ons bequaam

Om Godt te kennen in 't gemoedt.

Gy past ons toe het zalig goedt

Dooz Jesus booz zyn kerck verkregen/

En leidt ons in des Heeren wegen.

22 Wy eeren u / ó Heilge Geest/

Als die ons zieleghzels geneest/

Godt met den Vader en den Zoon.

Dat in ons uw genade woon' /

Die nooit het quaadt in ons gehenge/

En ons tot Godts gemeenschap brenge!

* * * * *

23 O Geest van Godt/ sterk ons geloof/

Opdat wy nimmer zyn ten roof

Dan doolingen en kettery.

Geef dat ons leven heilig zy /

Opdat wy Godt en Christus leeben/

En hierig naar den hemel streeben!

24 Ontsteek / ó Geest / in ons den gloet/

Waardooz de liefde wordt geboedt

Tot Godt / en al wat hemelsch is.

Geef

Geef in ons het getuigenis /
 Dat wy in Christus zyn verhoren /
 En Godt als kindzen toebehooren.

XXI GEZANG,

Van de Kerke; de gemeenschap der Heiligen, en de Vergevinge der zonden.

Op de zangwyze van den LXXXVII Psalm.

P. 179.

N A staat ons / naar de Goddelyke boeken /
 Te letten op de Christelyke Kerck /
 Van Christus zelf bestempelt met zyn merk /

- Om haaren staat en tekens t' onderzoeken.
- 2 Men hoorz de Kerck den naam van heilig geeven /
 En algemeen / als overal verspreidt ;
 Haar pronkstieraadt is waare heiligheit /
 In reine leer / en zuiverheit van leben.
 - 3 De Kerck is vooz de Bzuidt des Heeren t' achten /
 Verhoren tot zyn eigendom en goedt /
 Zyn Koninkryck / verkregen dooz zyn bloet /
 Dat hy verzaamt uit alle de geslachten.
 - 4 Het eeuwigh heil / d' onsterfelykheit hier boven /
 Verloren dooz het schenden van 't gebodt /
 Verwozft hy / als het onwaarddeerbaar lot /
 Vooz allen die in zynen naam gelooven.
 - 5 Hy komt zyn volck dooz zynen Geest regeeren /

- Zoodat het wordt gewillig tot den plicht /
 Daar d' inhoudt van zyn woordt toe is gericht.
 Om hem als Heer / en Zielbehouder t' eeren.
 6 Van 's wereldts wieg heeft hy 't geschikt tot stryden /
 (a) Om 't slangenzaadt gemoedt te keer te gaan /
 En t' allen tyt vooz zynen Heer te staan /
 Als 't Hoofdt der Kerk' in d' oud' en nieuwe tyden.
 7 Gelyk hy 't had van eeuwigheit besloten /
 Vergadert en beschermt hy dooz zyn kracht
 Hun allen uit het menschelyk geslacht /
 Dien hy verkooz tot zyne kerkgenooten.
 8 'h Geloof ook dat ik van hem ben verkoren /
 Opdat ik / niet slechts in den naam en schyn /
 Maar in der daadt een lidt der Kerk zou zyn ;
 Tot zaligheid dooz zynen Geest herboren.

I Kuste.

- 9 Elk (b) lidt moet in gemeenschap met hem leeben /
 Waardooz hy het zyn gaben mededeelt /
 De heiliging / die 't zondig misdryf heelt /
 Om hem / als 't Hoofdt / vereenigt aan te kleeven.
 10 Elk lidmaat deelt de Heer zyn schatten mede /
 Waardooz het tot zyn liefde wordt gewekt /
 En in de hoop tot hem blyft uitgestrekt /
 In 't zoet genot van zyne gunst en vrede.
 11 Hy stozt in elk zyn' Geest en hemelgaben /
 Den Geest / die ons ten hemel wederbaart /
 Zoodat de ziel steeds op den hemel staart /
 Dien zy beschouwt als haare schoone haben.
 12 Dit is het goedt gemeen den kruisgenooten
 Die Jesus kent vooz leden zynes Kerk /
 Bezegelt met zyn' Geest en heilig merk /
 Dooz wien hy heeft zyn vierbaar bloet vergoten.
 13 Maar als men van den Heilant wordt beschonken
 Met zynen Geest / en blydschap in 't gemoedt /
 Waar

(a) Gen. III. 15. (b) I Cor. XII: 30. 31.

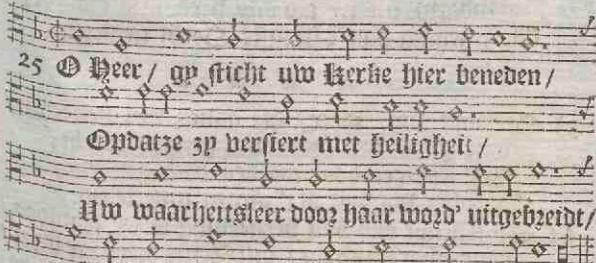
- Waardoor in ons Godts liefde wordt geboedt/
 Dan voelmen zich tot 's naastens liefd' ontbou-
 ken.
- 14 Dus moet ook elk zyn gaben mild besteeden
 Tot andren nut / behoud en zaligheid ;
 Voor Gelyk elk lidt van 't lichaam is bereidt
 Getrou te doen voor d' andze meedeleden.
- 15 Dit moetmen met gewilligheid verrichten /
 Naardien de dwang streydt met de waare deugd/
 Zoodatmen voelt een wederzydtsche vzeugd /
 In d' oefening der onderlinge pligten.
- 16 Dus leefmen in gemeenschap met de Heiligen ;
 Dus ismen met elkhanderen bezyent ;
 Een welbaadt door des Heeren doot verdient /
 Om zyne Heerk voor ondergang te veilgen.

II Kuste.

- 17 Maar / och ! wy zyn bezwaart met misbedryven ;
 Hoe worden wy ontflagen van de schuldt ?
 Naardien geen mensch den eisch der wet verbult /
 Waar zullen wy voor 's Hemels vierfchaar blyden ?
- 18 Wie zal ons van de schuldt en straf bevryden ?
 Wie hoedt ons voor de dreiging op het quaadt ?
 Hoe raakenw' uit den zondelyken staat /
 Den dzeeben staat / verknocht met eeuwig lyden ?
- 19 Om Jesus wil / die onze schuldt betaalt heeft /
 En aan Godts recht door zynen doot voldaan /
 Komt ons de Heer van schuldt en straf ontflaan :
 Naardien hy zulks als zynen pyp behaalt heeft.
- 20 Om Jesus wil vergeeft Godt myne schulden /
 Zoodat hy die tot straffe niet gedenkt /
 En 't zondig quaadt myn zaligheid niet frenkt /
 Hoewel hy 't niet naar 't strenge recht kan dulden.
- 21 Myn leven lang moet ik het quaadt bestryden /
 Myn erfgebrek en zondelyken aart /
 Waardoor ik ben verlegen en bezwaart /
 En ik in myn geboel een innig lyden.

- 22 Godt komt my zyn genaad' in Christus schenken /
 Opdat ik niet in zyne bierschaar loom' /
 Zoodat ik nu booz geen verwozping schroomt ;
 Dewyl hy nooit myn misdryf wil gedenken.
- 23 Die weldaadt bloeit alleen uit zyn genade /
 Waardoor hy ons ontfangt in zynen Zoon /
 En toegang geeft tot zyn' genadetroon /
 Opdat de doodt ons eeuwig heil niet schaade.
- 24 Hoe zalig is den Christen dan te schatten
 Dien Godt de schuldt om Christus bloet ver-
 geefe!
 Wien Jesus 't heil by Godt verworven heeft /
 De heerlykheit / door geen verstandt te vatten !

Z I E L Z U C H T.

-
- 25 O Heer / gy sticht uw Kerke hier beneden /
 Opdatze zy versiert met heilichheit /
 Uw waarheitsleer door haar woord' uitgebreidt /
 En gy van haar woord als haar Hoofdt beleden.
- 26 Gy quaamt haar' grondt in uw verdiensten besten /
 Den vasten grondt / waar op zy heerlyk rust /
 Terwyl gy haar uw liefd' en trou bewyft /
 En booz haar al uw schatten hebt ten besten.
- 27 Van eeuwigheit hebt gy uw kerck verkoren /
 Die door uw Woordt en Geest vergadert wordt /
 Waar op gy / Heer / uw hemelgaben stort /
 Zoodatze word op nieuw door u geboren.
- 28 O Jesus / gy beschermt ook uw gemeente /
 Hoezeer zy wordt belaagt / vervolgt / gehoont ;
 Ook

- Ook zietze zich eens in uw rijk gekroont /
 Als uwe Bruidt / uw lichaam en gebeente.
- 29 Ik vinde my geboren in haar muuren /
 Ik vind' in my het leven van den Geest /
 (Hoe teder ook) 't geen myne ziel geneest /
 Dies woord' ik eens een graan vooz uw schuuren.
- 30 Ik / lidmaat van uwe kerke / zal het blyven /
 Dooz uw gena / tot in all' eeuwigheit ;
 Gy hebt vooz my een vaste plaats bereidt /
 Daar uwe liefd' aan my zal vast beklypen.
- 31 Ik hebbe deel aan uwe dierbze schatten /
 En gaben / ô Verlosser van myn ziel.
 Bewaar my in den loop van 's levens wiel /
 Om nooit van u / en uwe kerke te spatten.
- 32 Wil ober ons uw hemelgaben gieten /
 Die gy / ô Heer / uw kerke hebt beloofst.
 Opdatw' uit u / als ons verborggen Hoofd /
 De zegening van 't hoogste Goedt genieten.

* * * * *

- 33 Geef dat wy / Heer / die gaben wel besteeden /
 Die gy in ons dooz uw genade werkt ;
 Dat anderen daar worden dooz gesterkt /
 Daardien wy zyn al t'zamen uwe leden.
- 34 Gy schenkt ons ook vergeebing onzer schulden /
 Barmhartig Godt / om Jesus dierbaar bloet /
 Daar hyz' eenmaal aan 't kruis mes heeft ge-
 boet /
 Opdatg' ons tot uw eeuwig rijk zoud huldten.
- 35 Gy wilt / ô Heer / aan 't misdryf niet gedenken /
 Waardooz uw kerke beblekt en schuldig staat.
 Den Heilant schenkt gy zyn verworven zaadt /
 Opdat hy 't zou met zaligheid beschenken.
- 36 Verleen / ô Godt / verleen ons uw genade /
 Rechtvaardiging en waare heiligkeit /
 Opdat uw beeldt / als wy zyn opgeleidt
 Tot u / ô Godt / ons eeuwiglyk verzaade.

XXII GEZANG,

Van de Opstandinge des vleeschs, en het
eeuwig leven.

Op de zangwyze van den XVI Psalm.

P. 181.

M H moet by ons 't Geloofstuk zyn verklaart /
 't Geloofstuk der Verryzing van de dooden /
 Waaroer zich de reden vindt bezwaart /
 Des Christens hoop en troost in alle nooden ;
 Want schoon hem hier mag't levenslicht begeeben /

Hy wacht van Godt een nieu en zalig leven.

² Geen Sadduseeu geloof aan deeze leer ;

Geen Wereldling leit zy naar eisch aan 't harte /

Hoe zonneklaar verkondigt van den Heer /

Opdatmen 't graf en 't doots geweld uittarte ;

Naardien wy eens / van beider magt ontslagen /

Het eeuwig licht weer zullen op zien daagen.

³ Dit is 't geloof daar Jesus Kerk mee pzaalt /

Waarmede zy de wereld durft vzabeeren ;

Schoon 't Ongeloof hier op onwaardig smaalt /

Zy blyft het stuk stantvastiglyk betweeren /

Als kilaar gepzent in Godts gewyd' Oraaklen /

(a) 't Gewigtigst stuk der leer' in haare schaaklen.

A

4 Godts

(a) 1 Cor. XV.

4 Godts mogendheit vindt nergens paal noch
perk;

Hij / die 't Heelal heeft uit het niet geschapen /
Vertoonde zelfs in 't scheppen grooter werk /
Dan dat hij wekt het menschedom / hier ontsapen:
Hij die de stof / die niet was / bragt in 't wezen,
Verbozmt haar ligt nadatz' is opgerezen.

5 Dus vaaren dan de zielen van beneen /
Nadatze van het lichaam zyn gescheiden /
Naar Jesus / in des hemels woning / heen /
Met Engelen bestuurd / die haar geleiden ;
Maar Jesus sal het vleesch ook eens verweliken /
Om 't met de ziel vereent tot hem te trekken.

6 Hij is verhoogt met eer en majesteit /
Als die eerst is verrezen in zyn orden /
Dies heeft hij ook dien staat vooz ons bereidt /
Dat wy met hem verheerlykt zullen worden :
De hemel staat vooz ziel en lichaam open /
Dit is het heil waarop wy onseilbaar hoopen.

Ruste.

7 Zoo zullen wy eens verwisselen van staat,
Zoo worden wy eens met ons Hoofd verhebt.

Zoo wachten wy het goedt dat nooit vergaat /
De heerlykheit in 't onbergangbaar leven ;

Hoe 't Ongeloof dit leerstuk mag bespringen /
't Zal ons de hoop des lebens niet ontwozingen.

8 Een Chyristen / hoe hier d' Ongodist ook woelt /
Opdat de mensch den beesten mag gelyken /

Verwacht met bzeugd' het heil waarop hij doelt /
En zal in die verwachting nooit bezwipen :

Hij voelt zyn ziel alree van liefde blaaken
Naar 't goedt dat hij in d' eeuwigheit zal smaaken.

9 Doch welk een heil volgt op des Chyristens
wensch ?

Wat zaligheit zal Godt eens openbaaren ?

Die zaligheit kent hier geen sterfelyk mensch /

Zoo

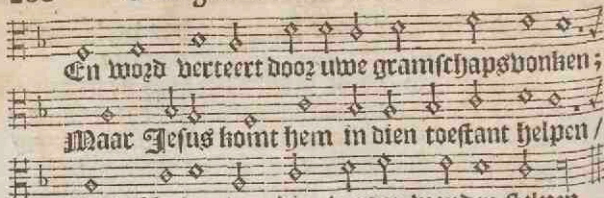
- Zoodat hy haar naar waarheit kan verklaaren;
 Een zaligheid oneindig / zonder paalen /
 Waarin men wordt verflonden dooz de straalen.
- 10 (a) Die zaligheid is nooit van 't ooz gehoozt /
 Geen sterfelyk oog had ooit hier van 't beschouwen /
 Het denkbeeldt is nooit in het hart geboozt
 Dan 't heil het geen wy wachten in betrouwen;
 Zoo middagklaar in (b) Paulus zelf gebleken /
 Die van dien staat niet kon / of durfde spreekien.
- 11 Wy wachten dan een zaligheid omhoog /
 Die nimmermeer is aan 't verstandt verscheenen /
 't Gezicht van Godt / ver boven 's hemels
 hoog /
 Waarin de glans der werelddt is verdweenen /
 Ja / daar wy / van den aardtschen last ontbonden /
 Ons zullen in de Godtheit zien verflonden.
- 12 Daar zingtmen (c) 't liedt van Moyses en het
 Lam;
 Daar is de Kerk van Jesus Hemelschaaren;
 Daar smelt het hart in Godes liefdeblam /
 En pronktmen met de rykskroon op de haaren /
 De zegelkroon vol schitterende glanssen /
 Ontwiffelbaar in 's hemels hoggste transsen.
- (a) 1 Cor. II: 9. 10. (b) II Cor. XII: 4. (c) Openb. XV: 3. 4.

Z I E L Z U C H T.

13 Rechvaardig Godt / de mensch die schuldig
 staat /
 Doozdien hy is in 't misbedryf gezonken /
 Sterft dagelyks / als zyne kracht vergaat /

R 2

En

- En word' verzeert door uw' gramschapsbonken;
 Maar Jesus komt hem in dien toestand helpen /
 En 't bloeden van die zwaare wonden stelpen.
 14 Uw Zoon / ó Godt / gestorven en verwekt /
 Reemt myne ziel / van 't lichaam afgescheiden /
 Ter plaats op daar zyn hoede haar bedekt /
 Ten hemel / daar haar d' Engelen geleiden:
 Dit wachten wy / ó Heer / naar uw' waarheit /
 Dewyl uw' Woordt dit staaft met zonnelaarheit.
 15 Maar Jesus zal ook ons verstorven vleesch /
 Door zyne kracht / eens uit den grabe wekken /
 't Geen ons verlost van alle schyft en breef /
 Allmagtig Godt / om ons tot hem te trekken:
 Wy zal in ons de levenskrachten schieten /
 Om eeuwiglyk het leven te genieten.
 16 Zyn heerlykheit zal op ons staan gemerkt /
 Die luisterlyk van hem in ons zal straalen.
 Och waren wy door uw' Geest gesterkt /
 Om welgemoedt in 't eenzaam graf te daalen;
 Als zeker dat wy zullen weer' herren /
 Om u / ó Godt / in eeuwigheit te pypen!

* * * * *

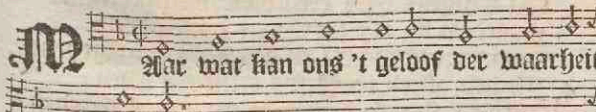
- 17 Doer ons / voer ons tot uw' gemeenschap op /
 En laat uw' liefd' in onze harten blaaken /
 Totdatw' eens zyn verheerlykt in den top
 Der zaligheit / om daar het heil te smaaken
 Dat nimmer voor de zinnen is gebleken /
 En daar geen mensch kan naar den eisch van
 spreken.
 18 Wy wachten / Heer / op uw' zaligheit /
 Wy wachten op het onbergangbaar leven / **Ons**

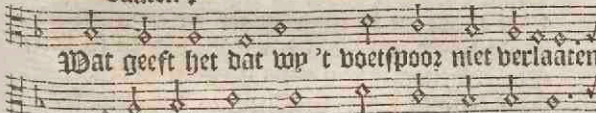
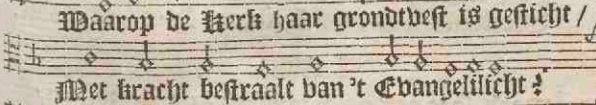
Ons in het bloet van uwen Zoon bereidt:
 Wil ons hier van verzekeringe geeven;
 O Lebensbron / en Lebensoorsprongsader /
 Zoo zientw' u eens in heerlijkheit te gader.

XXIII GEZANG,

Van de Vrucht des Geloofs, en de Rechtvaardiging des zondaars voor Godt.

Op de zangwyze van den XXXII Psalm.
P. 183.

M **Wat wat kan ons 't geloof der waarheit**
baaten ?

 Wat geeft het dat wy 't boetspooz niet verlaaten
 Waarop de Kerck haar grondvest is gesticht /
Met kracht bestraalt van 't Evangelischicht ?

 Wat baat het datw' in Jesus naam gelooven ?
 Hem vooz den Zoon erkennen / die van boven
Gezonden is / dooz 's Vaders hoog bebel /

- Tot Middelaar / naar 't eeuwig raadtbestel ?
- 2 Wanneer wy 't stuk aandachtig overweegen /
 Is hier / voozwaar / het alles aan gelegen :
 Want hier aan is ons eeuwig heil verknocht /
 Dat wy zyn tot zyn epgendom gekocht /
 Dooz Jesus bloet / als 't offer der voldoening /
 Dat Godt ontfangt / als waardig tot verzoening
 Dooz al de schuldt van 't menschelph geslacht /
 Zoodatze nooit tot straffe wordt gedacht.
- 3 Hoe streelt ons dan het voozdeel in 't gelooben /
 Waarvan ons nooit een schepsel kan berooben /
 Dat wy vooz Godt in Christus zulber staan /
 Als die vooz ons heeft Godes recht voldaan !
 Wy worden / ('t geen rechtvaardiging betekent)
 In Christus vooz rechtvaardigen gerekent /
 Naardien hy zig tot Wozge heeft gestelt
 Dooz 't menschedom / en des Satans magt gebelt.
- 4 Ik heb alleen in Jesus recht ten leven /
 Dies zal ik ook dooz hem ten hemel streeben /
 Want dooz zyn doodt is my het recht verdient
 Dat Godt nu is myn Vader en myn vriendt.
 Godt komt my / als d' Orakelbladen spellen /
 Tot erfgenaam van zyne goeden stellen /
 Zyn eeuwig rpk / in Christus ons belooft /
 Die daarom is myn Heilant / Heer / en Hoofst.

I Ruste.

- 5 Doch laat ons eens aandachtig onderzoeken /
 Het geen 'er staat in Godts gekopde boeken
 Van 't wigtig stuk / zoo waard te zyn verklaart /
 Hoe Godt den mensch in zyne vierschaar spaart :
 Hoedat hy wordt beschonken met het voozdeel /
 Dat Godt hem houdt rechtvaardig in zyn oozdeel /
 Zoodat hy / schoon doemwaardig in der daadt /
 Rechtvaardig vooz des Hoogstens recht bestaat.
- 6 Hier

- 6 Hier mogen wy de zegebaan opsteeken.
 Hier voeren wy het overwinningsteken
 Dooz Godes zaak / op d'onverwiltke rots /
 De dooling en het ongeloof ten trots.
 De ketter mag het waar geloof belastren /
 En naar zyn' zin hersmeeden en verbastren;
 De waare kerk / booz al die bonden doof /
 Bouwt al haar heil op Christus dooz 't geloof.
- 7 Alleen 't Geloof is 't middel der behouding /
 't Geen Christus doodt (nooit krachtloos dooz
 verouwing)
 Verheugt beschouwt als 't offer booz de schuld /
 Waardooz hy heeft den eisch der wet verbult.
 't Geloof alleen kan zich naar Jesus strekken /
 Om / als de handt / het goedt naar zich te trekken /
 Verworven dooz zyn dierbaar offerbloet ;
 't Ontwiffelbaar en eeuwigdurend goedt.
- 8 't Is dooz 't Geloof dat wy ons heil verwachten /
 Waardooz wy 't al verwinnen en verachten
 Dat ons bespringt in 't renperk naar omhoog.
 Dooz 't waar Geloof / het rechte zielenoog /
 Beschouwen wy den hemel en zyn glanssen /
 Ja bliegen zelfs hierdooz naar 's hemels tranffen /
 Wanneer de ziel met Jesus wordt vereent /
 Die al haar kracht en licht van hem ontleent.

II Ruste.

- 9 Schoon my van dooz 't Gewisse wordt verweten /
 Dat ik dikwoyls heb mynen pligt vergeeten /
 En Godes wet niet naar den eisch verbult /
 Waardooz ik leg belaaden met de schuld /
 Zoo Godt my in my zelven komt beschouwen ;
 'k Zal echter dooz 't Geloof op hem betrouwen /
 Dat hy my niet zal handelen naar 't recht /
 Maar naar gena / als hy heeft toegezegd.
- 10 Ja / schoon ik ben geheel van Godt geweken /
 Zoo menigwerf in myn bedryf gebleken /

- En dat ik / dooz begeerlykheit verleidt /
 Gewandelt heb in ongerechtigheit /
 Zoodat ik heb Godts heilverbondt verlaaten /
 En ben geneigt om Godt en mensch te haaten;
 Zoo word ik noch in Christus bygekent /
 Als zich myn ziel / geloovend' / tot hem wendt.
- 11 Om Jesus doodt en onwaarddeerbaar lyden
 Komt Godt my van de schuldt en straf bezydet.
 Dat Jesus aan 't verbloekte kruishout hing /
 Strekt my ten grondt van myn rechtvaardiging.
 Godt spreekt my byz uit loutere genade /
 Opdat my geen verdoemenisse schaade /
 Naardien hy den (a) godtloozen byz verklaart;
 Zoo zonneklaar in 't Woordt geopenbaart.
- 12 'k Verdiende niet by Godt dooz myn bedryven /
 Van eeuwiglyk van hem verzyemt te blyven;
 Nochtans schenkt hy in Jesus my het heil /
 De zaligheit / ver boben maat en peil
 Van't geen wy hier van 't aardtsche goedt bebatten.
 Ja / schoon ik ben genegen uit te spatten
 Tot alle quaadt / en wederspannighett /
 Noch wordt ik in Godts bierschaar byz gepleit.

III Kuste.

- 13 My wordt de doodt des Heilants toegewezen /
 Waarddooz ik doodt noch oordeel heb te vreezen.
 Godt ziet my aan in Jesus aangezicht /
 Als die vooz my het alles heeft verricht
 Het geen ik was aan 's Hemels recht verschuldigt.
 En schoon ik 't quaadt zeer heb vermentigbuldigt /
 Naardien ik heb de gansche wet ontwypt;
 Zoo scheldt my Godt / om Jesus / alles quyt.
- 14 Godt komt my zoo in zynen Zoone reeknen /
 Als of ik / naar gewiss' en kilaare teeknen /
 My nimmermeer vergreepen had vooz hem /
 Of was gespat van zyn Orakelstem /

Zoo-

(a) Rom. IV: 5.

Zoodat ik nooit in misdryf was gezonken.

Ja / Christus wordt my zoo van Godt geschonken /

Dat alles wat hy heeft in 't vleesch verricht /
Gerekent wordt als myn' volbragten pligt.

15 'k Moet Jesus my dan dooz 't geloof toepassen /
('t Geen in myn ziel tot heiligheit moet wassen)

Dooz wien ik heb de byspzaak in Godts recht.
Doch dit geloof wordt zoo niet uitgelegt /

Dat het gelyk een werk komt in Godts oordeel /
Waardooz het strekt tot ons behoudt en voordeel;

O neen: de kracht van Jesus offerbloet
Is 't geen alleen by Godt de schulden boet.

16 Dooz Jesus / aan 't verbloete hout gestorven /
Is my alleen de zegening berworven

Van Abraham / gedaalt op zyn geslacht.

Hy heeft dooz my den eisch der wet volbragt /

Waardooz hy 't vier van 's Hemels gramschap
bluschte.

't Is dooz 't Geloof dat ik op Jesus ruste /

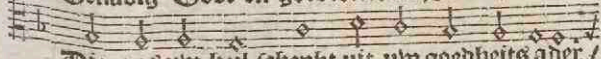
Zoodat ik hem erken als Middelaar /

En Heilant van zyn uitverkore schar.

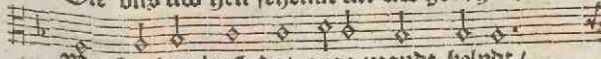
Z I E L Z U C H T.

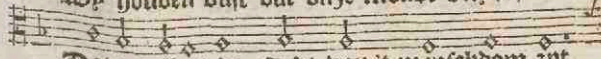
17 Genadig Godt en goedertieren Vader /

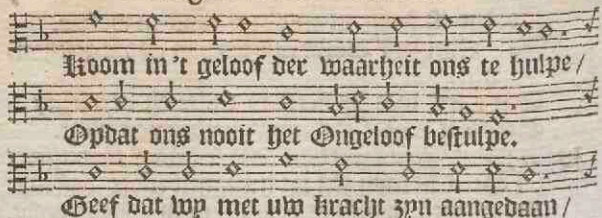
Die ons uw heil schenkt uit uw goedheids ader /

Wy houden vast dat onze mondt belydt /

Dat gy alleen de Godt van 't menschdom zyt.

Om in 't Geloof onwankelbaar te staan.

- 18 Maar / Heer / die ons 't geloof hebt gegeven /
Geef dat wy hier zoo door 't geloof leeven /
Dat het ons baar tot heil en zaligheid /
Oms in het kruis van uw Zoon bereidt.
Geef dat het tot rechtvaardiging verstrekkie
Van onze ziel / opdat haar Jesus dekke
Met zyn verdienst' in 't opperste gerecht /
Waaraan gy hebt het eeuw'ig heil gehecht.
- 19 Alleen 't Geloof kan ons rechtvaardig maaken /
Wanneer wy uw geduchte vierschaar naaken /
Rechtvaardig Godt ; dat op den Heilant rust /
Als die eens heeft uw gramschapsbier gebluscht.
Dies zoeken wy alleen ons heil te vinden
In Jesus doot ; aan wien wy ons verbinden /
Door 't waar Geloof / het Ongeloof ten trots /
Als onzen Zorg en onbeweeghze trots.
- 20 Wy konnen / Heer / het vooz u niet verbergen /
Dat wy veelmaals bestonden u te tergen /
Door misbedryf en schending uwer wet /
Maar tegen wy ons hebben aangezet /
Zoodat wy gansch verbastert zyn van zeden.
Wy hebben uw geboden overtreeden /
Zoo dat 'er geen van ons gehouden zyn /
En al ons doen maar was een glimp en schyn.

* * * * *

- 21 In nedrigheit zoo durventw' echter wachten
 Datg' in genâ ons zult rechtvaardig achten /
 Om Jesus wil en zyn rechtvaardigheid /
 Wiens bloet booz ons in uwre vierschaar pleit.
 Hy heeft volbragt het geen wy schuldig waren ;
 Wil ons in hem / ô Godt / dan wy verklaaren ;
 Hy leedt den doodt aan 't kruis in onze steê /
 Waardbooz hy uw gerechtigkeit voldeê.
- 22 Op Jesus bloet staat al ons zielbetrouwen.
 Op Jesus / dien wy booz 't geloof beschouwen /
 Verlaatenw' ons ten vollen met ons hart.
 Hy is alleen de Heeler onzer smart.
 Mit Jesus doodt verwachten wy het leven :
 Hiertoe / ô Godt / hebtg' uwen Zoon gegeven /
 Zoolange van de Vaderen verwacht /
 Als Middelaar van 't menschelyk geslacht.

XXIV GEZANG,

Van de Verdiensten der werken, en hunne
 gevolgen.

Op de zangwyze van den XXXII Psalm.
 P. 187.

The musical notation consists of three staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The notes are diamond-shaped and connected by a line. The lyrics are written below the staves.

Och laat ons nu aandachtig eens bemerken /
 Of wy booz Godt met onze goede werken
 Niet konnen naac den eisch van 't recht bestaan /
 Zoo

Zoodat hy wordt door ons bedryf voldaan.
 Hoe! konnen ons de werken niet verstreken /
 Dat Godt hier door zou onze schuldt bedekken /
 En hy ons als rechtvaardigen aanziet /

- 't Zyn zulks geheel / of slechts stukswys geschiedt?
 2 Geenfins: omdat / wat ook de mensch verdichte /
 't Geen zal bestaan als recht voor Godts gerichte /
 In al zyn leen geheel volmaakt moet zyn;
 Zoodat het slechts niet deugdtzaam zy in schyn /
 Maar in den grondt gansch zuiver van gebreken.
 Volmaaktheit is 't / naar 't Evangelizeeken /
 Het geen by Godt geldt tot rechtvaardigheit /
 Gelyk het heeft de (b) Kruisgezant bepleit.
 3 Kan ons bedryf / naar 't geenmen af kan meeten /
 Wel immermeer voor Godt rechtvaardig heeten?
 Kan / naar het geen zyn woordt ons openlegt /
 Wel eenig mensch (c) voor hem bestaan in 't recht?
 Zeer verre: want in 't beste van ons leven
 Zyn wy voor Godt strafwaardigen gebleven;
 Want ons bedryf is t' allen tyd besmet /
 Zoodat wy steeds zyn schenders zynner wet.
 4 Wy (d) struikelen / of wy het schoon verheelen /
 In ons bedryf zelfs dagelyk in deelen.
 Wanneer ons Godt voor zyne bierschaar trekt /
 Zoo bindentw' ons vol schulden en beblekt /
 Ja walgelyk in zyne zuiver' oogen.
 Godt kan in ons het misdryf niet gedoogen /
 Wanneer hy ons in Jesus niet beschouwt /
 En door den pyss zyns offerbloets behoudt.

Kruisgezant.

(b) Rom. IV: 6. (c) Ps. 130. en 143. (d) Jak. 111: 2.

Kuste.

- 5 Hoewel Godt dan de werken wil beloonen;
 Dit is zyn werk slechts in ons te bekroonen/
 Paardien hy ons / opdatmen 't wel versta/
 Alleen den loon vergelbt naar zyn gena.
 Hy geeft aan elk den loon naar zyn behagen/
 't Zp dat wy veel / of luttel arbeids draagen;
 Zoo zonneklaar in 't zinnebeeldt vertoont/
 Daar hy / (c) als Heer / zyn knechten 's abondts
 loont.
- 6 Maar deeze leer bestaatmen stout te lastren/
 Als of zy strekt om alles te verbastren/
 't Geen 't menschedom vooz de waare deugt erkent.
 't Is deeze leer die alles scheurt en schendt
 Dat heilig heet / (naar 't ongegrondt voozoordeel.)
 Want / sluitmen / geeft het werken ons geen vooz-
 deel /
 Wat scheelt het dan het geen men hier verricht/
 't Zp in 't verzuim / of 't doen van onzen pligt ?
- 7 Maar hoe verkeert wordt deeze leer begrepen!
 Hoe vals is 't glas van 't oordeel hier geslepen!
 Hoe dooktmen hier dooz dziestig onberstandt!
 Want / kan hy / die den Heer is ingeplant
 Dooz waar geloof / onbzuchtbaar zyn in 't werken?
 Sal dan de Stam de ranken niet versterken
 Met levenssap dat zich in haar verspreidt /
 En in haar wekt de waare bzuchtbaarheid ?
- 8 Het waar Geloof ontsteekt in ons de Liefde /
 Nadat het eerst 't verbyzelt hart doozgriefde /
 Opdat het / dooz ootmoedigheid verkleent /
 Stancvastig met den Heilant werd vereent.
 Dan wordtmen eerst met liefd' en lust behangen /
 Om onzen Heer en Heilant aan te hangen /
 Opdatmen zich vooz misbedryben wacht' /
 En hieriglyh de waare deugd betracht'.

ZIEL-

(c) Matth, XX: 8-16.

Z I E L Z U C H T.

9 Genadig Godt / bewaar ons booz ons zelven /
 Opdat wy ons geen modderkuisen delben
 Van ons bedryf / en schynrechtvaardigheid /
 Waarbooz de mensch in zyne dwaasheit pleit.
 Wy rusten op verdiensten / noch op werken /
 Als die / zoo gy hen wilt naar 't recht bemerkten /
 Verwerpelyk / besmet / en onrein zyn /

- Schoon menigwerf vermomt met eenen schyn.
 10 Niet ons / niet ons / maar uwen naam geef eere.
 Ons eeuwig heil komt enkel van den Heere /
 Zoo zeggen wy / ô Heer / uit 's harten grondt :
 Want gy ontsluit booz ons uw heilverbondt /
 Waarin op 't klaarst ons werk blyft uitgestoten.
 Des Heeren bloet / op Golgotha vergoten /
 Aan 't bloekhout / is alleen de zielenpyp
 Die u voldoet op een holmaakite wys.
 11 Gy eischt niet datmen tweewerf zal betaalen /
 Opdat op ons uw liefdezon zou straalen /
 Rechtvaardig Godt / die alles doet naar recht;
 Dit hebt gy nooit het menschedom voorgelegt.
 De kruisdoodt die de Heer eens heeft geleden /
 Het

Het offer van zyn traanen en gebeden
 Voldeeden tot verzoening onzer schuldte;
 Dus zientw' / ô Heer / uw heilig recht verbult.

- 12 Uw goedheit wil de werken wel beloonen:
 Maar dit is / Heer / uw eigen werk te kroonen.
 't Is enkelik genade die gy doet /
 Wanneerg' ons leidt aan uwten zegenbloedt /
 Waaruit gy uw weldadigheid laat stroomen.
 Wil in ons dan den yden waan betoomen /
 Als ofg' in ons verdienst' of werking bondt /
 Die u aan ons tot zaliging verbondt.

* * * * *

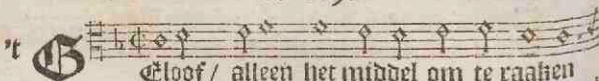
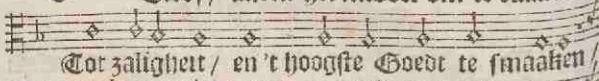
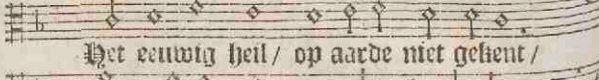
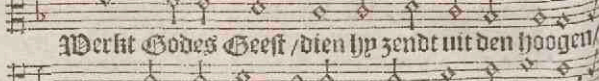

- 13 Wy echter / Heer / wy bidden wil ons sterken
 Tot bychtbaarheid in deugd en goede werken /
 Als die nu zyn den Heilant ingelyft.
 Hy is getrouwt / zoodat hy by ons blyft /
 En nooit ons zal verlaaten of begeeven.
 Wy zoeken / Heer / in hem alleen het leven /
 De zaligheid / dooz zynen doot verdient /
 Waardooz wy met de Godtheit zyn bezyent.
- 14 Genadig Heer / vergeef ons onze byoosheit.
 Behoed ons booz de wuste zorgeloosheit /
 En booz al 't geen met uwte deugden streydt.
 W'erkennen ons aan uwten dienst gewydt.
 Uw Waarheit leid den mensch niet van de plichten /
 Die hy alleen moet in 't geloof verrichten.
 Men smyt die blek op d' Evangelileer /
 Doch t' onrecht / als gy weet / alwoetend Heer.

XXV GEZANG,

Vanden Werker des geloofs, en de H. Verbondtzegelen.

Op de zangwyze van den CIII Psalm.

P. 189.

G Eloof / alleen het middel om te raaken
 Tot zaligheid / en 't hoogste Goedt te smaaken /
 Het eeuw'g heil / op aarde niet gekent /
 Werkit Godes Geest / dien hy zendt uit den hoogen /
 Waardoor de ziel verlicht wordt en bewogen

- Dat zy vand' aard' zich naar den hemel wendt.
- 2 't Geloof dat ons ter zaligheid zal leiden /
 Komt 's Heeren Geest in ons gemoedt bereiden /
 Dooz 't woordt dat ons den Heilant openbaart:
 't Woordt des geloofs / van Godt tot ons gezonden /
 De sleutel van des Heeren heilverbonden /
 Waarin hy heeft zyn raadtbesluit verklaart.
- 3 Dit woordt brak dooz in alle wereldestrecken
 In volle kracht / dooz 't Evangelizpreken /
 En wordt alsnoch in 's Heeren Rerk gehoozt.
 Dit woordt leert ons den Zielbehouder kennen /
 En ons aan Godts Orakelen gewinnen /
 Als 't in den grondt van onze harten boozt.

4 (a) Het

- 4 (a) Het Goddlyk woordt / zo heilig / zo waarachtig /
 Is booz 't gemoet ook levendig en krachtig /
 Als 't geen in ons het hemelsch leven wekt.
 Gelyk een zwaardt dat snydt aan beide kanten /
 Was 't in gebruik by Jesus Kruisgezanten /
 Gelyk het noch tot zielbekeering sterkt.
- 5 Dit Woordt / gesterkt dooz 's Heeren Geest van
 boven /
 Ontbonkt ons hart opdat wy het gelooben /
 En vormt in ons Godts beeldt tot heilichheit :
 Het overreedt den mensch dooz 't licht inwendig /
 Zoodat hy in de waarheit wordt bestendig /
 En doozt tot Godts gemeenschap opgeleidt.
- 6 Doch nadat Godt in ons 't geloof komt werken /
 Komt hy het dooz gewyde tekens sterken /
 En zegelen aan zyn verbondt gehecht :
 De tekens die de Heer zelf ingestelt heeft /
 Daar 't geen ons 't woordt der zalichheit gemeldt
 heeft /
 Waar by hy zyn genaad' heeft toegezeggt.

I Ruste.

- 7 De mensch laat zich dooz zinnebeelden leiden /
 Zoo lang hy niet van 't zichtbaar' is gescheiden /
 Zoo blykbaar zelf in 't aardische Paradyss :
 Daar stonden twee van aart verscheide boomen /
 Een dooz wiens vrucht de mensch met recht mogt
 schroomen ;
 Doch d'ander droeg een levendige spys.
- 8 D'een leerde 't goedt te kennen en het quaade ;
 Maar d'ander was een blyk van Godts genade
 Aan Adam / als onsterfelyk in dien staat.
 Dit waren het booz hem gewisse panden /
 Wanneer zyn liefd' op eene klip mogt stranden /
 Of zoo hy nooit beblekt wierd met het quaade.

S

9 Zoo

(a) Hebr. IV: 12.

- 9 Zoo heeftmen ook al d' offerhanden t' achten
 Als panden datmen 't offer eens zou slagten
 Dat booz den mensch verzoening doet by Godt:
 Toen volgde noch / by meer verloop van tyden/
 Dat Abraham / bejaart / zich liet besnyden /
 Met al zyn zaadt / uit kracht van Godts gebodt.
- 10 Dit strekte klaar aan Israël ten teken /
 ((b) Gelyk wy Godt by Moses hooren spreken)
 Dat Godt het had ontfangen in 't verbondt.
 Dervolgens is het Pascha ingekomen /
 Nadat Godts wraak quam op Egypten stroomen/
 En Jahobs zaadt op zynen uittocht stont.
- 11 Dus geeft ons Godt / wiens trou niet kan bezwy-
 ken /
 De zekerheit van zyne liefdeblyken /
 Opdat wy zyn beloften meer verstaan /
 Dat hy booz ons verzoening heeft gebonden /
 En dat zyn Zoon het recht / dooz ons geschonden/
 Volkomen heeft naar zynen eisch voldaan.
- 12 Om Christus doodt ons dieper in te pzenten /
 Verbeeldt ons Godt dien in de Sakramenten /
 De schildery van zyn genaad' en goet.
 Met vzeugd' zien wy in die heilig' onderpanden /
 Veel klaarder dan eertyts in d' offerhanden /
 De werking van des Heilants offerbloet.
- 13 Twee zyn 'er in het Nieuw Verbondt gegeven /
 Als zegelen van Godts gena ten leven /
 De heilige Doop / ten ingang in de Kerck /
 En 't Abondtmaal / om ons geloof te stercken :
 Twee tekens daar wy zonneklaar uit merken
 De vzechten van des Heeren priesterwerk.

ZIEL

Z I E L Z U C H T.

14 O Werker van 't geloof in onze zielen /
 Wil 't ook in ons / die vooz u nederknien /
 Versterken / en vermeerden / dooz uw kracht z
 O Geest van Godt / o Bron van 't geestlyk leven /
 Geef dat wy dooz 't geloobe Godt aankleeben /

En troost elks hart dat op uw bystant wacht.

- 15 Geest des Geloofs / laat uw liefdestraalen
 Genadiglyk in onze zielen daalen /
 Opdat uw glans het licht in ons ontsteek' ;
 't Licht dat in ons de duisternis verdryve :
 Dat uw genaad' ook eeuwig by ons blyve /
 En zegeryk het quaadt in ons verbeek'.
- 16 Geef dat wy / Heer / de blyde maar' ontfangen
 Van Jesus komst / en daar aan blyben hangen /
 Als 't waare licht dat Godt ons openbaart.
 Dat wy de kracht van 't hemelsch woordt gevoelen /
 Opdat wy steeds op uw waarheit doelen /
 Die gy ons in de Schriften hebt verklaart.
- 17 Opdatg' / o Heer / uw Kerke wel zoud reeglen /
 Zoo gaast gy haar ook tekenen en zeeplen /
 Verbeeldzelen van uw verborgentheen :
 Gy staast hier dooz uw Evangeliseering /
 Het middel van geloof / en van bekeering /
 Waartoez' aan Joñ / en Heidenen verscheen.

* * * * *

18 Geef dat wy dooz't bezegelt woordt verbinden
 De kracht om ons aan Jesus te verbinden /
 Godts kracht die hem heeft van den doodt ver-
 wekt.

Geef dat wy op zyn eeuwig offer rusten /
 En hy in ons verwinn' de booze lusten /

19 O Heilige Geest! ô Geest van heil en leven!
 Gy hebt ons die verzekering gegeven /
 (Zoo dooz het Woordt / als dooz Verzegeling)
 Dat Jesus heeft ons aller schuidt gedraagen;
 Geef dat wy steeds naar zyn gemeenschap jaagen/
 Om hem te zien in 's hemels hoogsten kring!

XXVI GEZANG,

Van den Christelyken Waterdoop.

Op de zangwyze van den LXXVII Psalm.
 P. 191.

The musical notation consists of four staves. The first staff begins with a large, ornate initial 'M' in a Gothic script. The notes are simple circles on a five-line staff with a treble clef. The lyrics are written below the staves.

M staat ons toe t' onderzoeken /
 Naar de Godtgewyde boeken /
 't Geen het heilig Waterhadt
 Naar zyn' aart in zich bevat.

Waar

Zuiver worden van gemoedt.

- 2 Maar kan ons het Doopzel leeren /
 Dat het offerbloet des Heeren /
 Als hy aan het kruishout leedt /
 Godt door onze schuldt voldeedt?
 Hebben wy by Godt te hoopen /
 Dat wy door het plegtig doopen
 Koomen tot de zaligheid /
 Ons in Jesus doot bereidt?
- 3 Ja / de Doop strekt ons ten leven /
 Als ons tot een pandt gegeeben
 Dat de Heer ons quaadt geneest /
 En ons reinigt naar den geest.
 't Doopzel leert ons met betrouwen
 Jesus kruisdoot aan te schoutwen /
 Als waaruit het heil ontstaat
 Dat ons van de straf ontslaat.
- 4 'k Word' in Jesus bloet gewasschen /
 En gedompelt in de plassen
 Van den Geest / die / als een bloet /
 Nederstroomt in ons gemoedt.
 Stroomen zietmen afwaarts blieten /
 En van boven nederschieten
 Op de kruin van Jesus Kerk /
 Als een goddlyk zegelmerk.
- 5 't Doopzel is het zichtbaar teken
 Van de heeling der gebreken /
 Wanneer 't in onzen aart /

En dat Godt ons wederbaart.
 't Is een blyk datw' onze leden
 Tot des Heeren dienst besteeden /
 Als in zynen naam gedoopt /
 't Geen dit beide samenknoot.

- 6 'k Worde rein van misbedryven /
 En geheilligt om te blyven
 Als een lidt in 's Heeren huis.
 'k Zie hem sneeven aan het kruys /
 't Bloet uit zyne wonden stroomen /
 En ten leven op my hoomen /
 Als 't waaraechtig offerbloet /
 Dat al myne schulden boet.

Kuste.

- 7 'k Zie den Hellant aan in't sterben /
 Als die hier dooz quam verwerben
 Onz' ontslaging van de straf /
 En dat Godt de schuldt vergaf.
 Hierdooz wordt my niet vergolden /
 Maar genadig quytgescholden /
 D' overtredding van Godts Wet /
 En ik rein van alle smet.
- 8 Ik / dus vooz de straf geveilligt /
 Wordt ook dooz den Geest geheilligt /
 En vernietot / van dag tot dag /
 Tot een schuldeloos gedrag.
 Jesus Geest verlicht myn zinnen /
 En ontsteekt den gloet van binnen /
 Tot de liefd' en waare deugdt /
 Als de grondt der waare vzeugdt.
- 9 Hier dooz word ik rein in wandel /
 En oprecht in allen handel /
 Ja ten hemel opgeleide /
 Langs den weg der heilligheit.
 Wp / in Jesus doot begraaen
 Dooz den Doop / verbult met gaben

Dan

- Van Godts Geest / verlaaten d' aard' /
 Streebende steeds hemelwaart.
 10 Maar by 't doopen moet geloof zyn /
 Of wy zouden tot een roof zyn
 Van de magt der duisternis.
 Want wy zyn alleen gewis
 Dat wy tot de Kerk behooren
 Als wy / op de vaste spooen
 Van 't geloof in onzen Heer /
 Volgers zyn van zyne leer.
 11 't Doopzel is van als de poozte
 Van de Kerk / tot weergeboorte:
 Daarom wordt het ook bevat
 Als een heilig Waterbadt /
 Om de zonden af te wasschen.
 Schoon de Heilant in de plassen
 Van zyn offerbloet ons vaagt /
 Dat de ziel aan Godt behaagt.
 12 't Doopzel / naar des Heeren regel /
 Strekt ons ten bewys en zegel /
 Dat ons Godt gereinigt heeft /
 En dat Jesus in ons leeft
 Dooz 't geloof in onze zielen /
 Die ons op zyn liefdelwielen
 Opvoert tot d' onsterfphheit /
 Ons in zynen doodt bereidt.

Z I E L Z U C H T.

13 Om ons in uw Kerk te lphen /
 En de leer in ons te sypen
 Van het Evangelijwoordt /

Hoe ons misdryf wordt geheelt.

- 14 Onrein zyn wy booz uw oogen /
 Opperheerscher in den hoogen:
 Ziel en lichaam zyn besmet /
 En verbroemt van uwe wet.
 't Bloet van Jesus moet ons vaagen /
 't Quaadt uit onze zielen jaagen /
 Dooz de kracht van zynen Geest /
 Die ons zielgebrek geneest.
- 15 Dat dit bloet ons dan besproeie /
 En het water op ons bloeie
 Van den Geest / tot heilichheit /
 Die zyn kracht in ons verspreidt /
 Om het misdryf af te sterben /
 Uw gemeenschap te verwerben /
 Heilig Godt; dat ons-gemoedt
 Tot u trekt / als 't hoogste goedt.
- 16 Geef ons aan den Doop te denken /
 En het goedt datg' ons komt schenken
 In den Zoon / dien gy bemint /
 En die ons aan u verbindt /
 Dooz zyn Evangelileering /
 Die ons prikelt tot bekeering ;
 't Geen het Doopzel aan ons staaft /
 Alsg' ons met den Geest begaaft.

* * * * *

- 17 Heilig ons dooz uw genade /
 Opdat onze ziel zich baade /
 Heer / in uwre lebenszon.
 Laat dan uw Gerechtszoon
 Onze harten zoo beschynen /
 Dat de nebelen verdwynen /
 By dit heilig Waterpandt /
 Van ons weifelend verstandt.
- 18 Gy / ô Heilant / zyt verreezen /
 En wordt eeuwiglyk gepreezen /
 Als het Hoofd der Engleschaar :
 Dat uw Geest ons wederbaar' /
 Om ook uit het graf te stygen /
 't Graf der zonden; en te krygen
 't Heil in onzen lebensloop /
 Ons verzeget in den Doop!

XXVII GEZANG,

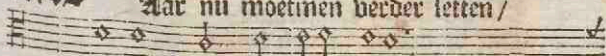
Vervolg van de stoffe des Christelyken
 Doops.

Op de zangwyze van den LXXVII Psalm.

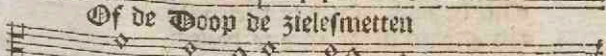
P. 174.

M

Har nu moeten verder letten /

Of de Doop de ziele smetten

Dooz 't uitwendig water heelt /

En Godts gaben mededeelt.
 Van de kracht van 't water dzingen
 Tot het hart der doopelingen?
 Reinigt water 't zielgebrek /

Daar het goddelijk besprek?

- 2 Neen: alleen het bloet des Heeren /
 (Als de Kruisgezanten leeren)
 Met den Heiligen Geest verzeft /
 Is 't waar uit de reinheit welt.
 't Bloet dat / aan Godts recht voldoende /
 Met de Godtheit ons verzoende /
 Maakt de ziel van smetten rein /
 Als de waare heilfontein.
- 3 't Water is het eigen teken
 Daar Godts Geest by wordt geliken /
 Als dat all' onreinigheit
 Dooz zyn kracht van 't lichaam scheidt.
 Wy / onrein met zwarte plekken /
 Worden zuiver van de vlekken /
 Dooz de kracht van 's Heeren Geest /
 Die al 't zielgebrek geneest.
- 4 Dies al hooztmen / dooz verbloeming /
 Van het Doopsel de bemoening /
 Als het heilig Waterbadt /
 Dat de kracht in zich bevat
 Om de zondensmet te heelen /
 En Godts liefde mee te deelen ;
 Zoo is 't echter 't water niet
 Daar dees' werking dooz geschiedt.

- 5 Godt spreekt dus met groote reden/
 Om de kracht des Doops t' ontieeden/
 Als hy in het Teken sluit
 't Geen 't verbeeldelph beduidt.
 Water reinigt alle zaaken
 Die den aardischen toestand raaken:
 Zoo verdyft Godts Geest al 't quaade
 Dat de ziel als byl misstaat.
- 6 Ja/ Godt geeft door dees' bereekning
 Ons een zegel/ tot berzeeking
 Dat wy zuiver voor hem staan/
 En bymoedig mogen gaan
 Tot den troon van zyn genade;
 Opdat onze ziel zich baade
 In des hemels wellustbloedt/
 Altoos vol van 't zalig goedt.

Kuste.

- 7 Doch nu staat ons toe t' ontknoopen/
 Wien men moet met water doopen/
 En of kindzen gaan gepaart
 Met de geen die zyn bejaart/
 En des Heeren naam belyden.
 Heeft de Heer in deeze tyden
 Ook het Doopzel ingezet
 Op den voet der oude Wet?
- 8 Kindzen wierden eer besneeden/
 En dus aangemerkt als leden
 Van de Kerck en Godts verbondt/
 Waarin 't zaadt van Abzam stont.
 Ook besneedtmen huysgezinnen
 Dienmen tot den schoot zag winnen
 Van de Kerck in Israël/
 Naar het Goddelph bevel.
- 9 Doch/ om hilaar het stuk t' ontbouwten/
 Moetmen ook den Doop beschouwten
 Van de vreemden/ daar 't Geloof

't Heiltoneel vooz openschoof;
 Deezen stont den Tempel open
 Als zy dan zich lieten doopen /
 Boben 't offer vooz hun schuldt /
 En 't Besnyden werd verbult.

- 10 Mannen / kinderen / en vrouwen
 Moogten in dien Doop beschouwen /
 Als die / zonder onderscheidt /
 Wierden in 't verbondt geleidt.
 Zoo zienw' in de Nieuwe tyden
 Huisgezinnen Gode wyden
 Dooz den Doop / 't geen klaar beduidt
 Al 't geen 't Huisgezin besluit.

- 11 Godts genade tot de kinderen
 Zietmen nu geensins vermindzen /
 Oberzulkis is 't redelyk
 Dat zy mede draagen 't blyk /
 Datze / naar de vaste sporen /
 Tot des Heeren rijk behooren /
 Als gerechtigt tot zyn doodt /
 Die den Hemel openstoot.

- 12 't Oud besnyden is verandert
 In den Doop / nu Jesus standert /
 Wordt gevolgt van zyne schaar.
 Hierdooz wordt het openbaar
 Dat wy met den Heilant stryden /
 Zelfs in 't grootste martellyden :
 Stryden onder zyn banier /
 En veldtheereelyk bestier.

Z I E L Z U C H T.

- 13 Heer des Doops / by onderbinding

Zietmen klaar / dat / dooz verblindig /

Zich

Zich het menschedom vonden smeedt /
 En zich jammerlyk vergeet /
 In verkeertheit dooz te dypben.
 't Water komt men kracht toeschypben /
 Die / naar d' Evangelieest /

- Hooft aan Jesus. Bloet en Geest.
- 14 't Water is / naar uwen regel /
 Ons een teken en een zegel /
 Van d' afwassing onzer schuldt /
 En dat gy aan ons verbult
 Uw beloften; eer gegeven /
 Datg' in ons het nieuwe leven
 Zoudt verwekken / dooz den bloedt
 Van den Geest in ons gemoedt.
- 15 Meer dan van ons die verkeertheit /
 Dreeft van uwe Godtgeleerdheit /
 Dat het zichtbaar Waterbadt
 Deeze kracht in zich bebat /
 Dat het kan het misdryf heelen /
 En de wassing mededeelen /
 Tot verdyping van de smet
 Daar 't gemoedt is mee bezet.
- 16 't Bloet gebloet uit Jesus wonden /
 Reinigt ons van alle zonden /
 En gaat met den Geest gepaart /
 Als uw heilig woordt verklaart /
 Heilig Godt / dat wy helpden:
 Hoorn van onze zielen worden

Door dat Doopzel tot uw rijk /
 Waarvan 't water geeft een blyk !

* * * * *

17 Op hebt uw verbondt ontfloten /
 Door al uwte bondtgenooten /
 Goede Godt / en door hun zaadt.
 Dus zynw' in den kindtschen staat
 Tot uw erfdeel aangenomen ;
 Laat nu uw genadestroomen
 Op ons blieten : door den Doop
 Toen bevestigd in de hoop.

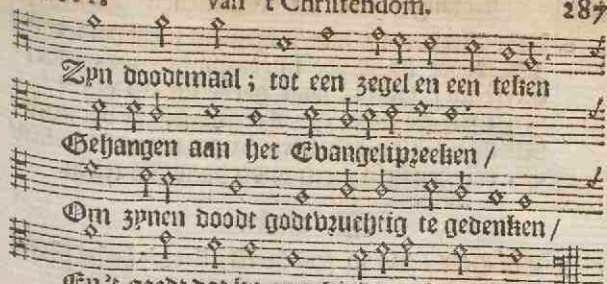
18 Laat die vroege Doop ons leeren /
 Daerw' ons tot den hemel heeren /
 Als door Jesus bloet gekocht /
 En zoo vroege aan hem verknocht.
 Heilige Geest / koom ons bewerken /
 En in 't waar geloobe sterken
 Van het Evangelijlicht /
 Daar de Doop ons toe verplicht !

XXVIII GEZANG,

Van het H. Avondmaal des Heeren, en
 zyn heilzaam gebruik.

Op de zangwyze van den XXIII Psalm.
 P. 197.

H staat ons toe aandachtig t' overweegen /
 Het geen wy in des Heeren Nachemaal pleegen /
 Zyn

En 't goedt dat hy zyn hinderen komt schenken.

2 Dit leert de Kerck op 't voetspoor van de waarheit/
 Doch / schoon 't bewys hier blykt met zonne-
 klaarheit /

De Dooling smeedt arglistig veele bonden /
 Waardoor de kracht der waarheit word geschon-
 den ;

Als of de Heer / op zynen troon gezeeten /
 Hier met den mondt des lichaams wierd ge-
 geeten.

3 Hoe heeftmen het eenboudig woordt verworpen!

Hoe wreedelyk met zulken ongesproken /

Die 't woordt: Dit is myn lichaam, zoo verstonden

Als 't doorgaans in de Schryften wordt gebonden /

Ja / als 't beduidt in aller volken taalen /

Om door het zyn, 't beteeknen af te maalen!

4 Doch / eer wy dit verwisten naar de reden /

Zoo zullen wy met klaar bewys ontleeden

't Geen 't Abondtmaal in zyne kracht betekent /

En hoemen naar gewisse gronden rekent

Dat Jesus bleesch de zielen voedt ten leven /

En dat zyn bloet haar is tot drank gegeven.

5 De Heilant / die de kruisdoodt is gestorven /

En door zyn' doodt het leven heeft verworven /

Zoodat hy komt den zynen by verklaaren /

Is naar den troon der heerlijkheit gebaaren /

Daar hy zyn glansch en Majesteit laat blyken /

Om ons van daar met goezyen te verrhien.

- 6 Zyn offerdoodt / aan 's Hemels recht voldoende/
 Waardooz hy Godt in eeuwigheit verzoende /
 Heeft hy / die 't al naar goede weiten regelt /
 In 't jongste maal zyn Leerlingschaar verzegelt /
 Als hy haar 't broodt heeft omgedeeft na 't breeken /
 En ook den kelk / ten onderpandt en teken.

I Kuste.

- 7 De Heer / die in zyn Kerk alleen 't beffel heeft /
 Verstaan wy dat den zynen dit bevel geeft /
 Dat zy het broodt tot zyn gedachtenis eeten /
 Opdat zy in 't gebzuiken zeker weeten /
 Dat eens zyn lyf wierd aan het kruis gebroken /
 Doornagelt / en met eene speer doorstoken.
- 8 Hy geeft ook last aan zyne Leergenooten /
 Ten blyke dat hy heeft zyn bloet vergoten /
 Wanneer hy zich liet aan het kruishout klinken /
 Datz' uit den kelk eerbiedig zullen drinken /
 Om zynen doodt aandachtig te gedenken /
 Waarom ons Godt het eeuwig heil wil schenken.
- 9 't Gebroken broodt verzegelt deeze waarheit /
 Die hier door zoo gestelt wordt in haar klaarheit /
 Als of wy zelfs met eigen oogen zagen /
 Aan 't kruis den Heer de schuldt van 't mensch-
 dom draagen /
 En 't heilig bloet zoo uit zyn aadzen blieten /
 Gelyk men 't zag op Golgotha vergieten.
- 10 Wanneer wy dan ontfangen deeze panden /
 Zoo zien wy als des Hemels wraakhier branden /
 En 't offer van Godts Zoon tot asch verteeren /
 Opdat wy ons betrouwen tot hem keeren /
 En rusten op zyn doodt en zielelphen /
 De grondt van hoop in d' oud' en nieuwe tyden.
- 11 Ons Paaschlami wordt aan 't blaakend vier ge-
 braaden
 Van 's Vaders toorn / met onze schuldt belaaden /
 't Geen 't Paaschlami van het oud Verbondt ver-
 beeldde.

Men ziet hem / die de bzeuk van 't menschedom
heelde /

Met wond op wond geteifert en gebroken /
Zoodat ons quaadt word in zyn straf gebroken.

- 12 Dit komt ons kilaar booz onze zinnen speelen
In broodt en wyjn / gelyk in twee tafreelen /
Daarin wy zien den Heilant in zyn sneeben /
En zyne ziel den Dader overgeeben /
Als 't losgeldt om de zielen by te hoopen /
Waardooz w' alleen op 't eeuwig leben hoopen.

II Ruste.

- 13 Maar Jesus geeft / op een verborge wyze /
Zyn lichaam ons waarachtiglyk tot spyze /
Zoodat wy 't met de Tekenen genieten.
Zyn bloet komt ook in onze harten blieten /
Als wy den wyjn met heilig' aandacht smaaken /
En dorstende naar zyn gemeenschap haaken.
- 14 Hy boedt en laaft ons tot het eeuwig leben /
Gelyk hy zich heeft in den doodt gegeeben /
En aan het kruis aan Godt zich opgedraagen ;
Mit zynen doodt zien wy het leben daagen /
Waardooz w' in ons de levenskracht geboelen
Om / dooz 't geloof / op 't eeuwig heil te doelen.
- 15 Hier van geeft hy verzeekring dooz het teken /
Als wy het broodt zien dooz den Dienaar bzeeken /
En dat de wyjn booz ons wordt ingeschonken.
Daar zien wy hem gelyk aan 't kruis geklonken /
En dat zyn bloet stroomt neder uit zyn wonden /
Alleen de pyss tot zoen van onze zonden.
- 16 De Heer heeft ons zyn bleesch tot spys gegeeben /
Tot waare spys: zyn bloet dzenkt ons ten leben /
Wanneer de ziel is blaakend' in verlangen /
Om dooz 't gebzuik hem tot haar heil t' ontfangen /
Als bindend' in het lys en bloet des Heeren
Al wat zy kan tot zaligheid begeeren.
- 17 Hier bindt zy 't heil in Jesus diepe wonden.

- Hier bindt zy zich van schuldt en straf ontbonden.
 Hier bindt zy Godt verzoent in Jesus lyden.
 Hier krygt zy kracht om 't misdryf te bestryden.
 Hier ziet zy 't licht opdaagen in het oosten /
 Ja / alles dat haar sterken kan en troosten.
 18 Dit Englenbroodt sterkt haar met nieuwe krachten.
 Dit zuiver bloet kan al haar leet verzachten.
 Zy word verrukt ten hemel opgenomen.
 Zy voelt in zich de hemelgaven stroomen /
 En wordt geleidt aan Godes wellustbeeken /
 In 't klavergroen / daar niets haar kan ontbree-
 ken.

I I I Kuste.

- 19 Maar / wie schykt niet vooz dees' verborzgenthe-
 den /
 Waarinde mensch zich boedt met menschenleden /
 En zynen dorst met menschenbloet moet laaben?
 Zien wy die leer in 't Evangelij staaben /
 Zoo staat ons toe naaukeurighlyk ' ontbouwten
 20 Wat zy beduidt / als wy haar recht beschouwten.
 Des Heilants vleesch word waarlyk spys geheten /
 Met klaraar bebel dat yder het moet eeten /
 Die vooz hem zoekt het leven te verwerben.
 Zoo magmen ook zyn bloet tot dzank niet derben /
 Welpl het als de heilbron is gegeven /
 Met krachten om onsterfelyk te leeben.
 21 Des Heeren vleesch strekt om in hem te blyben /
 En hy in hen / dien hy zich in komt lyben /
 Als leden van zyn lichaam en gemeente.
 Hy kent hen vooz zyn lichaam en gebeente /
 Zoodat zy zyn vereenigt met elhandzen
 22 Doch schoon het vleesch des Heilants strekt tot
 spys /
 Zoo eetmen hem op een verborzge wyze /
 Wannermen zich zyn lyden toe komt passen.
 Gelyk

- Gelyk de ziel word in den Doop gewasschen /
 Dooz Jesus bloet van alle vuile vlekken /
 Zoo kan zyn vleesch haar ook tot spyze strekken.
- 23 Dit (a) eten is in Jesus te gelooven /
 Als die op d' aard' is afgedaalt van boven ;
 Die aan het kruis dooz't menschedom heeft geleiden /
 En / tot ons heil / ten bloede toe gestreden /
 Zoodat hy aan 't verbloekte hout most sneeven :
 Alleen de grondt van zaligheid en leven.
- 24 De Heilant word dooz waar geloof ontfangen ;
 Dooz waar geloof moet hem de ziel aanhangen /
 En al haar heil op zyn verdiensten bouwen.
 Op Jesus rust alleen al haar betrouwen /
 Op 't klaarst verbeeldt dooz deeze liefdepanden /
 Ja klaarder dan dooz Moses offerhanden.

I D Ruffe.

- 25 Maar / om het stuk naaukeuriger t' ontleeden /
 Zoo staat ons toe wat dieper in te treden /
 Opdat wy met aandachtigheid bemerkten /
 Hoe Jesus vleesch en bloet de ziel versterken /
 En in 't gebruik tot zaligheid verstreken :
 't Geheim dat ons de Schriften klaar ontdeken.
- 26 Schoon Jesus is verheerlykt in den hemel /
 In 't eeuwig licht / her van dit aardtsch gewemel /
 Zoo is hy daar als 't Hoofd van zyne Kerke /
 Opdat hy voozt haar zaligheid bewerke /
 Zoo zegerlyk voozt haar aan 't kruis verkregen /
 Eer dat hy is naar 't heilgdom gestegen.
- 27 Hy / op den troon der heerlykheit gezeten /
 Komt zyn genaad' den zynen toe te meeten /
 En laat zyn Geest in hunne zielen vlieten /
 Waardooz zy zyn vereeniging genieten /
 Ja een zyn als het Hoofd met zyne leden :
 In vast verbandt / dat nooit wordt afgesneeden.
- 28 Ons vleesch / hoewel't op aarde noch moet streyden /

(a) Joh. VI, 35.

- Is waarlyk in den hemel buiten Iyden /
 Daardien wy daar den Heilant zyn deelachtig.
 Zyn vleesch en been is 't onze dan waarachtig /
 Het geen / opdat wy 't zeker zouden weten /
 Wy dooz zyn kracht geboelen onder 't eeten.
 29 Gelyk het broodt verstrekt tot onze spyze /
 Is Jesus vleesch ook broodt naar zyne wyze /
 Het Manna om de zielen te versterken /
 En in haer kracht tot zaligheid te werken :
 Gelyk hy eens is afgedaalt van boben
 Dooz allen die in zynen naam gelooven.
 30 Dus drinken wy ook waarlyk 't bloet des Heeren /
 Maar dooz geloof / als Jesus woorden leeren /
 Zoodat wy deel aan zynen kruisdoodt krygen.
 Wanneer wy slechts naar zyn genade hygen /
 Zoo worden wy verzadigt onder 't eeten /
 Waardooz wy d' aard'en't aartsche goed vergreeten.

D Kuste.

- 31 De Heilant / eer hy voer naar 's hemels woning /
 Opdat hy daar geëert wierd als de Koning /
 En Opperhoofst van hemel en van aarde /
 Waartoe hem Godt in't openbaar verklaarde /
 Most eerst den doodt / den bitteren kruisdoodt Iyden /
 Om zyne Kerk van schuldt en straf te byyden.
 32 Hy / met den last van 's Hemels bloek belaauden /
 Wordt in den nacht van Judas stout verraaden /
 Zyn' leerling / die zyn tafel had genoten.
 Maar deeze schicht / van hooger handt geschoten /
 Wist Jesus / naar zyn Goddelyk beseffen /
 Dat hem op 't end zyns levensloop zou treffen.
 33 Nadat hy dan het Paaschlam had gegeeten /
 En Judas zyn ondankbaarheid verweeten /
 Heemt hy het broodt en dankt eerst zynen Vader /
 Dat hy het / dooz zyn milde zegenader /
 Tot 's menschen nut / laat spruiten uit der aarde ;
 Waarna hy voort zyn' jongsten wil verklaarde.

- 34 Zoo dza hy had het heilig broodt gebroken /
 Zoo heeft hy tot zyn leerlingschaar gesproken /
 En midlertwyl het broodt haar aangeboden:
 Neemt / zegt hy / eet / als myne feestgenooden /
 Daardien het is myn lichaam / u gegeven /
 Opdat gy dooz dit levensbroodt zoudt leeven.
- 35 Myn lichaam strekt / op een verborge wyze /
 Al inderdaadt tot eene waare spyze /
 Terwyl ik het vooz u aan 't kruis laat breeken.
 Eet dan dit broodt ten onderpandt en teken
 Dat ik my vooz u offer' en laat slagten
 Om 's hemels wraak en gramschap te verzachten.
- 36 Toen nam de Heer den beker in zyn handen /
 Het tweede van de Goddelijke panden /
 Waarin de wyn vooz haar was ingeschonken;
 De Heer beveelt dat hy wozd' omgedronken /
 Daardien zyn bloet hun dus tot drank verstrekte /
 Die hen versterkt / en 't leven in hun wekte.

D I Kruis.

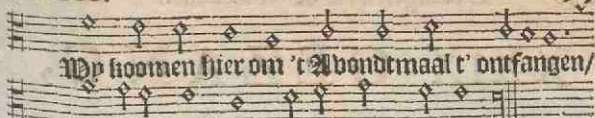
- 37 Dit / zegt de Heer / is 't bloet vooz u vergoten /
 Tot lossinge van myne Kerkgenooten /
 De diere prys dien ik vooz hun betaale;
 Opdat Godts gunst in hunne zielen straale /
 En zy hierdooz by hem verzoening vinden /
 Om dooz geloof aan my zich te verbinden.
- 38 Wilt my hier by / en mynen doodt gedenken /
 Hoedat u Godt komt zynen Zoone schenken /
 En ik vooz u uit zuivere liefde sterbe /
 Opdat gy 't heil in 't glorieyk beërbe /
 De zalghheit / nooit wisselbaar dooz tyden /
 De groote vrucht van dit myn offerlyden.
- 39 Wy hooren dit den (b) Kruisgezant verhaalen /
 Opdat het mogt in onze zielen straalen /
 Wanneer hy vzaagt / omtrent het bloet des Heeren /
 Of wy niet klaar uit zyne woorden leeren /

(b) 1 Cor. X, vs. 15.

- Dat door den kelk gemeenschap word verkregen /
 Aan 's Heeren bloet en Priesterlyken zegen.
40. Dan vraagt hy voort: of 't broodt / dat wy zien
 breeken /
 Piet toont / als in een zinnebeeldt en teken /
 Datw' in der daadt in zyn gemeenschap leeven /
 Zoodat zyn bleesch ons wordt tot spys gegeeven /
 En dat zyn bloet komt onze zielen laaben ;
 Om Godts verbondt in eeuwigheit te staaben.
41. Gelpk nu 't broodt maar een is / schoon gescheiden /
 Zoo moet ons dit tot die gemeenschap leiden /
 Datw' alle maar een lichaam zyn te schatten /
 En nimmer van dees' eenheit moeten spatten ;
 Daardien wy van een broodt des Heeren spyzen /
 't Geen zonneklaar dees' eenheit aan komt wy zien.
42. O eenigheit ! o bandt der kruisgemeente !
 Die met den Heer een bleesch is en gebeente ;
 Waar wordt gy thans in Christus Kerk gebon-
 den ?
 Hoe jammerlyk is uwe bandt geschonden !
 Herleef / herleef in Sions muur en wallen /
 Dooz haat en twist schier tot den grondt verwal-
 len.

Z I E L Z U C H T.

43 Barmhartig Godt / o Godt van heil en leven /
 Die uwen Zoon hebt in den doodt gegeeven /
 Om't menschdom byz van zyne schuldt te hoopen ;
 Wy alle / die op uw genade hoopen /

Op koomen hier om 't Abondtmaal t' ontfangen/

- Het zegel aan het heilverbondt gehangen.
- 44 Op koomen hier 't verborzgen Manna zoeken /
Dat / naar de taal van uw orakelboeken /
De spys is om het leven nooit te derben.
Op zoeken 't heil alleen in Jesus sterben /
Als 't offer dat de schuldt vooz ons betaalt heeft /
Gelyk hy klaar in 't Nachtmaal afgemaalt heeft.
- 45 O Jesus / die / op een verborzge wyze /
Ons geeft uw bleesch tot onzer zielen spyze /
Gelyk uw bloet tot haaren drank moet strekken ;
Koom / koom in ons het nieuwe leven wekken ;
Opdat wy u waarachtiglyk geneten /
Doozdieng' in ons laat uw genade blieten !
- 46 Vereenig ons met u / ó Heer en Heilant /
En lei ons in uw groeizaam klaverweilandt /
Maardien gy zyt de Herder uwer schaapen /
Op wiens' altoos gerust en beilig slaapen ;
Gelei ons ook aan uwe wellustbeeken /
Dewyl ons nooit iets by u zal ontbreken.

* * * * *

- 47 Woon in ons / Heer / tot prys van uw genade.
Dat ons uw bleesch aan uwten disch verzaade ;
Uw dierbaar bloet zoo onze zielen drenke /
Dat ons geen leet in 't geestlyk leven krenke.
Laat uwten Geest in onze harten stroomen /
Om naar den Geest meer krachten te bekoomen.
- 48 Regeer / regeer / als Hoofd / ons uwte leden /
Opdat wy aan uw heilge tafel treden
Met heilig vier in onze borst ontstoken ;
Opdat uw bleesch / op Golgotha verbzoken /
En Offerbloet / gebloeit uit uwte wonden /
Verstrekken tot hergeebing onzer zonden.

XXIX GEZANG,

Van de wezentlyke Veranderinge van 't
broodt en den wyn in 't lichaam en
bloet des Heeren.

Op de zangwyze van den L Psalm. P. 203.

De jammerlyk is 't Christendom verdwaalt /
Dat / middagklaar van 's hemels licht bestraalt /
Dooz loutren dzift zich valsche gronden smeede /
Waar dooz 't den zin van Jesus leer vertreedt /
En Godts verbondt ontzenuwt dooz verdichting /

Ja blindt is dooz de helderste verlichting !
2 Godts eigen Zoon / gekoomen hier beneen /
Opdat ons 'heil uit zynen doodt verscheen /
Heeft Godts verbonde met zegelen gesterkt /
Waaruit de kracht en waarheit wordt gemerkt :
Den Doop / om ons zyn kruiskerk in te lyben /
En 't Avondmaal / om ons geloof te sypen.
3 Het water / (als de Roomsche Kerk erkent)
Blyft in den Doop het eigen element /
Zoo dat 'er geen verandering geschiedt.
Maar Rome leert zulks van het Nachemaal
niet /

Waar

Daarin 't beweert / met zyn' verheben standert /
Dat Broodt in Vleesch / en Wijn in Bloet veran-
dert.

4 Dit leert het niet slechts dooz verbeeltenis /
(Gelyk zulks wel in 't Woordt gebruihbaar is)
Wanneer de Naam wordt van de Zaak ont-
leent /

Doch dat 'er wordt een Teken van gemeent /
Een Schilderij / om klaar haar af te prnten ;
Gewoon in d' oud' en nieuwe Sakramenten.

5 Maar zy beweert / dat Christus vleesch en bloet /
Waardooz de ziel ten leven wordt geboedt /
Hit meel en wijn word inderdaadt geteelt :

Zoodat / schoon't broodt vooz onze zinnen speelt /
En dat de wijn wordt in den kelk geschonken /
Geen broodt noch wijn genut word en gedronken.

6 Dus leertze / dat in 't Nachemaal broot en wijn /
Niet inderdaadt / maar slechts in schynsel zyn /
Zoodat zy zyn verwisselt van natuur :

Dat zulks geschiedt waarachtig uur op uur /
Dooz 't gansche ruim der wereltd / op het spreken
Der Priesteren / wanneer zy 't broodt opsteeken.

I Kuste.

7 Dat Christus mondt de zuivze waarheit sprak /
Wanneer hy 't broodt vooz zyne jongren brak /
Zyn leerlingschaar / na 't Paaschmaal was ge-
daan /

Neemt onze Kerck als vast en zeker aan /
Zoodat zyn vleesch ons waarlyk strekt tot spyzze /
Zyn bloet tot drank / op een verborzge wyze.

8 Zpeert het woordt des Heilants : Dit 's myn lyf,
Dit is myn bloet , in dit geheim bedryf /
Doch zoo gelyk het woordt doozgaans beduidt /

Als hy 't woordt is , steedts vooz betekent uit /
Naar stylsgebruih van alle d' Oosterschaaren /
Dus steeds gewoon hun meening te verklaaren.

- 9 Dies is de Heer een Wijnstok / Deur / en Steen /
 Naar zyne taal: nu zelf niet ongemeen /
 Delvplimen wel een Beeldt zyn Vader noemt /
 Een King zyn Trou: hoe anders / dan ver-
 bloemt ?
 Daardien iets vooz het wezen word gerekent /
 In 't spreken / als 't zulks duidelph betekent.
- 10 Dus wpsf het Broodt het Vleesch des Heeren
 aan /
 De Wijn zyn Bloet / waardooz hy heeft vol-
 daan /
 Aan 's Hemels recht / als hy 't aan 't kruis ver-
 goot.
 't Gebroken Broodt wpsf aan des Heeren
 doodt /
 Waarin zyn lpf gescheurt is en gebroken /
 Wanneer het wierd doornagelt en doozstoken.
- 11 't Herbozint Geloof blyft stip by Christus
 woordt /
 Gelyk het is uit zynen mondt gehoozt /
 Zoodat het geen verklaringe behoeft.
 Daar kome 't woordt als op een pynbank
 schroeft /
 Wanneer 't het is, dooz worden komt verklaaren /
 Daar worden nooit het zyn kan ebenaaren.
- 12 Want als een zaak gezegt wordt dat zy is,
 Zoo gaat het / naar des woordts beduidenis /
 Gelwis dat zy te voren al bestaat /
 En dooz dit woordt niet tot iets overgaat /
 't Geen zy niet was eer 't woordt was uitgespro-
 ken /
 Of 't klaar bescheidt der reden wordt gebroken.

I I Kuste.

- 13 Als d' Opperheer 't gebouw der werelddt schiep /
 En dooz zyn Woordt van 't niet in wezen riep /
 Zoo vindtmen klaar / daar zy, niet is, geboekt.
Schoon

Schoon Rome dan scherpzinnig zich verkloekt/
Om ons de Schriftsverdrijving aan te tpen /
Het moet verstoimt vooz deeze reden blyben.

14 O dwaasheit! daar een Christus word geëert /
Van wien men stelt / en met der daadt beweert /
Dat hy ontstaat uit wat beslagen meel /
En dat hy is in pder kruim geheel /
Maaronder hy onzichtbaar zit gedoken /
Wanneer het broodt word in den schyn gebroken!

15 Nooit zei de Heer / hoe Rome roept en tiert /
Dat hier zyn vleesch uit broodt geboren wierdt /
Zoodat de schyn van broodt slechts overbleef.
Nooit bindtmen dat dit d' oude Kerk dus dreef /
Schoon Jesus zich het (a) broodt des levens
noemde;

Waarby hy flux der Jooden dooling doemde.

16 Hoe / vragten zy / is van uw lichaam spys?
Ja / zegt de Heer / doch niet naar 's lichaams
wys.

En / opdat hy haar grobe meening schut /
Zoo zegt hy voozt: Het vleesch en is niet nut,
Om met den mondt lichaameljk te smaaken;
Maar 't is de Geest die levendig moet maaken.

17 Hy eet myn vleesch die in myn' naam geloof /
Endrinkt myn bloet / die my erkent als 't Hoofd
Van myne Kerk / tot zyne zaligheid:

Den zulken is myn vleesch en bloet bereidt
Tot spys en drank / die aan myn leere kleeven /
En heiligjk in myn gemeenschap leeven.

18 Geen doode dan heeft deel aan 's Lebens broot /
Noch Jesus bloet dat hy aan 't kruis vergoot /
Hoewel hy hier de Tekenen ontfangt.

Vooz dien alleen / die aan den Heilant hangt
Vooz vast geloof / is zyne liefd' ontsloten;
Van zulken wordt hy ook alleen genoten.

III Kuste.

(a) Joh. VI. 50-63.

I I I Afsfe.

- 19 Doch waartoe meer van Gomen opgehaalt /
 Zoo verre van het rechte spooz gedwaalt /
 In 't geen de Heer tot zyn Disciplen spzakt /
 Dooz wien hy 't broodt van zyn gemeenschap
 hzakt ?
 Laat ons alleen / opdat wy niet verzeilen /
 Den rechten grondt van 's Heeren reden peilen.
- 20 Waaron toch noemt de Heilant Broodt en
 Wyn
 Zyn Vleesch en Bloet? Hier moet een reden
 zyn :
 Of / hoe heet ook de Beker 't Nieuw verbondt /
 Het geen hy zou bezegelen terstont /
 Dooz 't bloet dat uit zyn leden zoude stroomen /
 Waarvan de kracht op zyne Kerk zou koomen ?
- 21 Daar (a) Paulus ook geeft duidelyk berecht /
 Dat aan het broodt en wyn is vastgehecht
 Gemeenschap aan des Heeren vleesch en bloet ;
 Waarop hy dzingt : opdatmen zich wel hoed'
 Om beide dooz geen wangehuik t' onteeren :
 Wat wil hy toch met deeze woorden leeren ?
- 22 Als Christus dus zich uit in 't Sakrament /
 Verstont zyn schaar (als aan die taal gewent)
 Wel duidelyk den zin van haaren Heer.
 Dies toondez' ook aan broodt en wyn geen eer /
 Noch quam zich aan den woordenklank vergaapen /
 Als had hy zich uit Broodt en Wyn geschapen.
- 23 Het Broodt en Wyn ontfangtz' eenvoudiglyk /
 En eet en dzynt het beide / tot een blyk
 Dat zy had deel aan Jesus heilyk werck /
 Als Stichters / en ook Leden van zyn Kerk ;
 En dat in hem / als 't offer dooz de zonden /
 Alleen de hoop ten leven werd gebonden.

24 De Heer sprak dan met reden deezer wys /
 Daardien zyn vleesch is inderdaadt de spys /
 Zyn bloet de drank tot onzer zielen nut /
 Het voedzel 't geen haar vooz 't gebrek beschut /
 Waardooz zy Godts gemeenschap moesten derben /
 En eeuwiglyk in ongenade sterben.

W Ruffe.

25 Gelyk nu 't broodt het lichaam boedt en sterke /
 Zoo wordt in ons dooz 's Heeren Geest gewerke
 De levenskracht / uit kracht van Jesus doodt:
 Zyn dierbaar bloet / dat hy aan 't kruis vergoot /
 Alleen de pyss van ons behoudt gerekent /
 Wordt zonneklaar ons dooz den wyn betekent.

26 Die tekens zyn een zichtbaar onderpandt /
 Dat hy 't geloof in onze zielen plant /
 Dooz zynen Geest / die ons met hem vereent /
 Waardooz hy / als ons vleesch en ons gebeent /
 Ons heerlyk Hoofst / in ons zyn kracht laat blieten /
 Zoodat wy hem zelf wezendlyk genieten.

27 Die Tekens zyn ons tot verzekering /
 Dat hy vooz ons den kruisdoodt onderging /
 En al het geen hy in het lichaam leedt /
 Waardooz hy Godts gerechtigheit voldeedt /
 Het onze zy / naar Godts rechtmattig voozdeel /
 En eeuwig strekt tot onzer zielen voozdeel.

28 Ja / aangezien wy leden van hem zyn /
 Zoo geeft ons 't Broodt en d' uitgestorte Wyn
 Het leven dat hy als ons Hoofst bezit:
 Gelyk het Hoofst is bloetbaar in elk lidt /
 Zoo voelen wy in ons zyn liefde stroomen /
 Waardooz wy vooz Godts bloek noch bonnis
 schroomen.

29 Hoe zalig wordt de ziel dooz hem geboedt /
 Die Godt geniet als 't wezendlyke Goedt /
 Waardooz zy al het wereldtsch leet verwint /
 Zoodatz' alleen tot hemelsch goedt gezint /

Dooz

- Dooz Jesus zich de Godtheit op komt dzaagen/
 Om niet dan Godt en Jesus te behaagen!
 30 Wech dwaaze bondt / Kapernaïters waan /
 En alle die 't woordt bleeschelyk verstaan /
 Waarddoozmen zich in duizent strikken wart:
 Godts Geest alleen verlebendigt het hart /
 Dies moeten wy / om Jesus wel t'ontfangen /
 Niet aan den schyn der teekenen blyben hangen.

D Kuste.

- 31 Verhef het hart omhoog / zei d' oude Kerk.
 Dit woordt dzaagt kilaar het Apostolisch merk/
 Als dat ons naar den hemel heene wyft /
 Van waar de ziel gelaast woordt en gespyft /
 Dooz Jesus / schoon onzichtbaar dooz ons' ooggen/
 Wanneer hy haar zyn' Geest zendt uit den hooggen.
 32 D' Artphels van het Christelyk geloof /
 Gemaakt eer 't licht de valsheit viel ten roof /
 En Rome / noch betuugelt dooz de magt
 Van 't Heidensch Hoofst / 't niet alles had ver-
 kracht/
 Als in 't verbolg; bebestigen 't geboelen /
 Waarop wy hier dooz redeneering doelen.
 33 Zy leeren ons; dat Jesus / opgestaan /
 Van d'aarde naar den hemel is gegaan /
 En dat hy daar zit aan Godts rechterhandt /
 Als daar hy heeft de zegebaan geplant /
 En / naar zyn woordt / is in de hoogste woning/
 Daar hy regeert als Opperheer en Koning.
 34 Zy leeren ook / dat hy eens komen zal /
 Ten jongsten dag / als Rechter van 't Heelal /
 Opdat hy strykt het bonnis naar elks werk.
 Dit is 't geloof der algemeene Kerk:
 't Geen inmers ver is van den waan te styven/
 Dien Rome zoo uitzinnig dooz wil dzyven.
 35 Wy eeren van den Heilant op den grondt /
 Dat Godt hem eens dooz ons op d'aarde zondt /
 Doch

Doch dat hy nu verheerlykt hy hem leeft /
 Zoodat het al vooz zpen rylisstaaf beeft /
 't Geen hier en in den hemel word gebonden /
 Nadat zyn doodt heeft hel en doodt verflonden.
 36 De Heer is nu hebzjdt vooz alle leet ;
 Zeer verre dat ooit ongediert hem eet /
 Of dat hy hier in eenen wozm verkeert.
 O gruwelstuk / dat Romes Stoel betweert !
 Daag eenmaal / Heer / verheerlykt in den hoogen /
 Dien zwaarden damp van zoo veel duizent oogen !

Z I E L Z U C H T.

37 O Heilant / die 't onnaakbaar licht bewoont /
 En eeuwig zyt met heerlykheit gekroont ;
 Die altoos heerscht als Koning uwer Kerck /
 Nadat gy hier volbragt uw Priesterwerk /
 Geef dat ons nooit de doolingen verleidn /
 Die ons van u en uw gemeenschap scheiden.
 38 Wy eeren u als Heerscher / die omhoog
 Verheben zit / ver boven 't sterfelyk oog /
 Op wiens gebiedt de gansche wereldt draait /
 En die onlaag ook uw rylisstaaf zwaait ;
 Dies eerenw' u hier niet in menschen handen /
 Of 't Misbroodt / dat men byzelt met de tanden.
 39 Wy eeren / Heer / eerbiediglyk uw woordt /
 Gelyk het is uit uwen mondt gehoozt /
 Doch

Doch dit versterkt de grobe dwaling niet /
 Gekloestert in het Roomsche Kerckgebiedt :
 Een dwaling daar de reden vooz moet schrikken /
 En die 't verbandt des Godtsdiensts komt ver-
 wrikken.

40 Verdypfeens / Heer / de blindtheit uit de Kerck /
 Die dwaaselyk roemt op haar oude merk /
 Terwyl zy is verbastert in 't geloof /
 En in dit stuk vooz alle waarheit doof :
 Verlicht eens / Heer / zoobeele duizent zielen /
 Die dag op dag vooz haar altaaren knielen.

* * * * *

41 Geef dat wy u genieten met der daadt /
 Zoodat uw kracht tot in ons overgaat /
 En wy hierdooz zoo met u zyn vereent /
 Dat wy zyn zelfs uw vleesch en uw gebeent :
 Doch daarom / Heer / in heerlijkheit gezeten /
 Verstaan wy niet u met den monde t' eeten.

42 Geef dat wy zyn eerbiedig in 't gemoedt /
 Wanneer gy ons aan uw tafel boedt /
 En ons uw vleesch en bloet te nutten geeft.
 Gy weet hoe 't hart aan d' aard' en 't aardtsche
 kleeft :

Doer ons dan op ten hemel in betrouwen /
 Opdatw' u daar in heerlijkheit beschouwen.

XXX GEZANG,

- I. Over 't onderscheidt tusschen het Avont-
maal des Heeren en de Paapsche Misse.
- II. Voor wien het Avontmaal des Heeren
is ingestelt.
- III. Of het ook van onheiligen mag ge-
bruikt worden.

Op de zangwyze van den VIII Psalm.

P. 209.

M A staat ons noch den schoutoburg eens
t' ontsluiten/
Opdat wy kloek 't gedrocht der dwaling stuiten
In zynen loop; het Roomsche troetelkindt /

Maardoor het al het wereldruim verblindt.

- 2 Dit is de MIS, op 't hoog outaar verheben /
Daar 't Christenhart voor zyn moet en beeben /
Wanneer men haar van stuk tot stuk beschouwt;
Een Baalsdienst / daar komen op betrouwt.
- 3 Godts Waarheit is geschakelt als een lieren /
Die nimmer wordt door valsheit doorgebeeten.
Doch zoo is ook de Dwaling vastgehecht /
Wanneer zy heeft haar banden vastgelegd.

D

4 Wan

- 4 Wanneermen eerst/dooz misverstandt/betweerde/
 ('t Geen d' oude Kerk in haar begin nooit leerde)
 Dat broodt en wy n veranderden van aart /
 Zoo werd hier ligt de Misgodt by gepaart.
- 5 Want / dachtmen / is 't broodt waarlyk Christus
 t' achten /
 Zoo moeten wy aan hem den dienst betrachten /
 Dien pder mensch aan hem verschuldigt is :
 Zie daar in 't kort den grondslag van de Mis.
- 6 Wat is 'er om dien Misgodt bloet vergoten !
 Wat woedemen op Jesus Kerkgenooten
 All' eeuwen dooz ! Hoe gasinen hun ten roof/
 Als ketters / om dit roomsche bygeloof !
- 7 Maar als wy 't stuk naaukeurig onderzoeken /
 Men vindt geen Mis in Godts gewyde boeken /
 Geen Offer dat de roomsche Kerk verdicht /
 Waarop zy heeft haar trots gebaart gesticht.
- 8 De Mis / naar 't geenz' in Romes taal betekent /
 Wordt dooz de Kerk de hooftpilaar gerekent /
 Waarop 't geloof en haaren Godtsdienst rust /
 Schoon by Godts Woordt en d' Oudheit niet
 bewust.
- 9 Dies zullen wy eens dit groot Geselm ontleeden /
 En toetzen aan de Schryft en waare reden /
 Opdatmen zie hoebeel de Mis verscheelt /
 Van 't geen ons wordt in 't Abondtmaal ver-
 beeldt.
- 10 Eerst zullen wy het Abondtmaal verklaaren /
 En dan de Mis hier stiptelyk by paaren :
 Dan zietmen klaar het geen ons 't eerste leert /
 En hoe het is dooz Bygeloof verkeert.

I Ruse.

- 11 Het Abondtmaal / dat Jesus ingestelt heeft /
 En daar Godts woordt veelvoudig van gemeldt
 heeft /

- Toont ons de kracht van 's Heeren Iyden aan /
 Waardooz hy heeft vooz onze schuldt voldaan.
 12 Het leert / dat wy zyn van Godts bloek ontslagen /
 Omdat de Heer dien vooz ons heeft gedzaagen /
 In 't offeren van zyn gezegent Iyf /
 Eenmaal aan 't kruis / vooz 's menschen mis-
 bedryf.
 13 Dat hy zyn bloet aan 't kruishout heeft vergoten /
 Doch eenswerf slechts / vooz al zyn kerhgenooten /
 Dat * Paulus heeft zoo krachtig ingescherpt ;
 't Geen ebenwel de Roomsche Kerh verwerpt.
 14 Niet meer dan eens most 's wereldes Heilant ster-
 ven /
 Om vooz ons 't heil en leven te verwerven ;
 Dies offerde hy eenmaal zich aan Godt /
 Waarop de doodt was 't bitter Iydenslot.
 15 Zyn offer most met zyne doodt gepaart gaan /
 Omdat de mensch vooz Godt zou onbezwaart staan
 Van alle schuldt ; die zonder offerbloet
 Niet uitgewischt kon worden noch geboet.
 16 Vooz zyne doodt verwoz hy ons het leven.
 Hy most zich eens ter doodtstraf overgeeven /
 Aan 't bloekhout / afgeschadukt vooz de wet /
 Vooz Israël vooz Moses ingezet.
 17 By Moses werd geen wethreuk quytgescholden /
 Of zy wierd aan een offerdier vergolden /
 Dat in de plaats des overtreeders quam /
 En vooz een deel verteert wierd in de vlam.
 18 Het offerbee most Iyf en leven laaten :
 Zoo ook de Heer / zou ons zyn offer baaten.
 Gelyk de mensch gedreigt wierd met de doodt /
 Zoo was 't de doodt die 't leven hem ontsloot.
 19 Maar eenmaal moet de mensch dien tol betaalen ;
 Men kan zyn doodt niet wederom herhaalen ;
 Zoo heeft de Heer de schuldt ook eens geboet /
 In d' offerdoodt / vooz 't slozen van zyn bloet.

* In den brief aan den Hebrëen Cap. VII, VIII, IX, X.

- 20 Dit Offer zal in eeuwigheit volmaaken /
 Hun die hierop des hemels troon genaaken /
 Dooz vast geloof / geheiligt dooz Godts Geest /
 Die dooz zyn kracht ons zielgebrek geneest.

I I Kuste.

- 21 Het Abondtmaal versegelt deeze waarheit /
 Van Godts * Gezant gestelt in volle klaarheit /
 En in zyn' brief den Jooden ingezent /
 Gelyk de zon blaakt aan het firmament.
- 22 Een Middelaar / een Offer vooz de zonden /
 Wordt in de Schryft met klaar bewys gebonden :
 Dies rusten wy op 't Offer en zyn kracht /
 Dat Christus eens heeft aan het kruis vol-
 bragt.
- 23 Wy zeggen en betuigen tegen Romen /
 Dat zyne Mis zyn louter holle droomen /
 Een los gebouw / en enkele menschenbondt /
 Ontbloot van steun in 't Oud en Nieuw verbont.
- 24 Want schoon het poogt een onderscheidt te binden /
 Om dooz een' schyn de werelddt te verblinden /
 In 't Offer dat zyn Herk onbloedig heet /
 En bloedig ; zoo is 't maar bedrog gesmeedt.
- 25 Geen Offer dat by Godt geldt tot voldoening /
 En 't geen de mensch hem opdzoeg ter verzoening /
 Van misbedryf / en bysprak in 't gemoedt /
 Geschiedde dan dooz storting van bloet.
- 26 Men moet hier geen dankoffer nebens stellen /
 Maar letten op het geen d' Orakels spellen /
 Van 't offeren tot boetinge van schuldt ;
 Dan zietmen haast de Mispop 't hooft onthult.
- 27 Zou Paulus dan hier niet een stip van zeggen /
 Zoo overbreeft in 't offeren uit te leggen /
 Doozheen verricht van d' oude Priesterschaar /
 Naar Moses wet / en al het plegtgebaat ?
- 28 Zeer verre / want zyn gansche redeneering

* In den Brief aan den Hebreën , Cap. VII. VIII. IX. X. doorgegaan.

- Dergruift tot stof de Mis en Romes leering;
 Zoodat'er niet kan kilaarder zyn gezegt
 Het geen den grondt der Misfe wederlegt.
 29 Op 't Offer dat de Heilant eens verricht heeft /
 Toen hy zyn Kerk in bloettieras gesticht heeft /
 En hel en doodt geboert in zegepraal /
 Rust ons gemoedt in 't heilig Avondtmaal.
 30 Wy zullen ons aan 't bloedig Offer houden:
 Dat kan in kracht verkleenen / noch verouden.
 Dien zoenpyp gaf de Heer voor zyne Buidt /
 Dat middagklaar het Avondtmaal beduidt.

I I I Ruste.

- 31 Van komt ons ook des Heeren Nachtmaal leeren /
 Dat wy ons tot den Heilant moeten keeren /
 Naar 's Hemels troon / aan 's Daders rechte
 handt /
 By 't nuttigen van 't heilig onderpandt.
 32 Het leeraart ons / hem steeds getrou te blyven ;
 Dat 's Heeren Geest ons zoo hem in komt lyven /
 Dat wy met hem maar een zyn inderdaadt /
 Waardoor ons hart zich gansch op hem ver-
 laat.
 33 Het Nachtmaal leert / met welgegronde reden /
 Dat Jesus moet omhoog zyn aangebeden /
 In 't Starrenhof / daar hy verheerlykt zit /
 En d' Engleschaar hem / als haar Hoofd /
 aanbidt.
 34 Het Avondtmaal leert ons te recht beseffen /
 Dat wy ons hart ten hemel moeten heffen /
 Daar Jesus is / en als de Doozpraak leeft
 Van zyne Kerk / die hy verwozden heeft.
 35 't Leert dat / naardien Godt zynen Zoon niet
 spaarde
 Voor zynen toorn / toen hy hier was op aarde /
 Als 't Offer tot verzoening onzer schuldt /
 Hy eeuwig nu tot Koning is gehuldt.

- 36 Dat zyn gebiedt eeuw in / eeuw uit zal duuren /
 En zynen troon gebest staat in de muuren
 Van Godes Stadt / het nieu Jerusaleem /
 Daar alles hem toejuicht met eene stem.
- 37 Het Abondtmaal is ons een zichtbaar Teken /
 Dat Jesus heil ons nimmer zal ontbreken /
 Het waare goedt vooz zyne Kerk verdient /
 Naardien zyn doodt ons heeft met Godt be-
 vziendt.
- 38 In't Abondtmaal zien wy den Heilant slagten /
 Als't Offer dat Godts gramschap most ver-
 zachten /
 Dat eenmaal aan het kruishout is geschiedt /
 Waarin de Heer ons zyne gunst aanbiedt.
- 39 Wat kammern meer in 's Heeren Nachemaal zoe-
 ken /
 Daar't klaar berecht van Godts gelovde boeken /
 Van dat ons Godt in Jesus 't leven schenkt /
 En aan de beek van zyne wellust dzent.
- 40 Wy staan dan vast op 's Hemels openbaring /
 En waaken al't geen Rome / tot verklaring /
 En staving van den Misgodt / heeft verdicht /
 Als strydig met het Evangellicht.

I D Kuste.

- 41 Doch laat ons nu de Mis / in al de trekken
 Van haar gelaat / eens levendig ontdekken /
 Tot breideling van Romes los gezwets /
 Hoewel alleen in eene korte schets.
- 42 't Misoffer leert; dat levenden en dooden /
 Tot hun behoudt / het hebben zoo van nooden /
 Dat zonder dat geen heil of zaligheid /
 Dooz Jesus doodt / vooz iemant is bereidt.
- 43 Noeh dag op dag moet Jesus op d' altaaren /
 Hoewel hy is ten hemel opgedaaren /
 Neerdaalen / opdat hy dooz 's Priesters handt
 Geoffert word' en vooz 't gezicht geplant.

- 44 Dat hy ook daar / hoe strepdig met de reden /
 En 't waar geloof / moet worden aangebeden /
 Nadat het broodt in Hem verandert is /
 Waardooz het word het Offer van de Mis.
- 45 Het Broodt bedriegt hier aller menschen oogen /
 Waar uit gansch is de wezentheit getogen /
 Dooz 's Priesters woordt / meer dan dooz to-
 verkracht /
 Naardien hier Godt uit Broodt word voortge-
 bragt.
- 46 De Schepper word van't schepzel hier geschapen.
 Maar wie zou zich aan zulke een Godt vergaapen /
 Die ziet / noch hoort / noch zich in noodt be-
 vrydt /
 Ja in zich zelf vergaan moet met der tyt ?
- 47 Wat Christenziel kan in dien Godt gelooven /
 Die dieven zelfs uit zyne tempels rooven ?
 Die in het vuur en water wordt gestort ?
 Ja uitgebraakt van zwakke maagen wordt ?
- 48 Wie schrijkt niet dooz d' aanbidding van die Godt-
 heit ?
 En echter streelt zich Rome met die zotheit /
 Naardien het heeft veel bonden uitgedacht /
 Wanneer zyn Godt word in dien staat gebragt.
- 49 't Begeert zelf / met een zinneloos gekahel /
 Dat deezen Godt bewaart word dooz mirakel /
 Wanneer hy met een bzaakzel raakt in 't bier /
 Waarna men hem omdraagt met stacyzwier.
- 50 Zal dit dan noch het rein Spssoffer heeten
 Van 't Nieuw Verbondt / naar spelling der Pro-
 feeten ?
 Wordt bzaakzelsym gelyk een Godt geëert ?
 Ja / dit is 't dat de Roomsche Kerk beweert.

D Ruse

- 51 Hoe moet men dan de Roomsche Mis bemerken /
 Die alle daag in eindelooze Kerken

Bericht word van de Roomsche Priesterschaar/
Tot's menschedoms heil / met plechtig Kerkgē-
baar ?

- 52 Men mag hier schoon verstandt en oordeel sypen:
Hoe zalmen toch dien Offerdienst begrypen /
Die een is / schoon by duizenden verdeelt /
En dag op dag vooz tallooz' oogen speelt ?
- 53 Hoe noemtmen dien een Offer vooz de zonden /
Waardooz de mensch wordt van de schuldt ont-
bonden ;
Daar 't echter / als 't de Roomsche Kerk bez-
schryft /
Onbloedig heet / en op d' altaaren blyft ?
- 54 Hoe durftmen Godt den Zoon zoo snood onteeren /
Dat hy / gelyk de Roomsche schryften leeren /
Den Vader wordt in 't offren voozgesteld
Vooz schurftig bee / en wasdom van het veldt ?
- 55 En echter is de Kerk zoo ver verballen /
Die zoo verwaant durft op haar oudheit bzallen.
Is dit dan ook gebolgt het Gudheitsspooz ?
Dit / waartoe Godt den Middelaar verhoor ?
- 56 O Doolingskracht / rechthoedig uitgegoten
Op Romes kruin / en zyne Kerkgenooten !
O dwaasheit / nooit van 't Heidendom gekent /
Waardoozmen stout des Hellsants Offer schendt !
- 57 Hoe kanmen dus het licht der waarheit krenken ?
Hoe kanmen zulk een' Offergodt bedenken /
Die enkel is / en dooz al 't wereldruim
Ontelbaar is / gebakken uit wat schuim ?
- 58 Wat is de Mis van in haar eige wezen ?
Een poel waaruit veel zwarmen zyn gerezen
Van doolingen / het waar geloof ten smaadt /
Recht tegen Godt gekant en zynen raadt.
- 59 Dat alle van die tot Godts waarheit blaaken /
Dien Offerdienst van ganscher harte wzaaken /
(Hoezeermen vooz dien Baalsdienst ook pleit)
Als die ons van het spooz der waarheit leidt ?

60 Die 't Offer van den Heer eens opgedzaagen /
 Op Golgotha / vernietigt alle dagen
 Waardoor de schuldt van 't menschedom is be-
 taalt /
 Terwoplmen 't valsch en in den schyn herhaalt.

D J Kuste.

- 61 Men loochent klaar de waarheit der verzoening /
 Wanneer men Godt iets aanbiedt tot voldoening
 Het geen alleen op menschenbinding steunt /
 Daar 't donderen van Sina tegen dreunt.
- 62 Wy moeten dan / hoe 't Rome mag verbloemen /
 't Misoffer als Afgoderpe doemen /
 Daardien men hier Godtsdienstighlyk iets eert /
 't Geen 't wezen van Godts Majesteit ontbeert.
- 63 Ja deezen dienst / wel in den grondt bekeeken /
 Heeft zyns gelyk in geene wereldestreeken ;
 Want / wie aanbidt als Godt het geen hy eet ?
 Geen Heiden die van zulk een gruwel weet.
- 64 Verdoolde Kerk / zoo in de leer verandert
 Van uwen Heer ; volg / volg eens Jesus standert /
 Opdat gy van uw blindheit woord' onthest /
 En 't Broodt niet meer als uwen Godt besest.
- 65 Erken met ons de Goddelyke waarheit /
 Die Paulus leert in haare volle klaarheit ;
 Van d' eerste Kerk godtzuchtighlyk geloost /
 Doch die gy hebt van haare kracht beroost.
- 66 Roem niet / ó Kerk / op uw gebouw van oudheit ;
 Wy keuren dit vooz d' allergrootste stoutheit :
 Want hoe heet oud dat niet met Christus steunt /
 En van de leer des * Tarsers is verbzemt ?
- 67 Godt hoed' ons / hoe gy onze leer ook lastert /
 Dat wy zoo ver van d' Oudtheit zyn verbastert /
 Als wy uzien verdoolt van 't oude padt /
 En van den grondt der waarheit afgespat !
- 68 O Rome ! Godt ontsluit' eens uw gezichte /
 Zoodat hy u dooz zynen Geest verlichte :

* Paulus, van Tarsen geboortig.

- Want zonder dien blyftg' eeuwig steekblindt /
 Zoodat gy 't licht der waarheit nimmer vindt.
- 69 Zoek Jesus aan Godts rechte handt gezeten.
 Zyn Majesteit / zoo groot / zoo ongemeeten /
 Die eeuwig is de Zoon in 's Vaders schoot /
 Wordt nimmer dooz verwezening van broodt.
- 70 De Heer zal eens ten jongsten dag verschynen /
 In heerlykheit / tot zaliging der zynen;
 Doch zichtbaar / met den Serafymstoet /
 Wel schitterglans / gelyk den blixemgloet.

V I I kuste.

- 71 Men zoeke dan den Heer niet in vertrekken /
 Daar kleur en smaak zyn Majesteit bedekken /
 In huisjes / daar hy als gekerkerd zit /
 En kome hem Godtsdienstig in aanbiddt.
- 72 Hoe kan een Kerk zoo onbezonnen doolen /
 Dat Jesus zich houdt in het Broodt verscholen ?
 Ja / dat het broodt op 's Priesters woordt ver-
 dwynt /
 En niet dan in toevalligheeden verschynt ?
- 73 O dwaasheit / niet te peilen dooz de reden !
 Het Toeval zal het Wezen niet bekleeden !
 Want schoonmen 't broodt in zyn gedaante ziet /
 (Naar kome leert) zoo blyft zyn wezen niet.
- 74 O Ouraargodt / geteelt dooz menschenbonden !
 Wat zyn 'er al om u dooz 't zwaardt verflonden !
 Wat zienw' om u een groote Martelschaar /
 Die ulwen dienst bestreedt in 't openbaar !
- 75 Alw Offer / dooz een zondaar opgedraagen /
 Kan nimmermeer Godts Majesteit behaagen /
 Maar wordt van haar onwaardiglyk verfoeit /
 Als een gedrocht in Sodoms poel gegroeit.
- 76 De Heilant is / naar Melchizedechs orden /
 Een Priester tot in eeuwigheit geworden /
 Zoodatmen hem ontnemt zyn Priesterschap
 Wanneermen dingt naar deezen eerentrap.

- 77 Hy kon alleen zich tot een Offer wyden /
Tot zoen van schuldt / vooz d' oud' en nieuwe ty-
den:
Wie neemt dan stout die waardigheit zich aan /
Dat hy vooz Godt noch durst als Pries-
ter staan?
- 78 Wy alle zyn tot Pries-teren gehoren /
Zoo veel als wy den Heilant toebehooren /
Doch zyn daarom geen volgers in zyn Ampt /
't Geen (a) Paulus heeft zoo krachtig inge-
stamp-
79 De Heilant laat die kroon zich niet ontwingen;
Wie durst zich in zyn Pries-ter-schaar dan dringen?
Wat sterfelyk mensch doet deezen Offerpligt
Die eenmaal is dooz Godes Zoon verricht?
- 80 Maar / lang vermoeit van op dit stuk te blyven/
Zoo laten wy den Roomschen Misgodt dyp-
ben/
En houden ons aan Jesus Pries-ter-werk /
Dat hy by Godt verricht vooz zyne Kerck.

W I J J Ruste.

- 81 Dus staat ons noch aandachtig t' overweegen /
Hoe't verder met het Nachtmaal is gelegen /
En vooz wien 't is van Jesus ingestelt /
Naar 't geen 'er ons 't Orakelboek van meldt.
- 82 Is 't Abondtmaal vooz pder een ontstoten /
't Zy 't waardig / of onwaardig word genoten?
Heeft pder mensch den toegang tot den disch
Daar Jesus Heer / en zelf de Spys van is?
- 83 Mag pder zich aan 's Heeren tafel zetten /
't Zy dat hy leeft naar d' Evangeliswetten /
Of stoutelyk des Heeren woordt vertreedt /
En zynen pligt vooz misbedryf vergeet?
- 84 Mag pder mensch hier zyne handt uitsteeken /
Wanneer hy ziet het broodt des Heeren bzeeken:
Op

(a) Hebr. VII: 24-28.

- Opdat hy 't neem' en eete met den mondt/
't Zp deelgenoot/ of geen/van Godts verbondt?
- 85 Is hier geen paal in Godts gewyde Schyften/
Om 't reine van 't onzuivere te schyften?
Is 't Abondtmaal vooz pder hooft vooz hooft/
't Zp dat zyn hart gelooft/ of niet gelooft?
- 86 O neem; men zou dus't spooz der waarheit missen/
En zich dooz waan te jammerlyk vergiffen;
Want dus bertradt men Jesus offerbloet/
Waar dooz de schuldt van 't menschdom is ge-
boet.
- 87 Men moet dien waan van hier de blicken suu-
ken/
Om 't Abondtmaal godtbzuchtig te gebruiken/
En toonen/ naar het Goddelyk bescheidt/
Wien 's Heeren Bzoodt en Tafel zyn bereidt.
- 88 Dit Bzoodt is niet vooz ongewassche zwonnen/
Of honden/ schoonz' in 't heiligdom verschynen/
Of zulken/ dien het Evangelitwoozdt/
Tot boete/ niet dooz hunne harten boozt.
- 89 Deeze offerspys (gelykz' in kracht betekent)
Is nimmer vooz het zielenbzoodt gerekent
Van hen/ die/ dooz hun schendelyk gedrag/
Des Heeren naam onteeren dag op dag.
- 90 Melaatschen/ dus naar hun gemoedt te noemen/
Vermogen zich niet reukeloos beroemen/
Dat deezen disch vooz hun is toebereidt/
Naardien hun Godt van dien 't gebruik ontzeft.

I E Ruste.

- 91 Dies moetmen zich naar Godts verklaring schik-
ken/
En deeze zuil niet uit den gronde verwoyken/
Dat die alleen het Levensbzoodt geniet/
Wiens hart gelooft; en die het misdyf blicdt.
- 92 Zp/ die zich van als Deelgenooten draagen
Van Jesus disch/ verwerpen al 't behagen
Van

- Van zelfsheit / en verdiensten / als den gronde
 Waarop de Heer hun aanneemt in 't verbondt.
- 93 Zp moeten gansch dien lossen waan verzaaken /
 Datz' uit verdienst' in Godts gemeenschap raa-
 ken /
 Of dat hen Godt in hunne deugdt beschouwt /
 Zoodat hun hart op deezen waan betrouwt.
- 94 Rechvaardigen te zyn in eigen oogen /
 Is 't middel om gewis te zyn bedrogen /
 Als strepdig met den Evangeli-aart /
 Gelyk de Heer heeft duidelyk verklaart.
- 95 Boetvaardigheit betaamt zyn Dischgenooten /
 Dien heeft de Heer de heilfontein ontfloten ;
 Dien noodt hy op het geestlyk byuloftsfeest /
 Dien geeft zyn gunst het boedzel naar den geest.
- 96 Een nedzig hart / ootmoedig en verflagen
 Kan Godt alleen in 't Abondtmaal behaagen /
 Waardoozmen al zyn eigen lust verzaakt /
 De wereltdt en het wereltdtsch wezen wzaakt.
- 97 Den armen naar den geest is 't heil ontfloten /
 Dien handelt Godt als zyne Bondtgenooten ;
 Dien heeft hy zyn genade toegezeit /
 Derzadiging aan zynen dish bereidt.
- 98 De mensch moet in zyn eigen niet verzinken /
 Zal hy den kelt des Heeren waardig drinken /
 En eeten 't broodt van Jesus heilgdom :
 Want die alleen is Jesus wellekom.
- 99 Hy moet aan Godt den hoogsten eerbied toonen /
 Die in zyn ziel met zynen Geest wil woonen ;
 Naardien hy hem in zynen Zoon bemint /
 Als erfgenaam des hemels en zyn kindt.
- 100 Hy / die zich laat aan 's Heeren tafel vinden /
 Moet zich geheel aan zynen dienst verbinden /
 Zoodat vooz hem het gansche schepzel zwygt /
 En hy naar Godt dooz zyn begeerte hygt.

E kuste.

- 101 Godts liefde laat zich in de zielen voelen /
 Waardooz' alleen op zyn gemeenschap doelen /
 De zaligheid waarmede hy haar beschenkt /
 Die nimmer wordt door wisselval gekrenkt.
- 102 De mensch moet / met een nederig betrouwen /
 Den Heilant in het Abondtmaal beschouwen /
 Als die voor hem heeft zyne schuldte voldaan /
 Zoodat hy kan voor Godts gerecht bestaan.
- 103 Hy rust alleen op Jesus en zyn wonden /
 Als dien alleen de Vader heeft gezonden
 Als Middelaar van 't menschelyk geslacht /
 En die aan 't kruis het alles heeft volbragt.
- 104 Hy rust op hem / als in zyn plaats gestorven /
 Waardoor voor hem is 't eeuwig heil verworven /
 En hy nu vindt den ingang in Godts ryk /
 Waarvan hy krygt in 't Nachtmaal dubbele
 blyk.
- 105 Du hoeft hy voor Godts vierschaar niet te be-
 zwen /
 Naardien zyn schuldte in Jesus is vergeeven /
 't Geen hy geloofte / en 't Abondtmaal heit
 staft /
 Waarin hem Godt ten leven spyst en laaft.
- 106 Opdat hy van het misdryf zy ontbonden /
 Wil hy alleen in Jesus zyn gebonden /
 Wiens kruisdoodte hem het Abondtmaal ver-
 beeldt /
 Die hierin klaar voor zyne zinnen speelt.
- 107 Hy ziet den Heer des Vaders gramschap draagen /
 Door beulen aan 't verbloekte hout geslagen ;
 Hy ziet het bloet dat van zyn leden druipet /
 Daar 't Marsserpent voor in den afgronde
 kruipet.
- 108 Op dit gezicht / stelt hy zyn zielsbetrouwen
 Op Jesus / dien hy komt in 't leet beschouwen /
 Het

- Het lyden dat geen wederga ooit bondt /
 Waarmee hy heeft verzegelt Godtes verbondt.
 109 Hy / in zich zelf met zyne schuldt belaaen /
 Doogt zich nu in de Heilfontein te baaden /
 Die Godes handt ontsloot in Davids huis /
 En die hy bindt in Jesus aan het kruis.
 110 Een Christenziel volgt dus des Heeren regel /
 Dat haar 't gebruik des Nachmaals is een zegel /
 Een onderpandt van 's hemels erfenis /
 Als die in hoop alreede zalig is.

F I Kuste.

- 111 In Jesus doode bindt zy alleen het leven.
 In Jesus bloet bindt zy haar schuldt vergeeben /
 Datz' in geloof met zekerheit erkent /
 En 't Abondmaal haar kilaar booz oogen pzent.
 112 Een Christen weet dat zyne struikelingen
 Nooit zullen 't recht ten leven hem ontwozingen /
 Naardien zy zyn in Jesus doode bedekt /
 Naar wien hy zich dooz heet verlangen strekt.
 113 Hy houdt zich vast aan Jesus dooz de hoope /
 Opdat zyn kracht in hem het misdryf sloope /
 Dat hy verfoeit / en dagelyks beweent /
 Waardoor 'tin hem versterft en wordt verkleent.
 114 Na dat Berouw zyn schuldig hart doozgriefde /
 Houdt hy zich vast aan Jesus dooz de liefde /
 Die dag op dag het quaadt in hem verkwint /
 Zoodat hy zich gansely aan de deugdt verbindt.
 115 Hy zoekt zyn kracht in Jesus kruis en lyden /
 Om welgemoedt het misdryf te bestryden /
 Gelyk het den bezoldigden betaamt /
 Die naar zyn' Heer en Krygshoofst word ge-
 naamt.
 116 Hy / als een lidt van 's Heeren oorlogsknechten /
 Stelt zich om vleesch en wereldt te bebedchten /
 En / rusteloos eer hy met zege praalt /
 Laat hy niet af voordat hy haar behaalt.

117 Hy komt zich gansch aan Jesus dienst verplichten /

Zoodat de hel moet booz den pber zwigten /
 Waarmeê hy zich heeft Gode toegewydt /
 En dat hy blyft verwinner in den strydt.

118 Och ! roept hy uit: Wie helptm' in 't bange wezen ?

Wie zal de quaal van myne ziel geneezen ?
 Wie redt my uit dit lyden van de doot /
 Dat dagelyks dooz 't misbedryf vergroot ?

119 In 't woestelen voelt hy den Heilant koomen /
 Waardooz hy / als ten hemel opgenomen /
 Van harte Godt dooz Jesus Christus dankt /
 Dat hy hem byydt van 't lyden dat hem prangt.

120 De Heilichheit is 't doelwit zynner pooging.
 Geen zalichheit heeft hy tot zyn beooging /
 Van daar zyn ziel verheerlykt heilig leeft /
 En zich geheel de Godtheit overgeeft.

III Ruste.

121 Staat hier dan af / gy alle Godtberlaters /
 Die / byeemt van Godt / zyt inderdaadt Godts
 haters /

En nooit het Broodt des lebens hebt gesmaakt /
 Waardoozmen uit de magt des doodts geraakt.

122 Dit hemelsch Man / dat nimmer is bederslyk /
 Maakt dat wy zyn in eeuwigheit onsterfelyk:
 Zoodat / hoewel de doot ons lichaam slaat /
 Haar felle schicht dus onze ziel niet schaadt.

123 Die Jesus eet en nuttigt dooz geloobe /
 Draagt zorge dat hy zyne kroon niet roobe /
 Zyn eere / die hy heeft als Middelaar /
 Tot zaliging van zyn verhoore schaar.

124 Staat hier dan af / gy alle Schepzelseerders /
 Die inderdaadt zyt Jesus Amptverkeerders /
 Als die uw heil aan anderen betrouwt /
 Daar hy alleen strekt tot uw zielsbehoudt.

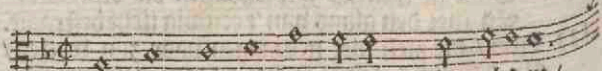
- 125 Staat buiten / gy die Jesus poogt te binden
 In 't Offerbroodt der Leidtsliên van de blinden :
 Daar is hy niet / dewyl hy 't zegel geeft /
 Dat hy omhoog als onze Woorspraak leeft.
- 126 Uw bygeloof / gesticht op losse gronden /
 Heeft Jesus kruis en offerdoodt geschonden /
 Daardien hy niet in 't broodt verborzen zit /
 Of schyn van broodt ; datg' in zyn plaats aanb-
 bidt.
- 127 Staat hier van af / gy werkers van godtloosheit /
 Die dag op dag Godt tergt dooz utwe boosheit ;
 Gy hebt geen deel aan deeze spys en drank /
 Schoon gy het woordt helpdt naar zynen klank.
- 128 't Boetvaardig hart / Godt nedrig opgedraagen /
 Kan hem alleen aan zynen disch behaagen :
 Dit is alleen het waare bzuiloftskleedt /
 Wanneermen aan des Heeren tafel treedt.
- 129 Om 't zalig heil in 't Nachtmaal te verwerven /
 Zoo moetmen gansch aan zyne lusten sterben ;
 Zich speenen van de wereldt en het quaadt /
 Opdat in 't hart opschiet' een heilig zaadt.
- 130 Men kenne zich in zyn natuur verloren /
 Cordatmen dooz Godts Geest zy weêrgeboren ;
 Waarna men eerst het waare goedt geniet /
 Dat Jesus in zyn Avondtmaal aanbiedt.

I I I I I Kuste.

- 131 Men moet hun van van 's Heeren Tafel weeren /
 Die zich niet van het misbedryf bekeeren /
 En / dooz berouw en waar' ootmoedighheit /
 Niet worden tot den Middelaar geleidt.
- 132 Hun / die den Heer niet kenne als den Heilant /
 Den Herder / die hun leidt in 't klaverweilandt ;
 Daar hy hun als zyn schaapen bly onthaalt /
 En met den glans van 't eeuwigh licht bestraalt.
- 133 Hun / die zich niet gedraagen naar zyn wetten /
 En dagelyks zich met het quaadt besmetten /

- Zoodatze zyn aan 't schendbedryf gehecht /
 Wordt van de Kerk des Heeren disch ontzegt.
- 134 Zoo zulken / die in gruwelstukken leeden /
 Den toegang wordt tot dit Geheim gegeven /
 En datmen hun niet van d' ontwopding weert ;
 Wordt Godts verbondt ontheilgt en onteert.
- 135 Godts Heilverbondt heeft deeze vaste regels /
 Dat het / gestaaft dooz Tekenen en Zegels /
 Van Broodt en Wijn / alleen hun toebehoort
 Die williglyk gehoorzaam zyn aan 't woordt.
- 136 Godts gramschapsbierwordt zekerlyk ontfceken /
 Zoo zulken / dien het Evangelijpreken
 Op 't hart niet hecht / de deelgenooten zyn
 Van 't heilig broodt en zynen tafelwijn.
- 137 Ja / zoo zy in dit deelgenootschap raaken /
 Zal 's Heeren toorn zelf op de Kerke blaaken /
 Naardien zy als een lichaam wordt geacht /
 Waaroer bloek / of zegen wordt gebzagt.
- 138 Dies moet de Kerk uit haar gemeenschap sluiten /
 Naar Christus last / hun die dooz 't leven uitien
 Dat geen geloof en liefd' in 't harte leeft /
 En hun bedryf den Heilant tegenstreeft.
- 139 De Kerk moet hun het Abondtmaal ontzeggen /
 Totdat zy booz haar vlerschaar openleggen /
 Dooz waar berouw / 't geen dooz hen is mis-
 daan /
 En toonen dat zy booz Godt schuldig staan :
- 140 Totdat zy / dooz boetvaardigheid / betwopen /
 Dat zy booz 't quaad en d' overtreeding pzen /
 Het misbedryf dat hun van Godt afscheidt :
 Waarop alleen vergeebing is bereidt.

Z I E L Z U C H T.

141 Eenmaal hebt gy / ô Heilant / hier geleden / En

En zyt daar op in 't heiligdom getreden /

Den hemel / met uw eigen dierbaar bloet /

Als 't offer dat alleen de schulden boet.

- 142 Dat offer is alleen ons zielsbetrouwen;
Daar in wil Godt genadig ons beschouwen /
Als zulken die dooz u zyn by gekocht;
Waar dooz wy zyn aan zynen dienst verknocht.
- 143 Dat offer sluit den hemel vooz ons open.
Dit is de grondt waarop wy / zondaars / hoopen /
O Jesus! in het hoogste ryl gekroont;
't Is hier dooz dat de Vader ons verschoont.
- 144 Wy willen op geen ander offer rusten /
Want buiten u kan niets / o Heer / ons lusten
Tot zaliging; 't is dooz uw offers kracht /
Dat wy tot Godts gemeenschap zyn gebragt.
- 145 't Kruisoffer is het offer vooz de zonden;
Hier dooz zyn wy van schuld en straf ontbonden;
Dat offer / zoo uw heilig Boek niet faalt /
Word nimmermeer op aarde weer herhaalt.
- 146 Gy zyt / o Heer / naar Melchizedechs ordon /
Een Priester tot in eeuwigheit geworden /
Dooz 't offer aan het kruishout eens verricht /
De grondvest daar uw Kerk op is gesticht.
- 147 Wil ons / o Heer / dan dooz de dwaling hoeden /
Die sommigen in hunne harssens broeden /
Datg' alle daag hier noch geoffert wordt /
Schoon op 't outaar uw bloet niet word gestort.
- 148 Wy blyben aan uw bloedig offer hangen /
Om 't leven en de zaligheid t' ontfangen.
Dat offer is de heeling van ons leet /
Waar dooz gy eens aan 't hoogste recht vol-
deedt.

* * * * *

- 149 O Heilant / koom in ons de boosheit smiltien /
 Om uwen disch godtruychtig te gebruiken ;
 Geef ons / hoewel wy arme zondaars zyn /
 A t' eeten / in 't gebruik van broodt en wyne.
- 150 Om uwent wil word ons de schulde vergeeven.
 Om uwent wil schenkt ons de Vader 't leven.
 Dit is het geen het Abondmaal beduidt ;
 En in de kracht van zyn gebruik besluit.
- 151 Versterk ons / Heer / met krachten uit den hoogten.
 Versterk ons dooz uw Goddelyk vermogen /
 Opdat wy / van het misbedryf geslaakt /
 Geboelen dat uw offer ons volmaakt.
- 152 Uw offer stelt den hemel vooz ons open ;
 Dies komen wy naar uw gemeenschap loopen /
 Detwyl wy met uw zegel zyn gemerkt :
 Sterk ons / o Geest / die 't leven in ons werkt !

XXXI GEZANG,

Van de Sleutelen des Hemelryks.

Op de zangwyze van den LXXXVI Psalm.

P. 222.

Esus erf en huisgenooten /
 Zyn in eenen kring bestoten /
 Die zyn Kerck geheeten wordt /

Daar

Waar op hy zyn gaven stoort.
 Zy / gewydt aan zyne leere /
 Is het lichaam van den Heere /
 Dien zy als haar Hoofd erkent /

Die op haar zyn zegel pzent.

- 2 Zy is 't volk dat hy vergadert /
 't Geen in liefde tot hem nadert /
 En zich dooz den stercken knoop /
 Van geloof en vaste hoop /
 Aan dien Heilant houdt verbonden /
 Als den Heeler haarer wonden /
 Die haar met zyn heil beschenkt /
 En ten leven voedt en dzenkt.
- 3 Zy geniet het groote voorrecht /
 Dat zy enkel haar gehoor hecht
 Aan diens Meesters onderwys.
 Daaruit leert zy dat de pyss /
 Van een onwaardeerbare waarde /
 Na haar stryden hier op aarde /
 Dooz den Heer haar is bereidt /
 En wacht in d' onsterflichkeit.
- 4 Zy word 's Heeren Ryk geheeten /
 Zyn gebiedt ; niet af te meeten
 Naar des wereldds heerschappp.
 Jesus opperkerkvoogdy
 Is inwendig in de zielen /
 Die dooz zyne hoogheit knielen /
 En erkennen / met ontzag /
 Dat hy alle ding vermag :

- 5 Dat hy is de Heer der Englen /
 Die hun stemmen samenmenglen /
 In het goddelyk muzyk
 Met de Kerk in 't hoogste ryk.
 Dit belydt de Kerk beneden /
 In Godtbruchtige gebeden /
 En gezangen tot den lof /
 Van den Heer in 't starrenhof.
- 6 Jesus gaf / dooz zyn voorziening /
 Aan zyn Kerk een rechtsbediening /
 En de sleutels van zyn ryk /
 Ten gebruike ; tot een blyk
 Van haar leenrecht in 't besteren
 Van hen die zyn wetten vieren :
 En om d' ongehoorzaamheit
 Te bedwingen met beleit.

I Kuste.

- 7 Oppermagt naar Romes zeden /
 Wordt niet in de Kerk geleden /
 Daarmen voert een kerkboogdy /
 En verwaande heerschappyy
 Over d' erfenis des Heeren ;
 Tegen 't geen d' Apostels leeren /
 En boozal van * Petrus wooydt /
 't Geen niets min dan 't Pausdom schooyt.
- 8 Echter moet'er order wezen /
 Om niet booz't gebolg te breezen /
 Dat wanorder haast verwekt /
 En ten val der Kerke strekt.
 Godts gewopde Huis en tempel
 Sluit uit zynen muur en drempel
 't Boos vergif van kettery /
 Opdat elk daar beilig zy.
- 9 't Sluit ook d' ongerechtigheden /
 Die zyn heiligdom bertreeden /
 En ontluifstren van sieraadt /

uit

* 1 Pet. V. 1. 2. 3.

Hit den ring van zynen staat.
 Jesus Kerk heeft magt gekregen/
 Dat zy uitt den bloek en zegen/
 Dooz haar Evangelistem:

En dit woordt heeft kracht en klem.

- 10 Wat gy binden zult op aarde/
 Zegt de Heer / houd Godt van waarde
 In den hemel / naar zyn recht.
 Hy heeft aan uw woordt gehecht
 Zyn verzeegling in zyn oordeel/
 't Zy tot heilberlies / of boordeel/
 Alsmen 't quaad' / of 't goede werkt:
 Dus ziet gy uw woordt gesterkt.

- 11 Laat het heilige niet rooven.
 Sluit hun uit die niet gelooben/
 Of onheilig zyn van aart /
 Spreekt de Heer / als gansch onwaardt
 Mynen boordhof te betreedden.
 Snydt hun / als verrotte leden /
 Van myn kerkgemeenschap af:
 Scheidt het hooren dus van 't kass.

- 12 Deeze magt moet gy gebruiken/
 Om de vleugelen te snuiken
 Der godtloosheit in myn Kerk.
 Zyt dan welgemoedt in 't werk /
 Zegt hy boort / myn kruisgezanten.
 Hun die tegen my zich kantten /
 Gaat met uwen Van te keer /
 En smyt hunne trotsheit neer.

II Kuste.

- 13 Donder heestmen niet te breezen
 Hit het Vatikaan gerezen /
 Noch den blixem zonder kracht
 Hit Sint Pieter boortgebragt /
 Dien de Paus alom laat bliken /
 Om de werelddt te verschrikken /

- Als hy / in grammoedigheid /
 Dooz 't gezagh zyns zetels pleit.
 14 Deze magt is hem van boven
 Niet gegeven / om te dooven
 't Opperkeizerlyk gezagh.
 Want de Schryft maakt geen gewagh
 Van dien Priesterlyken standert /
 Die de kruisbaan heeft verandert /
 In een bloetblag van geweld /
 Die zich tegen Jesus stelt.
 15 Doch / schoon wy geen Dausfchap schroomen /
 Om het misdryf in te toomen /
 Zoo heeft Jesus eene wet
 Dooz de Kerktucht ingezet /
 Om all' ergernis te woeren.
 Dreezen regel moetmen eeren /
 Als een breidel dooz het quaadt
 Dat den groei der Kerke schaadt.
 16 Elk moet dan de kerktucht vieren /
 En zyn gangen zoo bestieren /
 Dat zy nimmermeer hem tress'.
 Dat geen mensch zich ooit verheff'
 Om die banden te verscheuren /
 Jesus rechten af te keuren /
 Die hy gaf / met eigen mondt /
 Aan de Kerk van 't Nieuw verbondt.
 17 Elk moet zich dan waardig draagen /
 Om den Heilant te behaagen /
 In 't gebruik van 't Sakrament.
 Want hoewel 't niet is bekend /
 Aan de Kerk / wiens hart oprecht is /
 Zoo breez' elk het geen gehecht is
 Aan d' ontceering van het Beeldt /
 Dat de Heer den zynen deelt.
 18 Godt zal eens de vierschaar spannen /
 En uit zyne Kerk verbannen
 Allerlei onreinigheit /

Die ons van zyn liefde scheidt.
 't Onkruidt zal hy dan verbzanden;
 Zulken die onzuibze handen
 Sloegen aan het heilig Broodt:
 Hun een teken van de doodt.

Z I E L Z U C H T:

19 Ben ik een van uwre leden /
 Die uw heiligdom betreedden /
 Opperheer van uwre Kerk?
 Draag ik uw libzet en merk /
 Als ik uiterlyk laat blyken?
 Zoo moet ik naar u gelyken;
 Geef my hier toe uwren Geest /

Die myn zielgebrek geneest.

20 Geef dat ik u waardig leeve /
 Uwren wil nooit tegenstreeve /
 Maar dien altoos doe met lust.
 Nooit word' in myn hart gebluscht
 't Heilig vier van uw genade /
 Maar ontbont het vroeg en spade /
 Opdat ik met bierigheid
 U vereer' in myn beleit.

- 21 Geef / ô Heer / dat ik bemerkte /
 Dat ik / als een lidt der Kerke /
 Dooz uw dierbaar bloet gekocht /
 Blyven moet aan haar verknocht /
 Dooz de Waarheit te belyden /
 En my aan de deugdt te wyden /
 In een Christelyk gedrag /
 Tot uw eer / met diep ontzag.
- 22 Leer my 't allen tyt het goede.
 Dat uw Geest my altoos hoede
 Dooz het snoode misbedryf /
 Doodelyk booz ziel en lyf.
 Doe my ook de kerkrucht schroomen /
 Die / om 't misdryf in te toomen /
 Zonder staving van geweld /
 In de Kerck is ingestelt.

* * * * *

- 23 Wil my diep in 't harte pzenten
 't recht gebruik der Sakramenten /
 Daar ik deelgenoot van ben.
 Geef dat ik uw waarheit kenn' /
 Opdat ik my waardig draage
 Naar uw woordt / en u behaage /
 Overig in 't heilig werk /
 Als een lidtmaat uwer Kerck.
- 24 Laat my nimmer van u topken /
 Nimmer in de deugdt beztopken /
 Nimmer spatten van het woordt
 Altyt in de Kerck gehoozt.
 Laat my uw genade veilgen /
 Om nooit uw verbondt t' ontheilgen :
 Opdat ik u / steeds getrou /
 Eens in heerlykheit beschouw'.

XXXII GEZANG,

Van de Nootzaaklykheit der goede werken
en voor wien de zaligheid bereidt is.

Op de zangwyze van den CXVI Psalm.

P. 226.

Maar zoo wy door den Heiland zyn verlost /
Zyn wy dan noch gehouden zedepligten /
Naar 's Heeren wet / godtbzuchtig te verrichten /

Schoon 't hem voor ons het leven heeft gekost ?
2 Heeft Jesus niet voor ons de wet verbult /
Voor lyden en een heilige betrachtting ;
Zoodat het dient tot ons gemoedts verzachting /
Dat wy in hem zyn by van straf en schuldt ?
3 Dit stuk staat vast : dat Jesus heeft voldaan
Aan 't hoogste recht / voor onze schuldt bedypben ;
Zoodatw' in hem voor Godt onstrafbaar blyben /
Omdat hy voor de schuldt heeft ingestaan :
4 Omdat hy heeft in onze plaats volbragt
Den eijfel der wet / door pligt / en 't zwaarste lyden /
Als Middelaar van d' oud' en nieuwe tyden /
En Borge van het menschelyk geslacht.
5 Dus heeft de Heer / schoon zyn gehoorzaam-
heit
Aan 't Wetverbondt / een voorbeding zy t' achten
Van 't ampt dat hy als Heiland most betrachten /
Nochtans voor ons het heil hier door bereidt

- 6 Wy zyn in hem gerekent als maar een/
 Hy als het Hoofot / en wy als zyne leden :
 Als die vooz ons in 't vechtperk heeft gestreden ;
 Waardooz de kop der Hofflang werd vercreen.
- 7 Maar ook zoo wordt zyn dadelyk bedryf
 Het menschdom tot rechtvaardigheit gerekent ;
 Zoo middagklaar van * Paulus aangetekent /
 Zoodat het strekt tot heil van ziel en lyf.
- 8 Doch ebenwel ontflaat den mensch dit niet
 Dat hy aan Godt gehoozzaamheit betoone /
 Opdat hem Godt met zaligheit bekroone /
 Schoon zulks niet om haar waardigheit geschiedt.
- 9 Wy / die vereent zyn met den Heer / ons Hoofot /
 Zyn schuldig hem gehoozzaam na te streeben /
 Naar 't boozbeeldt van zyn heiligheit te leeben ;
 Waardooz wy 't heil verwerben / ons beloofst.
- 10 Die zegt dat hy den Heer is ingelyft / x
 Moet in hem / als den Wynstok / vruchten draagen /
 Indien hy hem zal dooz geloof behaagen /
 Waardooz hy vast met hem vereenigt blyft.

I Kuste.

- 11 Onmogelyk leeft hy in 't schuldig quaadt /
 Dien die de Heer heeft als zyn zaadt verwozven /
 Dooz wien hy is op Golgotha gestorven :
 Omdat zyn kracht zelf in hem overgaat.
- 12 De levenskracht stozt Jesus in 't gemoedt
 Van zynen Geest ; waardooz hy is betwezen
 Godts Zoon te zyn / wanneer hy is vercrezen /
 Die in ons werkt den zuibzen liefdegloet :
- 13 Den liefdegloet tot Godt die ons behoudt /
 En Jesus / die ons met zyn bloet gekocht heeft /
 Waardooz hy ons op nieu met Godt verknocht
 heeft /
 Opdat de deugdt in ons wierd' opgebouwt :

* Rom. V. 29. x Joh. XV. 4.

- 14 Opdat hy ons herstichtte tot zyn huis /
 Maar zyn bestek / als geestelyke steenen /
 Waartoe hy hier op aarde was verscheenen /
 En tot ons heil most sterben aan het kruis.
- 15 Dit is 't gebolg van 't Offer dat hy deed' ;
 Dat hy ons zou van schulde en straffe slaaken /
 Doch ons ook vry van 't vuile misdryf maaken /
 Als 't groote wit daar hy aan 't kruis om leedt.
- 16 Nu Jesus is verreezen van de doot /
 En heilryk uit de graffpelonk gestegen /
 Zoo heeft hy vooz 't verlosse volk verkregen /
 Dat hy het Godts genadestroom ontstoot.
- 17 Dus wort zyn volk vernietwt dooz zynen Geest /
 En dag op dag dooz zyne kracht herboren :
 Dus krygt het weêr 't geen Adam had verloren /
 Ja meerder / als vooz geen verhal hebzeest.
- 18 't Krygt meerder licht dooz deeze Lebengzon /
 (Hoewel allengs) en haare zuibze klaarheit /
 Doozdien 't beschoutwt de goddelyke waarheit /
 Hoe Jesus doot het Hartsferpent vertoon.
- 19 Dat schoon gezicht van Jesus zegepraal /
 Berwekt in ons dat wy hem eer betwopen ;
 Dan voelt ons hart in zich de liefde ryzen /
 Waardooz het gloeit van Godes liefdestraal.
- 20 Dan blinkt in ons weêr 't Goddelyk Ebenbeeldt /
 Te jammerlyk in ons dooz 't quaadt verduistert ;
 Zood worden wy van 't misbedryf ontkluisert /
 En ziel en lyf van 't bloekbaar quaadt geheelt.

I I Kuste.

- 21 Dus worden wy / de zwakhheit zelbe / sterk /
 Dooz Jesus kracht / gezonden uit den hoogen.
 Zoo voelen wy in 't hart Godts alvermogen /
 Waardooz hy ons gewillig maakt in 't werk.
- 22 Wy / kenneude het onwaardeerbaar goet /
 Van Godt ons in den Middelaar geschonken /
 Gevoelen straks in ons de liefdebonden /

Maar,

- Waardoo? wy hem beminnen in 't gemoedt.
 23 Die weldaadt eischt de grootste dankbaarheid /
 Ons leven lang / de Godtheit te bewyzen /
 Om haaren naam godtsdienstiglyk te pryzen ;
 Omdatz' ons heeft het grootste heil bereidt.
 24 Ondankbaarheid is 't schrikkelphst gebzocht /
 Dat immermeer op aarde werd gebonden :
 En zouden wy / gestaakt van straff' en zonden /
 Niet danken dien / die ons heeft vrygekocht ?
 25 Zal 's menschen geest / die zyne pligten kent /
 Zoo verre van den rechten weg verdwaalen /
 Dat hy niet roemt des Heeren liefdestraalen /
 Die hy / tot heil / hem uit den hoogen zendt ?
 26 Dus eischt de pligt van dankbaarheid / dat wy
 Schoorzaam zyn aan Godts gestaafde wetten /
 Ja ons geheel tot d' onderhouding zetten /
 Opdat ons hart hem welbehaaglyk zy.
 27 De zaligting des zondaars is een stof
 Om eeuwiglyk den Opperheer te pryzen ;
 Dies moeten wy hem deezen pligt bewyzen /
 En zonder end uitgalmen zynen lof.
 28 Is Godt / die ons in zyne gunst ontfangt /
 Om Jesus wil / niet alle dankpligt waardig ?
 Wie zou dan niet bereidt staan en volbaardig
 Tot 's Heeren dienst / van wien het alles hangt ?
 29 Schenkt Godt ons / om de liefde van zyn' Zoon
 De zaligheid : wat is die toch te noemen /
 (Ten zy men haar leenspreukig wil verbloemen)
 Van Heiligheit / des menschen hoogste kroon ?
 30 't Verloste volk past dan de heiligheit /
 En Godes wet godtbzuechtig t' onderhouden /
 Die nimmer kan in haare kracht verouden /
 Als 't richtsnoer van het menschelyk beleit.

III Kuste.

- 31 De deugdt moet ook dieswegen zyn betracht /
 Opdat wy ons in 't oordeel niet vergiffen /

Of

- Of wy Godts gunst ook in den Hestant missen ;
 Zoodat hy ons als zyn Verlosten acht.
- 32 Wien is 't bewust dat hy 't geloof bezit /
 Van die zulks kan bewyzen uit zyn daaden ?
 Dit is de toets naar Godts gewoode bladen :
 Elk doele dan op dit gestelde wit.
- 33 Men bleie zich niet met geenen lossen waan ;
 't Geloof moet uit de deugtbedryven blyken /
 't Verloste volk naar Godes beeldt gelyken /
 En williglyk het dengdenpadt opstaan.
- 34 De waare Deugdt stelt hier het onderscheidt /
 In zulken die waarachtiglyk gelooven /
 En hun die niet geheilligt zyn van boven ;
 Hoe sterk men vooz het doodt geloove pleit.
- 35 Het bloot geloof / dat slechts de mondt belydt /
 Zal nimmermeer in 's Hemels viersthaar gelden ;
 Als zonneklaar d' Ozakelwoorden melden /
 Noch ook het geen maar duurt vooz eenen tyt.
- 36 Het waar geloof gaat niet met de deugdt gepaart /
 Wat ook 't vernuft scherpsinnig mag verdichten :
 Het waar geloof vereischt de liefdepligten /
 Als blyken dat wy zyn naar Godt geëart.
- 37 Schoon ons bedryf dan niets verdient by Godt /
 En in Godts recht niet kan tot bysprakke strekken /
 Om onze schuldt vooz 't alziend' oog te dekken ;
 Zoo liefstinen deugdt gelyk ons zalig lot.
- 38 Hy die de deugdt bindt in zyn hart geplant /
 De heiligheit / naar Godts volmaakte vooz
 beeldt /
 Geniet een goet / het geen hy kent en oordeelt
 Dat nimmer is behatbaar vooz 't verstandt.
- 39 De zaligheit van 't Evangelitwoordt
 Is nooit gezien / noch van 't vernuft begrepen /
 Hoe syn ook op den steen der Schrift geslepen ;
 Als die niet tot den aardtschen staat behoort.
- 40 Waar als men is geheilligt vooz Godts kracht /
 Van kent de ziel het leven vooz bevinding /

In zyn begin; waartoe zy / na d' ontbinding
Des lichaams / wordt in eeuwigheit gebzagt.

I D Kuste.

- 41 Wy moeten ons ook schikken naar Godts wet/
Opdat wy / dooz de heiligheit van 't leven /
Een voorbeeldt aan ons medemenschen geeven /
Dooz ons gedzag / als rein en onbesmet.
- 42 Zien wy datz' in het misdryf zyn versmoozt /
Endagelphs Godts hemelwetten schenden ;
Zoo moeten wy in liefd' ons tot hen wenden /
Tot hun behoud / naar 't Evangelijwoozdt.
- 43 De liefdepligt vereischt dat ons gedzag !
Den Evenmensch verstrekkte tot een voorbeeldt /
Het geen in hem het zielgebzek veroorzdeelt /
Opdat hy Godt eer biede met ontzagh.
- 44 't Zy blykbaar dat wy hooren naar Gods stem /
En als om strydt ons naar den hemel haasten /
Opdat dit ook ontsteek' in onzen naasten
De zucht naar Godt en Godts Jerusalemt.
- 45 Zoo Godes liefd' in onze harten straalt /
Zal zy zich ook naar buiten laten voelen ;
Zoodat wy op des Naastens welstant doelen /
Als of die was aan onzen staat gepaalt.
- 46 Het menschedom / uit het zelbe bloet gereelt /
In welk geweest van 't wereldtruim gebonden /
Is dooz een' bandt van maatschappp verbonden /
Als 'tzelbe lot dooz schepping mesgedeelt.
- 47 't Is onze pligt dan / naar 't gestaaft bescheit /
Dat wy elk mensch dooz onzen wandel stichten /
De duisterheit van zynen geest verlichten ;
Opdat hy zie Godts groote zaligheit.
- 48 Geen liefde blyft besloten in haar' grondt /
Maar is van aart om daadlyk uit te breeken /
Om ook de liefd' in anderen t' ontsteeken :
Dit eischt ook d' aart van 's hemels Dreever
bondt.

- 49 Zoo wy dan zyn gesterkt door 's Heeren Geest/
 Zoo moeten wy ook onzen Naasten sterken /
 En toonen / door 't bedryf van goede werken /
 Hoe Godt van ons gedient wordt en gebreeft.
- 50 De zuivere glans waarmee wy zyn bestraalt /
 Moet zoo uit ons op onzen Naasten schynen/
 Dat doorz ons licht de nevelen verdwynen /
 Waardoorz zy zyn van 't hoogste Goedte ver-
 dwaalt.

D Ruffte.

- 51 Geen heil is dan ten besten door 't geslachte
 Dat steeds volhardt in alle goddeloosheit /
 Wiens leven als een schakel is van boosheit /
 En dat in 't hart Godts zaligheid veracht.
- 52 Dat / opentlyk gebrandtmerkt in de Schryft /
 Zyn zulken / die in vuil' onkuisheit branden ;
 Of Afgaon / kunst en werk van menschen handen /
 Vereeren doorz een' onbezonnen dzift.
- 53 Den schenderen van 't heilig Eetverbondt
 Heeft Godt ook uit zyn Koninkryk gesloten ;
 Ook die hun goedit onwettelyk vergrooten /
 Doorz diebery / of andren flincken bondt.
- 54 De gierigaart deelt ook in 't zelve lot /
 Die zynen schat stelt tot zyn zielsbetrouwen /
 En 't gout gelyk zyn Godtheit komt beschouwen :
 Waardoorz hy zich geheel verbreekt van Godt.
- 55 De bronkaart staat hier by ook opgetelt /
 Die broeg en spa zyn' lust boet in het zwelgen.
 Den lasteraat zal 's Hemels wraak verdelgen /
 Die tegen Godt van gif en trotsheit zwelt.
- 56 Geen rober / die de groote wegen schendt /
 Of enkel leeft doorz menschen t' onderdrukken ;
 Of zulken / die met andre gruwelstukken
 Bezoedelt zyn / zyn ooit van Godt gekent.
- 57 Nooit ziet Godt hun gelyk de zynen aan :
 Dies zullenz' ook nooit 's Hemels rpk beërven /

- Maar eeuwighlyk het licht zyns aanschyngs der ven/
 Maar 't klaar verhoog van zyn Orakelblaen.
 58 Men breeze dan den Schepper van 't Heelal/
 En oeffene met pber zyn geboden;
 Daardien hy eens de lebenden en dooden /
 Als Rechter / voor zyn vierschaar daagen zal.
 59 Dit is de pligt dien pder mensch betaamt /
 Doch allermeest betaamlyk is den Christen:
 Laat ons den tyt dan langer niet verquisten
 Met pdelheit / die ons in 't end beschaamt.
 60 Elks harte zy op zynen weg gezet /
 Om zynen Godt behaagelyk te leven /
 En blaakende naar 's hemels kroon te streeven /
 Langs 't deugdenpadt / geschetst in 's Heeren
 wet.

Z I E L Z U C H T.

-
- 61 O Godt / tot u strekt myne ziel zich uit /
 Die my uw' Zoon geschonken hebt ten leven;
 Wil in myn hart uw licht en waarheit geeven:
 Zoo wordt daar in het misbedryf gestuit.
 62 Bekeer my / Heer / zoo word ik recht bekeert /
 En koom myn ziel met uw genade stercken /
 Opdat ik blink' in deugt en goede werken /
 Waardoor gy word verheerlykt en gezert.
 63 De werken zyn 't bewysdom van 't geloof /
 't Geloof / o Heer / in u en uwen Zoone /
 Waaropg' ons schenkt een onderwelkbre kroone /
 Die nimmer valt den vyanden ten roof.

- 64 Ontsteek in ons den zuibzen Iesdegloet /
 Opdat wy u als 't hoogste Goedt beminnen /
 Dooz ons bedryf den ebennaasten winnen ;
 Als 't geen waardooz de deugdt wordt aange-
 boedt.
- 65 De werken zyn de weg ter zaligheid /
 Opdat wy / Heer / in uw gemeenschap raaken /
 Waar naar wy reeds dooz uw genade blaaken ;
 Ons in het bloet van uw Zoon bereidt.
- 66 Wy zyn bestraakt van 't Evangelilicht ;
 Geef dat wy naar die groote klaarheit leeben /
 En ons aan u geheelyk overgeeben /
 Als eindeloos aan uw dienst verplicht.
- 67 Waartoe hebt' ons uw zaligheid verklaart ?
 Is 't niet opdat het misdryf in ons sterbe ?
 En d' oude mensch zyn booze lusten derbe ?
 Waartoe gy 't hart vernietwt en wederbaart.
- 68 Vernietw in ons / ó Heer / uw ehenbeeldt /
 Opdat wy weêr met uw luister pryken /
 En onze wil naar d' uwe mag gelyken ;
 Waartoe' ons hebt uw kennis meêgedeel.

* * * * *

- 69 Uw breeze zy in ons gemoedt geprent /
 Zoodat wy u altoos booz oogen stellen /
 En wy geheel van uwe liefde zwellen ;
 Van 't schuldig quaadt geheelyk afgewendt.
- 70 Geef datw' ons nooit bedriegen dooz den schyn /
 Alsw' uiterlyk de pligten slechts betrachten
 Van zulken die uw heilig woordt verachten /
 En dooz hun mom dooz u doemtwaardig zyn.
- 71 Al ons bedryf zy zuiver en oprecht /
 Alleen gericht naar Jesus leer en voorbeeldt :
 Zoo wordentw' in uw bierschaar niet veroordeelt /
 En krygen 't heil datg' ons hebt toegezegd.
- 72 Werk in ons / Heer / dat u behaaglyk zy /
 Zoo zullen wy in alle deugden bloeten.

Bespzoet ons hart datw' als de palmboom groe-
 ten ;
 Opdat zich elk aan ulwen dienst toewy' !

XXXIII GEZANG,

Van de waare bekeeringe des menschen,
 en den aart der goede werken.

Op de zangwyze van den VI. Psalm.

P. 232.

D H staat ons de bekee-ring /
 Tot onderwys en leering /
 Te toonen in haar kracht:
 Hoe moet de mensch zich draagen /
 Om Gode te behaagen /

Die tot hem wordt gebracht !

- 2 De mensch / in 't leet bedolven /
 Gelyk in watergolven /
 Moet hieruit zyn geredt ;
 Zoo door de schuldtbergeeving /
 Als heilige beleving
 Van Godts gestaafde wet.
- 3 Hy moet eens wederkeeren /
 En zyne dwaasheit leeren /

Die hem van Godt verbzeemt:

Hy moet zichzelf verkhloeken /
En naar de wysheit zoeken

Die naar Godts wysheit zweemt.

4 Doch eerst moet hy versterben /
En in zyn oogen derben /

Al 't geen hem heeft behaagt:

Al zyn begeerpheden /
Waardooz hy wordt bestreden /
En 't quaadt dat hem belaaft.

5 Naardien zyn wonden stinken /
Moet hy vooz Godt verzingen.

In diep' ootmoedigheid:

De lust / in hem ontloken /
Moet in hem zyn verbroken /
Als die zyn hart verleidt.

6 Verslagen moet hy zuchten
Om Adams bittere vruchten /
De derving van Godts beelde:

Tot Jesus moet hy kermen /
Om zynes zich t' ontfermen /
Als die zyn wonden heelt.

7 Hy moet in rou versmooren /
Als hy bemerkte Godts tooren /
Ontsteeken tegen 't quaadt;

Het misdyf moet hy haaten /
En met der daadt verlaaten /
Als 't geen zyn ziel beschaadt.

8 De boosheit moet hy vlieden /
Zyn hart van gramschap zieden /
Omdat zy aan hem kleeft:

Dan vieriglyk verlangen /
Om 't groote heil t' ontfangen /
Dat Jesus in hem leeft.

I Kuste.

9 Zoo sterftmen aan zyn lus-ten /

- Totdatmen / zonder rusten /
 Den ouden mensch verwoint ;
 Opdatmen word' ontbonden
 Van 't zielenleet / de zonden /
 Dat onzen geest verblindt.
 10 Dan zietmen 't licht opdaagen /
 Na zulke donkere blaagen /
 Waardooz wy zyn verdwaalt :
 De Lebenszon in 't oosten
 Komt onze ziel vertroosten /
 Dooz 't licht dat uit haar straalt.
 11 Godts Geest komt ons verwekken /
 En uit den grave trekken /
 Dooz zynen liefdegloet.
 Hy sterkt de ziel van binnen /
 En doet haar Godt beminnen /
 Als 't wezentlyke goet.
 12 Dan boelenw' onze harten
 Ontheft van alle smarten /
 Waardooz de blydschap groeit ;
 Een heugd' in Godt dooz Jesus /
 Veel grooter danz' in Iheresus
 Dooz schatten heeft gegloet.
 13 Dan zoektmen steedts te streeven
 Op 't deugdenpadt ten leven /
 Naar Godts volmaakte wet.
 Dan zetmen zyn gedachten
 Om alles te betrachten
 Dat Godt heeft ingezet.
 14 Men poogt dooz zyn bedzyven
 Met Godt vereent te blyven /
 Daar ons de deugd toe leidt :
 Naardien de schennisstukken
 Ons van Godts liefde rukken /
 En 't ryk der eeuwigheit.
 15 Wy voeren onze zielen
 Ten hemel / op de wielen

Van Liefd' / Geloof / en Hoop ;
 Daar wy Godts goedheit smaaken ;
 Teroplw' in liefde blaaken
 Tot hem in onzen loop.

- 16 O zalige bekeering /
 Die 't hart doozgzieft / tot weering
 Van al dat onrein heet !
 Die 't hart ook komt verquikken /
 En redden uit de strikken
 Van 't quaad' en dzoebig leet.

I I Kuste.

- 17 Du staat ons te beper-ken
 Den aart der goede werken /
 Die Godt behaaglyk zyn :
 Men moet zich niet verleiden /
 Maar hier naaukeurig scheiden
 De waarheit van den schyn.
- 18 De deugdt moet opwaarts wellen /
 (Naar 't geen d' Orakels spellen)
 Alleen uit waar geloof :
 t' Geloof ontfluit de zaaden
 Der zedelyke daaden /
 En is vooz schennis doof.
- 19 't Geloof / in 't hart aan 't gloefen /
 Werket dat de deugden groeien /
 Tot waare vzychtaarcheit :
 't Geloof vertwekt het leben /
 Waardooz wy opwaarts streeben
 Naar Godt in ons beleidt.
- 20 Van moeten wy ons richten /
 In alle zedenpligten /
 Naar 't geen ons Godt belast.
 De mensch moet niets verzieren ;
 Maar 's Heeren wetten bieren /
 Gelyk 't een schepzel past.
- 21 Geen dienst kan Godt behaagen /

Hoe plegtig opgedraagen
 Aan zyne Majesteit /
 Dan dien hy ingestelt heeft /
 Gelyk 't zyn Woordt gemeldt heeft /
 En die zyn eer verheijdt.

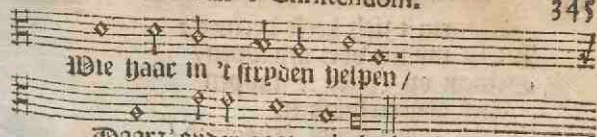
- 22 Dervolgens moetmen merken /
 In't doen van goede werken /
 Op't wit waar naar men schiet.
 Godts eer is 't hoogste t' achten /
 In al wat wy betrachten
 Van't geen ons Godt gebiedt.

- 23 Wy wraaken 's menschen binding /
 Gesmeedt / om dooz verblindung
 Te leiden 't domme volk :
 Geen mensch mag ooit verdichten
 Des Christens Godtsdienstpligten ;
 Als't werk van 's Hemels Tolck.

- 24 Godt / in zyn Openbaring /
 Geeft opentlyk verklaring
 Van't geen zyn wil aangaat.
 Wy luistren naar zyn reden /
 En zetten onze treden
 Naar't geen geschreven staat.

Z I E L Z U C H T.

25 Wie zal myn ziel be-vryden ?
 Wie helpt haar uit het lyden /
 Dat haar zoo smartlyk dzukt ?
 Wie zal haar wonden stelpen ?

Wie haar in 't stryden helpen /

- Daarz' onder gaat gebukt ?
 26 Daar heenen ik my wende /
 Boel ik myn groot' elende /
 Een' last en bitterheit :
 't Zyn schulden en gebreken
 Waarin ik my boel steeken /
 En die myn hart beschreit.
 27 O Heer / hoor myne klagten /
 En hoorn myn leet verzachten /
 Dooz uw genâ en kracht !
 Help my het werk beginnen /
 Zoo zal ik overwinnen /
 Die op uw bystant wacht.
 28 Dat my uw Geest bekeere /
 En my de waarheit leere
 Gelykz' in Christus is :
 Ontbonk my tot haar schoonheit /
 Die openbaar ten toon leit
 In uw getuigenis.
 29 Bekeer my / Heer / ten leven /
 Om hemelwaarts te streeven
 Langs 't padt der waare deught :
 Verbreek in my de zeden
 Die uwe wet vertreeden
 Zelf van myn eerste jeugt.
 30 Dat in my 't vleesch versterbe /
 En d' oude mensch verderbe /
 Dooz doodt en ondergang :
 De nieuwe mensch berrypze /
 Opdat myn ziel u pryze
 Met byzolk feestgezang.
 31 Ik wil myn oog uitsteeken /
 Bezoedelt met gebreken /

- Waarin 't zich heeft vermeit :
 'k Wil mynen voet afschappen /
 Gewent op 't padt te stappen
 Der ongerechtigheit.
 32 'k Wil myne handt afhoubwen /
 Gewent aan 't quaadt te bouwen
 Dat uwte hoogheit schendt.
 'k Wil al myn leden dooden /
 Als schenders der geboden
 Dieng' uit den hoogen zendt.

* * * * *

- 33 Doe my uw grootheit achten /
 De waare deugdt betrachten
 Naar uw gestaafde wet.
 Dat alles u ter eere /
 Naar uwte Godtspraak / heere /
 En 't voorschryft ons gezet.
 34 Behoedt ons / 'Heer / voor vonden /
 Die / schendend' uw verbonden /
 Van menschen zyn verdicht.
 Wy eeren uw waarheit /
 In haare volle klaarheit
 Van 't Evangelilicht.
 35 Daal neer in onze zielen /
 Koom daar het quaadt vernielen /
 O Heer / dat u mishaaagt.
 Ruk ons uit 's vyandts handen /
 Die / met gescherpte tanden /
 Ons dag en nacht belaagt.
 36 O Godt van allen zegen /
 Het ons op uwte wegen
 Naar 't eeuwig Vaderlandt !
 Koom 't misdryf in ons sloopen ;
 Geef dat wy naar u loopen
 Door liefd' en met verstandt.

XXXIV GEZANG,

De inhoudt der Goddelyke wet uitgebreidt;
Haare verdeeling; en de verklaring van
't eerste Gebodt.

Op de zangwyze van de X Geboden.

P. 236.

Och laat ons nu de Wet eens hooren /
Die Godt op Sinaï verklaart /
Hy geebez' in ons hart te hooren /

- En met zyn' Geest te zyn gepaart !
- 2 Nadat de Heer was neêrgekoomen
Op Sinaï met Majesteit /
Waarbooz men Israël zag schroomen /
Heeft hy zyn' wil dus uitgeleit.
 - 3 Ik ben de Heer / die zoobeel wondzen
Heb in Egiptenlandt berriecht /
En u / by 't klaatren myner dondzen /
Zal ondertopzen ulwen pligt.
 - 4 Ik ben de Heer die u verlost heeft
Mit dienstbaarheid en dwinglandy /
Dat duizenden het lpf gekost heeft:
Leent dan eerbiedig 't ooz naar my.
 - 5 'k Ben ulwe Godt / die tot een teken
H uit het dienshuis heb gebragt ;

Coeng

- Coeng' onder 't slaafwerk laagst bezweken /
 En tot my schreeuwde dag en nacht.
- 6 Gy zult geen andze Goden eeren /
 Noch hebben vooz myn aangezicht :
 Ik ben alleen de Heer der Heeren /
 Vooz wien de gansche werelst zwigt.
- 7 Gy zult u ook geen Beelden maaken /
 Gesneden vooz des menschen handt ;
 Noch geen gelykenis der zaaken
 Des hemels / of van 's hemels stant.
- 8 Maakitz' ook niet van het geen beneden
 Op d' aarde zich aan u vertoont /
 Noch wilt 'er ook vooz u geen smeeden
 Van 't geen in 't zwalpend water woont.
- 9 Vooz hen zultg' u niet nederbuigen ;
 Toont hun geen eer met mond' of hart :
 Want ik / de Heer / koom u betuigen /
 Dat zulk een dienst myn hoogheit fact.
- 10 Ik ben een pbrzig Godt / en wzeeker
 Van deeze schending myner wet /
 En heb myn straf aan elk verbzeeker /
 Zelf tot kindtskindzen / uitgezet.

I kuste.

- 11 'k Bezoek de misdaadt van de Daadzen
 Tot in het derd' en vierde lit /
 Als sprongen uit onzuiber' aadzen /
 Waarin het quaadt verbozgen zit.
- 12 Ik schiet op hen myn scherpe schichten /
 Die treffen hen op 't onboozzienst /
 Als myne haters / in 't verrichten
 Van eenen valschen beeldendienst.
- 13 Doch ik doe ook barmhartigheden
 Tot in het duizentste geslacht /
 Aan hun die in myn wegen treden /
 En daar myn wet by word gedacht.
- 14 Hun die tot my van liefde blaaken /

- En bzezen myne Majesteit /
 Zal nimmer myne straf genaaken /
 Den obertreederen bereidt.
- 15 Hun die myn wet en hoogheit bieren /
 Op wien het bygeloof niet sluit /
 En die hun gangen tot myn stieren /
 Toon ik gena eeuw in eeuw uit.
- 16 Al die myn wetten onderhouden
 Verzekert ik van myne gunst:
 Doch bloekt hun die zich ooit betrouden
 Op beelden / 'twerk van menschen kunst.
- 17 Gebruik den grooten Naam des Heeren
 Doch nimmermeer in ydelheit /
 Maar wilt niet diep ontzagh dien eeren /
 En bzezen Godes Majesteit.
- 18 Want Godt zal alle schennis wreken /
 En lastering van 't geen hem raakt:
 Wilt dan nooit ydel van hem spreken
 Naardien zyn toozn hierdooz ontblaakt.
- 19 De straf zal zeker op hen hoornen
 Dien d' eerbied vooz Godts Naam ontbreekt /
 Want Godt laat zyne wraake stroomen
 Op dien die naar zyn eerkrone steekt.
- 20 Op 't klaarste bindtmen aangetekent /
 Dat Godt den hoon van zynen naam
 Op 't allerhoogste strafbaar rekent /
 En eeuwig wreekt met straff' en blaam.

I I Ruste.

- 21 Den Sabbatdag zult g' gedenken /
 Opdat hy heilig word' gebiert /
 Dien Godt u komt ten teken schenken /
 Dat hy u heiligt en versiert.
- 22 Zes dagen zultg' uw werk verrichten /
 Doch op den zebenden weest stil /
 Opdat g' uwe Godtsdienstpligten
 Dan pleegen moogt naar Godes wil.

- 23 Op dien zult gy / noch uwē zoonen /
 Noch dochters geenē arbeit doen ;
 Uw dienstknecht zult gy ook verschoonen /
 En dienstmaagdē / die uw spijze voēn.
- 24 Uw vee zal dan ook rust genieten /
 De vzeemdeling in uwē poozt :
 Opdatg' een Israēl moogt hieten
 Het geen den Heere toebehoort.
- 25 Want d' Opperheer heeft in zes dagen
 Den hemel en dees' aard' gemaakt /
 De zee / en 't geen / naar zyn behagen /
 Daar in tot volheit is geraakt.
- 26 De Heer bepaalde zyne werken
 Als zeswerf 't licht des daags verliep /
 En rustte (dat gy op moet merken)
 Den zevenden van 't geen hy schiep.
- 27 Dies heeft de Heer dien dag van ruste
 Tot eene heiliging gewydt :
 Dat het u en uw zaadt dan luste
 Te vieren dien gezetten tyt.
- 28 Volg / Israēl / het groote voorbeeldt
 In 't geen de Schepper heeft verricht ;
 Dan wordt gy nimmermeer beroozdeelt
 In d' oefening van uwēn pligt.

I I I Ruste.

- 29 Eert uwēn Vader en uw Moeder /
 Met diep en kinderlyk ontzagh /
 Ook dien die Godt u stelt ten Hoeder /
 En Rechter ober uw gedrag :
- 30 Opdat gy uwē levensdagen
 In 't lant verlenget dat Godt u geeft ;
 Want hier dooz zult gy hem behaagen /
 Als 't volk dat naar zyn wetten leeft.
- 31 Geen menschenbloet zult gy vergieten
 Dooz moozderp / die Godt verfoeit ;

- Geen haat hoom' in uw' boezem schteten /
 De grondt waaruit de doodtslag groeit.
- 32 Wilt u met Echebzeuk niet bedleken;
 Schuwtot all' Onkuisheit / schoonz' u bleit:
 Wilt nooit uw leen op 't bed uitstrekken
 Des naastens / tot onreinigheit.
- 33 Des naastens goedt zult gy niet steelen /
 Noch immer rooben met gewelt;
 't Gestoolen goedt ook niet verheelen /
 Als 't geen u in den diefstal smelt.
- 34 Geen valsch getuignis zult gy spreken
 Omtrent uwos naastens eer / of goedt /
 Hem nooit bezwaaren met gebreken
 Mit bitterheit van uw gemoedt.
- 35 Laat uw begeerte nooit ontblaaken
 Tot's naastens huis / of erfenis;
 Wilt nimmer naar zyn huisvrou haaken /
 Noch dienstknecht die hem eigen is.
- 36 Zyn dienstmaagt zultg' ook niet begeeren /
 Zyn os / noch ezel / die hem dient;
 Wilt nooit dooz list het zyne deeren /
 Maar draagt u steedts als zynen vriendt.
- 37 Laat nimmer lusten of gedachten /
 Waardooz' op 's naastens habe loert /
 In 't binnenst van uw hart vernachten /
 Als daarmen ligt dooz word verboert.

I D Ruste.

- 38 Daar zien wy hozt de Wet ontbouwten /
 Die Godt eer gaf aan Israël /
 Waarin wy ook vooz ons beschouwten
 Den inhoudt van Godts hoog bevel.
- 39 Die wet verdeelt zich in twee leden /
 Als in twee tafelen gestift:
 In d' eerste zyn de Godtsdienstzeden /
 In d' ander 's naastens nut gegrift.
- 40 Zp leert ons hoew' ons moeten houden

- In 't geen des Hoogstens dienst betreft;
 Den dienst die nimmer kan verouden/
 Waarin men 't Goddlyk licht beseft.
- 41 De reden leert ons 't Opperwezen/
 Den Oorsprong onzer wezendheit/
 Hoog achten en eerbiedig breezen
 Naar zyn geopenbaart bescheidt.
- 42 Dat wy Godt boven al beminnen/
 Gelyk het wezentlyke Goedt/
 Met al 't vermogen onzer zinnen/
 En alle krachten van 't gemoedt.
- 43 Dit word het hooftgebodt gerekent/
 Als 't geen vereischt den hoogsten pligt:
 Dan bindtmen verder aangetekent
 Wat vooz den Naasten dient verricht.
- 44 Men moet zyn Eennaasten lieben
 Gelyk zich zelven in het hart/
 Hem nimmermeer dooz boosheit grieven/
 Naardien vooz ons die schennis sinart.
- 45 Aan dees' geboden zyn gehangen
 De Wet en 't gansch Profetisch woordt/
 Als die verhoort in zich verhangen
 Al 't geen tot onzen pligt behoort.
- 46 In Liefd is allen pligt besloten
 Dien wy betoonen Godt en mensch:
 Dies eischt Godt van zyn Kerkgenootten
 Dat nooit den liefdebloei verflensch'.

D Ruste

- 47 Doch laat ons nu de Wet ontleeden/
 Gelykze 't heilig Woordt verklaart/
 En in den zin wat dieper treden/
 Van stuk tot stuk geopenbaart.
- 48 Geen Afgodt moet de mensch vereeren/
 Als 't eerste daar de Wet op ziet;
 Dies moet een Christen van zich weeren
 Al 't geen dit Hooftgebodt verbiedt:

- 49 Dies moet ik duidelyk bevatten /
 Dat Afgodtsdienst en Tobery /
 Zoo lief als ik myn heil kan schatten /
 Verfoeielyk en bloekbaar zp.
- 50 Zoo ook Waarzeggerij / gesproten
 Mit duivelshunst en toberkracht :
 Als die van Jesus Kerhigenooten
 Verguist woordt en onwaardt veracht.
- 51 Het Bygeloof / in alle streeken
 Van 't wereldtruim rontom verspreidt /
 Des Antichrists lybzeij en teken /
 Wraakt Godt dooz dit gestaaft bescheidt.
- 52 De Heer verbiedt om hulp te smeecken
 Den Heiligen / reeds afgeleest ;
 Zyn hart en handen uit te stecken
 Naar 't geen Godts wezenheit niet heeft.
- 53 Dit bygeloof is booz Godt wraakbaar /
 Dies moet het van ons zyn gempdt /
 Want ons gebedt is ongenaakbaar
 Tot Heiligen hier uit den tyt.
- 54 Geen Englendienst woordt hier geleden
 In Christus Kerh / naar * Paulus woordt /
 Dewyl / naar zyn orakelreden /
 Godts dienst geen Englen toebehoort.
- 55 Het eenig / eeuwig / Goddelyk wezen /
 Dat uit zich zelf volmaakt bestaat /
 Waaruit de wereldt is gerezen /
 Is enkel 's menschedoms toeverlaat.
- 56 Dies moeten wy de Godtheit kennen /
 Den waaren Godt / tot zaligheid /
 En ons aan zynen dienst gewinnen /
 Als die zyn hulp ons heeft bereidt.

I D Ruste.

- 57 Op hem alleen moet ik betrouwen /
 In alle lyden / kruis / en noodt :

Z

Nem

- Hem als de Heilfontein beschouwen
Dooz myne ziel / zelf in den doodt.
- 58 Ik moet aan hem my onderwerpen /
Geduldig in ootmoedigheid /
Al myn verstandt en zinnen scherpen
Dat ik hem kenn' in myn beleit.
- 59 'k Moet alles goedts van Godt verwachten /
Hem lieven met myn gansche hart ;
Zyn eer in al myn doen betrachten /
En wraaken 't geen zyn hoogheit tart.
- 60 Ja / 'k moet eer alles laten vaaren /
Dan dat ik zynen wil afga /
En altoos op zyn goedtheit staaren /
Als myn Behoeder vroeg en spa .
- 61 'k Verfoeie dan afgoderpe /
En allen dienst die Godt onteert /
Opdat ik hem myn hart toelpe /
Naar 't geen zyn heilig Woordt ons leert.
- 62 Zou ik den waaren Godt verlaaten /
En omzien naar een nietig ding ?
Een afgodt / die my niet kan baaten /
Noch leiden tot den hemelkring ?
- 63 Of zoud' ik nebens Godt iets eeren
Waarop ik myn betrouwen stel ?
Of in 't gebedt my van hem heeren /
Zoo strydig tegen zyn bebel ?
- 64 O neen : ik wil geen' Godt verdichten
Naar 't boozbeeldt van het heidendom /
Dat ik met al zyn offerpligten
Berguis' en zynen Godendrom.
- 65 Ik zal alleen dien Godt aankleeven /
Die eer op Sinar verscheen /
Als Godt van zaligheid en leven /
En tot hem naadzen met gebeên.

Z I E L Z U C H T.

- 67 Dooz zyn ontzagbaarheid verbië.
Zink dooz den Heer in ootmoedt neder /
En buig u dooz zyn Majestest:
Want hy verschynt in blixemweder /
By 't blaaken zynner grimmigheid.
- 68 De Heer verschynt in vier en donder /
By 't schaterend bazuïngeschal /
Het brandt van boven en van onder /
En schittert dooz het gansche dal.
- 69 Beef dooz den Heer / en zyn vermogen /
O myne ziel / en dooz zyn wet:
Want hy / als Heerscher in den hoogen /
Wreekt alles wat de ziel besinet.
- 70 Ik ben de Heer / (hoort gy hem spreekten)
Ik Ben uwe Godt / ó Israë! ;
De Heer van alle wereldstreekten /
Die u verkondigt myn bevel.
- 71 O Godt! Ik hoort naar uwe reden /
Zoo goddelyk en vol van kracht /
De regelmaat van myne zeden /
En van al 't menschelyk geslacht.
- 72 Sterk my / ó Heer / met nieuwe krachten ;
Sterk myn gemoedt dooz uwen Geest:
Bestter myn zinnen en gedachten:
Uw naam word' in myn hart gebreeft.

- 73 Doe my / ó Heer / te recht bebroeden
 Waar in den zin der Wet bestaat /
 Om myne ziel op 't naauft te hoeden /
 Dooz 't schenden dezer regelmaat.

* * * * *

- 74 Geef dat ik u alleen erkenne /
 Als Opperheer en waaren Godt /
 En nooit my aan den dienst gewenne
 Die strydig is met uw gebodt.
- 75 Behoed my booz afgoderpe /
 En alles dat my van u scheidt :
 Geef dat ik my geheel toewpe
 Aan uw geduchte Majesteit.
- 76 Och / dat ik u van harte vreeze /
 En doe 'r geen u behaaglyk zy !
 Och ; dat uw Geest myn ziel geneeze /
 Zoo wordtze van het misdryf vry !
- 77 'k Betrouw op u en uw genade /
 Waardooz gy my versterken zult :
 Och / dat gy mynen wensch verzaadde /
 Zoo wierd uw wet van my verbult !

XXXV GEZANG,

Verklaring van het tweede Gebodt,
 Van den Beeldendienft.

Op de zangwyze van den XCVII Psalm.

P. 242.

Odt / kennende den aart
 Des menschen / steeds gepaart

Wet

Met onbetaampheden /
 Verbeemt van 't licht der reden ;
 Draagt zorg in zyne wet /
 Dooz 't menschdom ingezet /
 Dat het zyn hart niet hecht'
 Aan 't geen / gespat van 't recht /

D' onsterfzre ziel besinet.

- 2 Aan 't hooft heeft hy geleert /
 Dat hy moet zyn geëert /
 Met alle Godtsdienstpligten /
 Die 't menschdom kan verrichten.
 Nu toont hy dat een Beeldt
 Zyn Godtheits eer ontsteelt /
 Wanneer het hem vertoont /
 Als 't geen zyn hoogheit hoont /
 Hoe zeer 't de zinnen streelt.
- 3 Dies luidt zyn streng gebodt /
 Verbeeldt den Heer / uw' Godt /
 Niet dooz gelykenissen /
 Als die de waarheit missen.
 Want myn oneindigheit
 Hier krachtig tegen pleit /
 Als die geen menschen handt
 Kan maalen dooz 't verstandt /
 Op 't klaarst zelf uitgeleit.
- 4 Dat niemant zich verstoff'

Van 't geen't gezicht beschouwt
 Aan's hemels hooge boogen /
 Te maaken iets booz d' oogen
 Als myn gelpkenis ;
 Noch ook van't geen 'er is
 Op d'aard' / of onder d'aard'
 In 't water ; my onwaardt :
 Want dien bloekt ik gewis .

5 Myn volk buigt uwe leen
 Toch nooit booz hout / of steen /
 Gehouwen / of gesneeden /
 In uw godtsdienstigheden /
 Want ik / uw Godt en Heer /
 Ben ybzig booz myn eer /
 Als die dien dienst versmaadt /
 Gelpk een schendig quaadt /
 Die srydt met myne leer .

6 De beeldendienst verwekt
 Myn' toorn / dat hy zich strekt
 Tot over vier geslachten /
 Van hen die my verachten .
 Maar ik ben genadig dien /
 Die deezen dienst ontbliên /
 (Als die myn wet verbreekt /
 En naar myn eerkroon steekt)
 Wier zaadt myn hell zal zien .

Ruste.

7 Men diene van den Heer
 Naar zyne waarheidsleer /
 En niet naar menschenbinding /
 Ontsproten uit verblinding .
 Men volge 't hemelsch licht /
 Gestelt booz ons gezicht /
 In't geen den Godtsdienst raakt /
 Naardien Godts toorn ontblaakt
 Op dien die valsheit dicht .

- 8 Schoon Godt dan aan de kunst
 Niet gansch ontzegt zyn gunst /
 Noch dat de kunstgenooten
 Hier van zyn uitgesloten /
 Zoo keurt hy echter 't werck
 Geheel af in de Kerck /
 Als strydig met het geen /
 Waar toe de Heer verscheen /
 En 't Evangelimerk.
- 9 Hoewelmen dan een beeldt /
 Dat vooz de zinnen speelt /
 Der schepzelen mag maaken /
 En uiterlphe zaaken /
 Zoo wil Godt echter niet /
 Dat eer aan 't beeldt geschied' /
 Of hem verstrekk' tot eer /
 Als strafbaar dooz de leer /
 Die zyne wet gebiedt.
- 10 Geen beeldt strekt tot een boek
 Des leeks / tot onderzoek
 Der Goddelyke waarheit ;
 Ontsloten / in haar klaarheit /
 In 't Woordt van Godt gedaalt /
 Daar 't hemelsch licht in straalt /
 En Godts verborghentheit /
 Naar 't duidelyk bescheidt /
 In blinkt / en nimmer faalt.
- 11 Geen beeldt geeft klaar berecht
 Van 't geen de Schrift uitlegt /
 Naar kracht van haar oraaklen /
 Gehecht als goude schaaklen /
 Daar 't vol in staat gemeldt
 Hoe 't met ons is gestelt
 In onzen droeben staat ;
 En hoe ons Godt ontstaat
 Van 't quaadt en helsch gewelt.
- 12 Geen beeldt ontboudt ons dit /

Daar 't echter is het pit
 Der Evangelieleering;
 Noch leert ons de bekeering.
 Wie wil dan wyzer zyn /
 Om't volk dooz beeldenschn
 Te geeven onderwys?
 't Is dzaf booz echte spys /
 Ja doodelyk fenspn.

Z I E L Z U H T.

13 Behoed my / magtig Heer /
 Dat ik u nooit bereer'
 Met zelfgesmeede bonden /
 Gansch streydig met de gronden
 Ons in uw woordt verklaart:
 Naardieng' ons openbaart
 Dat gy dien gruwel haat /
 Waardoozmen u verlaat /
 Als uw natuur ontwaardt.
 14 Dat ik my nooit beblek' /
 Noch myn gebeden strek'
 Tot beelden / of afgoden /

In myn behoefte en nooden.

Dat ik my aan u hou /
Als in uw woordt getrou /
Datg' uwen kindzen helpt /
Wanneer hun 't leet bestelpt ;
Opdatg' uw heil ontbouw't.

- 15 Dat ik uw naam onzie /
Den Beeldendienst onblie /
Als strydig met uw rechten ;
En daar gy aan wilt hechten
Uw straf in 't vierde lidt.
Want zeker mistmen 't wilt /
Daar elk op doelen moet /
Als eige wil 't gemoet
In uwen dienst bezit.

- 16 Geef dat dooz myn beleit /
Uw eer steeds zy verbzeit /
Om u / als Heer der Heeren /
Naar uwen wille t' eeren.
De Beeldendienst verstormt
Van 't gansche Heidendom /
Dooz u en uw leer /
Opdatmen zich bekeer
In 't wereldtruim rontom.

* * * * *

- 17 O Godt / die 't al verlicht /
Daarg' uw waarheit sticht
Dooz 't goddlyk onderwyzen ;
Laat uw kennis ryzen /
Dooz menschenkunst / noch beeldt ;
(Als 't geen uw eer ontsteelt)
In 't midden van de kerk /
Bestempelt met het merk
Dat zy de zinnen streelt.

- 18 O Godt / gy / als een Geest /
Word eeuwiglyk gebreest /

Gedient in geest en waarheit
 Als Jesus woordt ons klaar zeit;
 Ontbont dan ons gemoedt /
 Dooz 't Geestbier / en den gloet.
 Van uw genaad' en woordt /
 In d' eerste Kerck gehoozt /
 Tot u het hoogste Goedt.

XXXVI GEZANG,

Verklaring van het derde Gebodt.

Op de zangwyze van den I Psalm. P. 245.

The musical notation consists of six staves. The first staff begins with a large 'G' time signature and a key signature of one flat. The notes are diamond-shaped and connected by a line. The lyrics are written below the staves.

Gods groote Naam / 300 heilig / 300 geduyct:
 Gebreeft van d' aard' / den hemel / zee en lucht /
 Aanbiddelck dooz Engelen en menschen /
 Moet nimmermeer dooz wangebruik verstenffen
 In zyne kracht / waardy / en Majesteit /
 Als waarop Godt het zwaarste bonnis leit.
 2 Geen bloek word' ooit uit onzen mondt gehoozt /
 (Waarvan 't geluidt dooz 't hart der vroomen
 boozt)
 Opdat w' iets quaades toewenschen onzen naasten /
 Wanneer wy ons in toornigheit verhaasten /
 Omdat 'er iets met onzen toeleg slypdt ;
 Dewyl de bloek Gods grooten Naam ontwydt.

- 3 Geen balschen eedt word' ooit van ons gedaan /
 Want 's Hemels straf waakt over dit bestaan /
 Zoo schrikkeljk / zoo heilloos / zoo doemwaardig /
 Dat niemant dan zoo swood zy en boosaardig /
 Dat hy Godts Naam misbruik' tot eenen eedt /
 Maar van zyn hart d' onwaarheit kent en weet.
- 4 Het staat ook vast / dat hy die noodloos zwoert
 Des Heeren Naam bezoedelt en onteert ;
 Doch allermeest / die zich zoo ver verbastren /
 Dat zy Godts Naam / en Majesteit zelfs lastren ;
 Maar over zyn verteerend wzaakbier blaakt /
 En 't strafzwaardt zelf der Oppermagten
 waakt.
- 5 Geen misbruik van Godts Naam is straffe-
 loos /
 Dies word' ons hart nooit zoo ontaardt en boos /
 Dat wy dien stout met onzen mondt onteeren.
 Ook moeten wy naar ons vermogen weeren
 Dat niemant dien dooz bloek / of lastring schend'
 Want zwygen wordt hier ook dooz schuld't ge-
 kent.

Ruste.

- 6 Godts Naam / die Godt / en al wat Godlyk is
 Beduidt / naar kracht van zyn betekenis /
 Moet nimmer dan met diep' eerbiedigheden
 Gebruikt zyn / en nooit smadeljk vertreeden ;
 Elk eere dan met vrees' en hoog ontzagh
 Godts Majesteit / in woorzen en gedrag.
- 7 Wy moeten Godt erkennen naar het geen
 Zyn wezen is / en hy altoos verscheen /
 Als heilig / en rechevaardig in zyn wzaake :
 Opdat elk dooz zyn zielsbehouding waake /
 En hem aanroep' in all' eerbiedigheit /
 Waarddooz zyn Naam bekent word en verbzeidt.
- 8 Wy / dooz Godts handt geschapen tot zyn eer /
 Zyn schuldig dat wy onzen Godt en Heer
 Godt:

Godvuchtiglyk all' eer en dienft betoopen;
 Hem met den mond belyden / roemen / pryzen /
 En dooz bedryf vertoonen dat dien pligt
 Van harte wordt in al ons doen verricht.

9 Godt wreekt op 't strengst 't misbruik van zynen
 Naam /
 Waardooz een mensch verdient de grootste
 blaam :

Dies wist hy ook op aarde raadt te schaffen /
 Om 't lasteren van dien op 't strengst te straffen /
 Zelf met de doodt / naar 't geen hy heeft gelast ;
 Dewyl die straf op zulk een misdaadt past.

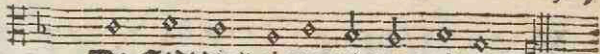
10 Geen misbedryf dat God zoo zwaar bergramt /
 Waardooz zyn toozn en granschapsbier ont-
 blamt :

Wie durst dan Godts geduchte hoogheit schenden?
 Schroomt / menschen / schroomt Godts wraaken
 uw elenden ;

Want d' Opperheer heeft zyne straf gereedt /
 Dooz elk die d' eer van zynen Naam vertreedt.

Z I E L Z U C H T.

11 Geduchte Godt / uw Naam / zoo hoog geacht /
 Vanbiddelek vooz 't menschelyk geslacht /
 Word eeuwiglyk verheerlykt en geprezen /
 Daardien gy zyt het eeuwig Opperwezen /
 Daar alles dooz in 't wereldtruim bestaat: De

De Godt die 't al regeert naar uwen raadt.

- 12 **O**ch / bondt myn ziel in zich d' eerbiedigheid
 Verschuldigt aan uw' hooge Majesteit!
 Om uwen Naam den lof en d' eer te geeven/
 Maar maate datz' uw' deugden bindt beschreeven/
 Zoo heilig / zoo ontzagbaar / zoo volmaakt;
 Waardoor 't Heelal van uwen luister blaakt!
- 13 **O**pperheer / die alle ding vermog!
 Bertwek in ons 't betameljk ontzag
 Voor uwen Naam / uw' heilgheit / en waarheit.
 Bestraal ons met uw' Goddelyke klaarheit;
 Opdat uw' eer nooit van ons zy verhoort /
 Maar uw' Naam door ons verheerlykt worde.
- 14 **M**aakt ons / o Heer / tot uwen dienst bequaam/
 Opdat wy nooit onteeren uwen Naam /
 Zoo zeer geducht / zoo heilig / zoo verheben.
 Laat ons / o Godt / uw' Naam ter eere leeben /
 Gelyk 't uw' volk / uw' eigendom betaamt /
 Dat u behoort / en naar u word genaamt.

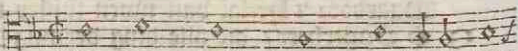
* * * * *

- 15 **G**eef dat ons hart steeds blaake van den gloet
 Van uwen Geest; opdat in ons gemoedt
 't Vereischt ontzag word' voor uw' Naam gebou-
 den /
 Wanneer hy wordt van anderen geschonden /
 Door lastering / of oneerbiedigheid:
 Waar voor gy hebt de zwaarste straf bereidt.
- 16 **G**eef dat ons hart van rouw in ons versmelt
 Als uw' Naam vergulst word door geweld /
 En d'winglandy van Hartsgeweldenaaren.
 Geef dat wy dan den pber openbaaren /
 Voor uwen Naam / schoon zelf niet lyfsgebaar:
 Opdatmen word' uw' kracht in ons gewaar.

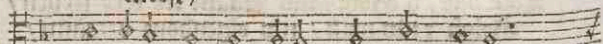
XXXVII GEZANG,

Van 't geoorloft, en ongeoorloft Eed-
zweeren.

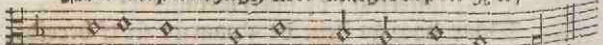
Op de zangwyze van den I Psalm. P. 247.

M Mar mag Godts Naam / 300 heilig / 300
gezeest /

 Dan nimmermeer gebruikt zyn / minst / noch
meest /

 In Eeden / die de loutre waarheit staaden ?
Mag Godt / door wien geen zaaken zyn begraa-
ben /

 Met diep ontzagh niet aangeroepen zyn /

 Opdat hy schift' de waarheit van den schyn ?
2 Of mogen 'er geen Eeden zyn gedaan /
Als sommigen van 't Christendom verstaan /
Die / door een' schrik en tederheit beneepen /
Van 't geen 't gebolg der Eeden na zich sleepen /
Wanneer zy niet oprechtelph geschiën /
Het recht gebruik hier van geheel ontbliën ?

3 Wp stemmen wel / dat allen valschen eedt
 Ontwaardighlyk Godts grooten Naam vertreedt /
 En teffens ook; dat los onnodig zwoeren
 Niet anders strekt dan om Godts Naam t'ontereen:
 Doch / hoe het stuk mag worden uitgelegt /
 't Gebruik word nooit door Mingebruik ontzegt.

4 Dies stellen wp een' wettelyken Eedt /
 Die Godt erkent als Godt die alles weet /
 En die alleen het middel kan verschaffen /
 Om door zyn wraak Myneedigheid te straffen;
 En meenen / dat dien Eedt in 't Nieuw verbondt /
 Zoo wel als in het Oude staat gegrondt.

5 Als d' Oppermagt in eene thwpseling /
 Omtrent een zaak getrokken in geding /
 Den Eedt gebiedt / zoo magmen dien verrichten:
 Want hoe strydt iets met onze Godtsdienstplichten /
 Dat / als men vooz de blanke waarheit pleit /
 Men Godt aanroeft / naar wil der Obzichtigheit?

Kruste.

6 Zoo ook / wanneer 't geëischt wordt door den
 noodt /

Tot reddinge van iemand uit den doodt /

Of andersins / om waarheit te versterken /

Die uit geen blyk is welgegrondt te merken:

Doch dat den Eedt tot Godes eer geschied' /

En 's naastens nut / als 't heilig Woordt gebiedt.

7 Dit zwoeren word in 't Nieuwe Testament /

Gelyk in 't Oud / van schennis vrygehent /

Als in 't gebruik by beide Kerkgenootten /

Vooz wien Godt heeft de zaligheid ontfloten.

Men maake dan geen' schroom in eenig werk

Gepleegt van d' oud' en Christus eerste Kerk.

8 Doch 't geen hierin de Roomsche Kerk beweert /

(Gelyk zy zulks door haar gebruiken leert)

Dat in den eedt de schepzelen zyn t' eeren /

Om plegtelyk by hunnen naam te zwoeren;

Zoodat

- Zoodat zy Godt by 't schepzel heeft gepaart
 In d' Eeden; word van ons onbzy verklaart.
 9 Wy achten dat zy zich in 't stuk vergift /
 En 't eenemaal den waaren grondslag mist /
 Waarop den Eedt alleen moet aangelegt zyn ;
 Want zekerlyk zoo moet aan dien gehecht zyn
 Allweetendheit by hem die 't boozwerp hiet
 By wien hy in een twyfelzaak geschiedt.
 10 In 't zweeren bid men Godt eerbiedig aan /
 Dat hy dien met zyn hulpe by wil staan /
 Die trouwlyk zweert in zuybre handelingen :
 Doch dat hy wil met zyne wzaak bespringen
 Dien die zyn' Naam met valschen eedt onteert :
 Elk lette dan / of hy naar waarheit zweert.

Z I E L Z U C H T.

11 Oneindig Godt / uw Naam / zoo groot in kracht /
 Word van uw volk eerbiediglyk gedacht /
 Om nimmer dien te schenden / of 't onteeren /
 Geef dat wy / Heer / zooveel in ons is / weeren /
 Dat niemant dien door lastering vertreedt /
 Of dien misbruik' tot eenen quaaden eedt.
 12 Geef ons / ô Heer / booz u een diep ontzag /
 Als booz den Godt die alle ding vermag /
 In 't hoog gebiedt des hemels en op aarde.
 D'eedtzwearing zy by ons in groote waarde /
 Opdat

- Opdatze nooit lichtbaardig word' verricht /
 Of staabe 't geen dooz valsheit is verdicht.
 13 Met renen eedt hebt gy uw Ozeêverbondt
 Bevestigt / en in uwon Zoon gegrondt /
 Dien gy / Heer / by uwzelven hebt gezworen /
 Wanneer gy het gespelt hebt lang te booren :
 Gelpk die ook / als w' uit uw Woordt verstaan /
 Van Engelen en Heilgen is gedaan :
 14 Naardieng' u dan hierin zoo klaarlyk uitt /
 Grootmagtigst Heer / zoo maaken w' een besluit /
 Dat eenen eedt niet strydt met onze pligten /
 Wanneer wy dien eerbiediglyk verrichten :
 Geef dan in ons de waar' eerbiedigheit /
 En breeze vooz uw Hooge Majesteit !

* * * * *

- 15 Geef dat wy nooit myneedig zyn in 't woordt
 Het geen uit ons word plegtelyk gehoozt /
 Tot stabinge van voorgeballe zaaken.
 Wy weten dat uw gramschap zal ontblaaken
 Op zulken daar uw breeze niet in woont /
 't Geen allermeeft in 't zweeren word getoont.
 16 Geef ons / ô Heer / die alle valsheit haat /
 Wel gá te slaan de grootheit van het quaadt /
 Het geen wy dooz meineedigheit zien pleegen.
 Een valschen eedt berooft ons van den zegen /
 Ons in uw woordt beloof en toegezegt :
 Welcpl uw bloek aan valsheit is gehecht.

XXXVIII GEZANG,

Verklaring van het vierde Gebodt; no-
pende den Sabbath, en den
dag des Heeren.

Op de zangwyze van de XXIV, en XCV
Psalm. P. 249.

Hooomentw' aan den Sabbathdag /
 Waerop Godt al zyn werken zag /
 En daadlyk van de Schepping rustte;
 Zoodat 'er van geen niuwe soort
 Der schepzelen meer werd gehoozt /

Waarin de Schepper zich verlustte.
 2 Godt wilde dat het wierd gedacht /
 Dat / als hy 't scheppen had volbragt /
 (Nadat hy zeswerf zag voorbygaan
 Den dag en nacht / aaneen gehecht /
 Naar 't geen ons Moses heeft gezegt)
 Dien dag geen' arbeit zoude bystaan.
 3 Die dag / naar 't oude kerkestel /
 Was heilig vooz Godts Israël /
 Om zyne ruste te gedenken.
 Geen ruste na vermoeitheit; neen;

Want

Want Godt heeft nimmer moede leên /
 Naardien niets zyn natuur kan srenken.
 4 Godt is een Geest die eeuwig leeft /
 Die dooz zyn' wil het wezen geeft
 Man alles wat 'er word gebonden :
 Man 't geen de hemelkring bebat /
 Het aardtrij / met het zwaepend nat /
 Te samen dooz zyn magt verbonden.
 5 Godt gaf den Sabbath aan zyn volk /
 Getrokken uit den naersten holk
 Van Siberny / niet om te draagen :
 Hy wordt de zevenste gestelt /
 En na zes dagen opgetelt /
 Om Godt in 't rusten te behaagen.
 6 Opdat hy ook ten boozbeeldt waar
 Des Heilants / onzen Middelaar /
 (Na zynen arbeid hier op aarde)
 Dat hy eens rusten zou in 't graf /
 Als hy gedraagen had de straf /
 Waardooz Godts recht ons byz verklaarde.

I Ruste.

7 Nu bieren wy geen Sabbath meer /
 Maar wel den dag waarop de Heer
 Vol eer is uit het graf gestegen ;
 Hierom des Heeren dag gendemt /
 Waarop de Kerck den Heere roemt
 Dooz 't heil dooz zynen doodt verkregen.
 8 Die dag van Jesus zegepraal /
 Waarop men zag de grootste straal /
 En blyk der Goddelyke goedheit /
 Wordt van ons plegtelyk gedacht /
 Als die / booz 't menschelyk geslacht /
 Waarin het heil van Jesus bloet leit.
 9 Want was de Heer niet opgestaan /
 En heilelyk uit het graf gegaan /
 Hy had vergeefs de doodt geleden /

- En 't recht der wet was onverbult ;
 Zoodat wy bleven in de schuldt /
 Bezwaart met ongerechtigheden.
- 10 Dees dag word' billijk dan gebfert /
 Waaropmen zag den Heer / versiert
 In 't stacpleedt / met glori pzaalen.
 De Vader / die hem quam ontslaan /
 Coond' opentlijk te zyn voldaan
 Van alles dat hy most betaalen.
- 11 Toen bleek de waarheit van de leer
 Des Zielsbehouders / tot zyn eer /
 Dat hy den Tempel zou herflichten
 Zyns lichaams / als hy wierd gesloopt ;
 Nadat hy was met bloet gedoopt /
 In d' oeffning zynes Priesterpligten.
- 12 Die dag is van den vroegsten tyt
 Ter viering vooz de Kerk gepodt /
 En altoos plegtig waargenomen.
 Dies volgen wy d' Apostelkerk /
 En speenen ons van daaglyks werk /
 Om t' samen in Godts huis te koomen.

II Kuste.

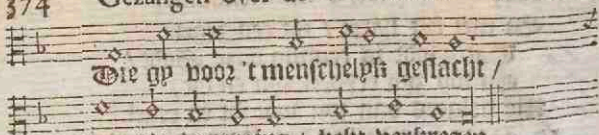
- 13 Zoo bozbert dit Gebodt den plige
 Dien in de Kerk moet zyn verricht /
 Het Predikampt / om t' onderwyzzen :
 Daar hy der Schoolen onderhoudt /
 Opdat de Kerk word' opgebouwt /
 En haare tin in top mag ryzzen.
- 14 Dies moet elk / die een Christen is /
 't Gehooz van Godts getuigenis /
 En heilige Verbozgentheden /
 Byzonderlyk op deezen dag
 Betrachten met vereischt ontzag /
 Tot bozdring in geloof en zeden.
- 15 De Tekenen van 't Heilverbondt
 Genietmen dan ook met den mond /

- En met het harte / tot een zegel
 Dat Godt is eeuwig onze Godt /
 En wy zyn erfdeel zyn en lot /
 Als volgers van zyn woordt en regel.
- 16 Daar roepen wy den Heer ook aan /
 Dat hy zyn kerke by wil staan /
 En ons in drukkend' ongeballen.
 Wy bidden daar met eene stem
 Om vrede vooz Jerusaleem /
 En weder opbouw zynier wallen.
- 17 Dan openen wy ook de handt /
 Behoeftigen tot onderstant /
 Als / nebens ons / des Heilants leden.
 't Gebodt sluit dan noch verder in /
 Dat elk altoos / naar dit begin /
 Zyn' tyt moet in de deugd besteeden.
- 18 Dat elk opbolge 's Heeren Geest /
 Als hy zyn zielgebrek geneest /
 Dooz kracht van zyn genadegaben !
 Opdat wy / op Godts heil belust /
 In aanbang krygen kalmt' en rust /
 Volmaakt bereidt in 's hemels haben.

Z I E L Z U C H T.

19 O Heilant / die / nadat gy 't werk
 Voltrokken hadt vooz uwe Kerck /
 Zyt heilryk uit het graf geseegen ;
 Wy bidden om uw hemelkracht /

Na 3 Die

Die gy booz 't menschelyk geslacht /

- Dooz uw verryzing / hebt verkreogen.
 20 Uw levenstoorts is eens gebluscht /
 Waarna gy hebt in 't graf gerust
 Van uwen arbeit en uw lyden /
 't Geen dooz den Sabbath was verbeeldt :
 Och / dat ons nu wierd meêgedeelt
 De rust en 't heil der nieuwe tyden !
 21 Geef ons de ruste van 't gemoedt /
 Verwozven dooz uw offerbloet /
 Dooz 't zaadt dat gy hebt uitverkoren ;
 Dooz hen die rusten van het quaadt /
 Wien 's hemels rustplaats openstaat /
 Die gy hun eeuwig hebt beschoren.
 22 Gy hebt den Sabbath ons bereidt /
 O Jesus / in d' onsterfkyheit ;
 Maar geef dat wy dien hier begimnen !
 Zoodat uw zalig bredewoordt
 In ons' ontruste harten boozt /
 Waardooz de rust ontstaat van binnen.

* * * * *

- 23 Den dag dien u is toegewydt /
 Waarop gy / Heer / verzezen zyt /
 Geef ons ook heilig t' onderhouden :
 Den dag tot uw gedachtenis /
 Waarop het heil verscheenen is /
 Zoolang in hoop verwacht van d' Ouden.
 24 Heer Jesus / die verheerlykt leeft /
 En 's doodts geweldt verwonnen heeft /
 Opdat gy zoudt met zege praalen ;
 Doer ons tot uw gemeenschap op /
 Totdat wy in den glorietop
 Wy u de waare rust behaalen !

XXXIX GEZANG,

Verklaring van het vyfde gebodt omtrent
de pligten dien wy den Oude-
ren schuldig zyn.

Op de zangwyze van den CV Psalm. P. 152.

M I moeten top eens overtreden /
En van Godts heilige wet ontleeden
De tweede tafel / en den pligt
Tot onzen Ebenmensch gericht /
In 't Goddlyk tafereel vertoont;
Den pligt dien Godt met zegen kroont.

- 2 Men moet / als Godt koomt duidlyk leeren /
Zyn' Vader en zyn Moeder eeren /
Met allen dienst dien hy gebiedt /
En tot der Oudren nut geschiedt ;
Maaraan hy zynen zegen hecht /
Naar 't woordt dat hy heeft toegezegd.
- 3 Dit leert zelf d' ingefchape reden /
Als yn de burgerlyke zeden
Ontbouwt in 't blinde Heidendom.
Ja / wie staat niet verbaast en stom /
Doo? 't geen het in zyn schriften pleit
Tot staving dier gehoorzaamheit ?

- 4 Maar ook zoo moeten hier verklaaren /
 Wie datmen moet by d' Oudzen paaren /
 En 't geen 't Gebodt hier dooz beduidt /
 Als Godt zich in dees' woorzen uit;
 Cert uwen Vader / als 't behoort /
 En uwe Moeder / naar dit woort.
- 5 Dies moeten wy ook d' Overheden /
 Die hier des Hoogstens plaats bekleeden /
 Als Vaders eeren met ontzag /
 Met liefd' en vrees in ons gezag:
 Daardien 't zyn Vaders van 't gemeen /
 Wier hoogheit niemant mag betreen.
- 6 Wy moeten ook de Leeraars achten /
 (Wanneer zy hunnen plicht betrachten)
 Als waare Vaders van de Kerk;
 Hun eeren om 't godtsdienstig werk /
 Dat zy getrou en vaderlyk
 Derrichten in des Heeren ryk.

Kuste.

- 7 Ook moeten wy eerbiedig hieren
 Hun die ons dooz gezagly bestieren /
 Als Hoogden ober ons gestelt /
 Dooz Vaders is Godts woort getelt:
 Want zy zyn Vaders inderdaadt
 Die Zorgers zyn booz onzen staat.
- 8 Als wy die pligten laaten blyken /
 Zal Godes zegen ons berryken /
 Gelyk Godt duidelyk belooft.
 Doch hy word van zyn gunst berooft /
 Die d' Oudzen wederspannig is /
 Naar zyn gestaaf getuigenis.
- 9 Der Oudzen zwakheit moetenmen dulden /
 Schoon zy de pligten niet verbulden /
 Die Godt bereischt van hunnen kant.
 Want eeuwig blyft de nauwe bandt
 Der kinderlyke liefde vast
 Tot d' Ouderen / naar Godes last.

- 10 Godt wil de kinderen regeren
 Dooz magt der Ouderen; by 'teeren.
 Van hunne tucht en heerschappij /
 Opdat het menschedom zeker zij;
 Want wierd dit eenmaal omgewendt
 Zoo had wanorde paal noch endt.
- 11 Wilt dan uw Oudren eer bezorgen /
 O kinders! om in eer te ryzen /
 Als Godt belooft in zijne wet.
 Staat altoos pal en vast gezet
 Dooz d' eer den Ouderen verschuldt /
 Zoo zietg' eens uwen wensch verbult.
- 12 Zoo zult g' lang in vrede leeven /
 In 't landt dat u de Heer zal geeven.
 Zoo krygt g' / als g' eens Ouders zyt /
 Eer van uw kindren in dien tyt.
 Zoo schiet g' op het rechte wit /
 En krygt den hemel tot bezit.

Z I E L Z U C H T.

13 O Heer / geef datw' uw' ord' eeren
 Die g' / als Opperheer der Heeren /
 Hebt dooz uw' goddelijke wet
 By alle volken ingezet /
 Van die verbintenis en pligt /
 Die hier opziching word verricht.

- 14 Ontsteek in ons den gloet van binnen /
 Opdat wy onzen naasten minnen
 Met die oprechte tederheit /
 Gelph 't in uwre leering leit /
 Die gy hebt in uw woordt verklaert ;
 En 't redenslicht zelf openbaart.
- 15 Leer ons / ó Heer / wel t' overweegen /
 Dat wy niets aan den naasten pleegen /
 Dan 't geen wy geerne zouden zien
 Dat aan ons zelven mogt geschien :
 Het richtsnoer van 't gestaafde recht
 't Geen 't menschedom aan elkander hecht.
- 16 O Heer / doe ons te recht bebatten
 Hoe wy de zulken moeten schatten /
 Dien gy hebt boven ons gestelt /
 Dooz wien de naam van Vader geldt /
 't Zp dooz hun ampt / of maagschaps bloet /
 Als dien wy eeren in 't gemoedt.

* * * * *

- 17 Dat eendracht in de huizen bloeie ;
 Geen tweespalt in den Staat ooit groeie /
 Dooz wzebel / of weerspannigheid.
 Geef d' Overheden wys belet /
 En in 't regeeren eer en trou /
 Tot schraging van het Staatgebou.
- 18 Geef ons den Brede na te jaagen /
 En ook de zwakheit te verdraagen
 Van Ouderen en Overheen ;
 Opdat wy nooit te buiten treen
 Den plicht / geboden dooz het woordt /
 Doozheen op Sinaï gehoozt.

XL GEZANG,

Verklaring van het zefde gebodt, nopende
den Doodtslag.

Op de zangwyze van den V Psalm. P. 254.

M U moetmen van den dootslag spreken /
Een' gruwel door den Heer gebloekt /
(Op 't duidlykft in zyn Woordt geboekt /)
Maarin men ziet Godts beeldt verbreeken /

Dat hy wil vreeken.

- 2 Geen mensch mag eenen andren dooden /
In evelmoedt of toornigheit /
Dooz haat en nydt / met finx befeit ;
Want dit staat zonneklaar verboden /
Als 't werk van suoden.
- 3 Maar dootslag is niet slechts gelegen /
Wanneermen 't feit zoo ver bedyft /
Dat iemand daadlyk word ontfyft ;
Maar zelf / wanneermen is genegen
Om 't stuk te pleegen.
- 4 Hier moetmen tot den woztel koomen
Waaruit de moordery ontfiaat /
De nydigheit en fellen haat /
Daarmede 't haet word ingenomen /
Zoozeer te fchroomen.

- 5 In Kaïn hannen dit bemerkten /
 Als hy / dooz gramschap opgewekt /
 Zyn handt naar zynen broeder strekt /
 Op 't zien dat Godt zyn deugdt en werken
 Quam zichtbaar sterken.
- 6 Geen wraaklust ryz' in onze zinnen /
 Die uit de bron van boosheit welt /
 Waardooz 't gemoedt in 't zieden zwelt /
 En dootslag teelt in 't hart van binnen /
 Die veldt kan winnen.
- 7 Godt moeten wy de wraak beveelen /
 Wanneer ons ongelyk geschiedt /
 Zoodat men op zyn' bystant ziet /
 Die ons weêr zegen toe kan deelen /
 Om 't leet te heelen.
- 8 Met woorden / die als zwaarden supden /
 Moet niemant zynen naasten schaên /
 Die hem tot in het harte slaan /
 En doodelyke smart doen liden /
 Aan alle zyden.

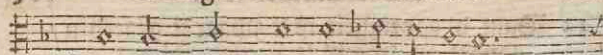
Ruste.

- 9 Men mag geen bitter wezen toonen /
 Noch boos gelaat / als Kaïn deed' /
 Toen Habel zyn verwoedheit leedt /
 Die hy had in zyn' boezem woonen /
 Om hem te hoonen.
- 10 Godt wil ook niet / als Heer van 't leven /
 Dat ik my zelven quets' / of dood' /
 Dat gruwelstuk / zoo weed en snood /
 Wordt steeds van wanhoop aangedreven /
 Die 't hart doet beeben.
- 11 Ook moetmen booz gebaar zich hoeden /
 Waarin men ligtelyk vergaat /
 Gedrongen dooz beroep / noch staat /
 Daar 's hemels zwaare plaagen woeden /
 En geesselwoeden.

- 12 Want d' Ouzigheid is 't zwaardt gegeven /
 Opdat zy wzeek' 't bergoten bloet /
 Wanneer de mensch / in arren moedt /
 Zyn' ebenmensch berooft van 't leven /
 En wzeed doet sneeben.
- 13 De liefde word van Godt geboden /
 Bevozdring onzes naastens nut /
 Al 't geen zyn ongeballen schut /
 En / als hy tot ons komt gebloden /
 Hulp in zyn nooden.
- 14 Na liefde volgt gedult en vrede /
 Vereenigt met zagmoedigheid /
 Barmhartigheid / in rein beleit /
 Te doen den naasten / naar Godts rede /
 En zyne bede.
- 15 Zyn schade moeten van hem weeren /
 Zoo ver als ons vermogen strekt.
 En / dooz het liefdebier gewekt /
 Den vbandt goet doen / ja hem leeren
 Den weg des Heeren.
- 16 't Is d' eer van 't Christelyk geloobe /
 Zyn' ebennaasten by te staan /
 Wat leetz' ons hebben aangedaan:
 Dat niemant dan die kroon ons roobe /
 Of glans verdoobe.

Z I E L Z U C H T.

17 Opperheer van doodt en leven /
 H komt de wzaak rechtrvaardig toe /
 Opdat gy naar uw recht verdoe /

Hun / die / dooz trotsheit aangedreven /

U wederstreeven.

18 Dit recht geeftg' ook aan d' Oberheden /

Die gy hebt in uw plaats gestelt /

Als temmers van het boos gewelt /

Van zulken die uw wet vertreeden /

Dooz snoode zeden.

19 Maar laat ons hart niet zyn ontsteeken

Tot eenen doodelyken haat /

Die 't leven onzes naasten schaadt :

Geef datw' ook dooz geen boosheitsteken

Ons zelven wreken.

20 Och ! dat wy ons booz alles wachten

Maaruit de doodtslag word geteelt /

De schending van Godts evenbeeldt ;

En altoos 't leven / in gedachten /

Het dierbaarst achten.

21 Behoed / ô Heer / ons hart en zinnen

Dooz onbedachte toornigheit /

Doz sijn en afgereecht beleit ;

Waar dooz het gramschapsbier van binnen

Kan ruïne winnen.

22 O Heer / geef datw' ons altyt draagen

Als vzedeliebend in 't gemoedt ;

Geen haat word' immer daar geboedt /

Om 's naastens onheil na te jaagen

Dooz snoode laagen.

* * * * *

23 Kroont allen grondt in ons verdzyven /

Die met des Naastens liefde strydt :

Geef / Heer / dat wy tot allen tyt

Den groet van zynen welstant sypen /

En doen beslypen.

- 24 De bloetschuldt word' uit onze Staaten
 Doord' Obzichtigheit naar eisch geruimt:
 Het landt van moordery geschuimt;
 Opdat geen Boosheit / hoe verwaten /
 Smett' onze straaten.
- 25 Laat ons den Boozen nooit gelyken /
 Den menschenmoorder van 't begin /
 Geballen van des hemels tin;
 Noch ooit hier in hoor hem bezwyken /
 Waar van hem wyken.

XLI GEZANG,

Verklaring van 't zevende gebodt, nopen-
 de de Echtbreuk en kuisheit.

Op de zangwyze van den L Psalm. P. 256.

H Ter dzaagt de Wet zoog booz des menschen
 eer /

Opdat zy't quaadt der snood' Onkuisheit weer' /
 En 't Overspel / daar zooveel leet uit ryst ;
 Dat Godt / naar zyn gestaafde recht / verwopst ;
 Een schennisstuk / gedozloft / noch geleden
 By volkeren gewent aan goede zeden.

- 2 't Geen dit Gebodt in 't algemeen verbiedt /
 't Is alles dat de Schrift Onkuisheit hiet /
 't Wat naam zy in de samenleving draagt :
 Een misdoep dat Godts Majesteit misshaagt /
 En 't geen hy wil dat yder mensch zal myden /
 Als strafbaar quaadt in d' oud' en nieuwe tyden.
- 3 Godts bloek is aan d' onkuisheit vastgehecht ;
 De hoerery zyn eeuwig rijk ontzege /
 Waardoor de ziel in 't lichaam word bekleet /
 Schoon zy voor 't oog der wereldt blyse bedekt :
 Want in het vleesch han niemant Godt behaagen /
 Maar zal gewis zyn eeuwig oordeel draagen.
- 4 Dit bloekbaar quaadt / als aan den mensch
 verknocht /
 Heeft alle leet in 't menschedom uitgewoecht /
 Door 't blaakend vier tot eene vrouwen schoot ;
 Zelfsmoorderij / of datmen andren doodt /
 En woeging van een' fellen beul van binnen /
 Ja d' ondergang van gansche huisgezinnen.
- 5 Hoe schrikkelijck word Echtbreuk afgemaakt /
 Als die Godts wraak op 't zekerste betaalt /
 En daar de Heer zyn zwaarste straf op zendt ;
 Want zeker hy / die's naastens echtchoets schendt /
 Een vrou misbruikt tot ongetemde lusten /
 Zal / broeg of spa / Godts ongena ontruffen.
- 6 Wat volgt'er ook op 't pleegen van de daadt
 Een gruwelstraf ! het woerwerp van elks haat ;
 Die vleesch en bloet / ja 't ingewandt verteert /
 En menigwerf het aangezichte onteert ;
 Zoodatmen moet de tekenen vertoonen
 Der togten / die in 't onrein harte woonen !

Ruste.

- 7 Dat yder dan d' Onkuisheit byandt zy.
 Elk maake zich van deeze boeien vry /
 Waardoor men zich verbindt aan eene hoer.
 Nooit breskenen 't geheiligd huwelyksnoer /
 Opdat

Opdat Godts toorn niet over ons ontblaalie /
 En 't schuldig bleesch de bittere vruchten smaake.
 8 Dies leebe men in reinigheit en tucht /
 En weete / dat Godts oordeel is geducht /
 't Geen hy heeft vooz d' ontuchtigen bereidt.
 Geen Echthreuk / die de huwolphsbanden
 scheidt /

Verboer' ons ooit ; hoe afgerechte bonden
 Ons bleien / om de ziel en 't lpf te wonden.

9 Men leebe rein / 't zy datmen is getrouwt /
 Of zich / naar keur' / in zyne vyfheit houdt :
 Want hoerery / en all' onkuisch bedryf /
 Is schadelph vooz 's menschen ziel en lpf /
 Zoodat het word een misbedryf geheeten
 't Geen 't lichaam quetst / zoowel als 't rein ge-
 weeten.

10 Ons lichaam is een tempel van Godts Geest /
 Gelyk de ziel : dat elk dan zy bebzest
 Vooz 's hemels straf / als hy dien tempel schendt.
 Dat pder zy aan reinigheit gewent /

In zyn bedryf / gelaat / gebaar / en woorden /
 Wier toberkracht de kuischten wel behoorden.

11 Men maake nooit een hzoenest van het hart /
 Zoodatmen klaagt van doodelyke smart /
 Vooz 't liefdebier dat in den boezem gloozt ;
 Een snoode drift / die onze rust verstoozt /
 En quelbron van onzuivere gedachten /
 Die 't kuische zaadt in ons gemoedt verkrachten.

12 Men demp' de lust (ontbonkt van hemelbier /
 Om vlekkeloos te zyn in zyn bestier ;)
 Van al het geen ons tot onkuisheit trekt.
 Men volge 't licht dat ons tot deugden wekt /
 Om ziel en lpf in kuisheit te bewaaren /
 Opdatw' eens zien de reine Hemelschaaren.

ZIELZUCHT.

13 Gp zyt een Godt die all' onkuisheit haat /
 Omdat g' hebt den huiwelphen staat
 Zelf ingestelt / ô oppermagtig Heer !
 Gp lieft altoos de waare deugdt en eer /
 Daar 't boozschrijft dat g' zelf ons hebt gegeven /
 En eischt dat wy naar deeze wetten leeben.

14 Behoed ons / Heer / booz 't grublyk oberfpiel /
 Dat in 't gemoet baart doodelyk gequel /
 Wanneer men heeft des naastens koers beblekt.
 Want schoon dit quaadt blyft menigwerf be-
 dekt /

Zoo kan men zich niet booz uw oog versteeken /
 Noch u ontbliên wanneer g' het komt wyzeeken.

15 Geef ons / ô Heer / toch kuisheit in het hart ;
 Behoed ons booz onkuische liefdesmart /
 Die / blaakend' in het binnenst ingewandt /
 Den mensch berooft van reden en verstandt /
 Dien gouden toom om 't harte te bestieren ;
 Opdatw' u / Heer / en uw geboden vieren.

16 Bedwing in ons al wat onkuisheit hiet /
 Hoe gunstighlyk dat zich 't gebal aanbiedt
 Tot schandbedryf / als buiten 's menschen oog :
 Want / schoon uw thoon staat boven 's hemels
 boog /

Zoo zietg' / ó Heer / de menschelijke daaden /
En straftze streng die zich in wellust baaden.

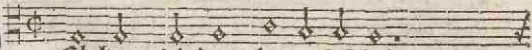
* * * * *

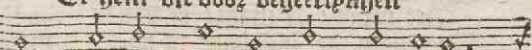
- 17 Bezegel dit / ó Heer / op ons gemoedt /
Opdat in ons de lust niet word geboedt /
Dooz onze leen / na d' eerste schuldt / verspreidt;
Geef ons te zien op uwe zuiverheit /
En op den staat der glorijke Geesten;
Zoo ver van dien der redenlooze beesten.
- 18 Het is uw Geest die binnen in ons woont /
En zich als in zyn' tempel daar vertoont /
Daardien wy zyn de leden van ons Hoofd.
Nooit word' in ons zyn heilig vier gedooft /
Dooz vuilen brandt / gekoestert in de zinnen:
Heer / laat de Geest altoos het vleesch verwinne!

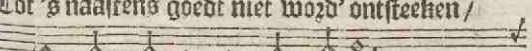
XLII GEZANG,

Verklaring van 't achtste gebodt, van Die-
very, en Rechtvaardigheid.

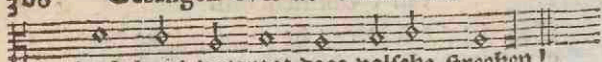
Op de zangwyze van den XV Psalm. P. 258.

W El hem die dooz begeerlykheit

 Tot 's naastens goedt niet word' ontsteeken /

 Die dooz geweld en sinx belett

 Zyn erfbezitting niet verbzeidt /

- Noch huis vergroot dooz valsche streeken!
 2 Die/ dooz de geldtzucht niet verblindt/
 Zyn handt niet staat aan 's naastens habe/
 Noch immer zich iets onderwindt/
 Waarin hy t' onrecht voordeel bindt/
 Opdat hy 's naastens nadeel staabe.
 3 Geen openbaare robery/
 Dooz schendinge van 's Heeren wegen/
 Tot overlast der Staatvoogdy/
 Staat immer in het menschedom byz/
 Aan iemant straffeloos te pleegen.
 4 Ook geenen diefstal / die dooz kracht
 Geschiedt / met wanden dooz te breeken:
 Want d' Obzichtigheit heeft zelf de magt/
 Om in het menschelyk geslacht/
 Die snoodheit met de doodt te wreken.
 5 Doch / naar het oogwit van de Wet/
 Word zulk een quaad niet slechts veroordeelt;
 Maarz' acht den mensch te zyn besmet
 Met diebery / als hy niet let
 Of hy dooz onrecht zich bevoordeelt.
 6 Het Onrecht heetmen in 't gemeen/
 Waardoorzmen uitbeeldt sinkse gangen/
 Die onzen ebenmensch vertreên;
 Of datmen hem geeft geldt te leen/
 En hem met woekerwinst komt prangen.
 7 't Zy datmen 't met geweld verricht/
 Of schyn van recht / dat hem benedelt/
 Met munt / of maat / of valsche gewigt/
 Het geen niet blykbaar is vooz 't licht/
 Waardoorzmen hem zyn goedt afknevelt.
 8 Dervalschinge van koopmans goedt/
 't Zy dooz verandering der waaren/
 Of datmenze verzwaaren doet/
 Is ook een schennis / die 't gemoedt
 En Godt dooz diebery verklaaren.

Ruste.

- 9 Al't geen dan Godt heeft afgekeurt /
 Om onzes naastens goedt te stroopen /
 Waardoozmen recht en trou verscheurt /
 En daar d' Onnozelheit om treurt /
 Zal elk met straf by Godt bekoopen.
- 10 Hoewelmen ook schynt Heer te zyn
 Van zyne goederen en gaben ;
 Zoo magmen onder geenen schyn /
 Noch quistelyk / dooz pracht / of wy /
 Zichzelven armoedskuilen graaben.
- 11 Dus moetenw' onzes naastens nut
 Doortzetten / naar't geen wy vermogen /
 Zoodatmen zyne rampen schut /
 En hem verstrekt' een vaste stut /
 Als hy dooz scha word neergebogen.
- 12 Gelyk elk wenscht dat zich geschied'
 In allerlei gelegentheden /
 Wanneer wy vallen in't verdriet /
 En ons 't Geluk den rugge biedt /
 Zoo moeten doen zyn medeleden.
- 13 Gelyk wy wenschen / datmen recht
 Met ons in alle zaaken handle /
 Zoodat ons niet word' voorgelegt /
 Dan daar de trou aan is gehecht ;
 Zoo eischt zulks datmen eerlyk wandle.
- 14 Dat niemant dan een mensch verhoort' /
 Schoon zich de kans mogt schoon vertoonen /
 Waardoozmen ligt word't aangepoort /
 En 't gierig hart gepyzikheit word't :
 Want Godt zal 't onrecht niet verschoonen.
- 15 Men neem' ook arbeit by der handt /
 Om den nootduftigen te sterken /
 Dooz leet en tegenspoedt vermant :
 Want zeker / zulker onderstant
 Is als de kroon der goede werken.

- 16 Men weet' ook dat verkregen goet
 Met onrecht / nimmer word gezegent /
 En knaging wekt in 't snood gemoedt ;
 Ja / dat het in het derde bloet /
 Naar 't zeggen / zelden word bejegent.

Z I E L Z U C H T.

17 Wie / Heer / zal vooz uw aanschyn staan ?
 Op wien laatg' uwe liefde stroomen /
 Om in uw heiligdom te gaan /
 Verheven boven zon en maan /

- En tot uw zaligheid te koomen ?
 18 't Zyn zulken / die / oprecht van geest /
 De deugdt en heiligheit beminnen /
 Die / vooz de wereltd onbezeeft /
 Steeds zoeken eerst en allermeeft
 Om 's hemels heerlykheit te winnen.
 19 Geef / Heer / dat ik my nooit beplek
 Om 't goetd vooz onrecht te vermeerren /
 Of dat de geldtzucht in my wekk
 Dat ik ooit myne handt uitstrek
 Om 's naastens goetd tot my te keeren.
 20 Geef dat myn hart zy bergencegt /
 Opdat ik nimmer word' ontfteeken
 Tot iets / (waardooz 't geweten woegt)
 Datg' anderen hebt toegeboegt /
 't Zy vooz gewelt / of looze strecken.

* * * * *

- 21 Gy lieft / ô Heer / gerechtigheit /
 Opdatmen pder 't zyne geebe /
 En dat ons goetd dooz stinx beleidt /
 Noeh diebery word' uitgebreidt /
 Maar elk genoegt in 't zyne leebe.
- 22 Bewerk hier toe ons zwak gemoedt /
 O Heer / dooz ulwe kracht van boven /
 Opdat gy 't booz begeerte hoedt /
 Die onberzaadlyk is naar goetd /
 Om onzen naasten te berooven!

XLIII GEZANG,

Verklaring van het negende gebodt, van
 valsch, en waarachtig Getuigenis te
 geeven omtrent onzen naasten.

Op de zangwyze van den XII Psalm.

P. 260.

W *Wat kan 't geweld der balsche tonge stichten!*

 Wat smeedt dat lidt in 't menschdom eubel

 quaadt!

 Wat kan een valsch getuigenis verrichten /

 Gesproten uit belang / of fellen haat!

B b 4

2 De

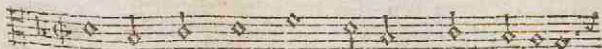
- 2 De tong vereert den Heerscher in den hoogen /
En bloekt den mensch / geschapen naar zyn
beeldt :
Zoodat zy is gansch strydig in vermogen /
Als die Godt pyyst / en d' eer des naasten steelt.
- 3 De Heer verfoeit tweeoudigheid der tongen /
Waardoozmen streelt / en met een' angel steekt :
Een snoodheit in de wereldt doozgebzongen /
Doch die hy / naar zyn dzeiging / straft en
wzeekt.
- 4 Hoe kan de mensch zoo in zyn' aart verbastran /
Op d' aarde met zyn' naasten lotgemeen /
Dat hy bestaat dooz wzebel hem te lastren /
Om zynen naam en eere te vertreên ?
- 5 En onderwoyl is dit gemeen op aarde /
Hoe scherpelyk gewzaakt en afgekeurt :
Een schennis die tallooze rampen baarde /
Dan duizenden bejammert en betreurt.
- 6 Men leene 't ooz naar Godt en zyne wetten /
En 't geen hy hier uitzukhelyk verbiedt /
Om nooit zyn tong met leugentaal te smetten /
Tot 's naastens smaadt / onteering / en verdziet.
- 7 Elk stelle zich de menschlykheit dooz oogen /
In ieders hart geboelig gegrabeert ;
Hoe zwaar men kan verdraagen / of gedoogen /
Dat zynen naam dooz valsheit word' onteert.
- 8 't Is 't smartlykheit leet als d' eere word geschonden
Dan eenig mensch die d' eerlykheit betracht :
Ja / dooz de tong voelt hy zich feller wonden /
Dan dat hem word een dootsteek toegebracht.

Ruste.

- 9 Doch laat ons voort den waaren zin ontleeden
Van 't geen Godts wet gebzandmerkt heeft als
quaadt /
Opdat wy nooit / dooz onlust / valsheit smeeden
In ons gemoedt / die onzen naasten schaadt.
10 Dat

- 10 Dat wy met geen getuigenis bezwaaren
Den ebenmensch / dooz leugenbondt verdicht/
En nimmermeer iets tegen hem verklaaren /
Dan 't geen ons blykt dooz d' ooren / of 't ge-
zicht.
- 11 Elk wachte zich de woorden te verzaaien /
Die van hem zyn uit 's naastens mondt gehoozt
Dooz achterklap / of lastering te zaaien
Het geen zyn eer en ingewandt doozboozt.
- 12 Dat niemant ligt den anderen verdoeme /
Als hy hem niet gehoozt heeft ober 't feyt :
Of immer zoo zyn redenen verbloeme /
Dat daar vergif in opgesloten leit.
- 13 Elk wachte zich booz alle valsche strecken /
Van leugentaal / bedriegery / en list /
Om 's naastens eer dooz quaadt gerucht te bree-
ken /
In eenen reex van tyt niet uitgewischt.
- 14 Die suodheit is ten afgrondt uitgestreegen /
En 's bypandts werk van 't menschelyk geslacht:
Die ooh den naam van Lastraar heeft verkre-
gen /
Als die dit quaad ter werelddt heeft gebragt.
- 15 Dat wy ons dan booz zulk een boosheit hoeden;
Een wangedrocht uit Satans zaadt geteelt /
Opdarw' ontgaan Godts taate geesselroeden ;
Want lastertaal onteert Godt in zyn beeldt.
- 16 Dat elk zich dan verbind' aan trouw en waarheit
Dooz 's naastens eer en goet gerucht / als 't kiennt;
Zelfs als somwyl ons mangelt volle kilaarheit
Waaropmen booz zyn schuldeloosheit stemt.

Z I E L Z U C H T.

- 17 Gy hebt / o Heer / de valsheit streng verboden /
Daar

18 Geef / heilig Godt / datw' uwe wetten vseren /
Den ebenmensch nooit met de tonge slaan /
Maar 't allen tyt dat spraaklidt zoo bestieren /
Dat hem geen leet hier dooz word' aangedaan.

19 Zal 't redenslicht de menschen niet verplichten /
Doch allermeeft Godts onverbalschte Boek /
Om nimmer iets den naasten op te dichten /
Dan 't geen hun blykt by wettig onderzoek ?

20 Behoed ons / Heer / datw' ons zoo ver verbastren /
Dat onze mondt het heet' en houde blaast ;
Of dat wy ooit den eben naasten lastren /

Daar 't allen tyt d' Martslasteraar op aast.
21 Wy wecten / Heer / naar 't geen ons is gebleken /
Dat geene bron het zoet' en zoute welt ;
Zou dan 't bergif van dubbelhartig spreken
Vertoonen dat hier van ons harte zwelt ?

22 Laat ons / o Heer / ons zelven nooit beblekheit
Met achterkilap / schoon die zelf waarheit is /
Als 't zeggen kan tot 's naastens nadeel strekken /
Want dat zweemt naast naar valsche getuigenis.

23 Geef dat wy nooit lichtvaardig oordeel vellen /
Wanneer zich slechts een valsche gerucht ver-
spreidt ;

Maar dat wy zuix veeleer ten goede spellen /
Totdat wy zien de volle zekerheit.

24 Ja laat ons liefst uit uw Orakels leeren /
(Het geen ook d' aart der liefd' ons openbaart)
Dat

Dat wy bekeer des naastens naspraak weeren/
 Dan dat hy word' dooz onze tong bezwaart.

* * * * *

- 25 Geef ons / ô Heer / vooz uw gericht te breezen/
 Naardien gy zoo de leugenspreekers haat /
 Dat zy alreë rechtvaardig zyn verwoezen /
 Als zulkien dien gy vloekt in deezen staat.
- 26 De waarheit / Heer / zy ons libzei en wapen /
 De waarheit zy steeds onze beukelaar :
 Dewyl wy in de waarheit zyn geschapen /
 Zoo maake zy zich in ons openbaar.
- 27 De waarheit is alleen uit u gesproten /
 Daar zien wy in de trekken van uw Beeldt :
 Daar Satans list de leugen heeft ontfloten /
 Waarmêe hy noch zoo veeler harten steelt.
- 28 Wy wenschen datg' ons naar uw Beelt berandert /
 O Schepper / die een Godt der waarheit zyt ;
 Als volgers van den Evangelistandert /
 Wier harten aan de waarheit zyn gewydt !

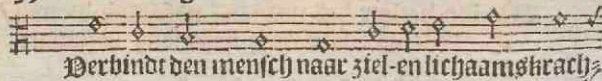
XLIV GEZANG,

Verklaring van het tiende Gebodt; van de
 Begeerlykheit: en verder van de vol-
 maakte onderhoudinge, en het oog-
 wit van de predikinge der Wet.

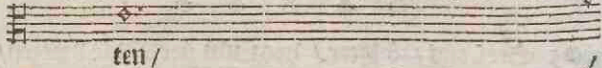
Op de zangwyze van den CXIX Psalm.

P. 262.

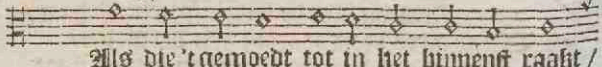
G
 Ged. wet / 300 rein / 300 heilig / 300 volmaakt /
 Verz

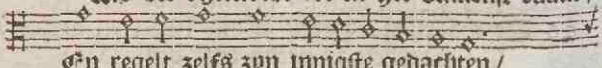
Verbindt den mensch naar ziel-en lichaamskrach

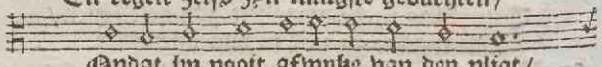
ten /

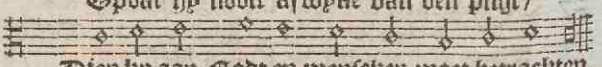
Als die 't gemoedt tot in het binnenst raakt /

En regelt zelfs zyn innigste gedachten /

Opdat hy nooit afwyke van den pligt /

Dien hy aan Godt en menschen moet betrachten.

2 De deugt die slechts uitwendig word verricht /

Is maar een schyn der waare deugd te noemen /

De wplmen haar / naar 't Evangelilicht /

Als Fariseusch / hoorz van den Hestant doemen /

En datmen / in den grooten Oordeelsdag /

Hierop bergeeffsch zal booz zyn vierschaar roemen.

3 Godts woordt maakt van een' liefdepligt ge
wag /

Dien wy den Heer als Opperheer bewyzen /

Zoodat wy Godt eer bieden / met ontzagh

Booz zynen naam / en hem van harte pryzen /

Gelph den Godt die alles waardig is /

Hit wien al't heil moet booz het menschedom ryzen.

4 't Is zonneklaar / uit zyn getuigenis /

Dat hy / die Godt niet eert met al't vermogen

Van zyne ziel / 't volmaakte noch staat mis /

Van 't geen hy eifcht / als Heerscher in den hoogens

Naardien de wet / van hem zelf afgedaalt /

De minste feil noch inbreuk kan gedoogen.

5 Men hoore dan naar hem die nimmer faalt /

En ons den zin heeft van de wet ontvouwen /

Waar in zoo klaar de goddelphheit straalt /

Dat

Dat niemant zich moet op den waan betrouwen /
 Die 's Heeren wet slechts uiterlyk betracht /
 Maar dat hy haar moet geestelyk beschouwen.
 6 Dan word de Wet als geestelyk geacht /
 Wanneermen haar bemerkt als die de smetten
 Der ziel aantypst / en blyxemt door haar kracht.
 Want wie is best verklaarder van Godts wetten
 Van Godes Zoon / die ons den zin ontleedt /
 Waar naar de mensch moet zyne gangen zetten?

I Kuste.

7 Dat niemant dan naar zyn gedachten meet'
 Waarin den zin der Wet is opgesloten:
 Dewylmen ligt hier misstaat / en vergeet
 Zyn boezemquaadt naar waarde te vergrooten:
 Dat niemant zich bedriege met een' waan /
 Om niet te zien hoe 't quaadt is voortgesproten.
 8 Dit moet gewis en onberzerbaar staan /
 Dat nimmer boom die goedt is vrucht kan dzagen
 Onsmakelyk of in haar kracht vergaan;
 En / schoon haar berf noch d' oogen mogt behaa-
 gen /
 't Is louter schyn wiens sikkering misleidt /
 Waar ober men hoort in het eeten kilaagen.
 9 Dit gaat ook door omtrent Begeerlykheit /
 Waaruit alleen het misdryf is ontsprongen /
 Die ons van Godt en zyne liefde scheidt.
 Volmaaktheit moet niets worden afgewongen /
 Ja zelve niet in 't eerst opschietend zaadt /
 Of haar word iets van 't wezen afgedrongen.
 10 Men volge 't geen op 't kilaarst beschreven staat /
 Daar * Paulus zucht / en uitroept in zyn klagten:
 Wie dat hem zal verlossen van het quaadt;
 Wie dat zyn leet en lyden zal verzachten /
 Het geen hy uit Begeerlykheit geboelt /
 Waarboor hy zich niet hoeden kan / noch wachten.

11 't Is

- 11 't Is d' eerste lust dan daar Godts wet op doelt /
 Als zy zich uit: Op/ mensch/ zult niet begeeren:
 Want als dit zaadt dooz onze leden woelt /
 Dan kunnen wy nooit zynen wasdom keeren;
 Ook wordt het quaad heel weelig voortgeteelt /
 Dies wil het Godt in zynen oirspzong weeren.
- 12 Begeerlykheit strydt klaar met Godes beeldt /
 Gelyk het Godt den mensch eerst heeft geschonken /
 Haardien hierin 't gebrek van rechytheit speelt.
 Begeerlykheit baart tintelende vonken
 Tot alles wat Godts wetten tegenstreeft /
 Waardooz de mensch in rampen legt verzonken.

II Ruste.

- 13 Zoodza dit quaad dan in ons harte leeft /
 Zoo moeten wy 't kloekmoediglyk bestryden /
 Als 't gruulzaamst dat al 't leet herooorzaakt
 heeft.
 Een Christen ziel moet boven al niet lyden
 Dat het in 't hart' ooit zynen wortel schiet' /
 Als 't hinderlyk om zich aan Godt te wyden.
- 14 Dat elk dan / die op 's hemels glori ziet /
 Een' erfkrpg aan het misbedryf verklaare /
 Opdat hy het gelyk een slang ontblyd':
 Dat niemant hier den ouden mensche spaare /
 Maar hem bevecht' en doode met geweld /
 Opdat Godts beeldt zich in hem openbaare.
- 15 Dit heeft de mondt des Heilants voorgestelt /
 Die leer is van den Godtsgezant gedreven:
 Begeerlykheit moet in ons zyn gebelt /
 Indientw' in Godts gemeenschap zullen leebeven;
 Dies houdemen zich dapper in dien strydt /
 Dan zal ons Godts genade nooit begeeven.
- 16 Ons harte zy bereidt tot allen tyt /
 Opdat wy Godt den liefdepligt betoonen /
 Waardooz de mensch zich aan Godts zyde blyt /
 En zoekt dat Godt komt in zyn harte woonen /
 En

- En allen dijt besteed' in waare deugdt /
 Die Godts gena met heerlykheit wil kroonen.
 17 Dan wordt de ziel in Godt / haar heil / ver-
 heugt /
 En hemelwaarts geboert dooz zyn vermogen /
 Daar zy alree de voozsmak hrygt der vzeugdt /
 Die zy zich dooz 't geloobe stelt vooz oogen :
 Waarop zy al het wereldsche veracht /
 En 't heerschend quaad in zich niet kan gedoogen.
 18 Hoe zalig is 't zoo ver te zyn gebragt /
 Dat onze ziel / belust op 's hemels schatten /
 Dooz vast geloof op hun genieting wacht !
 Want schoon zy 't heil niet kan naar waarde vat-
 ten /
 Zoo kleeft zy Godt in zyn beloften aan /
 Om nooit van hem dooz sneedheit af te spatten.

I I I Ruste.

- 19 Maarkan hy / dien Godts Geest heeft aange-
 daan /
 Op aarden ooit tot die volmaaktheit koomen /
 Dat hy zich gansch van 't misdwyf kan ontslaan ?
 Wordt Godes kracht zoo ver in hem vernomen /
 Dat hy de wet naar haaren eisch volbringt /
 Als 't wenschbaar lot van alle waare vroomen ?
 20 Och neen : want schoon Godt hun zyn gaben
 schenkt /
 Zoo moeten zy in 't woestelperk noch blyven /
 Daardien hy 't quaad langkmoediglyk gehengt /
 Om hun geluk allenskens voozt te dzyven /
 De zaligheid / hun in zyn woordt belooft /
 Opdat die zou in d' eeuwigheit behyven.
 21 Nadat Godts licht is in den mensch gedooft /
 Ziet hy het in dit leven zoo niet schynen
 Of 't is noch van de schittering berooft /
 Waardooz in hem de nebelen verdruppen /
 Zooz

- Zoodat hy Godt in zyn volmaaktheit kent /
 En niet meer hoeft om 't schuldig leet te gupnen.
 22 Den mensch / van Godt dooz afval afgewendt /
 Laat hy niet strax zyn volle liefde smaaken /
 Maar toont dat hy leit in een diep' elendt /
 Waarvan hy hem by trappen by wil maaken /
 Opdat hy hem verheffe tot den staat /
 Waarnaar hy hier moet in verwachting blaaken.
 23 Dit is de weg / naar 's Heeren wyzen raadt /
 Om 't menschedom tot de zaligheid te leiden.
 Dat niemant zich dan op dien waan verlaat
 Dat hy zich gansch zal van het schepzel scheiden /
 Zoodat hy niet van Gods liefde zwelt :
 Heen ; dit is 't heil datw' in geloof verbeiden.
 24 't Is hier 't begin / als 's Heeren woort ons meldt /
 Doch zoo / dat wy naar die volmaaktheit vanden /
 Die Godt heeft dooz de heerlykheit gestelt.
 Wy poogen ons t' ontflaan van alle banden /
 Waarmee de ziel aan 't misdryf is verknocht /
 Om op die klyp niet eindelyk te stranden.

I D Kuste.

- 25 Maar zoo de wet niet van ons word volbragt /
 Waarom laat Godt die dan zoo ernstig preeken /
 Als onzen pligt ? Zyn wy niet byghehoelt /
 Dooz Jesus bloet / om slechts van 't heil te spree-
 ken /
 Dat hy aan 't kruis dooz ons verwozven heeft /
 Waardooz wy zyn den bloek der wet ontweken ?
 26 De mensch / zoo lang hy hier op aarde leeft /
 Moet uit de Wet zyn erfgebraken leeren /
 En 't schuldig quaadt / dat altoos aan hem kleeft :
 Om zich hierdooz tot Godts gená te heeren /
 Die hy hem heeft in zynen Zoon verklaart /
 Zoo zal de bloek der wet hem nimmer deeren.
 27 Het eeuwig heil / van Godt geopenbaart /
 Moet hy alleen in Christus zoeken t' erben ;

En dooz zyn' doodt zyn' zondelphen aart /
 Der zielen doodt / steeds trachten af te sterben ;
 Opdat hy Godt geniet' als 't hoogste Goedt /
 Waarinw' alleen de zaligheid verwerpen.

28 Ook strekt de Wet / dat wy met diep' ootmoedte
 Godtom zyn' Geest en zyn genade smeeken /
 Opdat hy ons verlicht' in ons gemoedte /
 En heele van d' aankleebende gebreken /
 Waardooz de ziel vernietwt word naar Godts
 beeldt /

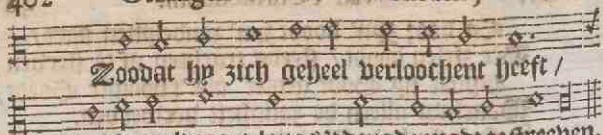
En wy het hoofd bymoediglyk opsteeken.
 29 Dit is de vrucht / die onze harten streekt /
 Die tot ons heil word uit de leer geboren
 Van 's Heeren Wet ; daar 't quaadt dooz word
 geheelt.

Dus leeren wy 't geen Adam heeft verloren /
 En wy met hem / dooz zyn' afvalligheit /
 Waardooz het vier ontblaakte van Godts toren.

30 Men eere dan het Goddelph beleidt /
 Dat hy zyn wet den menschen dooz laat houden /
 Opdat zy' tquaadt / dat hun van Godt afscheidt /
 Dooz haaren eisch geboeliglyk beschouwden /
 En op het heil in Jesus bloet bereidt /
 Alleen 't gemoedte dooz vast betrouwen bouwden.

Z I E L Z U C H T.

31 O Heilig Godt / gy eischt de heiligheit /
 Vierboegen als gy haar hebt voorgescreven /
 Opdatze gansch zy dooz den mensch verspreidt /
 En hy niet zoek' dan tot uw eer te leeven :

Zoodat hy zich geheel verloochent heeft /

- Om hemelwaart langs 't deugdenpadd te streeven.
 32 Hoe zalig is de mensch die bierig streeft
 Naar u / ó Godt / om zich u op te draagen /
 En in wiens hart de Heilant Jesus leeft!
 Hy die u kan dooz waar geloof behaagen /
 In wiens gemoedt Begeerelphheit sterft /
 En daar de Zon des lebens in komt daagen!
 33 O groot geluk booz dien die dit verwerft!
 O heerlyk goedt / bestendig in zyn wezen!
 Waarin de ziel Godts liefd' en gunst beërft;
 Naardien in haar de blyken zyn te leezen /
 Dat Jesus haar gekocht heeft met zyn bloet /
 En zy met hem is uit den doodt verreezen.
 34 Genadig Godt / de staat van ons gemoedt /
 Kent op op 't nauwst / en onz' onzuivere zeden /
 Zoodat in ons het misdrypf wordt geboedt
 En aangequeest dooz veel begeerelphheden /
 Die strydig zyn met u en uwet wet /
 En in ons zyn verspreidt dooz al de leden.

* * * * *

- 35 Genees ons / Heer / zoo jammerlyk besmet
 Van 't zondig quaadt / tot in onz' ingewanden /
 Opdat wy ons bezydt zien en geredt
 Van aardtschen lust / ons snellend' in haar banden.
 Doodt in ons / Heer / het vleesch dooz uwten
 Geest /
 Opdat wy niet dan van uw liefde branden.
 36 't Is uwet kracht die ons gebreke geneest /
 Want wy zyn gansch onmagtig tot de pligten /
 Waardooz uw naam geëert word en gezeest.
 Troom zelf in ons 't geen op gebiedt verrichten /
 Op

Opdat in ons niet zy het minst' noch meest /
Dan 't geen uw kerk en heerlykheit kan stichten.

XLV GEZANG,

Van de Noodrzaakelykheit, de Voorwaar-
den, en 't Formulier des gebedts.

Op de gewoone zangwyze van 't Gebedt des
Heeren. P. 267.

1 U treden wy af van de Wet /
En volgen Jesus in 't gebedt /
Dat hy den zynen heeft geleert /
Waardoor de ziel de Godtheit eert /
Naardien hier haar eerbiedigheit

Is blykbaar voor Gods Majesteit.

- 2** Godt / die volmaakt is in zich zelf /
Wiens glans zich in het hoog gewelf
Des hemels glorierijft verzoont /
Zegt / dat hy ook op aarde woont /
By dien die nedrig is van geest /
En zynen naam eerbiedig bzeest.
- 3** De mensch verzinke dan in 't stof /
Wanneer hy oogt naar 't starrenhof /
En vall' ootmoedig voor Godt neer /

- Als 's wereldts Opperhoogdt en Heer /
 Van wien hy alle heil verwacht /
 Dooz zyne goedheit / wil / en magt.
- 4 Wie kent Godts hoogheit als zy is ?
 Het gansche schezels tast hier mis /
 Paardien het menschelyk vernuft /
 In Godts verborgentheden sust :
 Wozal na dat het in 't gemoedt
 Van Godt verbrzeemt is / als zyn goedt.
- 5 Godt / die geen schezels dienst behoeft /
 Wozd nimmer blpde / noch bedzoest /
 Of schoon de mensch zyn wet ontwydt /
 Als 't geen met zyn volmaaktheit strydt :
 Doch als een Rechter wyekt hy 't quaad /
 Het geenmen tegen hem begaat.
- 6 Godts tydelpke zegening /
 Verspreidt dooz onzen wereldtkring /
 Deelt Godt als onverschillig uit /
 Paar zyn ontwoakbaar raadtbesluit ;
 't Zy dat de mensch de deugd betracht /
 Of haar onwaardiglyk veracht.
- 7 Godt straalt zyn zon / in 't algemeen /
 Op hen die onrein zyn / en rein :
 Gelyk zyn zegen ook besproeit
 Den geenen die in deugden bloeit /
 En dien die in het misdryf leeft ;
 Als Godt die alles 't leven geeft.
- 8 Doch niettemin beschiet hy 't wit /
 Die Godt in waar geloobe bidt /
 Waarop hy in betrouwen doelt /
 Dat hy Godts liefd' en gunst geboelt /
 En met zyn' zegen 't heil verwerft /
 Het geen de goddelooze derft.

I Ruyte.

- 9 Men wende zich dan tot den Heer /
 Om hem te geeven lof en eer /

- Dooz 't groote goedt aan ons betoont /
 Als hy zyn' Zoon niet heeft verschoont /
 Maar hem gestraft om onze schuldt /
 Daar 't recht der wet dooz is verbult.
- 10 't Past immers dat wy dankbaarheid
 Bewyzen aan Godts Majesteit /
 Dooz haare gunst / en al het goedt
 Datz' onberdient den menschen doet :
 Doch meest dat ons de zaligheid
 Dooz Jesus lyden is bereidt.
- 11 Dit goedt is immers booz den mensch
 Begeerlyk / en zyn hoogste wensch /
 Welopl het onbergangbaar blyft.
 Zal hy / aan wien dit goedt beklipft /
 Dan / dooz een waar / erkentenis /
 Niet toonen dat hy dankbaar is ?
- 12 Ook word het middel niet gestremt
 Dooz 't eind' / in Godes raadt bestemt /
 Als of 't gebedt was noodeloos :
 Zeer verre : Godt / die 't eind verkoos /
 Heeft ook de middelen beperkt /
 Waardooz het eind word uitgewerkt.
- 13 Godt geeft aan niemant zyn genâ
 Dan die hem bidden broeg en spâ /
 Dat hy hun schenke zynen Geest /
 Als die hun zielgebrek geneest /
 En hen ten leven wederbaart
 Dooz hun in d' eeuwigheit bewaart.
- 14 Men stort' zyn hart dan dag op dag
 Hit booz den Heer / met diep ontzagh /
 En looze booz hem zucht op zucht :
 Zoo krygt de ziel de waare byucht
 Die Jesus doodt heeft voortgebragt
 En zy van zyne gunst verwacht.
- 15 Den Christen past het waar gebedt /
 Als 't geen de Heer heeft ingezet /
 Opdat hy zyn' genadebloet

Hier doo; laat stroomen in 't gemoedt:
 Bid / zegt hy / opdat gy ontfangt /
 Waarnaar gy wettelyk verlangt.

- 16 Elk bidd' en danke dan altyt /
 (Die Godt in Christus is gewoedt)
 Den Vader / die ons alles geeft /
 Om al het geen hy noodig heeft:
 Daardien hy 's Heeren order breekt /
 Die Godt niet altoos bid en smeekt.

I I Kuste.

- 17 Maar wat is toch een recht gebedt /
 Dat niet gewaakt word / als besmet
 Doo; 's Heeren heilig aangezicht ?
 Tot wien dient ons gebedt gericht ?
 En waar op steunen in den grondt
 De wenschen van ons hart en mondt ?
- 18 Godt / als de Heer van 's hemels ryk /
 Die niemant kent als zyns gelyk /
 Daardien hy aller oirzaak is /
 Is / naar zyn vast getuigenis /
 Alleen aanbiddelyk ; als dien
 Op wien ons aller oogen zien.
- 19 Godt is alleen d' aanbidding waardt :
 Die eer heeft hy voo; zich bewaart /
 Als hy heeft zonneklaar geleert.
 Die van hiermeede 't schepzel eert /
 Misdoet ten hoogsten tegen Godt /
 En schendt onwaardig zyn gebodt.
- 20 Men bidde dan geen schepzel aan /
 Hoe hoog en waardig in 't bestaan /
 Daar 't geen hy ons aanbidding heet.
 Dus word een valsche dienst gesmeedt /
 Van Godt verfoeit ; die / naar zyn recht /
 Den plegers heeft zyn ryk ontzegt.
- 21 Ook moeten kinnen zynen noodt /
 En zyn elendt / zoo zwaar / zoo groot /

Dat

- Dat zy ons van den hemel scheidt ;
 Opdat wy vooz Godts Majesteit /
 Dooz 't schuldig leet / het geen ons dzykt /
 Gortmoedig neder zyn gebukt.
- 22 Wy moeten ook / naar 't heilverbondt /
 Berusten op dien vasten grondt /
 Dat / schoonw' onwaardig vooz hem staan /
 Hy echter ons zal gade slaan /
 Om Christus wil / in ons gebedt /
 Als die alleen de zynen redt.
- 23 Dit heeft Godt in zyn woordt beloofst.
 Godts liefdebier wordt nooit gedooft.
 Opdat hy goet aan 't menschdom doe.
 Dat elk godelzychtig dit bevroes /
 En bidde Godt in nedzighheit /
 Om 't goedt dat hy heeft toegezeit.
- 24 Dit 's geestlyk en lichaamlyk goedt /
 Het broodt dat ziel en lichaam voedt /
 Ons vooz den Heer geopenbaart /
 Daar hy de zaaken heeft verklaart
 Ons nodig in 't gebedts bestier /
 Begrepen in een formulier.

III Kuste.

'T GEBEDT DES HEEREN.

- 25 O Vader, die in 't hooge woont,
 En daar uw heerlykheit verthoont,
 Die 't al met goddelyken glans
 Vervult in 's hemels hoogsten trans,
 Geef dat wy met eerbiedigheit
 Genaaken uwe Majesteit.
- 26 Dat uwe Naam, zoo groot in kracht,
 Geheiligt word', en steeds gedacht
 Met diep ontzagh in onzen geest.
 Uw Naam word' overal gevrees't,

- Van daar de zon in 't oosten straalt,
Tot daar zy in het westen daalt.
- 27 Uw Koningkryk, dat eeuwig staat,
Wiens grondvest nimmermeer vergaat,
En in de zielen word gesticht,
Die gy door uwen Geest verlicht,
Verschyn' en koome, tot uw eer,
Opdatmen u erkenn' als Heer.
- 28 Uw Wil, die alle dingen werkt,
En naar uw, vryen raadt beperkt,
Geschied' op aard', als hy geschiedt
In 't eeuwig hemels ryksgebiedt:
Geef dat wy willig en met vlyt
Uw' wil betrachten t'allen tyt.
- 29 Heer, onze toevlucht in den nootd,
Geef heden ons ons daaglyks broodt,
De spys die 't lichaam krachten geeft,
Als Voedsterheer van al wat leeft:
Maar gy, die magtig zyt en wys,
Geef ons vooral de zielenspys.
- 30 Heer, die ons draagt door uw gedult,
Vergeef ons allen onze schuldt,
Naardien uw Zoon haar heeft voldaan,
Opdatw' onschuldig voor u staan.
Vergeef ons, Heer, als wy bevroen
Datw' onzen evennaasten doen.
- 31 Lei ons niet in verzoeking, Heer,
Tot misbedryf en valsche leer.
Dat nooit de Satan ons bestry
Dat hy onz' overwinner zy.
Verlos ons, Heer, van alle quaad
Des boozen, die u tegenstaat.
- 32 Want u, ô Heer, is 't Koningkryk;
Hier van geeft gy ons blyk op blyk
Door uwe kracht, die 't al vermag,
Tot staving van uw hoog gezagh:
U komt ook toe de heerlykheit,
Waartoe gy alles hebt bereidt.

- 33 Met A M E N sluitenw' ons gebedt:
 Och! was het vry van alle smet,
 En uit een harte voortgevloeit,
 Dat van uw heilig Geestvier gloeit!
 Verhoor ons echter, naar uw woordt,
 Om uwen Zoon, dieng' altyt hoort.

Z I E L Z U C H T.

34 O Heer / na 't hooren van uw wil /
 Zoo komentw' in geloof en stil /
 U smeekten om genaad' en kracht /
 Daar uwe wet dooz word volbragt:
 Hoewel met die volmaaktheit niet /
 Gelpk uw heilig Recht gebiedt.

- 35 Wy naadzen / Heer / tot uwen thron /
 Doch op het woordt van uwen Zoon /
 In deezen grooten godtsdienstpligt:
 Och / wierd hy wel van ons verricht /
 Met eerbiedt en ootmoedigheid /
 Dooz uw geduchte Majesteit!
 36 Doch / Heer / die onze zwakhheit kent /
 Wy bidden u dat gy ons zendt
 Den Geest die in ons 't bidden woelit:
 Opdat wy / naar u uitgestrekt /
 Als Heerscher boven zon en maan /
 Tot u met vast betrouwen gaan.

- 37 Geef ons te bidden als 't behoort.
 Geef ons te bidden naar uw woordt/
 En als uw Zoon ons heeft verklaart.
 Met eerbiedt zy 't gebedt gepaart/
 In heilig' aandacht en ontzag/
 Dooz u die alle ding vermag.

* * * * *

- 38 Geef datw' u dooz 't geloobe zien
 In uwen Zoon / en d' eere sien
 Aan u verschuldt; en als 't betaamt
 Hun die uw kindzen zyn genaamt;
 Als dieng' uw' erfnis hebt bereidt/
 Het zalig goedt in d' eeuwigheit.
- 39 Wy kennen niemant uws gelyk/
 O Heer / als die uw Koningryk
 Hebt boven 's hemels boog gestelt/
 Daar 't alles van uw liefde zwelt:
 Verwek in ons den liefdegloet/
 Tot u / als tot het Hoogste goedt.

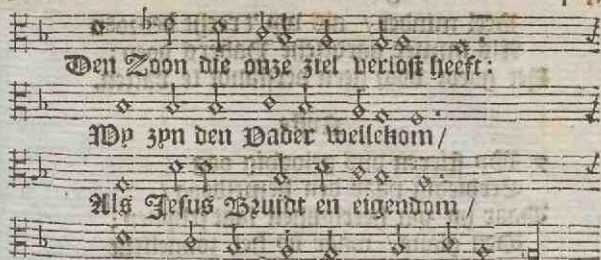
XLVI GEZANG,

Over de Voorrede, of aanspraak van 't ge-
 bedt des Heeren.

Op de zangwyze van den XXIV, en XCV,
 Psalm. P. 272.

M *A* spreekten wy den Vader aan/
 Tot wien wy dooz ven Zoone gaan/

Den

't Geen hem zyn dierbaar bloet gekost heeft.

2 't Is Godt die onze Vader heet /

Altyt tot onze hulp gereedt /

Gelyk een Vader voor zyn kindzen:

Hy dekt ons door zyn oppermagt /

En hoedt ons door zyn Hemelwacht /

Zoodat ons quaadt noch leet kan hindzen.

3 Wy eeren hem met diep ontzagh /

Als Godt / die alle ding vermag /

En ons in gunst heeft aangenomen.

Zyn Geest ontsteekt in ons den gloet

Om hem te lieven in 't gemoedt /

Waardoorw' in zyn gemeenschap koomen.

4 Wy zien den Vader in het lichte

Des Engels van zyn aangezicht /

En zoeken hem volmaakt te liennen;

Daar 't eeuwig leven in bestaat /

De heerlykheit die nooit vergaet /

Waar naerw' in hoop en liefde rennen.

5 Zyn brees is in ons hart gegrift /

Dies boelentw' in ons eenen drift /

Om hem oprecht als Vader t' eeren:

Wy kleeven hem als Vader aan /

Daardien wy in zyn liefde staan /

Zoodat ons nimmer quaet kan deeren.

6 Hy / onze Vader / zal ons nooit

Verlegen laten / of berooit

Van zyne dierbze hemelschatten;

Deel minder / als wy 't recht bevroên
 Als immer aardtsche Daders doen ;
 Het goêdt dooz geen verstandt te vatten.

Ruste.

- 7 Wy stieren ons geloobig oog
 Eerbiedig naar den hemelboog /
 Daar hy zyn heerlykheit laat schynen ;
 Den glans / waar hy het zonnelycht
 Maar donkerheit is vooz 't gezicht /
 En als een straal vooz moet verdwynen.
- 8 De Hemel heeft Godt toebereid /
 Als daar hy zyne Majesteit
 Laat vooz zyn Engelsdommen blinken :
 Hoewel'er Godt / die alles werkt /
 Daar 't wezen niet in is beperkt /
 Als zyn Orakelwoorden klinken.
- 9 Godt heeft zyn thoon daar in gebest /
 Doch niet als in een rphsgewest /
 Gelyk de Koningen der aarde.
 Niets is 'er dat den Heer besluft /
 Naardien'er niets zyn werking stuit /
 Die steeds zyn wezen openbaarde.
- 10 't Gewrocht stelt Godes wezentheit /
 Doch echter geenzins uitgebreid /
 Maar als een geest in wil en werking.
 Schoon hy dan in den hemel is /
 Zoo is het blykbaar en gewis /
 Dat hy 'er niet is dooz beperking.
- 11 Wy eeren dan een hemelsch Godt /
 Oneindig boven 't zichtbaar lot
 Der aardtsche Koningen verheben.
 Wy eeren Godt die eeuwig leeft /
 Die alle menschen 't leven geeft /
 Dooz wien all' aardtsche Dorsten beeben.
- 12 Wy wachten alles goêdts van hem /
 Daar 't woordt der Evangelissem /

Dat hy als Vader ons wil schenken:
 Zyn almacht hoedt ons in gebaar/
 Zoo dat'er niemant zelf een haar
 Dooz wraakzucht van ons hoofdt kan krenken.

Z I E L Z U C H T.

13 O Hemelsch Vader / Opperheer /
 Bekleedt met Majesteit en eer /
 Uw heerschappij is ongemeeten:
 Met vrees en eerbiedt aangedaan /
 Zoo koomen wy hier dooz u staan /

Die in den Hemel zyt gezeeren.

- 14 De hemelen hebt gy bereidt /
 Opdat gy daar uw heerlykheit /
 Zoud' op 't doozluchtigst laten schynen:
 Daar hebt gy twee thronen gesticht;
 Daar woont gy in 't onmaakbaar licht /
 Daar alle glanssen dooz verdwynen.
- 15 De hemel / aard' / en 't bzuischend nat /
 Met al wat daar in is bevat /
 Is 't werk / Heer / van uw albermogen:
 Dies zytg' alleen de waare Godt /
 Tot wien wy naaderen als tot;
 Den Opperheerscher in den hoogen.
- 16 De hemel is het vaderlandt /
 Daar uwet kindzen hart naar brandt /

Opdat

Opdat zy u holwaakte genieten:
 Doch 's hemels staat is in u zelf /
 En hangt niet af van 't stargewelf /
 Wanneer die in de ziel komt schieten.

* * * * *

- 17 Geef dat wy hemelsch zyn gezint /
 En hier zelfs / in ons aardtsch bewint /
 Verheugt in uw gemeenschap leeven :
 Maak onze harten los van d' aard' /
 En trekze tot u hemelwaart ;
 Om dooz de lief d' u aan te kleeven.
- 18 Preem uit ons wech all' aardtsche lust /
 Waarin wy nooit de waare rust
 Dooz onze zielen konnen vinden :
 Dooz Jesus zoekentw' u alleen /
 En zien dooz al het aardtsche heen /
 Opdatg' ons zoud met u verbinden.

XLVII GEZANG,

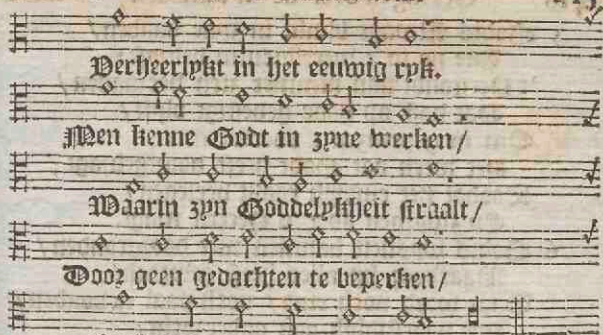
Verklaring van de eerste bede; Uwe naam
 worde geheiligt.

Op de zangwyze van den CXVIII Psalm.

P. 274.

G Oets Naam word' eeuwiglyk geprezen /
 Zoo heilig / zoo aanbiddelyk ;
 Men roem' eerbiedig 't Opperwezen /

Der=

Noch naar den eisch ooit afgemaalt.

- 2 Men eere Godt in alle landen /
 En hall' ootmoedig booz hem neer ;
 Men draag' hem daaglyks offerhanden
 Godtbyzuchtig op / tot zyn' Naams eer.
 Zyn Majesteit is hooge t' achten /
 Zyn Naam is vreesfelyk en groot /
 Geducht van alle Hemelmagten ;
 Dooz ons een toelucht in den noodt.
- 3 Dat d' aarde zich dan nederbuige /
 Dooz Godts aanbiddelyken Naam ;
 Het gansche schepzel zy getuige
 Van Godt / en maake zich bequaam
 Om zyne deugden uit te galmen ,
 Maar dit 's voozal des menschen plicht :
 Dies pryze men den Heer met psalmen /
 En zang booz zynen Naam gedicht.
- 4 Elk leere van de Godtheit kennen /
 Als zy zich heeft geopenbaart /
 En zich eerbiediglyk gewennen
 Nan't geen Godts heilig woordt verklaart.
 Elk moet Godts grooten Naam verbeiden /
 Zoo kragtig in betekenis /
 Zyn' naasten tot de kennis leiden
 Van hem / wiens Naam zoo heilig is.

- 5 Godts Almagt blinkt in zyne daaden /
 Die hy in 't wereldtruim bedypt :
 't Verstandt kan nimmer zich verzaaden /
 Dat vast op haar gebestigt blyft /
 Om in gepeinzen t' overweegen
 Het werk dat Godt heeft voortgebragt ;
 Zoodat het eindlyk raakt verlegen /
 En zwymelt over 's Heeren magt.
- 6 Godts wysheit kanmen niet doorgronden /
 Waardoor hy alles heeft gewoacht ;
 Daar word noch eind / noch paal gebonden /
 Hoe naarstiglyk ook onderzocht /
 Om Godes wysheit na te spooren /
 Die in de gansche wereld schynt /
 Daar die der Cherubynenhooren /
 En Serafyen voer verdwynt.

Kuste.

- 7 Godts goedtheit straalt in al zyn werken /
 Waardoor hy klaare blyken geeft /
 Door allen / die 'er wel op merken /
 Dat hy is Godt van al wat leeft.
 Zyn recht staat vast en onderwyziglyk /
 Waar naar hy yder 't zyne deelt ;
 Den goddeloozen gansch verschriglyk /
 Maar dat het hart der vromen streelt.
- 8 Godt is barmhartig en genadig /
 * Gelyk hy zynen Naam verklaart /
 Langhmoedig / goet / en zeer weldadig ;
 Die in gena den zondaar spaart :
 Den zondaar / dien hy zou verteeren /
 Wanneer zyn gramschaps vier ontblaakt /
 Doch dien hy / zynen Naam ter eeren /
 Van schuldt en straffe heeft geslaakt.
- 9 Godts waarheit ryft tot aan de wolken /
 En staat in eeuwigheit gegrondt ;

- Hy stuit het woeden aller volken
 Die schenders zyn van zyn verbondt /
 En zyn gestaafde waarheit krenken /
 Bezegelt in zyn heilig woordt;
 Of listig eenen raadt bedenken /
 Waardoor de waarheit word gestoot.
 10 Die deugden / die als fonkerlichten
 Uitblinken van Godts Majesteit /
 Zyn 't die ons Christenen verplichten
 Tot aandacht en eerbiedigheit /
 Opdat wy Godes Naame pryzen /
 Verheerlykt boven allen lof /
 En onze zangen laten ryzen
 Tot aan het eeuw'ig starrenhof.
 11 Dat elk dan ook godvruchtig leebe /
 Ter eere van Godts grooten Naam /
 En zich geheel'k overgeebe /
 (Zoo ver hy immers is bequaam)
 Om 's Heeren deugden te trompetten /
 Waar toe wy alle zyn verplicht:
 Elk hoede zich voor vuile smetten
 Waardoor Godes Naame wordt ontsticht.
 12 Laat ons vooral geen oirzaak toezien
 Dat Godes Naam gelastert wordt;
 Maar dat hy van ons zy geprezen /
 Waar toe ons zyn volmaakt'heit pozt.
 Dat elk voor 's Heeren hoogheit beebe;
 Elk kenne zynen naam in kracht:
 Opdatmen hem ter eere leebe /
 Als Heer van 't menschelyk geslacht.

Z I E L Z U C H T.

13 Hoe groot is uw' Naame t' achten /

Du

Allmagt

Almagtig Heer / wiens heerlijkheit
 Verschijnt aan alle de geslachten /
 Die over d' aarde zyn verspreidt.
 Uw Naam is groot en zeer te prijzen /
 Opdatg' alomme word' gekent /
 Van daarmen ziet het daglicht ryzen /

Tot aan het ander wereldts endt.

- 14 Geef dat wy uwen Naame blyzen /
 En heiligen met diep ontzagh:
 Het menschedom kryg' een ander wezen /
 Opdatmen maak' alom gewag
 Van uwe deugden / en uw werken /
 Die gy zoo luisterryk verricht:
 O Heer / geef dat wy daar op merken /
 Daardienze staan voor ons gezicht.
- 15 Hoorn in ons / Heer / uw gaben stozten /
 Opdat wy d' eer van uwen Naam /
 In onze pligten nooit verhozten /
 Maar dat wy altoos zyn bequaam
 Om u de heerlijkheit te geeven
 Die wy u zyn schuldig / naar uw recht /
 Zoodat wy u ter eere leeben /
 Aan uw gemeenschap vastgehecht.
- 16 Geef dat wy uw volmaaktheit kennen /
 Die gy in al uw werken toont /
 En ons zoo aan uw eer gewennen /

Dat

Dat/ als men uwen naame hoont/
 Wy dan in yber daar booz branden/
 Tot stavinge van uwen lof;
 Opdat hy slink' in alle landen
 Van d' aarde tot aan 's hemels hof.

* * * * *

- 17 O Heer/ en Heerscher in den hoogen/
 Die alles booz uw eere werkt;
 Alz breeze zy steeds booz ons' oogen:
 Wy bidden u datg' ons versterkt/
 Opdat wy ons gehoorzaam draagen/
 Zoodat gy in ons word' geëert/
 En wy van uwen Naam gewaagen/
 Naar 't geen ons 't Evangelij leert.
- 18 Dat wy geen middel ooit ontsluiten
 Tot lastering van uwen Naam;
 Maar geef/ ó Heer/ datw' altoos stuiten
 D' onteeringe van dien booz blaam;
 Wanneer de boozen hem vertreeden/
 Waar over gy een wrecker zyt:
 Dies word' uw Naam van ons beleden/
 Als dien geheelyk toegewydt!

XLVIII GEZANG,

Verklaring van de tweede bede;
 Uw Koningkryk koome.

Op de zangwyze van den LXV, en LXXII
 Psalm. P. 377.

U staat ons van het rijk te zingen/

D d 2

Godts

Godts rijk / dat eeuwig staat /
 Opdat wy dooz bespiegelingen
 Hier staan de rechte maat /
 Om onzen Koning te vereeren /
 Wiens rijkstoel staat gebest
 Dat hem geen magten konnen deeren /

Dan 't aardische rijksgewest.

- 2 Godt is de Heer der ganscher aarde /
 Verheerlykt dooz zyn magt /
 Dies is 'er niets zoo hoog in waarde /
 Of 't heeft dooz zyne kracht.
 Hy smyt den hooggekruiden ceder /
 Wanneer hy zich verheft /
 Als eertyts Babels koning / neder /
 Daar hem zyn blyxem treft.
- 3 Maar Godt / die alles kan vernielen /
 Als hy zyn wraakzwaardt scherpt /
 Sticht ook zyn rijk hier in de zielen /
 Die hy zich onderwerpt ;
 Daar vestigt hy zyn' troon en woning /
 In volle heerschappy /
 Zoodat hy daar / als Heer en Koning /
 Haar slaakt van slaverny.
- 4 Hy zwaait den rijkstaf tot haar boozdeel
 Waarmee hy haar behoedt /
 Zoodat zy / uit des Hoogstens oordeel /

Verwachten 't zalig goedt.

Zy schroomen hier verdziet noch lyden /

Dat hun ontmoet op d' aard' ;

De wyl hun / na 't verloop der tyden /

De rijkstroon is bewaart.

5 Wy bidden / dat dit Rijk mag koomen /

Dooz 't gansche wereldtruim /

Opdat / dooz Godts genadestroomen /

't Gebaagt word' van den schuim ;

En dat gerechtigheit hier bloeie /

Met liefd' en vrees gepaart /

De deugdt tot aan de starren groeie /

Die allen zegen baart.

6 Hier toe komt ons Godts Geest regeeren /

Als Heerscher van 't gemoedt ;

Zoodat wy Godt als Koning eeren /

Ontbonkt dooz zynen gloet /

En wy aan hem ons onderwerpen /

Met eerbied en ontzagh ;

Zelfs als zyn roeden op ons snerven /

Verdient dooz ons gedrag.

Ruste.

7 Wy eeren Jesus heerschappye /

En bidden dat elkeen

Zich aan zyn Koningrycke wye /

Als Heer van groot en kleen :

Dat hy zyn Kerke wil vergrooten /

In luister en getal /

Den Satan van den rijkstoel stooten /

Dooz zyns Bestryders val.

8 Dat Je sus al 't geweld verbreeke /

Het geen hem tegenstreeft /

En als de Dorst het hooft opsteekie /

Die 't Rijk verwozven heeft :

Die waardig is 't sieraadt te draagen /

Als Koning op den troon /

- Dooz wien zyn vbandt wordt verflagen /
 Die hem steekt naar de kroon.
 9 Godts rijkisgebiedt word' eens volkomen
 In 's hemels hoog gesticht /
 (De grondtvest van de hoop der broomen)
 Wp't eeuwigblaakend licht.
 Van wordt Godt alles eerst in allen /
 't Geen hier zyn aanvang heeft;
 Daar zalmen op den rijkstroon vballen /
 Die nimmer zich begeeft.
 10 Wp' bidden hierom vroeg en spade /
 En smeeken onzen Godt /
 En Koning / dat hy ons verzaade /
 En geebe 't vol genot
 Van 't geen wp' in 't beginsel smaaken /
 Het wezendelike goedt;
 Opdat wp' tot de volheit raaken
 Van zynen wellustbloedt.
 11 Dat elk zich waardig van gebzaage /
 Als Jesus onderdaan:
 Dat elk van zynen lof gewaage /
 Als boben zon en maan
 Verheerlykt / dooz zyn alvermogen /
 Dat alles hier regeert;
 En die in 's hemels ruime boogen
 Als Koning word geëert.
 12 Van komt Godts Koninkryk op aarde /
 Als wp' gehoorzaamheit
 Den Heer / die ons zyn heil beschaarde /
 Betoonen naar 't bescheidt
 Van zyn gestaafde Koningswetten /
 De vaste regelmaat /
 Om onze gangen naar te zetten
 In deezen aardtschen staat.

ZIELZUCHT.

13 O Koning Jesus / op / verheben
 Aan 's Vaders rechte handt /
 Hebt ons uw rechten voorgescheben /
 En 't licht by ons geplant /
 Het licht in zyne volle klaarheit ;
 Op eeren uw gezag /
 Als volgers van uw dierbze waarheit /

- Die 't al op ons vermag.
 14 Op volgen uwten zegestandert /
 Die alles oberwint /
 En naar uw' byen wil verandert /
 't Geen u is ongezint :
 Op maakt de Koningen der aarde
 Gedwee door uw magt ;
 De Vorsten zyn / hoe hoog van waarde /
 Door u als niets geacht.
 15 Op zwaait den ryksstaf in den hemel /
 En door al 't wereldtrondt ;
 Belachend' al het aardtsch gewemel /
 Hoe eenig door verbondt /
 Dat tegen u zich aan durst kanten /

- En tegen uw gebiedt ;
 Wanneerg' op zulke bloekberwanten
 Uw scherpe ppen schiet.
 16 Uw ppen treffen hen in 't harte /
 Ter doodt / of zielsbehoudt ;
 Zp zwigten dooz 't geboel der smarte /
 Hoe moedig / trots / en stout /
 Zoo datze zich u onderwerpen /
 Gewillig / of dooz dwang /
 Als uw roeden op hen snerven /
 Tot heil / of ondergang.

* * * * *

- 17 Och ! dat uw Koninkryk haast koomt
 Met glans en heerlykheit !
 Dat elk dooz uw scepter schroomt /
 Als dien g' hebt bereidt
 Zoolwel tot straffen / als regeeren.
 Dat alles u ontzie /
 En / als den Opperheer der heeren /
 A trou en hulde bie.
 18 Regeer ons / Heer / dooz uw genade /
 Bestier ons dooz uw licht ;
 Dat ons uw Geest met u verzaade
 Wanneer hy in ons sticht
 Uw eeuw'g rijk / om u te leeben /
 Als onderdaanen boegt ;
 En hemelwaarts naar u te streeven /
 Daar g' ons vergenoegt.

XLIX GEZANG,

Verklaring van de derde bede:

Uw Wil geschiede op aarde als in den hemel.

Op de zangwyze van den CXV Psalm.

P. 279.

E wereld / door Godts wille voortgebracht /
 Dat proeffstuk van zyn eindeloze kracht /
 Blyft door dien Wil in wezen:
 Godts Wil werkt al 't geen wezentlyk bestaat /
 Van eeuwigheit bepaalt in zynen raadt:

Wie zou dan Godt niet breezen?

- 2 Godts Wil regeert het gansche wereldtrondt /
 Zoo 't geen nu is / als 't geen voorheen bestont /
 Wanneer hy 't wilde besten:

Des Hemels Heer doet al wat hem behaagt /
 Dan daar de zon aan d' oosterkimme daagt /
 Tot daar zy daalt in 't westen.

- 3 Niets kan Godts Wil en werking wederstaan;
 Zyn raadtflag zal noit wanklen / noch vergaan /
 Hoe alle menschen woelen:

Al wat Godt doet bestaat in eeuwigheit:

- 't Geheelal heeft vooz zyne Majesteit /
Daar zy zich laat gevoelen.
- 4 Godts Wil is steeds rechtvaardig / rein / en
goedt /
In alles wat hy ooit op d' aarde doet /
Schoon breekt in 's menschen oogen :
Godts Wil / die 't al tot zyne glori werkt /
Wordt nimmer dooz de schepzelen beperkt /
Als van een alvermogen.
- 5 Godts Wil / die d' aard' en 't hemelsche gewelf
Schiep in 't begin / is zekerlyk Godt zelf /
Want Godt is beider Stichter :
Dus wordt het al dooz 's Heeren Wil bepaalt /
Als 't geen waarop zyn alvermogen straalt /
* Naar Israels grooten Dichter.
- 6 Maar Godt / die 't al naar zynen Wil bestiert /
Wil dat zyn Naam en Hoogheit word' gebiert /
Dooz 't houden zynen wetten :
Godts Wil is ook des menschen heiliging /
Opdat hy zich tot deugd' dooz oefening
Gewillig moge zetten.

Kuste.

- 7 Des menschen ziel heeft Godt ook ingegrift
Verstandt en Wil ; tot kennis / en den dzift
Om hem volmaakt te keeden :
In beide blonk Godtes heerlykheit en beeldt /
Dooz Godt hem in de schepping meêgedeeft /
Doch 't heeft hem / laas ! begeeven.
- 8 't Begaf den mensch wanneer hy Godt verliet /
En zich ontrok zyn heilig rplisgebiedt /
En zich naar 't schepzel wendde :
Dus is zyn wil verbystert en verkeert /
Zoodat hy 't quaat vooz 't waare goet begeert ;
De grondt van zyn elende.
- 9 't Is 's menschen pligt dat hy dien wil ver-
zaak' /

- Opdat hy weêr in Godts gemeenschap raak' /
 Waar van hy is versteeken ;
 Dat hy Godts Wil betrachte met der daadt ;
 De heur en dzift van eigen wil verlaat /
 Om dien met kracht te breeken.
- 10 Dat pder dan gewilliglyk en stil /
 Zich onderwerp' den Goddeliken Wil /
 Zoo heilig en rechtvaardig :
 Dat elk den Heer gehoozzaamheit betoon' /
 Waarop hy schenkt den onberdienden loon /
 Zoo groot / en Gode waardig.
- 11 De mensch zy dan gewillig in den pligt /
 Die 't Engelsdom volmaaktelyk verricht /
 In 's hemels ruime boogen :
 Dat elk Godts Wil doe in getrouwigheid /
 Als d' Engelen / hier toe altoos bereidt /
 Waarop wy moeten oogen.
- 12 Godt is alleen des menschen liefde waardt /
 Die in de ziel het zalig leven baart /
 In volle vergenoeging.
 Doch die Godts Wil en hoog gebod versmaadt /
 Stort eeuwig in den hoopeloozen staat
 Der rustelooze woeging.
- 13 Waartoe is 't al in d' eeuwigheit beperkt ?
 Wat word 'er in den hemel uitgewerkt
 Van Engelen en menschen ?
 Is 't anders / dan dat Godes wil geschied' ?
 Ja dit is 't daar men Godt zelf in geniet /
 Daar wy op aard' om wenschen.
- 14 Godt werke dan door zynen heiligen Wil
 In ons / dat wy gewilliglyk en stil
 Dien bieren en betrachten.
 Hy sloop' in ons de wederspannigheid /
 Die onze ziel van zyn gemeenschap scheidt /
 Die w' in volmaaktheit wachten !

Z I E L Z U C H T.

15 Gy hebt het al door uwten Wil gemaakt /
 Allmagtig Heer / zoo 't geen door d' oogen blaakt /
 Als voor hen is verborgen.
 't Is uwe Wil die noch hier alles werkt /
 Gelyk hy ons in al ons doen beperkt /

En alles komt bezorgen.

- 16 Geef dat w' / o Heer / gansch onderworpen zyn
 Aan uwten Wil / doch slechts niet in den schyn /
 Maar recht / in alle dingen.
 Geef dat uw Wil / die alles hier bestiert /
 Met dat ontzag op aarde word' gebiert
 Als van de Hemelingen.
- 17 O Vader / wy verzaaken onzen wil
 In alles ; als die werkljk in verschil
 Staat met uw welbehagen.
 Uw Wil alleen is heilig / wys / en goet /
 't Is alles recht wat gy op aarde doet /
 Nu / en in jonger dagen.
- 18 Sterk ons / o Heer / om met gewilligheid
 Te volgen uw geopenbaart bescheidt /
 En uwten wil betrachten.
 Niet ons / niet ons / maar u / o Opperheer.
 Komt eeuwig toe de heerlijkheit en eer /
 By alle de geslachten.

19 Geef

* * * * *

- 19 Geef datw' / ô Heer / opvolgen uw bevel
 Als uwen Wil / waardoor gy al 't bestel
 Hebt van des werelds zaaken.
 Ik komt het toe dat gy den mensch gebiedt.
 Ik komt het toe dat uwen Wil geschied' /
 Daartw' in geloof naar haaken.
- 20 Verleen ons / Heer / verleen ons uw kracht /
 Opdat uw Wil hier van ons woord volbragt /
 Naar gy hebt voorgescreven :
 Al d' aarde toon' u haar gehoorzaamheit /
 Totdat zy / in den hemel opgeleidt /
 Volmaakt in u zal leeven.

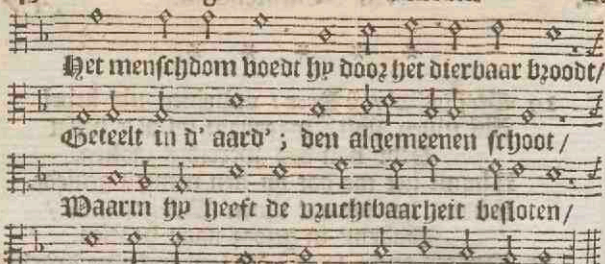
L G E Z A N G,

Verklaring van de vierde bede:
 Geef ons heden ons daaglyks broodt.

Op de zangwyze van den CIV Psalm. P. 282.

Ged onderhoudt het menschelyk geslacht /
 Het geen hy heeft op aarde voortgebragt /
 Gelyk een Heer en goedertieren Vader /
 Die ons ontsluit zyn milde zegenader.

Het

Het menschdom boedt hy dooz het dierbaar broodt /

Geteelt in d' aard' ; den algemeenen schoot /

Waarom hy heeft de vruchtbaarheid besloten /

En daar de mensch en 't graan uit zyn gesproten.

- 2 Het edel graan / zoo voedzaam in zyn aart /
 Dat God alleen vooz 't menschdom heeft bewaart /
 Verheugt het hart / wanneer men het ziet groeien /
 Als dat waar dooz meest onze krachten bloeien.
 Dit word met recht vooz 't waardigste gekent /
 Dat Godt den mensch dooz zyne goedheit zendt :
 Want zeker 't gout / wanneer wy 't recht bebatten /
 Is by het broodt niet in waardy te schatten.
- 3 Wat helpt het gout tot voeding in den noodt /
 Wanneer men is geheel ontzet van broodt ?
 Dat Iretens Dozt met naberou eens smaakte /
 Als alles wat hy met zyn handen raakte /
 Naar zynen wensch / strax werd in gout verkeert ;
 Als Pazo in zyn spabeldichten leert :
 Opdat wy noit van Godt iets zouden wenschen /
 Van dat gepast is naar den staat der menschen.
- 4 De Heilant stelt dan 't Broodt in ons gebedt /
 Als daar de mensch wel 't meest dooz word geredt /
 Wanneer hy word van honger aangegrepen.
 Want Broodt stillt best de felle hongersneepen /
 Waardooz de mensch onstelt word en verbaast /
 Ja menigwerf / gelyk uitzinnig / raast :
 Want scherper zwaardt kan nooit het menschdom
 wonden /
 Dan als het word den honger toegezonden.
- 5 't Broodt / als men het volstrektelyk beschoutwt /
 Derstreckt den mensch alleen tot onderhoudt /

Als dat waarin 't meest' voedzel is gelegen.
 Broodt heeft in zich een zonderlingen zegen;
 Want als men lang de zelve toespys eet /
 Zoo walgtze ligt; het geen het Broodt nooit deed:
 Dus noemt de Heer het Broodt booz alle zaaken/
 Waar naar wy / tot ons daaglyks voedzel / haas-
 lien.

Rustte.

- 6 Het word van hem tot elken dag bepaalt /
 En met den naam van daaglyks afgemaalt /
 Waaronder hy het alles heeft verbangen /
 Het geen wy van Godts milde handt ontfangen/
 Tot onderhoudt / en 't geen het lichaam sterkt;
 Het noodige booz onzen staat beperkt.
 Dooz * Agur / (daar dit hy is af te meeten)
 Het broodt van zyn bescheiden deel geheeten.
- 7 Godt eertmen hier als Vader van 't gemeen /
 Wiens zegenbloedt stroomt over groot en kleen/
 Als oirzaak van de tydelyke gaben /
 Waarmes de mensch zich boeden mag en laaben.
 Als † hy ontsluit zyn zegenende handt /
 Zoo blyven mensch en bee in hunnen stant:
 Doch sluit hy die / zoo zietmenze vergunnen /
 Hun groei en bloei / ja levenskracht verdwynen.
- 8 Dat dan ons hart alleen betrouw' op Godt /
 Van wien alleen afhangt ons levenslot /
 Als Opperheer / en Heerscher in den hoogen;
 Die / dooz zyn liefd' en goddelyk vermogen /
 Op 't werelddreum / den mensch en 't bee bezorgt.
 Nooit word' ons hart dooz ydle vrees verwozgt /
 Wanneer wy Godt om daaglyks voedzel smeeken/
 Dat ons hier iets op aarde zal ontbreeken.
- 9 Daar 't geestlyk Broodt / dat onze zielen voedt/
 Als haare spys / des Heeren vleesch en bloet /
 Het geen wy dooz het waar geloof genieten /

Moet

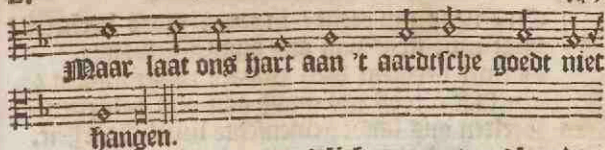
Moet ons gemoedt meest zyn begeerte schieten.
 Merkt om de spys die nimmermeer vergaat /
 Is Jesus woordt *; waardoor de Heer verstaat /
 Datw' eerst naar 't Broodt des hemels moeten
 trachten /

En 't aardtsche van des Heeren goedheit wachten.
 10 Het aardtsche goedt / dat slechts een toelwozp hiet /
 Verzadigt onz' onsterfbye zielen niet;
 Dies moeten wy ons in den geest verkloeken /
 En by den Heer 't bestendig wezen zoeken.
 Dat niemant dan aan d' aarde zy gehecht;
 Maar zoekte / (dat de Heer heeft toegezegd)
 Door 't Hemelsch broodt den hemel te verwerben /
 Want / (zegt hy †) die dit eet zal nimmer sterben.

* Joh. vi. 27. † vs. 50. 51.

Z I E L Z U C H T.

11 Gy zyt het / Heer / die 't menschdom onderhoudt /
 Waaruitmen uw menschliebendheit beschouwt /
 Maardien gy ons beschenkt met uw gaben /
 En dageliks ons boeden komt en laaben
 Hier danken wy uw goedheit door / ô Heer ;
 Dat elk van ons u als den Geber eer'
 Der goederen die wy van u ontfangen: Maar

- 12 Doed ons altyt naar 't lichaam met ons broodt /
En hoed ons booz gebrek en hongersnoodt /
O hemels Godt / die 't al regeert op aarde.
't Is uw gedult datg' ons zoo lange spaarde /
Maardien wy booz uw vierschaar schuldig staan.
Duslang hebt gy uw schatten opgedaan /
Zoo tydelyk' / als die van uw genade /
Opdat gy ons naar ziel en lyp verzaadde.
- 13 Wy roemen / Heer / datg' ons uw goedheit toont /
En met uw heil en gunstbewyzen kroont /
Als onze Godt en zegenryke Vader :
Gy opent ons uw milde zegenader /
En geeft ons 't broodt van ons bescheiden deel.
Doch geef / o Heer / dat d' aard' ons zoo niet streel' /
Dat wy niet om den hemel zouden denken /
En 't goedt datg' ons booz d' eeuwigheit wille
schenken.
- 14 Genadig Godt / die magtig zyt en wys /
Verleen ons steeds de geestelyke spys /
Het Hemelsch Broodt / dat gy ons hebt gegeven /
Opdat wy daar dooz eeuwig zouden leeven.
Doed ons altyt met uw genaad' en woordt /
Zoodat het / tot de harten doozgeboort /
Daar vrechtbaar zy tot deugd en alle pligten /
Die wy tot eer van uwen Naam verrichten.

* * * * *

- 15 Uw zegen / Heer / verzell' ons t' allen tyde /
Maardien van ons baat arbeid / zorg / noch blyt /
Wanneer gy komt den staf des broodts verbrzeeken.
O weedom / daar uw zegen is geweken /
- E e
- E n

- En / naar uw recht / in eenen bloek verkeert !
 Dat uw straf van ons blyv' afgeweert /
 Hoewel verdient dooz zwaare misbedryven /
 En laat altoos uw gunst aan ons behilphen.
 16 Verleen ons landt gewenschte vrychtbaarheid.
 Uw zegendaau zy ober ons verspreidt /
 Goetdoende Godt aan menschen en aan beesten:
 Doch dat wy ook (de minsten tot de meesten)
 U dankbaarheid betoonen dooz het goetd
 Dat gy zoo mildt en gunstig aan ons doet /
 En u daar booz steeds looben met gezangen /
 Als onzen Godt / van wien wy 't goed' ontfangen.

LI GEZANG,

Verklaring van de vyfde bede;

Vergeef ons onze schulden, als wy vergee-
 ven onzen schuldenaaren.

Op de zangwyze van den XXXII Psalm.
 P. 284.

O Godt met ons wil in't gericht treeden /
 En gade slaan ons' ongerechtigheden /
 Zoodat hy haar stelt booz zyn aangezicht /
 En haar beschouwt / en weegt naar haar gewigt;
 Zoo worden wy doemwaardigen bevonden /

Als zulken daar zyn wet dooz is geschonden ;

Zyn heilverbondt ontheiligt en onteert /

Ja die geheel van hem zyn afgekeert.

2 Geen mensch die leeft is booz den Heer rechtbaar ;
Werdig :

Op alle zyn zyn' bloek en straffe waardig ;
Want niemant heeft volmaakt de Wet volbragt /
En zyn verbondt naar zynen eisch betracht.
Op zyn van Godt dooz misdryf afgeweken.
Op zyn verbult met leerten en gebreken :
Zoodat wy booz zyn bierschaar schuldig staan /
Wanneer hy zyn Gedenkboek op wil slaan.

3 't Gedenkboek / daar op 't blaarf is in geschreven
Al wat'er ooit van 't menschdom is bedreven.
Wat is dit boek ; dan Godts Alweetendheit /
Daar alles naakt booz Godt in open leit ?
Godt kent ons hart / en aller menschen daaden /
't Geheimste zelf dat van hen word beraaden :
Niets is 'er dat Godts alziend' oog ontslipt /
Hoe onbedacht uit 's menschen hart geglipt.

4 Dies bindent' ons in diepe schuldt gezonken /
Dewyl wy zyn als aan het quaadt geklonken /
Dooz 't erfgebrek / dat daaglyks ons bestrydt /
En ons van Godt en zynen dienst ontloopt.
Wy zyn beblekt zelfs van ons eerste wezen /
Daar onze schuldt ten top dooz is gerezen ;
Zoodat ons hart booz 's Hemels bierschaar beeft /
Zoo Godt haar niet genadelyk vergeeft.

5 Dat yder mensch dan roepe / vreeg en spade :
Barmhartig Godt ; gená / gená / genade !
Toon ons gená / ó Heer / die schuldig zyn /
Opdat aan ons uw zaligheid verschynt !

- Genadig Heer; vergeef ons onze schulden!
 Vergeef dat wy nooit uwet Met verbuuden/
 Vergeef het quaadt dat van ons is begaan/
 Waardooz wy booz uw rechtbank schuldig staan!
- 6 Nu moeten wy oprechtelyk verklaaren/
 Dat wy de schuldt van onze schuldenaaren/
 Het ongelyk dat aan ons is geschiedt/
 En menigwerf ons strekte tot verdriet/
 Blymoedig / en van harte hun vergeeben.
 Zoodat wy niet dooz wzaaklust zyn gedzeben/
 Waardoozmen 't quaadt zyn' vanden vergeldt;
 Dewyl zulk uit een onrein' ader welt.

Ruste.

- 7 Want hoe! Zal Godt aan ons het leven schenken?
 Zal hy ons quaadt en misdryf niet gedenken/
 Waardooz hy is beledigt en gehoont/
 Zoodat hy ons van zyne wzaak verschoont:
 En zal de wzaak in onze harten ryzen?
 Dat wy dien geen barmhartigheit bewyzen/
 Die schuldt bekent / en om vergeebing bidt?
 Gewisselyk / dan mistmen 't rechte wit.
- 8 Dan schietmen mis / waarop men staag moet
 doelen /
 Om in ons die gesteltenis te voelen/
 Dat elk van ons / naar 't boozbeeldt van den Heer /
 En 't vast gebodt der Evangelileer /
 Barmhartig zy aan zyne schuldenaaren.
 Want wilmen eens hun schuldt by d' onze paaren/
 Dan word 'er geen gelykheit in bespeurt/
 Als z' aan den toers der rechten wordt gekheurt.
- 9 De schuldt booz Godt is 't schenden zynet wetten/
 Waardooz wy ons als tegen Godt aanzetten/
 Ja loochenen zyn wezen met der daadt;
 Als of hy niet een wzeeker was van 't quaadt.
 Maar zoo is 't met de menschen niet gelegen/
 In 't misbedryf dat zy aan andzen pleegen /
 Daarz'

Daarz' semant meê verdziet aandoen en leet;
 Naardien dit slechts verongelphen heet.

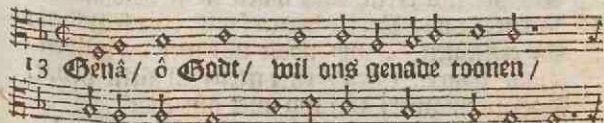
- 10 Dit kanmen uit den Zielbehouder leeren /
 (Wanneer hy wil de felle wraaklust weeren)
 Daar hy ons in een * zinnebeeldt vertoont /
 Hoedat de knecht werd van zyn' Heer verschoont/
 Die duizenden verschuldigt was gebonden:
 Hoe die daar na zyn makker heeft gebonden /
 En woedend' in 't gevangenhuis gestelt /
 Met d' uitkomst / die de heilige Schryber meldt.
- 11 Daar zietmen / hoe de Koning werd ontsteeken/
 Om zulk een quaad en ongelph te wreeken;
 En dat hy hem de pynbank overgeeft /
 Totdat hy gansch de schuldt vereffent heeft.
 Zoo / zegt de Heer / doet ook myn hemelsch' Va-
 der.

Indien de wraak welt uit haar bitter' ader
 In uw gemoedt; en gy / dooz fellen haat /
 Uw' broeder niet van zyne schuldt ontlaat.

- 12 Wy zeggen dan / wanneer wy Gode smeeken/
 Dat hy ons slaak' van schulden en gebreken /
 En zich met ons / in Jesus bloet / verzoen' /
 Als wy gereedt met onzen naasten doen:
 Datw' in ons dit / dooz zyn genade / binden /
 Dat wy ons geern in vriendschap weêr verbin-
 den /

Met dien die ons heeft met der daadt misdaan /
 Wanneer hy 't quaad bekend by hem begaan.

Z I E L Z U C H T.

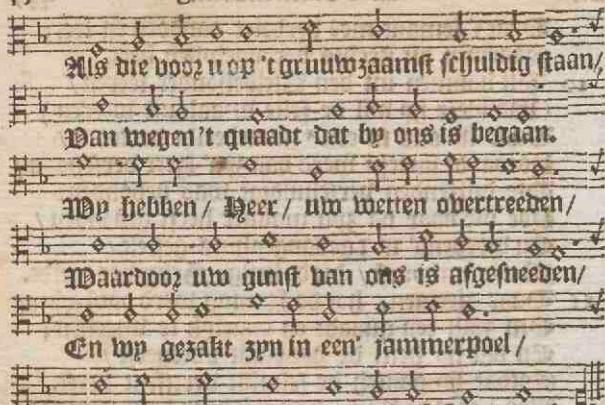

13 Genâ / ô Godt / wil ons genade toonen /

En in het bloet van uwen Zoon verschoonen /

Ge 3

Als

Zoodatw' uw wzaak en oordeel staan ten doel.

- 14 **Genâ / ô Godt / genâ om Jesus sterben !**
 Die leed om ons genade te verwerpen /
 En d' offerdoodt booz ons heeft ondergaan /
 Op dat gy ons zoud van de schuldt ontsaan ;
 Dies smeeken wy u nochmaal om genade :
 Want staat gy / Heer / de misbedryben gade /
 't Zp weetens of ontwevende verricht /
 Zoo breezen wy als gy ze stelt in 't licht.
- 15 **Bergeef / vergeef al onze gruweldaaden /**
 Waar ober wy zyn in het hart beladen /
 En met berou u vallen / Heer / te voet !
 Och ! reinig ons in Jesus dierbaar bloet /
 Dat hy eenwerf heeft aan het kruis vergoten /
 Booz Adams zaadt en droebe lotgenooten.
 Zie ons dan in dien Zielbehouder aan /
 Als die uw recht dooz lypden heeft voldaan.
- 16 **Bergeef ons / Heer / vergeef ons onze schulden :**
 W' erkennen dat wy nooit uw wet verbulden
 Maar haaren ersch / en 't geens' in zicht bevat.
 Hoe meenigwerf zyn wy niet afgespat
 Van 't heilig recht en 't geen gy hebt geboden !
 Wy hebben / Heer / barmhartigheid van nooden /

Of anders staan wy bloot voor uwre wraak:
 Verschoon ons / datz' ons nimmermeer genaak!

* * * * *

- 17 Wil ons / ô Godt / het misdryf niet vergelden:
 Maar geef dat wy uw liefde mogen melden /
 Waar door gy ons in Christus hebt verlost /
 Dat hem zyn bloet en leven heeft gekost.
 Wy rusten op den Heilant en zyn lyden /
 In 't vast geloof dat hy ons zal bezypden
 Door alle straf gedreygt op 't schuldig quaadt /
 Als die alleen is onze toeberlaat.
- 18 Geef dat wy ook barmhartigheid bewyzen
 Den naasten / en den toorn niet laten ryzen
 Hoewelmen ons door wrevelzucht misdoet.
 Geef datw' altoos zyn breedzaam van gemoedt /
 Om met elkeen in breedzaamheit te leeben.
 Dat wy gereedt den medemensch vergeeben /
 Wanneer hem zyn bedreben quaadt berouwt /
 En hy zich voort by ons bescheiden houdt!

LII GEZANG,

Verklaring van de zefde bede, en 't Besluit
van 't Gebedt des Heeren.

Leî ons niet in verzoekingē, maar verlos
ons van den boozen. Want uw is het
Koningkryk; de kracht, de heer-
lykheit, in der eeuwigheit. Amen.

Op de zangwyze van den CXLV Psalm.
P. 287.

De mensch op aard' is altoos in den streydt.
Zyn vyanden verzuimen tyt noch blyt /
Opdat hy dooz hun listen woord' belaagt /
Waarvan hy in zichzelf 't bewysdoom draagt /
Wanneermen hem ziet menigmaal bezwyken /
Of dat hy moet booz hunnen aanbal wyken /
Als zy met magt hem onbermoeit bespringen /
En naar zyn ziel / of dierbaar leben dingen.

2 Ges

- 2 Gedurig is de Boosheit op de been /
 Opdat zy hem mag schenden en vertreên /
 't Zy datze hem met zoete streeling bleit /
 En hem hierdooz tot misbedrypf verleidt ;
 Of datze hem komt opentlyk bevechten /
 En tegen hem haar bloetbaan op durft rechten /
 Opdatze hem tot afval moge brengen
 Dooz dwinglandy ; die Godt hier wil gehengen.
- 3 Dies moet de mensch hier tegen zyn voorzien /
 (Om moediglyk den byandt 't hooft te biên /
 En nimmermeer dooz hem te zyn verrast)
 Met wapentuig het geen den Christen past ;
 Dat * Paulus heeft van top tot teen beschreven /
 Opdat wy nooit dooz 's byandts aanslag beeven /
 Maar in Godts naam dien zwaaren strepdt begin-
 nen /
 Om eeuwiglyk verheerlykt t' overwinnen.
- 4 De Kruisgezant zegt : 't is geen vleesch en bloet
 Waar tegen gy gewapent strepden moet /
 Maar tegen hen gezetelt in 't gezagh /
 Het Roomsche Hooft / dat hier zoobeele vermag /
 End' Oberheên / met alle Wereldtmagten /
 Die Jesus naam verbolgen en verachten :
 Ook 't geestlyk Hooft / met zyne Tempeliers /
 Die Godt ontzien / noch zyne wetten bieren.
- 5 Daarom neemt flux Godts wapenrusting aan /
 Opdat gy moogt den Boozen wederstaan /
 Wanneer u't quaad van die verbolgren treft /
 En staande blyft ; zoodat gy 't hooft verheft /
 En nooit bezwopkt dooz hunnen folteringen.
 Laat nimmermeer de waarheit u ontwozingen /
 Hoedanig zy u teisteren en schenden /
 Maar laatz' u zyn een gordel uwer lenden.
- 6 Doet dan ook aan / om nooit te zyn verleidt /
 't Bozstwapenstuk van uw gerechtigheit /
 En goede zaak ; waardooz uw syden groeft.

* Ephes. VI: 11-17.

Zyt dan ook met bereidtheit vast geschoeit
 Der blyde Maar' van zaligheid en vrede /
 Zoo klaar verbult / naar Godts orakelrede.
 Doch neemt boozal den sterkenschildt in handen
 Van't waar Geloof, wanneerz' uw ziel aanranden.

I Ruffe.

7 Men doele by op uw verderf en straf /
 Op desen schildt stuit 's vbandts toeleg af /
 Zyn ppen / schoon heel vierig van fenyn /
 Bereiken niet daarz' op geschoten zyn /
 En zullen u in 't snozen niet genaaken.

Opdat gy boozt booz uw behoudt moogt waaken /
 Zoo moetg' u met den helm des heils bedekken /
 Die booz u zal ten schuttend wapen strekken.

8 Neem dan het zwaardt des geests in uwve vuist /
 Waarmes gy 't heit der vbanden vergruist ;
 Godts heilig Woordt / van zulk een groote
 kracht /

Dat alles hier dooz t' onder wordt gebzagt.

Doch waakt dan ook in smeeking en gebeden /
 Daarg' uwen tyt moet naarstig in besteeden /
 Maar in den geest / geduurzaam / zonder flau-
 wen /

Dan schroomt gy niet booz hen die u bernaauwen.

9 Maar wat geeft ons de Heer hier booz bescheidt /
 Als of Godt zelf ons in verzoeking leidt /
 Wanneer wy ons besprongen zien van 't quaadt ?
 Is 't dan Godts werk als ons de Boosheit
 slaat ?

Daar immers Godt een Godt is van genade /
 Die nimmermeer verzoekt wordt tot het quaade /
 En / naar de * taal van zyn Orakelboeken /
 De menschen nooit zal tot het quaadt verzoeken ?

10 Dit is gewis : doch als men wel bemerk't /
 Hoe Godt het quaadt dooz zynen wil beperkt /

En

- En wys bestiert tot zyn geheiligt wit /
 Dan zietmen haast op welk een wys men bidt /
 Dat Godt ons niet wil in verzoeking leiden.
 Wy bidden dan: datw' in geloof verbeiden
 Dat hy ons booz verleiding wil bewaaren /
 Die onze ziel kan smetten en bezwaaren.
- 11 Ook bidden wy / dat Godt ons hoeden wil /
 (Opdatw' altoos / in 't hart gerust en stil /
 In alle leet kloekmoediglyk bestaan)
 Dat / als ons leet van Boozen word gedaan /
 Wy onder 't quaadt bezopken / noch verstricken /
 Maar dat hy 't zoo / naar zynen raadt / wil schik-
 ken /
 Dat wy ons van de Boozen zien ontheben /
 Die Godt / en ons / om Godts zaak / tegenstree-
 ven.
- 12 Die boozen zyn de Satan en zyn magt ;
 De Duivel en zyn Engelengeslacht /
 En alle die / in boosheit hem gelyk /
 Bestryders zyn van Jesus Koningkryst ;
 Dan ook ons bleesch / de werelt / en haar laagen ;
 Wy bidden / dat ons Godt wil onderschraagen /
 Dooz zynen Geest / om zege te behaalen /
 Opdat wy eens volmaakt met zege pzaalen.

II Ruste.

- 13 Want / sluiten wy / Uw is het Koningkryst /
 Almagtig Heer ; want gy hebt geen gelyk.
 Gy hebt uw' troon in 's hemels boog gesticht /
 Vol Majesteit / in 't ongenaakbaar licht.
 Uw grootheid schynt doorzuchtig in uw werken.
 Niets kan uw magt en heerschappy beperken.
 't Moet alles zich booz uwèn rylsstoel buigen /
 En van uw eer en heerlykheit getuigen.
- 14 De Koningen der aarde zyn een beeldt /
 Daar slaauwelyk uw oppermagt in speelt /
 Als Heerschers in het menschelyk geslacht /
 Dan

- Van u bepaalt in hun gezagh en magt /
 Die zy alleen van uwe gunst ontfangen /
 Gelyk zy ook van uwen Wille hangen :
 Daardien gy zelf / in 't snel vervolg der tyden /
 Der Dofsten geest als drijven af komt fupden.
 15 Maar Godes ryk bestaat in eeuwigheit ;
 Dat 's overal doozluchtig uitgebreidt /
 In 't hoog gebiedt des hemels en op d' aard'.
 Zyn Koningsstaat word nimmermeer be-
 zwaart /
 Noeh waggelt ooit dooz eenig breekt vermogen :
 Hy is alleen de Heerscher in den hoogen /
 Dienw' alles zien dooz zynen wil bestieren /
 Wiens hoogheit elk Godtsdienftiglyk moet bie-
 ren !
 16 Dies keerenw' ons ootmoediglyk naar hem /
 En naderen / met ons gemoedt en stem /
 Zyn Majesteit / als onzen Opperheer ;
 Dat hy van ons de zwaarigheden weer'
 Die ons naar ziel / of lichaam / konnen krenken ;
 En dat hy ons zyn' zegenftroom wil fchenken :
 Zoodat hy ons ten Koning moge wezen /
 Die van ons word' in eeuwigheit geprezen.
 17 Van fluitenwe met Amen ons gebedt /
 Dat Christus booz zyn Kerk heeft ingezet /
 Waarin het al naaukeurig staat gemeldt /
 Het geen van ons moet worden boozgeftelt
 Aan onzen Godt en Vader / dooz den Zoone /
 Opdat hy ons met zynen zegen kroone /
 En 't noodige naar lyf en ziel bezorge /
 Om Jesus wil / den Heilant / onzen Borge.
 18 Almagtig Heer / die alle dingen werkt /
 Wy danken u / dat gy ons daaglyks sterkt
 In 't waar geloof / de leer der zaligheit /
 Ons in uw Woordt op 't zekerft uitgeleit.
 Geef ons / o Heer / haar waardig te beleeben /
 Opdat wy u altoos die eere geeven /

Die u toekomt in hemel en op aarde /
 Waartoe' uw Woordt aan 't menschdom open-
 baarde.

Z I E L Z U C H T.

19 Allmagtig Godt / wy / als de zwakhheit zelf /
 Wy keeren ons naar 's hemels tzoongewelf /
 Opdat gy ons verleene kracht en hulp /
 En 's vbandts magt ons nimmer overstulp' ;
 Wanneer zy ons / gewapent / komt bestryden.
 Gy kent / ô Heer / den aanbal dien wy lyden ; /
 Dies biddentw' u dat gy ons by wilt springen /

Deloplz' ons zoekt de zegekroon t' ontwringen.

20 Wy leggen / Heer / vooz alle rampen bloot /
 Want wy zyn zwakh / en 's vbandts magt is
 groot /

Die / in verbondt / getweldig op ons dzingt.

Wy staan rontom beneepen en omringt

Van hateren / die ons met list belaagen /

Geef ons / ô Godt / de zege wech te draagen

Die wy allen van uwen naam verwachten /

Als sterker dan all' aardtsch' en helsehe magten.

21 Wy bidden u / ô Heer / datg' ons behoedt ;

Daar

- Daardien gy weet hoe zeer de Booze woedt/
 En brieschend' als een Leeuw rontom ons gaat.
 Als gy hem stult / dan breezen wy geen quaadt/
 Noch eenig leet van zyne gramschapsbonken /
 Gewyl hy aan den keten legt geklonken
 Van uwen Wil / dien hy niet kan verbrzeeken /
 Schoon hy zich dient van duizent looze strecken.
 22 Wanneerg' ons / Heer / vooz zynen aanval dekt/
 En uwe handt tot ons behoudt uitstreckt /
 Dan schroomen wy vooz boosheit / list / noch
 haat
 Van dien die u verwaten tegenstaat /
 En dagelyks poogt onze ziel te krenken.
 Wy wachten datg' ons zult de zege schenken /
 In uwen Zoon / het Hoofdt der Hemelschaaren/
 Die eeuwiglyk de zynen zal bewaaren.

* * * * *

- 23 Bewaar ons vooz verzoeking t' allen tydt /
 En sterk ons in den geestelyken strydt ;
 Dan zien wy haast des bypandts magt gesnuift ;
 De wapenen van ons met byzucht gebzuift ;
 Den Boozen / 't Vleesch / de Wereldt en haar
 gunsten
 Vooz niets geacht / met alle snoode kunsten /
 Waarmede zy ons lokken in hun netten ;
 Zoo wy met kracht dien toeleg niet verzetten.
 24 Almagtig Heer / uw lof en heerlykheit
 Word' eeuwiglyk verkondigt en verbrzeit.
 Dat uwe kracht verschyne vooz uw Kerk /
 Opdat zy haar in alle tyden sterk' ;
 Laat uw genâ haar altoos overstromen /
 Om 's bypandts magt en boosheit in te toomen.
 Verhooz ons als wy vooz uw aanschyn treden /
 Het zy zoo / Heer / zoo sluitentw' onze bedien.

End der LII Gezangen, en Zielzuchtingen, over
 de Waarheden en Pligten van 't Christendom.

S L O T G E B E D T.

O Eeuwig Godt, ô Godt van waarheit,
 Beschyn ons met uw zuivre klaarheit,
 Opdatwe U kennen naar uw woordt;
 En, door die kennis aangespoort
 Tot deugd, U waardig mogen leeven;
 Zoodat wy naar den hemel streeven,
 Opdat wy vinden onzen Heer,
 Bekleedt met Majesteit en eer,
 Verheven boven maan en wolken;
 Als Heer en Heilant aller volken,
 Van zuid en noordt, en-oost, en west,
 Daar hy zyn ryksstoel heeft gevest,
 Waarop hy eeuwig blyft gezeten,
 In heerlykheit niet af te meeten.
 Maak ons dan alle los van d'aard',
 En voer ons tot u hemelwaart,
 Om u, Drieëinig Godt, te looven,
 In uwe schoone hemelhoven,
 Met die volmaakte heerlykheit,
 Die nimmer tyt, noch toeval scheidt!

A M E N.

